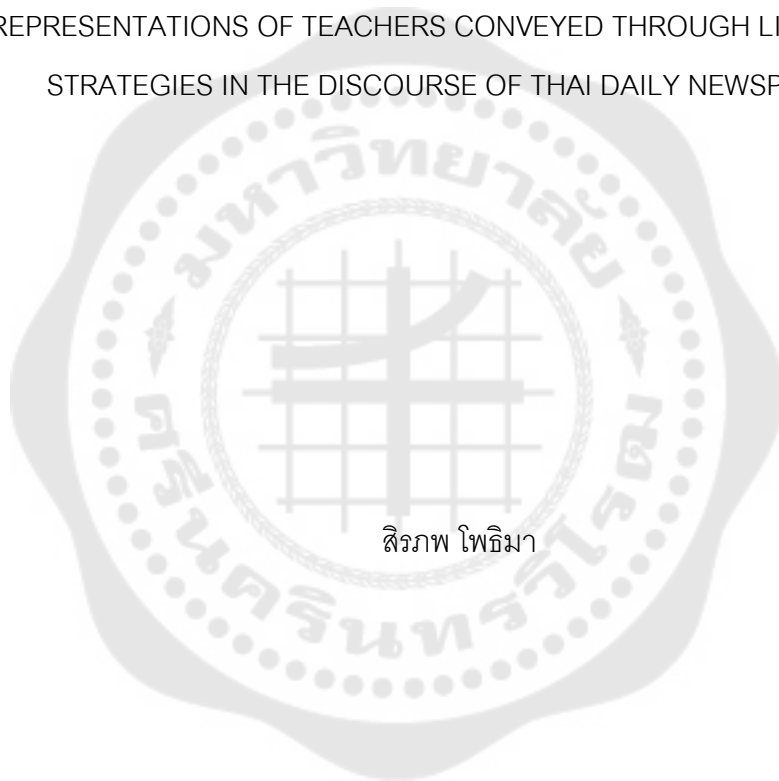

ภาพตัวแทนครูที่สื่อผ่านกลวิธีทางภาษาในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวันไทย
REPRESENTATIONS OF TEACHERS CONVEYED THROUGH LINGUISTICS
STRATEGIES IN THE DISCOURSE OF THAI DAILY NEWSPAPERS

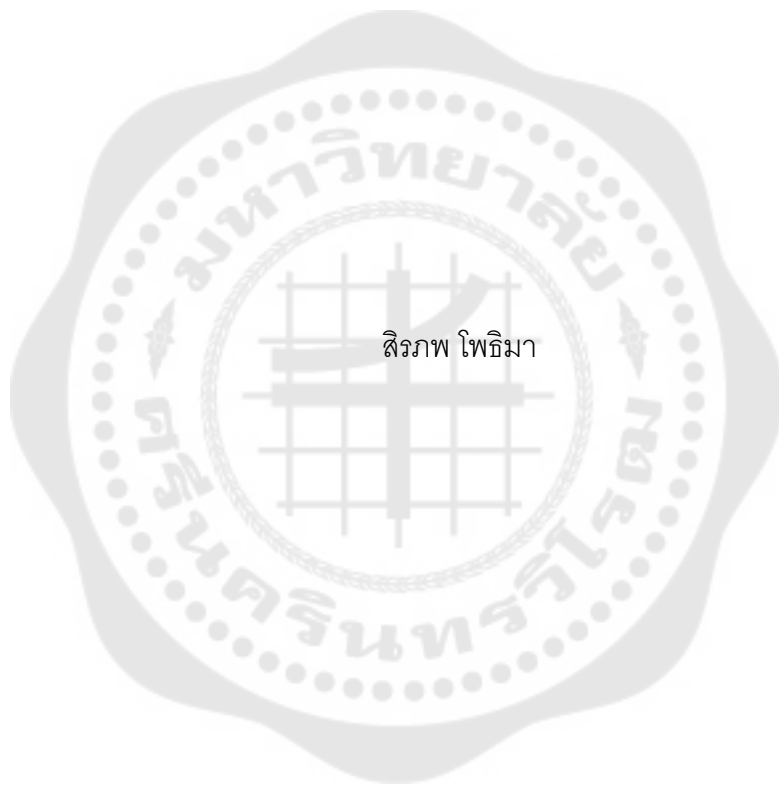

สิรภาพ โพธิมา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2565

ภาพตัวแทนครูที่สื่อผ่านกลวิธีทางภาษาในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวันไทย

ปริญญาานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

REPRESENTATIONS OF TEACHERS CONVEYED THROUGH LINGUISTICS
STRATEGIES IN THE DISCOURSE OF THAI DAILY NEWSPAPERS

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF ARTS
(Thai)

Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University

2022

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ภาพตัวแทนครูที่สื่อผ่านกลวิธีทางภาษาในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวันไทย

ของ

สิรภพ โพธิมา

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

ที่ปรึกษาหลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนิยา กลิ่นน้ำหอม)

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัดมน)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.พรณรรุ คุรุเนตร)

ชื่อเรื่อง	ภาพตัวแทนครูที่สื่อผ่านกลวิธีทางภาษาในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวันไทย
ผู้วิจัย	สิริภพ โพธิ์มา
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2565
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัชนีญญา กลิ่นน้ำหอม

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่สื่อภาพตัวแทนครูในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวันไทย และศึกษาวิเคราะห์ภาพตัวแทนครู วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม และวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม โดยใช้แนวทางวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์เป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ภาษาจากตัวบทหนังสือพิมพ์รายวันที่ตีพิมพ์ระหว่างวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2563-31 ธันวาคม พ.ศ. 2563 ซึ่งปรากฏข่าวที่นำเสนอเกี่ยวกับครู 812 ข่าว ผลของการศึกษากลวิธีที่สื่อภาพตัวแทนพบว่า หนังสือพิมพ์รายวันมีการใช้กลวิธี 7 กลวิธี ได้แก่ 1) การใช้คำศัพท์ 2) การใช้คำแสดงทัศนภาวะ 3) การใช้โครงสร้างประโยคกรรม 4) การใช้มูลบท 5) การปฏิเสธมูลบท 6) การใช้ชนิดกระบวนการ 7) การใช้สหบท จากการวิเคราะห์ภาษาพบภาพตัวแทนครู 9 ภาพตัวแทน ได้แก่ 1) ครูคืออาชีพที่น่าภาคภูมิใจ 2) ครูคือผู้อุทิศตนเพื่อนักเรียนและสังคม 3) ครูคือบุคคลที่สังคมคาดหวังเป็นผู้พัฒนาอนาคต 4) ครูคือบุคคลที่สังคมศรัทธายกย่องเชิดชู 5) ครูเป็นผู้มีภาระหน้าที่หลากหลาย 6) ครูควรได้รับการพัฒนา 7) ครูมีภาระหนี้สิน 8) ครูเป็นผู้ใช้อำนาจในทางมิชอบ 9) ครูเป็นผู้ที่กระทำผิดตามกฎหมาย ซึ่งภาพตัวแทนที่ปรากฏสะท้อนมุมมองด้านลบเด่นชัดมากกว่าด้านบวก อาจมาจากปัจจัยการผลิตตัวบทที่ต้องการสร้างความสนใจผู้รับสาร เพื่อนำไปสู่การสร้างรายได้ให้กับหนังสือพิมพ์เพิ่มขึ้น ผลการศึกษาวิถีปฏิบัติทางวาทกรรม พบว่า สื่อหนังสือพิมพ์จะทำหน้าที่เป็นผู้รายงานเหตุการณ์ให้สังคมรับรู้ข่าวที่เกิดขึ้น ผ่านการพิจารณาคัดเลือกประเด็นในการนำเสนอ และกระจายข้อมูลไปสู่ผู้รับสาร ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความคิดของคนในสังคม ผลการศึกษาวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม พบว่าภาพตัวแทนที่ปรากฏคุณลักษณะด้านลบเป็นภาพขัดแย้งต่อมุมมองความคิดทั่วไปของคนในสังคมว่าครูต้องยึดมั่นในคุณธรรม มีความรักและเมตตาศิษย์ ซึ่งอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นที่มีต่อครูลดลง ขณะที่ภาพตัวแทนคุณลักษณะด้านบวกเป็นภาพที่สอดคล้องกับมุมมองความคิดและความคาดหวังของคนในสังคม

คำสำคัญ : ภาพตัวแทน, วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์, กลวิธีทางภาษา, ครู

Title	REPRESENTATIONS OF TEACHERS CONVEYED THROUGH LINGUISTICS STRATEGIES IN THE DISCOURSE OF THAI DAILY NEWSPAPERS
Author	SIRAPHOP PHOTHIMA
Degree	MASTER OF ARTS
Academic Year	2022
Thesis Advisor	Assistant Professor Dr. Ratchaneeya Klinnamhom

This study aims to investigate the linguistic strategy of teachers' representatives in the discourse of a Thai daily newspaper and an analysis of the representation of teachers in discourse practice and socio-cultural practice. The critical discourse analysis framework was used to analyze the texts by teachers published in the newspaper from January 1, 2020, to December 31, 2020, which consisted of 812 news items. This study revealed seven strategies for teachers' representatives used in the Thai daily newspaper: Lexical Choice, Modality, Passive voice, Presupposition, Negative Presupposition, Transitivity, and Intertextuality. With regard to the discourse analysis, there were nine teachers' representatives, including: (1) a teacher with an honorable career; (2) a teacher is a person who is dedicated to students and society; (3) a teacher who meets social expectation that move society forward; (4) a highly esteemed teacher our society; (5) teachers who were viewed as taking on many responsibilities; (6) teachers who need development; (7) teachers who are heavily burdened with debt; (8) teachers who abuse their position of authority; and (9) teachers who are associated with illegitimacy. The results of the discourse practice also demonstrated that newspapers are used as a bridge to convey the news to society, which is already considered. Thus, the procedure of reporting the news influences human thoughts. In addition, socio-cultural practice proposed that the negative teachers' representatives appeared opposite to human thoughts in our societies, such as teachers adhering to virtue and caring for their students. Due to the negative beliefs, teachers' representatives, social beliefs were decreasingly dropped. In contrast, the positive association and teachers' representatives were with the beliefs and expectations of society's thoughts.

Keyword : representation, critical discourse analysis, strategy, teacher

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญาานิพนธ์นี้สำเร็จบริบูรณ์ได้ด้วยความเมตตากรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนีญา กลิ่นน้ำหอม อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ ผู้ให้คำปรึกษา ให้ความรู้ทางวิชาการ คำแนะนำในการทำงาน และให้กำลังใจตลอดระยะเวลาในการทำวิจัย ตลอดจนสละเวลาอันมีค่า ในการตรวจทานแก้ไขปริญญาานิพนธ์ด้วยความอดทนและเอาใจใส่ ความกรุณาของ "ครู" สะท้อนให้เห็นภาพตัวแทนครูเป็นผู้อุทิศตนเพื่อศิษย์อย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงและจะระลึกถึงพระคุณครูเสมอ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิธรรม อ่องวุฒิวินน์ ประธานคณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญาานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.พรพรรณ ครุฑเนตร กรรมการสอบปากเปล่าปริญญาานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการแก้ไขปรับปรุงปริญญาานิพนธ์ให้สมบูรณ์

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภัค มหาวรรการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิธิอร พรอำไพสกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาณุพงษ์ อุดมศิลป์ รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเด่น บุญปก คณาจารย์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย ตลอดจนถึงติดตามความก้าวหน้าในการทำปริญญาานิพนธ์มาโดยตลอด

นอกจากนี้ขอขอบคุณ คุณอติวิชญ์ เชียงคิ้ว คุณธนกร ฉัตรโรจนสกุล คุณวิภาวี เกาสมบัติ และเพื่อนรหัส 62 ทุกคน ผู้เป็นกัลยาณมิตรที่คอยช่วยเหลือ และให้กำลังใจกันและกันตลอด การศึกษาและการทำปริญญาานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วง

เหนือสิ่งอื่นใดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณพ่อแม่ ผู้เป็นทั้งกำลังทรัพย์และกำลังใจ น้อง ย่า ครอบครั้ว และคุณณภัทร สุภาพ ผู้คอยสนับสนุน ให้กำลังใจ มอบความรักและความปรารถนาดีแก่ผู้วิจัยเสมอมา จนมีพลังกายพลังใจในการทำปริญญาานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

สิริภาพ โพธิมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญรูปภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	8
ความสำคัญของงานวิจัย.....	9
ขอบเขตของงานวิจัย.....	9
วิธีการดำเนินวิจัย.....	10
นิยามศัพท์.....	12
บทที่ 2 แนวทางการศึกษาภาพตัวแทนครูในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวันไทย.....	14
1. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการนำเสนอภาพตัวแทน (Representation).....	14
1.1 ความหมายของภาพตัวแทน.....	14
1.2 แนวทางการศึกษาภาพตัวแทน.....	15
1.3 กระบวนการผลิตความหมายและการสร้างภาพตัวแทน.....	16
1.4 แนวทางการวิเคราะห์ภาพตัวแทน.....	17
2. วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis).....	19
3. วาทกรรมสื่อ และแนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์.....	21

3.1 วาทกรรมสื่อ	21
3.2 แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์	22
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอภาพตัวแทน	24
บทที่ 3 กลวิธีทางภาษาที่สื่อภาพตัวแทนครูในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวันไทย	30
1. การใช้คำศัพท์ (Lexical Choice)	30
1.1 การใช้คำหลัก	31
1.2. การใช้คำหรือกลุ่มคำที่ปรากฏร่วมกับคำว่า ครู	40
2. การใช้คำแสดงทัศนภาวะ (Modality)	57
2.1 การแสดงทัศนภาวะที่สื่อถึงอาการหรือภาวะที่จะต้องปฏิบัติ และจะเกิดขึ้นอย่าง แน่นอน	57
2.2 การแสดงทัศนภาวะที่สื่อถึงอาการหรือภาวะที่ไม่แน่นอนที่จะเกิดขึ้น	59
2.3 การแสดงทัศนภาวะที่สื่อถึงอาการหรือภาวะที่เป็นการแนะนำให้ปฏิบัติ	60
3. การใช้โครงสร้างประโยคกรรม (Passive voice)	62
3.1. โครงสร้างประโยคกรรมที่นักเรียนเป็นผู้ถูกกระทำ	62
3.2 โครงสร้างประโยคกรรมที่ครูเป็นผู้ถูกกระทำ	64
4. การใช้มูลบท (Presupposition)	66
4.1 มูลบทที่อ้างถึงความสามารถของครู	67
4.2 มูลบทที่อ้างถึงพฤติกรรมของครู	68
5. การใช้การปฏิเสธมูลบท (Negative Presupposition)	70
5.1 การปฏิเสธมูลบทอ้างถึงการทำงานของครู	70
5.2 การปฏิเสธอ้างถึงพฤติกรรมของครู	71
5.3 การปฏิเสธอ้างถึงความสามารถของครู	72
6. การใช้ชนิดกระบวนการ (Transitivity)	72

6.1 กระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ (Material process)	73
6.2 กระบวนการสื่อความคิดความรู้สึก (Mental process).....	95
6.3 กระบวนการที่เกี่ยวกับการพูด (Verbal process).....	101
6.4 กระบวนการเกี่ยวกับสภาพ (Relational processes)	107
7. การใช้สหบท (Intertextuality)	110
7.1 การนำเสนอคำพูดของบุคคลของรัฐหรือผู้มีบทบาทต่อการจัดการศึกษา.....	110
7.2 การนำเสนอคำพูดของนักเรียน.....	114
7.3 การนำเสนอคำพูดของครู	115
บทที่ 4 ภาพตัวแทนครูในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวันไทย.....	117
1. ภาพตัวแทนครูในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวันไทย.....	117
1.1 ครูคืออาชีพที่น่าภาคภูมิใจ.....	117
1.2 ครูคือผู้อุทิศตนเพื่อนักเรียนและสังคม	119
1.3 ครูคือบุคคลที่สังคมคาดหวังเป็นผู้พัฒนาอนาคต.....	122
1.4 ครูคือบุคคลที่สังคมศรัทธายกย่องเชิดชู.....	124
1.5 ครูเป็นผู้มีภาระหน้าที่หลากหลาย.....	127
1.6 ครูควรได้รับการพัฒนา.....	129
1.7 ครูมีภาระหนี้สิน	131
1.8 ครูเป็นผู้ไข่อำนาจในทางมิชอบ	134
1.9 ครูเป็นผู้ที่กระทำคามผิดตามกฎหมาย	136
1.9.1 ครูคือผู้ลวงละเมิดและคุกคามทางเพศนักเรียน.....	137
1.9.2 ครูเป็นผู้ที่ไข่ความรุนแรงต่อนักเรียน.....	139
2. วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม และวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมในการประกอบสร้างภาพตัวแทน ครู.....	143

2.1	วิธีปฏิบัติทางวาทกรรมในหนังสือพิมพ์รายวันไทย	143
2.1.1	ด้านการผลิตและกระจายตัวบท	143
2.1.2	ด้านการบริโภคและตีความตัวบท	144
2.2	วิธีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมที่สะท้อนจากข่าวครูในหนังสือพิมพ์รายวันไทย	145
2.2.1	จรรยาบรรณวิชาชีพครู	145
2.2.2	โครงการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพัฒนาครู	146
2.2.3	การจัดการแข่งขัน รางวัลยกย่องเชิดชูครู	146
บทที่ 5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	147
	สรุปผลการวิจัย	147
	1. ผลของการศึกษาวิเคราะห์หลักวิธีทางภาษาในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวันไทย	147
	2. ผลการศึกษาวิเคราะห์ภาพตัวแทนครู วิธีปฏิบัติทางวาทกรรม และวิธีปฏิบัติทางสังคม วัฒนธรรม ในหนังสือพิมพ์รายวันไทย	149
	อภิปรายผลการวิจัย	150
	ข้อเสนอแนะ	154
	บรรณานุกรม	156
	ประวัติผู้เขียน	162

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 ชื่อฉบับหนังสือพิมพ์รายวันไทย	9
ตาราง 2 ปริมาณข่าวที่เกี่ยวข้องกับครูในหนังสือพิมพ์รายวันไทย.....	10
ตาราง 3 การเลือกใช้คำหลัก	31
ตาราง 4 การใช้คำหรือกลุ่มคำที่ปรากฏร่วมกับครูเพื่อขยายพฤติกรรมของครู	40
ตาราง 5 การใช้คำหรือกลุ่มคำที่ปรากฏร่วมกับครูเพื่อขยายมุมมองที่มีต่อครูในอนาคต	50
ตาราง 6 การใช้คำแสดงทัศนภาวะ	57
ตาราง 7 การใช้มูลบท	67
ตาราง 8 การปฏิเสธมูลบท.....	70
ตาราง 9 การใช้กระบวนการการกระทำที่สื่อความหมายด้านลบ	74
ตาราง 10 คำกริยาที่สื่อความหมาย “การลงละเมิดหรือการคุกคาม.....	75
ตาราง 11 คำหรือกลุ่มคำกริยาที่สื่อความหมาย “การกระทำความผิดตามกฎหมาย.....	80
ตาราง 12 คำกริยาที่สื่อความหมาย “การทำให้ดีขึ้น.....	84
ตาราง 13 คำกริยาที่สื่อความหมาย “ความรุนแรง.....	89
ตาราง 14 การใช้กระบวนการการกระทำที่สื่อความหมายด้านบวก	92
ตาราง 15 กระบวนการสื่อความคิดความรู้สึก.....	96
ตาราง 16 กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับพูด	101
ตาราง 17 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนครูคืออาชีพที่น่าภาคภูมิใจ	119
ตาราง 18 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนครูคือผู้อุทิศตนเพื่อนักเรียนและสังคม..	122
ตาราง 19 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนครูคือบุคคลที่สังคมคาดหวังเป็นผู้พัฒนา อนาคต.....	124

ตาราง 20 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนครูคือบุคคลที่สังคมศรัทธาเคารพยกย่อง
เชิดชู..... 126

ตาราง 21 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนครูเป็นผู้มีภาระหน้าที่หลากหลาย 129

ตาราง 22 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนครูควรได้รับการพัฒนา 131

ตาราง 23 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนครูมีภาระหนี้สิน..... 134

ตาราง 24 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนครูเป็นผู้ใช้อำนาจในทางมิชอบ 136

ตาราง 25 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนครูเป็นผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย . 141

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 ชาวชุมชนนักเรียน	3
ภาพประกอบ 2 กรอบมิติทั้งสามของวาทกรรมของแฟร์คลัฟ	12
ภาพประกอบ 3 กระบวนการผลิตความหมายและการสร้างภาพตัวแทน (systems of representation).....	17
ภาพประกอบ 4 กรอบมิติทั้งสามของวาทกรรมของแฟร์คลัฟ	19

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

“ครู” เป็นบุคคลที่คนในสังคมให้การเคารพ ยกย่องตั้งแต่อดีต การศึกษาทุกศาสตร์ทุกแขนงจำเป็นต้องมีครูเป็นผู้บรมสอนสั่งนักเรียนนักศึกษาให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะชีวิต และเป็นกำลังที่สำคัญในการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต ความสำคัญของครูจึงไม่ใช่เป็นเพียงอาชีพเท่านั้น แต่ครูยังมีความหมายในฐานะผู้สร้างชีวิตคน และมีบทบาทในการสร้างอนาคตของประเทศชาติ ดังที่ ประเวศ วะสี (2539) ได้กล่าวถึงความสำคัญของครูว่า

“ครู คือ กัลยาณมิตรของแผ่นดิน และครูคือปูชนียบุคคล ซึ่งถ้าสังคมใดครูเสื่อมสภาพจากการเป็นกัลยาณมิตรและความเป็นปูชนียบุคคล สังคมนั้นถึงซึ่งหายนะ”

(ประเวศ วะสี, 2539)

ดังนั้น ครูจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ และมีบทบาทต่อสังคมไทย ปัจจุบันครูเป็นวิชาชีพที่ได้รับการยอมรับเป็นวิชาชีพชั้นสูงและเป็นวิชาชีพควบคุม ซึ่งต้องมีจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นมาตรฐานกำกับดูแล เพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพได้ปฏิบัติตาม ผู้ประกอบวิชาชีพย่อมต้องมีความรับผิดชอบ ต้องอาศัยความรู้และมีความชำนาญเฉพาะทาง ก่อนประกอบอาชีพต้องผ่านการอบรมฝึกฝนทั้งภาคทฤษฎีและฝึกปฏิบัติอย่างเพียงพอ จากความสำคัญของครูดังกล่าว ครูสภาจึงได้กำหนดจรรยาบรรณวิชาชีพครูในพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 เพื่อเป็นกรอบแนวประพฤติปฏิบัติ บทบาทหน้าที่ของครู ตลอดจนส่งเสริมให้ครูดำรงตนให้อยู่ในฐานะเหมาะสมกับความเป็นครู มี 5 ประการ คือ จรรยาบรรณต่อตนเอง จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และจรรยาบรรณต่อสังคม (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2550)

ครูในสังคมไทยจึงไม่เพียงแต่เป็นผู้ที่มีความรู้แล้วสอนหนังสือนักเรียนเท่านั้น แต่การเป็นครูจะต้องมีความพร้อมและพึงปฏิบัติตามกรอบทิศทางของจรรยาบรรณครูทุกด้าน และมีจิตใจที่สะท้อนให้เห็นความเป็นครู ครูจึงเป็นบุคคลที่คนในสังคมไทยยกย่องบูชา ดังเห็นได้จากวาทกรรมต่าง ๆ ในสังคมที่กล่าวถึงความสำคัญและพระคุณของครู ดังเช่น บทเพลงพระคุณที่สาม

“ครูมีบุญคุณจะต้องเทิดทูลเอาไว้เหนือเกล้า ท่านสั่งสอนเราอบรมให้เราไม่วั้น ท่าน
อุทิศไม่คิดถึงความยากเย็น สอนให้รู้จัดเจนเฝ้าแนะเฝ้าเน้นมิได้อำพราง”

(มูลนิธินิครุอุปถัมภ์, 2557)

จากตัวอย่างบทเพลงพระคุณที่สามแสดงให้เห็นว่า ครูเป็นผู้ที่อบรมสั่งสอน อุทิศตนด้วยความวิริยะ อุตสาหะ เป็นผู้ที่มีพระคุณที่ทุกคนต้องเทิดทูนบูชาไว้เหนือกว่าชีวิตของตนเอง นอกจากนี้ยังพบว่า วาทกรรมที่กล่าวถึงความสำคัญของครูยังถูกนำเสนอในพื้นที่ต่าง ๆ ของสังคมไทยตั้งแต่อดีต เช่น เรื่องสั้น ภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ บทความ คำขวัญ เป็นต้น ซึ่งนับเป็นการสร้างการรับรู้ถึงความสำคัญของครูร่วมกันในสังคม

การให้ความสำคัญยกย่องบูชาครูในสังคมไทยมีมาแต่อดีตสืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จากพิธีไหว้ครูของคนไทย ซึ่งไทยได้รับอิทธิพลการจัดพิธีไหว้ครูจากคติพราหมณ์ เมื่อหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงอธิบดีกรมสามัญศึกษา ได้เห็นความสำคัญของพิธีไหว้ครู จึงแจ้งเรื่องรูปแบบพิธีไหว้ครูไปยังคณะกรรมการจังหวัดทุกจังหวัด กำหนดพิธีไหว้ครูให้มีดอกไม้สัญลักษณ์ใช้ประกอบการไหว้ครู และให้โรงเรียนต่าง ๆ จัดพิธีไหว้ครูขึ้น ตั้งแต่ปีการศึกษา 2486 ต่อมาปีพ.ศ. 2499 คณะกรรมการอำนวยการคุรุสภาได้มีมติให้กระทรวงศึกษาธิการเสนอรัฐบาล กำหนดให้มีวันครูเป็นวันสำคัญของชาติ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้วันที่ 16 มกราคมของทุกปีเป็นวันครู โดยเริ่มจัดขึ้นในปีแรกตั้งแต่วันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2550 เป็นต้นมา (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2550) การจัดพิธีไหว้ครูของคนไทยจึงเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าสังคมให้การยกย่องเคารพบูชาครู ทั้งยังสะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างครูกับศิษย์โดยเปรียบครูเป็นผู้ชี้ทางของชีวิต เป็นพ่อแม่คนที่สอง หรือเป็นต้นแบบที่ดั่งงามของศิษย์

จากข้อมูลดัชนีความเชื่อมั่นครูไทย (สุขุม เฉลยทรัพย์, 2563) ที่มีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553-2562 พบว่า คนในสังคมไทยมีมุมมองความเชื่อมั่นต่อครูคะแนนเฉลี่ยลดลง ในปี พ.ศ. 2560 มีคะแนนเฉลี่ย 7.69 ปี พ.ศ. 2561 มีคะแนนเฉลี่ย 6.48 และปี พ.ศ. 2562 มีคะแนนเฉลี่ย 6.25 แสดงให้เห็นว่าคนในสังคมมีความเชื่อมั่นลดน้อยลงตามลำดับ ประเด็นที่ประชาชนให้ความสนใจ และส่งผลต่อความเชื่อมั่นของคนในสังคมคือ ครูขาดทักษะด้านเทคโนโลยีและภาษาต่างประเทศ รองลงมา คือ ขาดการควบคุมอารมณ์ การใช้คำพูดและการลงโทษที่ไม่เหมาะสม และการมีปัญหานี้สิน รายได้ไม่เพียงพอ ไม่มีเวลาดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด ปัจจัยหนึ่งที่อาจส่งผลให้คนในสังคมมีความเชื่อมั่นต่อครูลดน้อยลง คือการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับครูในมุมมองที่ขัดแย้งกับความคาดหวัง และมุมมองความคิดของคน

ในสังคมไทยที่มองว่า ครูคือผู้ที่อุทิศตน มีความมุ่งมั่นพัฒนา และดูแลศิษย์ด้วยความรักและเมตตา แม้การนำเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับครูได้ถูกนำเสนออย่างต่อเนื่อง

ในช่วงปี พ.ศ.2563 มีการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับครูและศิษย์ผ่านสื่อต่าง ๆ ทำให้เกิดเป็นกระแสสังคมที่ถูกกล่าวถึงในวงกว้าง การนำเสนอข่าวดังกล่าวสะท้อนให้เห็นมุมมองบางประการเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของศิษย์กับครูและภาพของความเป็นครู เช่น ข่าวนักเรียนออกมาเรียกร้องชุมนุม แสดงออกเชิงสัญลักษณ์ โดยมีเนื้อหามุ่งเน้นให้มีการปฏิรูประบบทางการศึกษา และกล่าวถึงการคุกคามในโรงเรียน ทั้งการคุกคามทางเพศ หรือการลิดรอนสิทธิ์เสรีภาพที่ได้รับจากครูอาจารย์ ซึ่งการเรียกร้องของนักเรียนดังกล่าวนั้น ได้ถูกนำเสนอด้วยวาทกรรมที่แสดงความคิดเห็นในมุมมองของนักเรียนอย่างชัดเจน ทำให้ข่าวการชุมนุมของนักเรียนเป็นที่จับตามองของสังคม และทำให้ข่าวดังกล่าวที่มีการพูดถึงครู ถูกส่งต่อเป็นวงกว้างและเกิดการรับรู้ทั่วไปในสังคม ดังเช่น

ภาพประกอบ 1 ข่าวชุมนุมนักเรียน

ที่มา มติชนออนไลน์ (2563, 1 ธันวาคม)

จากตัวอย่างภาพประกอบ 1 จะพบวาทกรรมของกลุ่มนักเรียนที่ต้องการเรียกร้องให้ครูยุติการละเมิดสิทธิ์ต่อร่างกายของนักเรียน โดยติดประกาศที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ในช่วงวันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2563 ซึ่งมีข้อความว่า **เลิกกู ฆมกู ร่างกายกู แต่ไปหนักหัวครู** วาทกรรมดังกล่าวมีการใช้สรรพนามแทนนักเรียนว่า **กู** ซึ่งการใช้คำดังกล่าว อาจแสดงถึงการเป็นกลุ่มและมีน้ำหนึ่งใจเดียวกันของกลุ่มวัยรุ่น ในขณะที่เดียวกันหากใช้สื่อสารกับคนที่ไม่สนิทสนมหรือไม่รู้จักกัน ก็อาจจะเป็นการยกสถานะตนเองของผู้พูดให้สูงกว่าคนฟัง แสดงอำนาจที่เหนือกว่าผู้ฟังและอาจเป็นการท้าทายได้ ผู้รับสารส่วนใหญ่ในสังคมจึงอาจมองว่าเมื่อนักเรียนพูดกับครูโดยใช้สรรพนาม

นี่เป็นการใช้คำที่ไม่เหมาะสมและไม่สุภาพ นอกจากนี้ถ้อยคำในภาพข่าวยังนำเสนอว่ามุมมองว่าการกระทำของครูเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องเป็นการละเมิดสิทธิ์ของนักเรียนด้วย

การใช้ภาษาเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า ปัจจุบันอาจมีนักเรียนบางกลุ่มที่มีมุมมองความคิดต่อครูแตกต่างหรือตรงข้ามกับชุดความคิดที่ให้ความเคารพและยกย่องครูเปรียบครูเป็นเหมือนพ่อแม่คนที่สองของนักเรียนซึ่งยึดถือกันมาตั้งแต่อดีต

อย่างไรก็ดี มุมมองความคิดตามภาพข่าวดังกล่าวข้างต้น อาจจะเป็นความคิดของนักเรียนกลุ่มหนึ่ง การออกมาแสดงออกความคิดต่อสาธารณะจึงเป็นการถ่ายทอดหรือส่งผ่านความคิดสู่สังคม ในขณะที่เดียวกันการนำเสนอข่าวของสื่อก็อาจจะเป็นช่องทางหนึ่งที่ผลิตซ้ำความคิดนั้น ๆ โดยการช่วยส่งผ่านความคิดดังกล่าวไปสู่นักเรียนกลุ่มอื่น ๆ และสังคมในวงกว้างขึ้น หรือมุมมองที่คนในสังคมมีต่อวิชาชีพครูจึงอาจเปลี่ยนแปลงและแตกต่างหรืออาจจะเน้นย้ำความคิดที่มีอยู่แต่เดิมให้เด่นชัดขึ้นไปพร้อมกันได้ ทั้งนี้การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับครู ถูกนำเสนอผ่านหลายช่องทางและสื่อประเภทหนึ่งที่น่าเสนอข่าวครูอย่างสม่ำเสมอคือ สื่อหนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์ คือ สื่อที่มีหน้าที่นำเสนอข่าวและข้อมูลเหตุการณ์ต่าง ๆ ของสังคม ข่าวสามารถแพร่กระจายไปสู่ประชาชนเป็นวงกว้าง ประชาชนจึงสามารถเข้าถึงข่าวสารได้ทุกเพศ ทุกวัย และทุกระดับของสังคม จึงกล่าวได้ว่าหนังสือพิมพ์เป็นสื่อประเภทหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อคนในสังคม ดังที่ กฤษดาภรณ์ หงส์ดารมภ์ (2543, น.5) กล่าวว่า หนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนที่สามารถสร้างความคิดความเชื่อให้กับคนในสังคม โดยมีภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อความคิด ซึ่งกระบวนการเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์จะถ่ายทอดอุดมการณ์ผ่านภาษา ทำให้หนังสือพิมพ์มีบทบาทในการหล่อหลอมความคิดและชี้นำพฤติกรรมของคนในสังคม นอกจากนี้ (มาลี บุญศิริพันธ์, 2534) กล่าวว่า หนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนที่เก่าแก่ที่สุดและมีอิทธิพลต่อชีวิตประจำวันของคน เปรียบกับเป็นผู้ยกระดับความคิดและการรับรู้ของสาธารณชนให้มีรสนิมอันดี เปรียบเสมือนเข็มทิศส่องทางให้แก่สังคม และเปรียบเป็นกระจกที่สะท้อนสภาพสังคมด้วย ดังนั้นหนังสือพิมพ์จึงมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งในการโน้มน้าวใจคนในสังคม และสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิดความเชื่อบางประการของคนได้ ดังนั้นการนำเสนอข่าวครูในหนังสือพิมพ์รายวัน จึงมีส่วนสำคัญในการส่งผ่านมุมมองความคิดต่อเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม ที่อาจทำให้เกิดการรับรู้ข่าวครูตามที่หนังสือพิมพ์นำเสนอ

หากพิจารณาข้อมูลข่าวย้อนหลังในช่วงปี พ.ศ. 2563 จะพบว่าสื่อมีการนำเสนอประเด็นข่าวเกี่ยวข้องกับครูจำนวนมาก เช่น ประเด็นครูทำร้ายนักเรียน ครูทำโทษนักเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งเป็นประเด็นที่ขัดแย้งต่อชุดความคิดที่สังคมไทยมีร่วมกัน คือครูเปรียบดังพ่อแม่คนที่สอง เช่น

ตัวอย่าง (1)

“4 ครูสาวโหด โดนแจ้ง 2 ข้อหาทำร้ายร่างกายและทารุณกรรมเด็ก ทั้งหมดให้การรับสารภาพก่อนปล่อยตัวไปชั่วคราว นัดส่งฟ้องศาลวันที่ 6 ต.ค. ผู้ปกครองเด็กเหยื่อโหด 2 ครอบครัวเข้าขอความช่วยเหลือมูลนิธิพิวีนาศ หามส่งศูนย์พึ่งได้ รพ.ตำรวจตรวจร่างกายก่อนเข้าฟื้นฟูสภาพจิตใจ นำไปประเมินผลเป็นหลักฐานประกอบสำนวนคดี เผยที่ผ่านมาส่งตรวจแล้วหลายครอบครัวพบมีผู้ปกครองหลายคนเครียดจัดต้องเข้ารับการฟื้นฟูสภาพจิตใจด้วย ส่วนกรณีครูโรงเรียนสาสน์วิเทศธนบุรี ดิฉันนักเรียนอนุบาล 2 แม่เด็กประสานร่วมเจรจากับทางโรงเรียน”

(ไทยรัฐ, 6 ตุลาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 1 จะเห็นได้ว่าการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ มีการกล่าวถึงการกระทำของครูว่าเป็นผู้ที่ทำร้ายเด็ก โดยใช้กลุ่มที่มีความหมายรวมที่แสดงถึงการกระทำที่ทำร้ายต่อร่างกายและจิตใจ ได้แก่ ทำร้ายร่างกาย ทารุณกรรม ฟื้นฟูจิตใจ เครียดจัด และใช้คำว่า โหด ประกอบกับคำว่าครู เพื่อขยายความหมายและสื่อได้เลือกนำเสนอภาพของเด็กนักเรียนให้เป็นเหยื่อจากการถูกทำร้ายที่ต้องได้รับการดูแลทั้งร่างกายและจิตใจจากหน่วยงานทางภาครัฐ นอกจากนี้สื่อยังนำเสนอให้เห็นว่ากรณีเหตุการณ์ที่นักเรียนถูกทำร้ายจากครูนั้นเกิดขึ้นมาแล้วหลายครั้ง ดังถ้อยคำที่ว่า “ที่ผ่านมาส่งตรวจแล้วหลายครอบครัว” ดังนั้น การที่สื่อเลือกใช้ภาษาดังกล่าวจึงเป็นการชี้ให้เห็นภาพครูว่าเป็นผู้ที่มีจิตใจโหดร้ายและมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมโดยทำร้ายนักเรียนซ้ำ ๆ เช่นนี้หลายครั้ง ภาพที่นำเสนอออกไปนั้นจึงอาจก่อให้เกิดมุมมองแง่ลบต่อครู

ตัวอย่าง (2)

“แจ้งจับคนครูมือตบบ้องหนูร.จนเลือดทะลัก ครูตั้งศาลเตี้ยลงโทษตบบ้องหนู นักเรียนวัย 13 ปี จนเลือดทะลักออกหูรายนี้ เปิดเผยเมื่อเวลา 11.30 น. วันที่ 21 ก.ย. นายแดง (นามสมมติ) อายุ 34 ปี ชาวต.คลองทราย อ.นาทวี จ.สงขลา พา ด.ช.เชียว (นามสมมติ) อายุ 13 ปี ลูกชาย นักเรียนชั้น ม.1 โรงเรียนแห่งหนึ่งในเขต อ.เมืองพัทลุง เข้าพบ พ.ต.อ.วิชัย วิทยานนฤพล ผกก.สภ.เมืองพัทลุง เมื่อเย็นวันที่ 20 ก.ย.ที่ผ่านว่า เนื่องจากถูกครูในโรงเรียนทำร้ายร่างกายจนบาดเจ็บ”

(ไทยรัฐ, 23 กันยายน 2563).

จากตัวอย่างที่ 2 จะเห็นได้ว่า หนังสือพิมพ์ได้ใช้กลวิธีการละส่วนประธานในถ้อยคำ “แจ้งจับคุณครูมือตบของhurst.จนเลือดทะลัก” เพื่อเป็นการเน้นภาพครูที่ทำร้ายนักเรียนให้เด่นชัดขึ้น และกล่าวถึงพฤติกรรมความรุนแรงของครู โดยการตบที่หูของนักเรียน สื่อเลือกใช้ศัพท์ให้ผู้อ่านได้เห็นภาพถึงความรุนแรงที่เกิดขึ้น เช่น การตบบองหู เลือดทะลัก เลือดทะลักออกหู แสดงให้เห็นว่าสื่อต้องการเน้นการกระทำของครูที่ใช้ความรุนแรงต่อเด็ก ซึ่งการใช้คำว่า ศาลเดียวยังเป็นการขบขันให้เห็นภาพว่าการที่ครูทำร้ายนักเรียนนั้นเป็นการใช้อำนาจตัดสินโดยพลการ สื่อให้เห็นภาพครูใช้อำนาจในทางไม่ชอบ นอกจากนี้การใช้สื่อเลือกนำเสนอว่า “เนื่องจากถูกครูในโรงเรียนทำร้ายร่างกายจนบาดเจ็บ” การใช้ส่วนขยายเพื่อเน้นย้ำให้เห็นว่าเด็กนักเรียนเป็นผู้ถูกกระทำและถูกกระทำโดยคุณครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่เด็กเรียนโดยตรงเป็นการเน้นถึงการกระทำที่ไม่สมควรเพราะครูควรดูแลนักเรียนอย่างดี การนำเสนอเช่นนี้ก็เป็นการชี้ให้คนในสังคมได้เห็นว่า แม้แต่ในโรงเรียนก็ไม่ใช่อสถานที่ที่ปลอดภัย บุคคลที่สังคมไว้วางใจเช่นครูก็เป็นผู้ที่ทำร้ายนักเรียน

ตัวอย่าง (3)

“ครูหัวรอนตบเด็กดื้อลั่นห้องสอบ เมื่อวันที่ 7 ผู้สื่อข่าวรายงานว่า โลกโซเซียล และเพจต่าง ๆ ทั่วจ.ขอนแก่น ได้เผยแพร่คลิปภาพครูผู้ชายของโรงเรียนแห่งหนึ่งทำร้ายร่างกายนักเรียนชาย 2 คน โดยการใช้ฝ่ามือตบที่ศีรษะของนักเรียนอย่างรุนแรงจนเสียงดังสนั่นห้อง ขณะที่นักเรียนคนอื่น ๆ ยืนเรียงแถวกันในห้อง พร้อมข้อความระบุว่า “ครูขอนแก่นหัวรอน ตบเด็กเสียงดังสนั่น สาเหตุเพราะเด็กนักเรียนหยอกกันขณะสอบ” จนเกิดการวิพากษ์วิจารณ์ถึงความไม่เหมาะสม คนที่เป็นครูตีเด็กรุนแรงเกินไป พร้อมกันนี้ยังมีการโพสต์ภาพเฟซบุ๊กของครูคนดังกล่าวด้วย โดยมีข้อความที่ครูโพสต์ระบุข้อความว่า “ช่วยลบคลิปด้วย ขอขอบคุณ” และอีกข้อความระบุว่า “ขอลาออกจากครูนะครับนักเรียน”

(ข่าวสด, 9 พฤศจิกายน 2563)

จากตัวอย่างที่ 3 จะเห็นได้ว่าสื่อมีการเลือกใช้คำขยายให้เห็นภาพความรุนแรง โดยกล่าวซ้ำหลายครั้ง เช่น ครูหัวรอนตบเด็กดื้อลั่นห้องสอบ ดังสนั่นห้อง อย่างรุนแรงจนเสียงดังสนั่นห้อง แสดงให้เห็นการใช้ถ้อยคำการนำเสนอภาพของการทำโทษเด็กนักเรียนด้วยความรุนแรง นอกจากนี้ยังมีการกล่าวถึงพฤติกรรมของครูในการทำโทษนักเรียนอย่างรุนแรง

โดยใช้คำว่า การทำร้ายร่างกายนักเรียน ซึ่งการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์เป็นการถ่ายทอดที่ทำให้เห็นภาพถึงความรุนแรงที่ครูได้กระทำต่อศิษย์ นอกจากนี้จะเห็นการที่สื่อเลือกให้เสียงจาก กระแสสังคมว่า “จนเกิดการวิพากษ์วิจารณ์ถึงความไม่เหมาะสม” แสดงให้เห็นว่าสื่อเลือกให้เสียงของสังคมเป็นผู้ร่วมตัดสินว่าการกระทำของครูเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม ซึ่งเป็นการสะท้อนให้ภาพครูในดานลบ

จากตัวอย่างที่ 1-3 กล่าวได้ว่า การรายงานข่าวของสื่อนำเสนอให้เห็นถึงภาพความรุนแรงที่ผู้กระทำคือ ครูอาจารย์ และเหยื่อซึ่งเป็นผู้ถูกกระทำ คือ นักเรียน ภาพดังกล่าวได้ถูกสะท้อนมาจากกรณีที่สื่อเลือกใช้คำที่รุนแรง เช่น โหด ทารุณกรรม ทำร้าย เหยื่อ ตบ เป็นต้น ส่วนการเลือกใช้ภาษาที่แสดงถึงการกระทำของครูที่เกินกว่าความเป็นจริง ปรากฏในตัวอย่างที่ 3 เช่น การตบที่ศีรษะนักเรียนดังสนั่นห้อง และในตัวอย่างที่ 1 สื่อนำเสนอให้เห็นว่าการกระทำ ความรุนแรงของครูในลักษณะนี้ไม่ใช่เพิ่งมีการเกิดขึ้นเป็นครั้งแรก แต่ได้เกิดขึ้นมาแล้วหลายครั้ง และปัญหาความรุนแรงเช่นนี้ยังคงอยู่ในสังคม ภาพครูดังกล่าวที่สื่อนำเสนอจึงขัดแย้งกับภาพครูที่สังคมรับรู้และคาดหวัง

ลักษณะการใช้ภาษาในข่าวหนังสือพิมพ์ดังกล่าว จึงอาจมีส่วนในการสร้างการรับรู้ของคนในสังคม ทำให้เห็นภาพตัวแทนครูเป็นไปตามที่สื่อได้นำเสนอ ดังที่ Hall (1997, น.271) ได้กล่าวไว้ว่า จุดมุ่งหมายหลักของสื่อคือการผลิตและถ่ายทอดอุดมการณ์ โดยผ่านกระบวนการผลิตซ้ำจากผู้ผลิตวาทกรรมต่าง ๆ ในสังคม ดังนั้นสื่อหนังสือพิมพ์จึงมีบทบาทที่สำคัญในการประกอบสร้างภาพตัวแทน โดยนำเสนอผ่านภาษาหรือสัญลักษณ์ในการให้ความหมายของสิ่งต่าง ๆ นอกจากนี้ศิริพร ภักดีผาสุข (2561) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับภาพตัวแทนที่สอดคล้องกับแนวคิดของฮอลล์ไว้ว่า ภาพตัวแทนเป็นการถ่ายทอดหรือนำเสนอภาพของสรรพสิ่งต่าง ๆ ในความคิดให้ผู้อื่นได้รับรู้ผ่านภาษาหรือสัญลักษณ์ โดยมีอุดมการณ์หรือชุดความคิด ที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังวาทกรรม ซึ่งมีผลต่อทัศนคติ การตีความ และการประเมินค่า นำไปสู่การสร้างความหมายบางประการแก่สิ่งที่นำเสนอ ดังนั้นภาษาในหนังสือพิมพ์จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการประกอบสร้าง “ภาพตัวแทน” เมื่อสื่อเลือกนำเสนอในแง่มุมใดมุมหนึ่ง ผ่านการนำเสนอซ้ำก็จะเป็นการตอกย้ำภาพนั้น ๆ ให้มีความชัดเจนมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม แนวทางการวิเคราะห์วาทกรรมที่จะให้เห็นภาพตัวแทนของสิ่งที่สื่อหนังสือพิมพ์นำเสนอ นั้นมีระเบียบวิธีวิจัยที่หลากหลาย เช่น กรอบความคิดทางนิเทศศาสตร์ วรรณคดีวรรณกรรม ภาษาศาสตร์ เป็นต้น ซึ่ง แฟร์คลัฟ (Fairclough, 1994 อ้างถึงใน ญัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556) ได้ให้ความสำคัญทั้งการวิเคราะห์ด้วบทและปริบท โดยมีวิธีคิดว่า วาทกรรมกับ

สังคมมีความสัมพันธ์กัน และวาทกรรมคือเครื่องมือในการถ่ายทอดอุดมการณ์บางประการโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อผลประโยชน์ของคนในสังคมบางกลุ่มและทำให้คนบางกลุ่มเสียประโยชน์โดยใช้วาทกรรมเป็นเครื่องมือ ซึ่ง Hall (1997) กล่าวว่า กระบวนการในการสื่อสารของสื่อมวลชนจะกำหนดนิยามความหมายทางอุดมการณ์ผ่านตัวบทประเภทต่าง ๆ เสมอ เมื่อภาพใดถูกตอกย้ำภาพนั้น ๆ จะกลายเป็นภาพที่คนในสังคมเชื่อว่าเป็นความจริง แต่ความเป็นจริงที่ผู้ผลิตวาทกรรมนำเสนอขึ้นเป็นเพียง ภาพตัวแทน ที่ได้ผ่านการคัดสรรแล้ว ดังนั้นการวิเคราะห์วาทกรรมด้วยวิธีการวิพากษ์จะสามารถทำให้เห็นภาพตัวแทนได้

การศึกษาภาพตัวแทนจึงเกี่ยวเนื่องกับวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์กล่าวคือ การประกอบสร้างภาพตัวแทนครูที่ปรากฏในวาทกรรมหนังสือพิมพ์นั้น เกิดขึ้นจากการถ่ายทอดความคิด ความเชื่อ ค่านิยม จนเกิดเป็นภาพจำของคนในสังคม ภาพตัวแทนที่คนในสังคมรับรู้จึงมาจากการประกอบสร้างด้วยภาษาของผู้ผลิตสื่อ ดังนั้นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยศึกษาวิเคราะห์ภาพตัวแทน คือ แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงสนใจวิเคราะห์การเสนอภาพตัวแทนและกลวิธีทางภาษาที่จะนำเสนอภาพตัวแทนครู โดยใช้กรอบแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ เพื่อทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับภาพตัวแทนในการรายงานข่าวครูที่นำเสนอผ่านหนังสือพิมพ์รายวันว่า การรายงานข่าวเกี่ยวกับครูสะท้อนภาพด้านบวกและด้านลบของครูในลักษณะใดบ้าง และใช้กลวิธีทางภาษาใดนำเสนอภาพตัวแทนครูดังกล่าว ทั้งนี้ผลการวิจัยที่ได้อาจช่วยสร้างความตระหนักรู้ต่อบทบาทของภาษาในการประกอบสร้างภาพตัวแทนครู และเป็นประโยชน์ต่อสังคมให้รู้เท่าทันวาทกรรมของหนังสือพิมพ์ที่เผยแพร่สู่สาธารณะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การศึกษาเรื่องภาพตัวแทนครูที่สื่อผ่านวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวันไทยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่สื่อภาพตัวแทนครูในหนังสือพิมพ์รายวันไทย
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ภาพตัวแทนครู วิธีปฏิบัติทางวาทกรรม และวิธีปฏิบัติทาง

สังคมวัฒนธรรม ในหนังสือพิมพ์รายวันไทย

ความสำคัญของงานวิจัย

การศึกษาเรื่องภาพตัวแทนครูที่สื่อผ่านวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวันไทยจะทำให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับภาพตัวแทน และปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมที่มีผลต่อการประกอบสร้างชุดความคิดบางประการที่ส่งผ่านให้สังคมรับรู้

ขอบเขตของงานวิจัย

1. การศึกษาคั้งนี้จะเก็บข้อมูลจากสื่อหนังสือพิมพ์รายวันไทย โดยเก็บจากฐานข้อมูลปี พ.ศ. 2563 ซึ่งเป็นช่วงปีที่มีกระแสทางสังคมเกี่ยวกับวงการครูและวงการศึกษาอย่างเข้มข้น

2. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลวัจนภาษา ได้แก่ พาดหัวข่าว ข่าว บทความ บทวิเคราะห์ คำบรรยายใต้ภาพ และข้อความอื่น ๆ ที่มีเนื้อหากล่าวถึงครู โดยไม่วิเคราะห์หรือวัจนภาษา เช่น ภาพประกอบ ลักษณะตัวอักษร สัญลักษณ์แสดงอารมณ์

3. เก็บข้อมูลหนังสือพิมพ์รายวันไทย โดยใช้เกณฑ์หนังสือพิมพ์ที่มียอดจำหน่ายสูงสุดในปี พ.ศ. 2561 – พ.ศ. 2562 จำนวน 2 อันดับ คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ และใช้เกณฑ์หนังสือพิมพ์รายวันที่มีปริมาณการตีพิมพ์มากที่สุด เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือก 3 อันดับ คือ หนังสือพิมพ์ข่าวสด หนังสือพิมพ์มติชน และหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ รวมจำนวน 5 ชื่อฉบับ

ตาราง 1 ชื่อฉบับหนังสือพิมพ์รายวันไทย

ลำดับ	ชื่อฉบับ
1	ไทยรัฐ
2	เดลินิวส์
3	ข่าวสด
4	มติชน
5	ไทยโพสต์

4. กลุ่มข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์จะใช้คำค้นหา ได้แก่ คำว่า ครู คุณครู แม่พิมพ์ โดยใช้นิยามคำว่า ครู จาก พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 (2546, น.2) หมายถึง บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญา

ทั้งของรัฐและเอกชน ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้รวมบุคลากรซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการสอนและการวิจัย ในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาของรัฐและเอกชนร่วมด้วย เนื่องจากคนในสังคมจะมีมุมมองว่าบุคคลที่ทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนให้กับศิษย์ ย่อมเป็นผู้ที่คนเคารพยกย่อง เช่นเดียวกับคำว่าครู แม้ว่าจะสังกัดในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาก็ตาม โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูลกฤตภาคข่าว (iQNewsClip) ที่ให้บริการสืบค้นข่าวหนังสือพิมพ์รายวันไทยย้อนหลังรูปแบบออนไลน์

วิธีการดำเนินวิจัย

1. สํารวจ รวบรวม ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิดภาพตัวตน แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ นอกจากนี้ยังศึกษาเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวาทกรรมสื่อ และแนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์

2. รวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือพิมพ์รายวัน ที่ปรากฏเนื้อหาเกี่ยวกับครู ระยะเวลา 1 ปี (1 มกราคม-31 ธันวาคม พ.ศ. 2563)

ตาราง 2 ปริมาณข่าวที่เกี่ยวข้องกับครูในหนังสือพิมพ์รายวันไทย

ปริมาณข่าว						
เดือน	สำนักข่าว ชื่อฉบับ					รวม
	ไทยรัฐ	เดลินิวส์	มติชน	ข่าวสด	ไทยโพสต์	
มกราคม	14	15	24	13	11	77
กุมภาพันธ์	11	9	12	16	15	63
มีนาคม	12	11	18	12	14	67
เมษายน	13	10	11	5	8	47
พฤษภาคม	25	23	24	7	14	93
มิถุนายน	17	10	15	9	11	62
กรกฎาคม	12	12	16	12	10	62
สิงหาคม	13	12	24	14	6	69
กันยายน	13	17	30	6	7	73

ตาราง 2 (ต่อ)

เดือน	ปริมาณข่าว					รวม
	สำนักข่าว ชี้อប់					
	ไทยรัฐ	เดลินิวส์	มติชน	ข่าวสด	ไทยโพสต์	
ตุลาคม	22	19	26	12	6	85
พฤศจิกายน	11	12	22	7	7	59
ธันวาคม	12	7	19	11	6	55
รวม	175	157	241	124	115	812

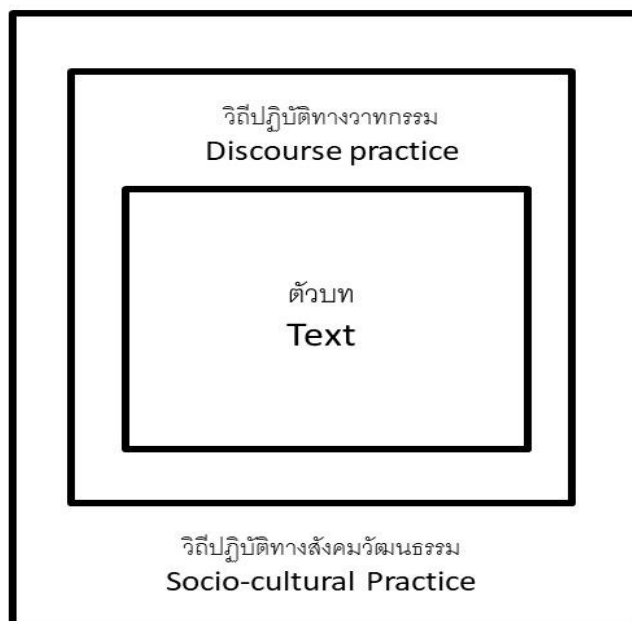
3. ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ภาพตัวแทนครูในวาทกรรมหนังสือพิมพ์ โดยใช้กรอบมิติทั้งสามของวาทกรรม (Fairclough, 2013) โดยแบ่งเป็นการวิเคราะห์ในระดับตัวบท ระดับวิถีปฏิบัติทางวาทกรรม และระดับวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยวิเคราะห์ภาพตัวแทนและกลวิธีทางภาษาในหนังสือพิมพ์รายวันไทย วิเคราะห์ที่ตัวบทหนังสือพิมพ์ (Text) โดยใช้แนวทางการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษา เช่น กลวิธีการใช้ศัพท์ การใช้โครงสร้างประโยค การใช้มูลบท การใช้คำแสดงทัศนภาวะ เพื่อวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการนำเสนอภาพตัวแทนครูในหนังสือพิมพ์รายวัน

3.2 ผู้วิจัยวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม (Discursive Practice) โดยศึกษาการผลิตและการกระจายตัวบทของหนังสือพิมพ์ และการบริโภคดีความจากวาทกรรม โดยมีประเด็นการศึกษา ได้แก่ ความหมาย หน้าที่ของสื่อสารมวลชน จรรยาบรรณสื่อ แนวคิดนายประตูสื่อสาร (Gatekeeper) ความหมายของหนังสือพิมพ์ การนำเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์ และฐานันดรที่ 4

3.3 วิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม (Socio-cultural Practice) ผู้วิจัยจะใช้ปัจจัยทางสังคม เหตุการณ์ วัฒนธรรม สถานการณ์การเมืองที่มีความสัมพันธ์กับการประกอบสร้างภาพตัวแทนครู และอภิปรายผลที่นำไปสู่การนำเสนอภาพตัวแทนครูจากหนังสือพิมพ์รายวัน

ภาพประกอบ 2 กรอบมิติทั้งสามของวาทกรรมของแฟร์คลัฟ

ที่มา แฟร์คลัฟ (Fairclough, 1995 อ้างถึงใน ธีรยุทธ พานโพธิ์ทอง, 2556)

4. เรียบเรียงผลการวิเคราะห์ภาพตัวแทนครู และกลวิธีที่สะท้อนจากหนังสือพิมพ์รายวัน
ไทย
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และขอเสนอแนะ

นิยามศัพท์

ภาพตัวแทน (representation) หมายถึง การนำเสนอและการประกอบสร้างความหมายของสรรพสิ่งต่าง ๆ ซึ่งไม่ใช่การนำเสนอความจริง แต่เป็นภาพที่เกิดขึ้นจากคิดสรรแง่มุมใดแง่มุมหนึ่ง (สุภัทร แก้วพัตร, 2559)

ครู หมายถึง ผู้สอนในสถานศึกษาระดับต่าง ๆ ได้แก่ บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้รวมบุคลากรซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการสอนและการวิจัยในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาของรัฐและเอกชนร่วมด้วย เนื่องจากคนในสังคมจะมีมุมมองว่าบุคคลที่ทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนให้กับศิษย์ ย่อมเป็นผู้ที่คนเคารพยกย่องเช่นเดียวกับคำว่าครู แม้ว่าจะสังกัดใน

สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาก็ตาม (พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.
2546, 2546)

บทที่ 2

แนวทางการศึกษาภาพตัวแทนครูในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวันไทย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเรื่อง “ภาพตัวแทนครูที่สื่อผ่านกลวิธีทางภาษาในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวันไทย” โดยศึกษาจากกรอบแนวคิดและงานวิจัยของที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการนำเสนอภาพตัวแทน (Representation)
 - 1.1 ความหมายของภาพตัวแทน
 - 1.2 แนวทางการศึกษาภาพตัวแทน
 - 1.3 กระบวนการผลิตความหมายและการสร้างภาพตัวแทน
 - 1.4 แนวทางการวิเคราะห์ภาพตัวแทน
2. วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis)
3. วาทกรรมสื่อ และแนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอภาพตัวแทน

1. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการนำเสนอภาพตัวแทน (Representation)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาพตัวแทนของครูผ่านการนำเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์รายวันไทย โดยนำแนวคิดภาพตัวแทน (representation) มาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทบทวนกรอบแนวคิดและวิธีการในการวิเคราะห์ตามแนวคิดดังกล่าว ตามลำดับดังนี้

1.1 ความหมายของภาพตัวแทน

ภาพตัวแทน มีความหมายตรงกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษว่า “representation” ซึ่งมีผู้แปลเป็นศัพท์ภาษาไทยแตกต่างกัน ธเนศ วงศ์ยานนาวา (2538) กาญจนา แก้วเทพ (2547) และศิริพร รักดีผาสุข (2561) ใช้คำว่า “ภาพตัวแทน” ส่วน เสนาะ เจริญพร (2548) ใช้คำว่า “ภาพเสนอ” นอกจากนี้ สุรเดช โชติอุดมพันธ์ (2548) ใช้คำว่า “ภาพแทน” อย่างไรก็ตาม สุรเดช โชติอุดมพันธ์ (2548) ได้กล่าวว่า representation ไม่สามารถแปลว่า “ภาพแทน” ได้ทั้งหมด เนื่องจากคำว่า representation หมายถึง กระบวนการนำเสนอด้วย ซึ่งอาจแปลได้ว่า “การนำเสนอภาพแทน” นอกจากนี้คำว่า representation ยังมีความหมายในมิติของ “การนำเสนอใหม่” (re-representation) และ “การเป็นตัวแทน” ดังนั้นคำว่า ภาพตัวแทน จึงเป็นคำที่มีความหมายที่ซับซ้อน สำหรับนิยามความหมายของคำว่า “ภาพตัวแทน” มีผู้นิยามและให้ความหมาย ดังนี้

ฮอลล์ (Hall, 1997, p.11) ได้อธิบายความหมายของ ภาพตัวแทน (representation) ว่าเป็นผลผลิตทางความหมายที่เกิดจากความคิด โดยมีกระบวนการสร้างความหมายผ่านภาษา

หรือสัญญาะเพื่อเป็นการนำเสนอภาพของสรรพสิ่งต่าง ๆ ในโลกแห่งความเป็นจริง ทั้งผู้คน สิ่งของ เหตุการณ์ หรือสิ่งที่เป็นนามธรรม

ขณะที่เอน์สแต็ท วังศ์ยานนาวา (2538, น.16-17) ได้อธิบายว่า ภาพตัวแทน (representation) คือ การนำเสนอใหม่ ตรงกับคำว่า re-representation ซึ่งเป็นการนำเสนอภาพของสรรพสิ่งแต่ไม่ใช่การนำเสนอในทุกแง่มุม และเป็นกระบวนการที่สามารถเกิดขึ้นได้ใหม่ หรือเปลี่ยนแปลงได้เสมอโดยมีปัจจัยคือผู้ผลิตวาทกรรม เวลาและสถานที่

ทางด้านเสนาะ เจริญพร (2548, น.299) ได้นิยาม representation แตกต่างจากคนที่กล่าวถึงภาพตัวแทนก่อนหน้านี้ โดยใช้คำว่า “ภาพเสนอ” โดยอธิบายว่า ภาพเสนอคือภาพจำลองของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่สร้างขึ้นจากการคัดเลือก หรือปรุงแต่งขึ้นจากความเป็นจริงตามความเชื่อหรือค่านิยมบางประการ ซึ่งภาพเสนอนี้ไม่ได้แสดงให้เห็นว่าเป็นความจริงแต่เป็นการสะท้อนความหมายหรือคุณค่าของสิ่งที่ถูกเสนอในสังคม

ศิริพร ภักดีผาสุข (2561, น.100) ได้สรุปนิยามของภาพตัวแทน (representation) ว่าเป็นการถ่ายทอดหรือนำเสนอสรรพสิ่งต่าง ๆ ในความคิดให้โลกภายนอกได้รับรู้ ซึ่งผ่านขั้นตอนการตัดสินใจ และประเมินค่า การตีความ และเลือกสรรแง่มุมในการนำเสนอ

จากการนิยาม representation ในมุมมองของนักวิจัยข้างต้น สรุปได้ว่า ภาพตัวแทนเป็นแนวคิดที่นำเสนอภาพของสรรพสิ่งแต่ไม่ได้นำเสนอภาพที่เป็นความจริงทั้งหมด ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ผู้นำเสนอภาพ เลือกแง่มุมในการนำเสนอประกอบสร้างความหมายขึ้นใหม่ด้วยความหมายบางประการ โดยมีภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการนำเสนอและประกอบสร้างภาพตัวแทนจะนำเสนอผ่านวาทกรรมที่มีอิทธิพลต่อสังคม เช่น หนังสือพิมพ์ ทำให้เกิดการรับรู้และชี้นำคนในสังคมไปตามที่หนังสือพิมพ์ต้องการนำเสนอ เมื่อมีการผลิตซ้ำผ่านวาทกรรมภาพตัวแทนของสิ่งนั้น ๆ ก็จะเป็นที่รับรู้และเข้าใจของผู้คนในสังคมมากยิ่งขึ้น

1.2 แนวทางการศึกษาภาพตัวแทน

Hall (1997, pp.15-26) ได้แบ่งแนวทางการศึกษาภาพตัวแทนตามทฤษฎีการนำเสนอภาพตัวแทน (Theories of representation) เป็น 3 แนวทาง ได้แก่ แนวคิดเรื่องภาพสะท้อน (Reflective approach) แนวคิดเรื่องเจตจำนง (Intentional approach) และแนวคิดเรื่องการประกอบสร้าง (Constructionist approach) ดังนี้

1) แนวคิดเรื่องภาพสะท้อน (Reflective approach) เป็นแนวทางการศึกษาที่มีมุมมองว่า ภาพตัวแทนคือ ภาพที่สะท้อนความจริงที่เกิดขึ้น โดยมีภาษาทำหน้าที่เหมือนกระจกที่สะท้อนความหมายจากบุคคล ความคิด หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง

2) แนวคิดเรื่องเจตจำนง (Intentional approach) เป็นแนวทางการศึกษาที่มีมุมมองว่าภาพตัวแทนคือความตั้งใจของผู้ส่งสารที่กำหนดหมายต่าง ๆ ผ่านภาษา

3) แนวคิดเรื่องการประกอบสร้าง (Constructionist approach) เป็นแนวทางการศึกษาที่มีมุมมองว่าภาพตัวแทนคือ การประกอบสร้างความหมายผ่านภาษา โดยมีความคิดว่าสรรพสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเป็นสิ่งที่ไม่มี ความหมาย ผู้ใช้ภาษาจะเป็นผู้ที่ประกอบสร้างให้เกิดความหมายขึ้น โดยการใช้ระบบภาพตัวแทน คือ มโนทัศน์ (Concepts) และสัญลักษณ์ (Sign)

งานวิจัยนี้จะนำแนวคิดเรื่องการประกอบสร้างมาเป็นแนวทางในการศึกษาภาพตัวแทนครูที่ถ่ายทอดผ่านวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวันไทย เนื่องจากการนำเสนอข่าวด้วยภาษาของหนังสือพิมพ์เป็นการนำเสนอผ่านการคัดสรร ประเมินค่าจากผู้ส่งสาร แล้วถ่ายทอดผ่านกลวิธีทางภาษาที่มีความหลากหลาย นำไปสู่การประกอบสร้างภาพตัวแทนครูที่คนในสังคมรับรู้จากภาษาในหนังสือพิมพ์ ผู้วิจัยจึงใช้กรอบแนวคิดนี้เป็นแนวทางการศึกษาการสร้างภาพตัวแทนครูในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวัน

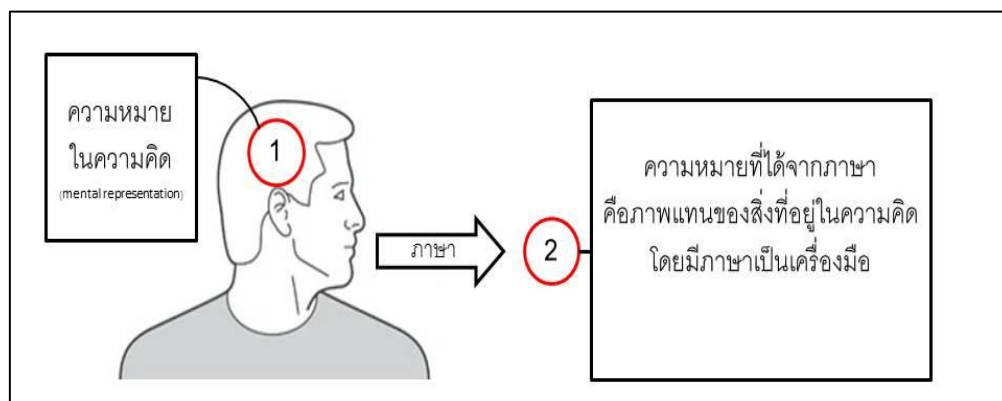
1.3 กระบวนการผลิตความหมายและการสร้างภาพตัวแทน

กระบวนการผลิตความหมายและการสร้างภาพตัวแทนเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างมีระบบ ดังที่ Hall (1997) อธิบายถึงระบบการนำเสนอภาพตัวแทน (System of representation) ว่ามี 2 ขั้นตอนสำคัญ ขั้นแรกคือ การนำเสนอภาพตัวแทนภายในความคิด (mental representation) เป็นการเชื่อมโยงระหว่างสรรพสิ่ง (things) กับภาพที่เกิดขึ้นในมโนทัศน์ (concepts) ขั้นที่สอง คือ การถ่ายทอดภาพจากความคิดโดยใช้ภาษาหรือสัญลักษณ์เป็นเครื่องมือ เพื่อถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้รับรู้ภาพตัวแทนในความคิด

เอกรัฐ เลานท์ยวณิชย์ (2552) อธิบายขั้นตอนการผลิตและสร้างภาพตัวแทนในแนวทางเดียวกันกับฮอลล์ โดยกล่าวว่า กระบวนการสร้างภาพตัวแทนมี 2 ระบบ คือ ระบบแรกเป็นระบบที่ช่วยในการจำแนกวัตถุ คน และชุดความคิดต่าง ๆ ที่อยู่ ในสมองของมนุษย์เพื่อวิเคราะห์ความเหมือนหรือความแตกต่าง เช่น นก และเครื่องบิน หากพิจารณาที่ความเหมือน คือ เป็นสิ่งที่บินอยู่บนท้องฟ้า แต่มนุษย์สามารถอธิบายความต่างของทั้งสองได้ คือ นกเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติแต่เครื่องบินเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งการที่มนุษย์สามารถเข้าใจในสิ่งที่สื่อสารกันได้นั้น มาจากการใช้ภาษาร่วมกัน และมีแผนที่ความคิด (Conceptual map) ร่วมกัน ระบบที่สองเป็นระบบสร้างความหมายโดยใช้ภาษาหรือสัญลักษณ์เพื่อแทนความคิดที่อยู่ในสมองของมนุษย์

กล่าวโดยสรุปคือ การสร้างภาพตัวแทนมีกระบวนการสำคัญ 2 ขั้นตอน ที่เชื่อมโยงกันในการให้ความหมายของสรรพสิ่ง คือ ความคิด และถ่ายทอดออกมาโดยใช้ภาษาหรือสัญลักษณ์

เมื่อกระบวนการทั้งสองครบถ้วนสมบูรณ์จึงเกิดความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับการสร้าง
ความหมาย ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ 3 กระบวนการผลิตความหมายและการสร้างภาพตัวแทน
(systems of representation)

1.4 แนวทางการวิเคราะห์ภาพตัวแทน

ฮอลล์ (Hall, 1997 อ้างถึงในศิริพร ภักดีผาสุข, 2561, น.102) ได้อธิบาย มิติ
ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับการประกอบสร้างความหมายในความคิดว่ามีแนวทางใน
การวิเคราะห์ 2 แนวทาง ได้แก่

1. แนวทางสัญวิทยา (Semiology) เป็นแนวทางการศึกษาที่ได้รับอิทธิพลมาจาก
นักภาษาศาสตร์ชาวสวิสเซอร์แลนด์ เฟอดีนานด์ เดอ โซซูร์ (Ferdinand de Saussure) โดย
ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปสัญลักษณ์ กับความหมายของสัญลักษณ์ ซึ่งเป็นข้อตกลงที่สมาชิกใน
สังคมได้กำหนดรับรู้ร่วมกัน ต่อมา โรล็อง บาร์ธส์ (Barthes) ได้พัฒนาแนวทางการศึกษาเพิ่มเติม
คือ แนวคิดเรื่อง มายาคติ (Myth) บาร์ธส์ กล่าวว่ามายาคติ คือการสื่อความหมายที่ต้อง
อาศัยสัญลักษณ์ในการประกอบสร้าง ซึ่งบางครั้งความหมายถูกสร้างขึ้นเพื่อกลบเกลื่อน หรือปิดบัง
บางสิ่ง

นพพร ประชากุล (2555) ที่ได้อธิบายว่า มายาคติมีบทบาทสำคัญใน
การประกอบสร้างภาพตัวแทน โดยเฉพาะสรรพสิ่งรอบตัวกับการสร้างความหมายที่ทำให้สังคมมี
ความคิดความเชื่อเป็นรูปธรรมมากขึ้นจากการนำความหมายทางวัฒนธรรมเข้าไปในวัตถุ จึง
กล่าวได้ว่า แนวทางสัญวิทยาเป็นแนวทางการศึกษาที่มุ่งพิจารณาการประกอบสร้างความหมาย
ให้กับสัญลักษณ์ที่คนในสังคมมีความคิดความเชื่อร่วมกัน

สอดคล้องกับ ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร (2554) ได้กล่าวถึง มายาคติ (Myth) ว่าเป็นรูปแบบ หรือระบบในการประกอบสร้างความหมายให้กับสรรพสิ่ง ทั้งนี้ภาษาที่ทำหน้าที่ประกอบสร้างได้สัมพันธ์กับการยึดครองวัตถุด้วย (appropriation) โดยพิจารณาจากการใช้งานวัตถุกับคุณลักษณะของวัตถุนั้นควบคู่กันเพื่อทำหน้าที่เป็นตัวกำหนดความคิด ดังที่ผลของการศึกษาของ ชุณพฤกษ์กร จิรวรภิจ (2559) ที่กล่าวถึง ภาพเซเลบริตี้ที่ถูกถ่ายทอดในนิตยสารว่า ไม่ใช่ภาพที่ถูกนำเสนอทุกแง่มุม และภาพคุณลักษณะที่สื่อมวลชนตั้งใจนำเสนอเป็นเสมือนการให้ความสำคัญกับคนดัง ดังนั้นการที่สื่อได้ใช้ภาษาเพื่อประกอบสร้างให้กับบุคคลที่อาจเป็นเพียงคนทั่วไป กลายเป็นบุคคลที่คนในสังคมมองว่าเป็นเซเลบริตี้ จึงนับว่าเป็นการสร้างมายาคติเพื่อให้สังคมเห็นภาพตามที่สื่อนำเสนอ

2. แนวทางวาทกรรม (Discursive approach) เป็นแนวทางที่ ฟูโกต์ (foucault, 1984 อ้างถึงใน ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2554) เสนอว่า วาทกรรมเป็นการประกอบสร้างความหมาย และความหมายที่ประกอบสร้างวาทกรรมมีลักษณะเป็นความรู้ หรือ ชุดความคิด ที่มีส่วนในการกำหนดความสัมพันธ์ เช่น คนดี-คนเลว, ผู้ชาย-ผู้หญิง หรือการสร้างความหมายในการเป็นบุคคลเช่น ครู ซึ่งการศึกษาการประกอบสร้างความหมายตามแนวทางนี้ จะมุ่งศึกษาชุดความคิดที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังวาทกรรม และผลกระทบที่ได้รับจากการใช้วาทกรรมนั้น ๆ ในสังคม

ภาพตัวแทนที่ถูกสร้างขึ้นจากการประกอบสร้างโดยวาทกรรมเป็นเพียงมุมมองด้านหนึ่งที่ผ่านมาการตัดสิน ประเมินค่า และเลือกสรรแง่มุมในการนำเสนอ ซึ่งไม่ใช่ความจริงที่รอบด้าน แต่เป็นการประกอบสร้างจากวาทกรรมของผู้ผลิตวาทกรรม ฟานไดก์ (Van Dijk, 1993 อ้างถึงใน ศิริพร ภักดีผาสุข, 2561, น.102) ได้กล่าวว่า ผู้มีอิทธิพลในสังคมจะใช้วาทกรรมที่แฝงชุดความคิดผ่านแหล่งทรัพยากร (access) เช่น วาทกรรมสื่อ (Media discourse) เพื่อเข้าครอบงำและส่งผลให้ผู้คนในสังคมมีพฤติกรรมตามสื่อที่ต้องการ ดังนั้น การวิเคราะห์วาทกรรมตามแนวทางวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์จะทำให้เห็นชุดความคิดบางประการที่อาจสะท้อนให้เห็นการใช้อำนาจในทางมิชอบ ความไม่เท่าเทียม และความอยุติธรรมที่ถูกผลิตขึ้น ทั้งที่ผู้ผลิตมีเจตนาหรือไม่มีเจตนา นำเสนอผ่านวาทกรรมก็ตาม การศึกษาโดยใช้วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์จะทำให้เห็นการประกอบสร้างความหมายให้แก่บางสิ่งที่สื่อนำเสนอด้วย

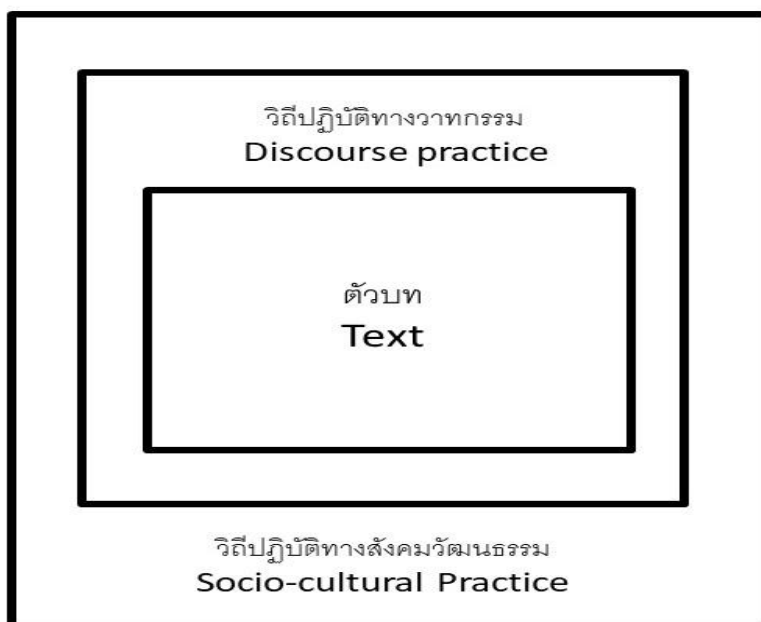
จากการทบทวนกรอบแนวคิด “ภาพตัวแทน” สามารถสรุปได้ว่า ภาพตัวแทน คือ การประกอบสร้างความหมายจากผู้ผลิตสื่อที่ได้เลือกหรือคัดสรรให้กับสรรพสิ่ง การศึกษาภาพตัวแทนของสิ่งนั้น ๆ สามารถวิเคราะห์ได้จากภาษาซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญ ในงานวิจัยนี้มุ่งศึกษาภาพตัวแทนครูซึ่งประกอบสร้างความหมายผ่านการใช้ภาษาในการเสนอข่าวของสื่อหนังสือพิมพ์

การวิเคราะห์การใช้ภาษาจากการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับครูจะทำให้เข้าใจภาพตัวตนและกลวิธีทางภาษาที่นำเสนอภาพตัวตนเหล่านั้นได้ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้แนวทางวาทกรรมวิเคราะห์เชิงพหุศาสตร์ เพื่อให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับการนำเสนอภาพตัวตนครู

2. วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis)

วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) เป็นแนวทางการวิเคราะห์ที่นำเสนอให้เห็นอำนาจในทางที่ไม่ชอบ การครอบงำ การมีอคติ ความไม่เท่าเทียม ที่แอบแฝงอยู่เบื้องหลังตัวบทวาทกรรม การศึกษาตามแนวทางวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์จึงเป็นการผสมผสานระหว่างทฤษฎีทางภาษาศาสตร์กับทฤษฎีทางสังคม เพื่อวิเคราะห์ให้เข้าใจชุดความคิดที่นำเสนอในวาทกรรมนั้น ๆ ดังที่

แฟร์คลัฟ (Fairclough, 1995 อ้างถึงใน ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556) กล่าวว่า วาทกรรมมีอิทธิพลในการประกอบสร้างสังคม ขณะเดียวกันวาทกรรมก็ได้รับอิทธิพลมาจากสังคมเช่นเดียวกัน แฟร์คลัฟจึงเน้นว่า การวิเคราะห์จึงต้องพิจารณาให้รอบด้าน ทั้งตัวบท วิธีปฏิบัติทางวาทกรรม และวิธีปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรม ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 4 กรอบมิติทั้งสามของวาทกรรมของแฟร์คลัฟ

ที่มา แฟร์คลัฟ (fairclough, 1995 อ้างถึงใน ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556)

มิติที่ 1 ตัวบท (Text) คือ ถ้อยคำ หรือภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร งานวิจัยนี้ตัวบท คือ ข้อมูลภาษาที่หนังสือพิมพ์รายวันนำเสนอข่าวครู ผู้วิจัยจึงจะศึกษาและวิเคราะห์ทฤษฎีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนครูในหนังสือพิมพ์รายวันไทย เช่น การใช้ศัพท์ การใช้มูลบท การใช้อุปลักษณ์ การใช้โครงสร้างประโยค เป็นต้น เพื่อให้เห็นการนำเสนอภาพตัวแทนครูในหนังสือพิมพ์รายวันไทย

มิติที่ 2 วิธีปฏิบัติทางวาทกรรม (Discourse practice) คือ กระบวนการผลิต การกระจายตัวบท และการตีความตัวบท ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญในการทำให้เกิดตัวบท งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาตัวบทข่าวในหนังสือพิมพ์รายวัน ผู้วิจัยจึงต้องอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์และวาทกรรมสื่อเพื่ออธิบายกระบวนการที่ทำให้เกิดตัวบทข่าวในหนังสือพิมพ์รายวันไทย

มิติที่ 3 วิธีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม (Socio-Cultural practice) คือ บริบท สถานการณ์ วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมโดยรอบที่มีอิทธิพล สัมพันธ์กับการผลิตข่าว และประกอบสร้างภาพตัวแทนครูในหนังสือพิมพ์รายวันไทย

องค์ประกอบทั้ง 3 มิติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ทั้ง 3 มิติมีความสัมพันธ์กัน เพราะการใช้ภาษาของคนในสังคมเกิดขึ้นได้จากอิทธิพลทางสังคม ค่านิยม หรืออุดมการณ์ที่อยู่ในระบบความคิดของคนในสังคม ดังนั้นการวิเคราะห์เพียงมิติใดมิติหนึ่งไม่สามารถทำให้เห็นมุมมองความคิดที่อยู่ภายใต้ข้อความของผู้ผลิตวาทกรรมได้ครบถ้วน ดังนั้นการศึกษาวาทกรรมจึงต้องพิจารณาภาษา กระบวนการผลิต การกระจายการตีความวาทกรรมนั้น รวมถึงบริบทของสถานการณ์ และสภาพแวดล้อมที่สัมพันธ์เชื่อมโยงและมีผลต่อวาทกรรมนั้น ๆ

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาพตัวแทนครูผ่านการนำเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์รายวันไทย จึงใช้กรอบทั้งสามมิติของวาทกรรมของแฟร์คลัฟเป็นแนวทางการวิเคราะห์ เพื่อให้เห็นภาพตัวแทนที่ปรากฏในวาทกรรมของหนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นสถาบันที่มีอิทธิพลต่อความคิดคนในสังคม โดยมุ่งศึกษาภาษาที่นำเสนอความคิดที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังตัวบทวาทกรรม และกลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทน ตลอดจนปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อการสร้างความหมายให้กับภาพตัวแทนครูในสังคมไทย

3. วาทกรรมสื่อ และแนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์

3.1 วาทกรรมสื่อ

สื่อสารมวลชน มีความหมายตรงคำภาษาอังกฤษว่า Mass communication มาจากคำว่า การสื่อสาร (communication) และมวลชน (Mass) สื่อสารมวลชนจึงหมายถึง “การสื่อสารไปสู่มวลชน” สื่อสารมวลชนเป็นสถาบันที่ใกล้ชิดและมีบทบาทต่อสังคม ดังที่ ลาสเวลล์ (Lasswell, 1948 อ้างถึงใน อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, 2550) กล่าวว่า หน้าที่ทางสังคมของสื่อมวลชนคือเป็นผู้ที่เฝ้าระวังและตรวจสอบสิ่งแวดล้อม เป็นผู้ประสานส่วนต่าง ๆ ในสังคมให้ร่วมมือกันแก้ปัญหา และเป็นผู้ถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม อีกทั้งสื่อมวลชนยังมีหน้าที่รวบรวมข่าวสารและเผยแพร่ข้อมูล การเคลื่อนไหวสู่สังคม รวมทั้งยังเป็นเวทีแสดงความคิดเห็นประเด็นปัญหาหรือเหตุการณ์ที่สังคมสนใจ ดังนั้น สื่อมวลชนจึงมีอิทธิพลกับสังคมในแง่ของการให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อให้คนในสังคมรับรู้ และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นกับประเด็นเหตุการณ์ที่สื่อนำเสนอ สื่อจึงมีความสำคัญและมีบทบาทต่อชีวิตของคนในสังคม

สื่อสารมวลชนมีบทบาทและความสำคัญต่อสังคม เช่น การทำหน้าที่นำเสนอข่าวสาร การเสนอความคิด ความเชื่อบางประการที่สื่อมีต่อผู้คนหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม ดังที่ แฟร์คลัฟ (Fairclough, 1995 อ้างถึงใน รัชนิษฐ์ พงศ์อุดม, 2548) ได้กล่าวว่า สื่อมวลชนมีอำนาจในการนำเสนอสิ่งต่าง ๆ ด้วยมุมมองและวิธีการที่ต่างออกไป บางครั้งการนำเสนอของสื่อก็สามารถปรับเปลี่ยนมุมมอง ความคิด ความเชื่อของผู้คน ซึ่ง พัทธราภา เอื้ออมรวินิช (2560) กล่าวถึงสื่อสารมวลชนว่า เป็นสถาบันหนึ่งในสังคมที่มีบทบาทพิเศษ และได้ถูกยกย่องให้เป็นฐานันดรที่ 4 โดยคำว่าฐานันดร มีความหมายว่า ลำดับในการกำหนดชั้นของบุคคลตามยศ หรือบรรดาศักดิ์ และเมื่อสื่อสารมวลชนได้ถูกยกย่องเป็นฐานันดรหนึ่งในสังคมแล้ว คนในสังคมก็นับว่าสื่อเป็นผู้ที่มีอำนาจเพราะเป็นส่วนสำคัญในการชี้นำความคิดของคนในสังคมได้ การใช้อำนาจของสื่อจึงต้องมีความระมัดระวัง รอบคอบ และเที่ยงธรรม

วิโรจน์ อรุณมานะกุล (2553) ได้กล่าวถึงอำนาจและอิทธิพลของสื่อว่า การสื่อสารด้วยการบอกเล่าปากต่อปากแม้สามารถสื่อสารได้อย่างไม่จำกัด แต่เทียบไม่ได้กับสื่อมวลชนอย่างโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ ซึ่งหนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่งที่ได้รับการนิยมนับและสามารถเข้าถึงมวลชนได้ทุกระดับ และมีอิทธิพลต่อความคิดและพฤติกรรมของคนในสังคมสอดคล้องกับ กฤษดาวรรณ หงส์ดารมภ์ (2543) ที่กล่าวว่าหนังสือพิมพ์มีอิทธิพลต่อการสร้างทัศนคติและความเข้าใจให้แก่คนในสังคมโดยมีภาษาเป็นเครื่องมือในการสร้างอุดมการณ์ และไม่เพียงแต่เสนอข่าวเพื่อเล่าเหตุการณ์เท่านั้น แต่ยังเสนอเหตุการณ์จากมุมมองของผู้ผลิตด้วย

กล่าวได้ว่า สื่อมวลชนมีบทบาทและความสำคัญต่อสังคมในฐานะเป็นองค์กรที่เป็นสื่อกลางในการนำเสนอ เผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งการนำเสนอเช่นนี้จะต้องเป็นข้อมูลที่เป็นจริง โดยใช้เครื่องมือที่สำคัญในการถ่ายทอดคือ ภาษา ซึ่งสื่อมวลชนแขนงหนึ่งที่มีบทบาทในการนำเสนอข่าวสาร คือ หนังสือพิมพ์ เพราะหนังสือพิมพ์สามารถให้รายละเอียดได้อย่างลึกซึ้งเข้าถึงคนในสังคมได้ทุกระดับ มีพลังในการโน้มน้าวผู้อ่าน และเป็นสื่อมวลชนที่สามารถเก็บเป็นหลักฐานและตรวจสอบข้อเท็จจริงได้เสมอ

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาวาทกรรมในหนังสือพิมพ์รายวันไทย เพื่อศึกษาวิเคราะห์ภาพตัวแทนและกลวิธีทางภาษาที่นำเสนอภาพตัวแทนครูในหนังสือพิมพ์ ผู้วิจัยจึงทบทวนนิยาม ความหมาย การเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์ และการใช้ภาษาในการนำเสนอข่าว ดังนี้

3.2.1 ความหมายของหนังสือพิมพ์

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2554) ได้ให้ความหมายของ “หนังสือพิมพ์” ว่า สิ่งพิมพ์ข่าวและความเห็น เป็นต้น เสนอประชาชน ตามปกติออกเป็นรายวัน

กันทิมา ธนะโสภณ (2529) ได้ให้ความหมายคำว่า “หนังสือพิมพ์” คือ สิ่งพิมพ์ที่มีการตีพิมพ์เป็นช่วงเวลาเฉพาะ เช่น รายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน เป็นต้น จัดทำด้วยกระดาษที่ขนาดใหญ่ ไม่เย็บเล่ม นำเสนอประเด็นข่าวทั้งในและต่างประเทศ ด้วยเนื้อหาที่เป็นปัจจุบัน มีความน่าสนใจต่อคนในสังคม

จากความหมายของหนังสือพิมพ์ข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า หนังสือพิมพ์ คือ สิ่งพิมพ์ที่นำเสนอเนื้อหาข่าวสาร หรือประเด็นที่สังคมกำลังสนใจ ลักษณะเป็นกระดาษขนาดใหญ่พับได้และไม่ได้เข้าเล่ม มีกำหนดการวางจำหน่ายตามเวลาที่สำนักพิมพ์กำหนดเป็นรายวัน หรือรายปักษ์ เนื้อหาข่าวสารในการนำเสนอภายในเล่มมีความหลากหลาย เช่น ข่าวการเมือง สังคม เศรษฐกิจ อาชญากรรม กีฬา บันเทิง การศึกษา เป็นต้น ดังนั้นเนื้อหาจึงต้องมีความสดใหม่ น่าสนใจ และเนื้อหามุ่งเน้นไปทางการเสนอข่าวมากกว่าบทความ สารคดี หรือบันเทิงคดี

3.2.2 องค์ประกอบของหนังสือพิมพ์

การนำเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์เป็นขั้นตอนสำคัญที่ผู้ผลิตสื่อได้นำเสนอข้อมูลข่าวสารไปยังประชาชน มาลี บุญศิริพันธ์ (2534) กล่าวว่า “ข่าว” ที่นำเสนอควรประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นฐาน 3 ประการ คือ ความน่าสนใจ (Interest) ข้อเท็จจริง (Facts) และผู้อ่าน (Readers) กล่าวคือ ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นต้องเป็นสิ่งที่มีความน่าสนใจสำหรับผู้อ่านหนังสือพิมพ์ ซึ่งการนำเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์ต้องคำนึงถึงจริยธรรม และจรรยาบรรณใน

การนำเสนอเป็นสำคัญ ดังที่ สุภา ศิริมานนท์ (2530) ได้กล่าวว่า หนังสือพิมพ์เป็นงานที่กระทบและสะท้อนภาพของสังคม ดังนั้นหนังสือพิมพ์ต้องมีหลักในการกำกับเพื่อให้การนำเสนอข่าวมีความเที่ยงตรง เป็นข้อเท็จจริง และเป็นกระจกสะท้อนสังคมที่ไม่บิดเบี้ยว สอดคล้องกับหลักของจริยธรรมหนังสือพิมพ์ (สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ, 2553) ที่กล่าวว่า หนังสือพิมพ์ต้องนำเสนอข้อเท็จจริงโดยไม่แต่งเติมสาระของข่าวให้คลาดเคลื่อนเกินจากความเป็นจริง นำเสนอข่าวเพื่อสาธารณประโยชน์ และให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย

อวยพร พานิช (2543) กล่าวว่า หนังสือพิมพ์มีหน้าที่สำคัญ 2 ประการคือการค้นหาความจริงและบอกเล่าความจริง ซึ่งสื่อจะนำเสนอความจริงผ่าน “ภาษา” ดังนั้นผู้ผลิตสื่อจึงมีหน้าที่ในการคัดสรรข้อมูลข่าวสารที่เป็นความจริงนำเสนอผ่านโครงสร้างของข่าวโดยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญ ปุณณรัตน์ พิงคานนท์ (2548) ได้อธิบายถึงโครงสร้างของข่าวว่า มักจะปรากฏส่วนประกอบ ได้แก่ หัวข่าว ความนำ ตัวเนื้อข่าว และส่วนสรุป ซึ่งมีรายละเอียด และความสำคัญ ดังนี้

1) หัวข่าว (headline) นับเป็นองค์ประกอบแรกในโครงสร้างการเขียนข่าว และเป็นส่วนที่สำคัญ ผู้ผลิตข่าวมักเลือกใช้ถ้อยคำที่กลั่นกรองให้มีความกะทัดรัด สื่อความหมายและดึงดูดความสนใจชวนให้ติดตามต่อในรายละเอียดของข่าวต่อไป

2) ความนำ (lead) เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญกับข่าวอย่างมาก ผู้ผลิตข่าวจะนำเสนอความนำในส่วนย่อหน้าแรก เพราะเป็นข้อความสรุปเหตุการณ์ หรือประเด็นสาระสำคัญจากข่าว และเป็นส่วนที่ขยายความเชื่อมต่อมาจากหัวข่าวเพื่อสร้างความสนใจแก่ผู้อ่าน เพื่อให้ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ทราบข้อมูลข่าวสารได้อย่างชัดเจนครบถ้วน ว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร เพราะเหตุใด และอย่างไร ความนำจึงเป็นส่วนที่สำคัญในการนำเสนอเนื้อหาข่าวสาร

3) เนื้อข่าว (body) เป็นส่วนที่นำเสนอเหตุการณ์ หรือข้อเท็จจริงโดยมักเรียงตามลำดับความสำคัญของรายละเอียดหรือประเด็นข้อเท็จจริง และอาจมีการให้รายละเอียดเพิ่มในประเด็นที่ยังไม่ได้นำเสนอในส่วนความนำ

4) ส่วนสรุป (conclusion) เป็นส่วนประกอบสุดท้ายของข่าว ซึ่งมีลักษณะเป็นการสรุปเนื้อหารายละเอียดในตัวเนื้อข่าวอีกครั้ง และตอกย้ำข้อเท็จจริงที่เด่น ๆ ประเด็นที่สังคมสนใจ หรือใช้คำพูดของแหล่งข่าวเป็นส่วนสรุป

เมื่อพิจารณาแนวคิดการนำเสนอข่าวและโครงสร้างของข่าวหนังสือพิมพ์ ผู้วิจัยเห็นว่า การนำเสนอข่าวครุในหนังสือพิมพ์รายวันไทยแต่ละฉบับมีส่วนในการนำเสนอข่าวทั้ง 4 ส่วน คือ หัวข่าว ความนำ เนื้อข่าว และส่วนสรุป ผู้วิจัยจึงได้เลือกศึกษาวิเคราะห์หัวข้อที่ปรากฏ

ในโครงสร้างการนำเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์รายวันไทยทุกส่วน เพื่อศึกษาวิเคราะห์การประกอบสร้างภาพตัวแทนครุผ่านภาษาในการเสนอข่าว

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอภาพตัวแทน

งานวิจัยนี้สนใจศึกษาการนำเสนอภาพตัวแทน ผู้วิจัยจึงได้ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่างานวิจัยที่ใช้แนวคิดภาพตัวแทนมีผู้วิจัยที่มีความสนใจจำนวนมากและมีการเลือกใช้แนวคิดนี้หลากหลายสาขา ได้แก่ 1) งานวิจัยตามแนวทางนิเทศศาสตร์ 2) งานวิจัยตามแนวทางวรรณคดีวรรณกรรม 3) งานวิจัยตามแนวทางภาษาศาสตร์

งานวิจัยที่ศึกษาการประกอบสร้างภาพตัวแทนตามแนวทางนิเทศศาสตร์ จะมีแนวทางการศึกษาเพื่อนำเสนอให้เห็นว่าสื่อมวลชนมีบทบาทต่อสังคม ผ่านการวิเคราะห์สัญลักษณ์ในสื่อประกอบกับการวิเคราะห์องค์ประกอบของเนื้อหาเพื่อวิเคราะห์ภาพตัวแทน ตัวอย่างงานวิจัยตามมุมมองทางนิเทศศาสตร์ของ เจริญวิทย์ สฐิตวารักษ์ (2544) ศึกษาการสร้างสารสนเทศและภาพตัวแทนของชายรักชายในเว็บไซต์ไทย และสุนันทา อิมประไพ (2551) ศึกษาการสร้างภาพตัวแทนของผู้หญิงสุขภาพดีในนิตยสารสุขภาพและความงาม ซึ่งทั้ง 2 ประเด็น เป็นการศึกษารูปภาพตัวแทนโดยใช้วิธีการศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบของเนื้อหา ภาษา ข้อความ รูปภาพ ตลอดจนสัญลักษณ์ที่สื่อเลือกใช้ ประกอบการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตภาพตัวแทน นอกจากนี้ผู้วิจัยต้องศึกษาความหมายขององค์ประกอบต่าง ๆ โดยเชื่อมโยงกับสังคมวัฒนธรรมเพื่อให้เห็นการนำเสนอภาพตัวแทน

เมื่อพิจารณาผลการศึกษาของงานวิจัยตามแนวทางนิเทศศาสตร์ พบว่ามีรูปแบบการนำเสนอเพื่อตอกย้ำภาพแบบเหมารวม (Stereotype) ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของทัศนคติที่คนในสังคมมีมุมมองในลักษณะเหมารวมทั้งหมด ซึ่งงานวิจัยของ เจริญวิทย์ สฐิตวารักษ์ (2544) สรุปว่าภาพตัวแทนของชายรักชาย มักแสดงให้เห็นว่าเป็นคนที่หมกมุ่นทางเพศ แสวงหาความรักเสมอ และสะท้อนภาพของคนที่อยู่แต่ใจตัวเอง ภาพรูปแบบการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน และภาพของคนที่มีความสามารถอย่างชายหญิงทั่วไป ส่วนผลการศึกษาของสุนันทา อิมประไพ (2551) พบว่าภาพตัวแทนจากนิตยสารสองชื่อฉบับที่ศึกษา มีการสร้างภาพตัวแทนให้ผู้หญิงยุคใหม่มีภาพของผู้หญิงสุขภาพดีมีลักษณะพิเศษมากกว่าผู้หญิงปกติทั่วไป คือ ภาพผู้หญิงสุขภาพดีต้องรูปร่างดีอย่างสุขภาพดีและดูแลรักษารูปร่างเสมอ และภาพผู้หญิงสุขภาพดีที่มีการดูแลเอาใจใส่สุขภาพร่างกาย สุขภาพจิตใจ แพ้ชั้นการแต่งกาย และความสวยความงามไปพร้อมกัน

จะเห็นได้ว่า งานวิจัยตามแนวทางนิเทศศาสตร์จะมุ่งศึกษาที่กระบวนการผลิตและนำเสนอวาทกรรมเป็นสำคัญ เพื่อชี้ให้เห็นว่าใครคือผู้ที่อยู่เบื้องหลังของวาทกรรม และต้องการผลิตวาทกรรมเพื่อเป็นการให้ความหมายแก่สิ่งที่ต้องการนำเสนอ ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาของงานวิจัยตามแนวทางวรรณคดีวรรณกรรม และภาษาศาสตร์

ด้านกลุ่มวิจัยที่ศึกษาการประกอบสร้างภาพตัวแทนตามมุมมองทางวรรณคดีวรรณกรรม ผู้วิจัยกลุ่มนี้จะใช้แนวทางการศึกษาองค์ประกอบของวรรณกรรม กลวิธีการเล่าเรื่อง กลวิธีการใช้ภาษาในการวิเคราะห์การประกอบสร้างทางความหมายภาพตัวแทน ตัวอย่างงานวิจัยที่นำเสนอภาพตัวแทนตามมุมมองทางวรรณคดีวรรณกรรม ได้แก่ วันชนะ ทองคำภา (2550) ศึกษาเรื่องภาพตัวแทนของสมเด็จพระมหาธรรมราชาในวรรณกรรมไทย, กษริน วงศ์กิตติขวลิต (2552) ศึกษาภาพตัวแทนของพระสุริโยทัยในวรรณกรรมไทย สิริวิทย์ สุขกันต์ (2550) ได้ศึกษาภาพตัวแทนขบวนการนักศึกษาในนวนิยายไทย ธารัตน์ เป็ดทิพย์ (2562) ได้ศึกษากลวิธีการเล่าเรื่องและภาพแทนครูในวรรณกรรมเพลงไทย

งานวิจัยดังกล่าวมีแนวทางการวิเคราะห์ทิศทางเดียวกัน คือการใช้แนวคิดเรื่องเล่า และองค์ประกอบของวรรณกรรมเป็นแนวคิดสำคัญเพื่อศึกษาการประกอบสร้างภาพตัวแทน วันชนะ ทองคำภา (2550) และกษริน วงศ์กิตติขวลิต (2552) ศึกษาภาพตัวแทนบุคคลคือ สมเด็จพระมหาธรรมราชา และพระสุริโยทัย ที่ถูกประกอบสร้างจากตัวบทวรรณกรรมที่หลากหลาย สิริวิทย์ สุขกันต์ (2550) ศึกษาภาพตัวแทนของกลุ่มขบวนการนักศึกษาในนวนิยายระหว่างปี 2511-2519 ส่วนธารัตน์ เป็ดทิพย์ (2562) ศึกษาภาพตัวแทนกลุ่มคนที่มีบทบาทในสังคมคือครู โดยใช้เพลงเป็นตัวบทในการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพตัวแทนครูในสังคมไทย

เมื่อพิจารณาผลการศึกษาของงานวิจัยภาพตัวแทนกลุ่มมุมมองทางวรรณคดีวรรณกรรมพบว่า วันชนะ ทองคำภา (2550) ชี้ให้เห็นว่ากลวิธีที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนพระมหาธรรมราชา ได้แก่ 1) การสร้างโครงเรื่องเพื่อนำเสนอแก่นเรื่อง 2) การสร้างตัวละคร 3) การเลือกใช้ผู้เล่า 4) สถานที่ในฐานะพื้นที่การเล่าเรื่อง กลวิธีดังกล่าวประกอบสร้างภาพตัวแทนของสมเด็จพระมหาธรรมราชา คือ ภาพตัวแทนของผู้ที่ปราบยุคเชลยเชื้อพระวงศ์คูบารมี, ภาพตัวแทนของนักรักนักรบ, ภาพของผู้ต่อสู้เพื่อชาติ, ภาพตัวแทนด้านลบคือ ผู้เผด็จชาติตน และผู้พ่ายแพ้, ภาพของพระราชบิดาของวีรสตรี วีรบุรุษ และภาพของวีรกษัตริย์ ขณะที่กษริน วงศ์กิตติขวลิต (2552) พบว่ากลวิธีที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนพระสุริโยทัย ได้แก่ 1) แก่นเรื่อง 2) ประเภทของเรื่อง 3) การนำเสนอตัวละคร 4) มุมมองการเล่าเรื่อง 5) การอ้างอิง 6) การใช้ภาษา ทำให้พบภาพยอดภรรยา และภาพวีรสตรี ส่วนสิริวิทย์ สุขกันต์ (2550) พบว่ากลวิธีที่ใช้ในการสร้างภาพตัวแทนขบวนการนักศึกษามี

4 วิธี ได้แก่ 1) การสร้างตัวละคร 2) การนำเสนอโครงเรื่อง 3) การสร้างฉาก 4) การเลือกผู้เล่าเรื่อง
 สิริวิทย์ สุขกันต์ (2550) สรุปภาพตัวแทนที่พบในนวนิยาย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) ภาพ
 นักศึกษาก่อนและระหว่างเหตุการณ์วันที่ 14 ตุลาคม 2516 2) ภาพหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม
 2516 ถึง 16 ตุลาคม 2519 ซึ่งกลุ่มภาพตัวแทนดังกล่าว มีภาพตัวแทนย่อยทั้งมุมมองด้านบวก
 และด้านลบ และผลการศึกษารายงาน ระเบิดทิพย์ (2562) ได้วิเคราะห์บทเพลงโดยใช้แนวคิด
 องค์ประกอบของวรรณกรรม พบภาพตัวแทนครุ 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) ภาพตัวแทนครุในอุดมคติ 2)
 ภาพตัวแทนครุที่ต่อรองกับอุดมคติ 3) ภาพตัวแทนครุที่ไม่เป็นไปตามอุดมคติ

การศึกษาของงานวิจัยดังกล่าว เป็นการศึกษาภาพตัวแทนโดยมีมุมมองทางวรรณคดี
 วรรณกรรม โดยมุ่งศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการเล่าเรื่องเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการ
 นำเสนอ ผ่านองค์ประกอบของวรรณกรรม หรือทฤษฎีการเล่าเรื่องเพื่อให้เห็นการประกอบสร้าง
 ภาพตัวแทน

ด้านกลุ่มวิจัยที่ศึกษาการประกอบสร้างภาพตัวแทนตามมุมมองทางภาษาศาสตร์ใน
 ปัจจุบัน มักพบว่าผู้วิจัยจะเลือกใช้กลุ่มข้อมูลหลากหลายประเภท เพื่อวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาใน
 การประกอบสร้างภาพตัวแทน ประเด็นที่น่าสนใจของการเลือกใช้กลุ่มข้อมูลจะพบว่า ผู้วิจัยจะใช้
 หนังสือพิมพ์เป็นกลุ่มข้อมูลสำคัญในการวิเคราะห์ เช่น ธีระยุทธ สุริยะ (2554) ศึกษาเรื่อง
 ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับภาพตัวแทนนักโทษประหาร และการประหารชีวิตในหนังสือพิมพ์
 รายวัน สุภัทร แก้วพัตร (2559) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับภาพตัวแทนคนอีสานใน
 หนังสือพิมพ์ นครินทร์ สำเภาพล (2562) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและภาพตัวแทน
 บุคคลพื้นโชนในวาทกรรมสนับสนุนบุคคลพื้นโชนในสื่อสาธารณะ สุจิตรา แซ่ลิ้ม (2561) ได้ศึกษา
 ภาพตัวแทนของผู้ชุมนุมทางการเมืองในเหตุการณ์ชุมนุมทางการเมืองช่วงปี พ.ศ.2549-2557 ใน
 พาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์ภาษาไทย: การศึกษาตามแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ธีระ บุษบก
 แก้ว (2562) ได้ศึกษาเรื่อง ภาพตัวแทนผู้สูงอายุไทยที่สื่อผ่านกลวิธีทางภาษาในวาทกรรมสื่อ
 สาธารณะ

จากการทบทวนงานวิจัยภาพตัวแทนตามมุมมองภาษาศาสตร์ทั้ง 5 งานวิจัยข้างต้น จะ
 พบว่าประเด็นในการศึกษาเป็นประเด็นหรือปัญหาที่คนในสังคมให้ความสนใจ ซึ่งงานวิจัยของ
 ธีระยุทธ สุริยะ (2560) สุภัทร แก้วพัตร (2559) นครินทร์ สำเภาพล (2562) และ ธีระ บุษบกแก้ว
 (2562) ทั้ง 4 ประเด็นเป็นการศึกษาวิเคราะห์การเป็นภาพตัวแทนของกลุ่มคนต่าง ๆ ที่คนในสังคม
 ให้ความสนใจ คือ นักโทษประหาร คนอีสาน บุคคลพื้นโชน และคนชรา ขณะที่งานวิจัยของ
 (สุจิตรา แซ่ลิ้ม, 2561) เป็นงานวิจัยที่ศึกษาภาพตัวแทนของการเป็นคู่ขัดแย้งในเหตุการณ์ข่าว

ชุมชน นอกจากนี้พบว่าผู้วิจัยศึกษาภาพตัวแทนโดยคัดเลือกใช้กลุ่มข้อมูลจากสื่อหนังสือพิมพ์เป็นส่วนสำคัญของการศึกษา เพื่อวิเคราะห์ทฤษฎีทางภาษาในการถ่ายทอดให้เห็นภาพตัวแทนจากการนำเสนอข่าว งานวิจัยดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นว่า สื่อหนังสือพิมพ์มีบทบาทสำคัญในการประกอบสร้างความคิด ค่านิยม และอุดมการณ์แก่สังคม

ด้านแนวทางการวิเคราะห์ของกลุ่มงานวิจัยดังกล่าว พบว่างานวิจัยทุกเรื่องเป็นการศึกษาวิเคราะห์ตัวบทอย่างละเอียด โดยใช้แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ผ่านกรอบมิติทั้งสามของวาทกรรมของ Fairclough (1995a) เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลทางภาษา เพื่อศึกษาวิเคราะห์บริบททางสังคมควบคู่กับการวิเคราะห์วาทกรรม ซึ่งงานวิจัยของธีระยุทธ สุริยะ (2554) สุภัทร แก้วพัตร (2559) นครินทร์ สำเภากล (2562) จะมุ่งวิเคราะห์ตัวบทโดยนำเสนอให้เห็นถึงทฤษฎีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทน 3 ส่วน คือ ทฤษฎีทางศัพท์ ทฤษฎีทางไวยากรณ์ และทฤษฎีทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ โดยพบทฤษฎีทางภาษาที่แตกต่างกัน ดังนี้

งานวิจัยของธีระยุทธ สุริยะ (2554) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับภาพตัวแทนนักโทษประหาร และการประหารชีวิตในหนังสือพิมพ์รายวันตัวแทน ผลการศึกษาพบว่า ทฤษฎีทางภาษาสื่อภาพตัวแทน 5 ทฤษฎี ได้แก่ การเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำ การใช้สำนวน การใช้มูลบท การเล่าเรื่อง และการใช้สหบท งานวิจัยของสุภัทร แก้วพัตร (2559) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับภาพตัวแทนคนอีสานในหนังสือพิมพ์ระดับชาติและหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ในปี พ.ศ. 2547-2556 ซึ่งพบว่าทฤษฎีที่ทำหน้าที่ในการประกอบสร้างตัวแทนในหนังสือพิมพ์ระดับชาติ 8 ทฤษฎี ได้แก่ การใช้คำกลุ่มคำ การใช้อุปลักษณ์ การเน้นความ การใช้ประโยคแสดงความสัมพันธ์แบบมีเงื่อนไข การใช้โครงสร้างประโยคแบบเหตุ-ผล การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ การใช้โครงสร้างประโยคกรรม และการใช้สหบท แต่ทฤษฎีที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ไม่พบ 2 ทฤษฎี คือ การใช้ประโยคแสดงความสัมพันธ์แบบมีเงื่อนไข การใช้โครงสร้างประโยคแบบเหตุ-ผล ส่วนงานวิจัยของนครินทร์ สำเภากล (2562) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและภาพตัวแทนบุคคลพื้นโชนในวาทกรรมสนับสนุนบุคคลพื้นโชนในสื่อสาธารณะ พบทฤษฎีทางภาษาที่นำเสนอภาพตัวแทน 10 ทฤษฎี ได้แก่ การใช้คำ การใช้ประโยคที่สัมพันธ์กันแบบเหตุผล การใช้ประโยคสัมพันธ์กันแบบขัดแย้ง การใช้ประโยคที่สัมพันธ์กันแบบเงื่อนไข การใช้อุปลักษณ์ การใช้สำนวน การใช้มูลบท การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ การใช้สหบท และการใช้เสียงของบุคคลพื้นโชน

ขณะที่งานวิจัยของสุจิตรา แซ่ลิ้ม (2561) และธีระ บุษบกแก้ว (2562) เลือกใช้แนวทางการวิเคราะห์ตัวบทแตกต่างจากงานวิจัยก่อนหน้า 2 แนวคิด คือ 1) ใช้ชนิดกระบวนการ (Transitivity) ของฮัลลiday (Halliday, 1985) เนื่องจากมีมุมมองว่าการวิเคราะห์ชนิดกระบวนการ

จะทำให้เห็นวิธีการที่ผู้ร่วมเหตุการณ์ถูกประกอบสร้างจากการกระทำหรือผลการกระทำที่เกิดขึ้น และเห็นได้ว่าหนังสือพิมพ์มีวิธีการถ่ายทอดแต่ละเหตุการณ์และนำเสนอภาพตัวแทนของผู้ร่วมเหตุการณ์อย่างไร 2) แนวคิดการสื่อผู้แสดงทางสังคม (Social actor) ของฟาน ลีอูเวน (Van Leeuwen, 2008) เพื่อชี้ให้เห็นว่าการเลือกใช้คำแทนเพื่ออ้างถึงผู้กระทำในตัวบทข่าวสามารถสะท้อนความคิดของผู้ผลิตตัวบทได้ว่ามีจุดมุ่งหมายในการนำเสนอความคิดอย่างไร

อย่างไรก็ตามงานวิจัยของสุจิตรา แซ่ลิ้ม (2561) ได้สรุปกลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทน 3 ส่วน คือ การใช้คำแทนผู้กระทำทางสังคม การใช้ชนิดกระบวนการ และการใช้สหบท ส่วนงานวิจัยของธีระ บุษบกแก้ว (2562) ได้สรุปกลวิธีในการประกอบสร้างภาพตัวแทนคนชรา 6 กลวิธี ได้แก่ การใช้คำอ้างถึง การใช้ชนิดกระบวนการ การนิยาม การให้รายละเอียด การแนะนำความ และการใช้สหบท

งานวิจัยทั้ง 5 เรื่อง ได้ใช้กรอบมิติทั้งสามของวาทกรรมของแฟร์คลัฟเป็นเครื่องมือสำคัญในการศึกษาวิเคราะห์ตัวบทหนังสือพิมพ์เพื่อนำเสนอให้เห็นภาพตัวแทน ขณะเดียวกันงานวิจัยทั้ง 5 เรื่องต่างมุ่งนำเสนอประเด็นการศึกษาตามกรอบมิติวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมในทิศทางเดียวกัน คือ ผู้ที่อ่านหนังสือพิมพ์มักมีมุมมองความคิดว่า ข่าวสารที่หนังสือพิมพ์นำเสนอ คือ ความจริงตามบรรทัดฐานของคนในสังคมที่เชื่อว่า สื่อหนังสือพิมพ์คือแหล่งข่าวที่มีความน่าเชื่อถือ ทำให้การนำเสนอข่าวมีพลังในการสร้างทัศนคติ โน้มน้าวใจผู้รับสาร และคล้อยตามสิ่งที่สื่อนำเสนอ ผู้วิจัยตามแนวทางภาษาศาสตร์ที่ศึกษาข้อมูลจากสื่อหนังสือพิมพ์ จึงจะใช้กรอบมิติทั้งสามของวาทกรรมของแฟร์คลัฟ มาเป็นแนวทางการศึกษาวิเคราะห์ เพื่อมุ่งนำเสนอให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับบริบททางสังคมวัฒนธรรม

งานวิจัยภาพตัวแทนตามมุมมองทางภาษาศาสตร์ทั้ง 5 เรื่องที่กล่าวข้างต้น จึงมุ่งนำเสนอให้เห็นถึงกลวิธีทางภาษาที่เป็นส่วนสำคัญในการประกอบสร้างภาพตัวแทนที่สื่อหนังสือพิมพ์นำเสนอ อย่างไรก็ตาม งานวิจัยที่ศึกษาภาพตัวแทนจากการใช้ภาษาในสื่อหนังสือพิมพ์ ผู้วิจัยจะมุ่งนำเสนอให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์มีอิทธิพลในการสร้างการรับรู้ ทัศนคติ หรือพฤติกรรมของคนในสังคม โดยอาศัยเครื่องมือที่สำคัญคือ ภาษา ที่ถ่ายทอดผ่านกลวิธีที่สามารถประกอบสร้างภาพตัวแทนให้ผู้รับสารเกิดการรับรู้ตามที่สื่อหนังสือพิมพ์นำเสนอ เห็นได้ชัดว่าการนำเสนอข่าวสารของสื่อมิใช่เป็นความจริงโดยสมบูรณ์ บางครั้งความจริงนั้นได้ถูกบิดเบือนไม่ว่าจะด้วยความตั้งใจหรือไม่ตั้งใจของผู้ผลิตสื่อก็ตาม เมื่อผ่านการนำเสนอซ้ำจะเป็นการตอกย้ำภาพที่สื่อเลือกให้ผู้รับสารรับรู้ ภาษาจึงมีความสำคัญอย่างมากที่จะนำเสนอภาพตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งการนำเสนอภาพตัวแทนในแต่ละงานวิจัยมักจะนำเสนอมุมมองด้านลบ การตอกย้ำ

ความไม่เท่าเทียม มากกว่าการนำเสนอให้เห็นถึงมุมมองด้านบวก ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำแนวทางการวิเคราะห์ทางภาษาศาสตร์เหล่านี้มาใช้สำหรับการวิเคราะห์ภาพตัวแทนครูที่สื่อผ่านกลวิธีทางภาษาในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวันต่อไป

บทที่ 3

กลวิธีทางภาษาที่สื่อภาพตัวแทนครูในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวันไทย

การศึกษากลวิธีทางภาษาที่สื่อภาพตัวแทนครูในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวันไทย ผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์ถ้อยคำภาษาพาดหัวข่าว ข่าว บทความ บทวิเคราะห์ คำบรรยายใต้ภาพ และข้อความอื่นๆ ที่มีเนื้อหากล่าวถึงครู โดยไม่วิเคราะห์ถ้อยคำภาษาที่ปรากฏใช้ในหนังสือพิมพ์รายวันไทย 5 ชื่อฉบับ ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน ข่าวสด และไทยโพสต์ ซึ่งตีพิมพ์ในปี พ.ศ. 2563 (1 มกราคม – 31 ธันวาคม พ.ศ. 2563) ผลจากการศึกษาพบว่า กลวิธีทางภาษาที่สื่อภาพตัวแทนครูในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวันไทย ปรากฏกลวิธี 7 กลวิธี ได้แก่

1. การใช้คำศัพท์ (Lexical Choice)
2. การใช้คำแสดงทัศนภาวะ (Modality)
3. การใช้โครงสร้างประโยคกรรม (Passive voice)
4. การใช้มูลบท (Presupposition)
5. การใช้การปฏิเสธมูลบท (Negative Presupposition)
6. การใช้ชนิดกระบวนการ (Transitivity)
7. การใช้สหบท (Intertextuality)

1. การใช้คำศัพท์ (Lexical Choice)

การใช้คำศัพท์เป็นกลวิธีที่เกี่ยวกับการเลือกใช้คำเพื่อสื่อแทนความคิดหรือประสบการณ์ของผู้ส่งสาร แฟร์คลัฟ (Fairclough, 1995 อ้างถึงในจันทิมา อังคพณิชกิจ, 2562) กล่าวถึงการเลือกใช้คำศัพท์ว่าจะทำให้เห็นถึงความคิดของผู้ผลิตตัวบท เพราะมีปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมที่เป็นตัวแปรในการผลิตตัวบท ดังนั้นการเลือกใช้คำศัพท์ในหนังสือพิมพ์รายวันจะทำให้ผู้รับสารเห็นความสัมพันธ์ระหว่างรูปภาพภาษา กับสิ่งที่ปรากฏในข่าว และสะท้อนให้เห็นว่าผู้ผลิตตัวบทมีเจตนาใช้คำศัพท์ใดเป็นพิเศษ เพื่อแสดงให้ผู้รับสารเห็นผู้กระทำชัดเจนขึ้น หรืออาจเป็นการหลบเลี่ยงการใช้คำบางคำ ซึ่งนำไปสู่การสะท้อนให้เห็นภาพตัวแทนครูได้ ผู้วิจัยพบว่าสื่อหนังสือพิมพ์รายวันเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำ 2 ลักษณะ คือ

1.1 การใช้คำหลัก

1.2 การใช้คำหรือกลุ่มคำที่ปรากฏร่วมกับคำว่าครู

1.1 การใช้คำหลัก

การใช้คำศัพท์ในหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่ามีการใช้คำเพื่อสื่อถึงครู โดยทำหน้าที่เป็นคำหลักของประโยค ซึ่งแสดงให้เห็นว่า “ครู” เป็น “ผู้กระทำ” ในข่าวเพื่อเสนอภาพตัวแทนครู ผู้วิจัยพบการใช้คำหลัก 4 ลักษณะ โดยลำดับตามความถี่ที่ปรากฏในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

- 1) การใช้คำเรียกอาชีพ
- 2) การใช้คำแสดงพฤติกรรม
- 3) การใช้คำบ่งชี้สถานภาพ
- 4) การใช้คำแสดงบทบาท

ตาราง 3 การเลือกใช้คำหลัก

ลักษณะคำหรือกลุ่มคำ	ตัวอย่างคำหรือกลุ่มคำ
1) การใช้คำเรียกอาชีพ	ครู ครูบาอาจารย์ พนักงานราชการ ข้าราชการครู
2) การใช้คำแสดงพฤติกรรม	ฮีโร่ ที่พึ่ง ผู้ตองหา ผู้กระทำผิด คนที่ก่อเหตุ บุคคลที่กระทำผิด คนที่ก่อเหตุ
3) การใช้คำบ่งชี้สถานภาพ	ผู้นอยหนา ลูกหนี้
4) การใช้คำแสดงบทบาท	บุคคลสำคัญ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชา ผู้สร้าง แรงบันดาลใจ ผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง ผู้มี คุณูปการต่อการศึกษา

1.1.1 การใช้คำเรียกอาชีพ

การใช้คำเรียกอาชีพ เป็นกลวิธีที่ผู้ผลิตสื่อเลือกใช้คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพหรือตำแหน่งหน้าที่ในวงการศึกษามาใช้ในการกล่าวถึงครู เพื่อให้ผู้รับสารรับรู้ข่าวที่น่าเสนอเป็นข่าวที่กำลังกล่าวถึงใคร และมีบทบาทอะไรในสังคม จันทิมา อังคพณิชกิจ (2562) กล่าวว่า การใช้คำบอกอาชีพเป็นการบ่งชี้บุคคลเพื่อแสดงความเคารพหรือให้เกียรติผู้ที่สนทนา ดังนั้นการใช้ศัพท์โดยใช้คำเรียกอาชีพในหนังสือพิมพ์รายวัน จึงแสดงให้เห็นว่าผู้ผลิตสื่อต้องการสื่อสารความคิดบางประการไปยังผู้รับสาร จากการวิเคราะห์ข่าวในหนังสือพิมพ์รายวันพบว่า หนังสือพิมพ์เลือกใช้คำศัพท์ที่เรียกอาชีพ คือ ครู ครูบาอาจารย์ พนักงานราชการ ข้าราชการครู ในการนำเสนอข่าวที่

เกี่ยวกับครู เพื่อให้ผู้รับสารเกิดความสนใจว่าผู้ที่ประกอบอาชีพครูมีการกระทำ หรือแสดงพฤติกรรมอย่างไร และสามารถสะท้อนภาพตัวตนครูในลักษณะใด ดังรายละเอียด

ตัวอย่างที่ 1

“นายกฯ ให้คำขวัญวันครู “ครูไทย รักศิษย์ คิดพัฒนา” ด้าน ศธ.จัดงานยิ่งใหญ่ ยกย่องเป็นบุคลากรที่ทรงคุณค่าของชาติและมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่ห้องประชุมไทยาจารย์ สำนักงานเลขาธิการสภาคุณหญิงกัลยา โสภณพนิช รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (รมช.ศธ.) กล่าวในงานแถลงข่าวการจัดงานวันครู ครั้งที่ 64 พ.ศ.2563 ตอนหนึ่งว่า รัฐบาล มีนโยบายส่งเสริมการศึกษาในทุกด้าน เพื่อพัฒนาประเทศให้มีศักยภาพ และให้ความสำคัญกับครู เป็นบุคลากรที่ทรงคุณค่าของชาติและมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเด็กและเยาวชน เป็นคนเก่ง คนดีและมีคุณภาพ เต็มที่เป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพและมีศักยภาพเหมาะสมกับการดำเนินชีวิตในโลกศตวรรษที่ 21”

(ไทยโพสต์, 14 มกราคม 2563)

ตัวอย่างที่ 2

“กทม.จัดงานยกย่องเชิดชูเกียรติครู”

(เดลินิวส์, 17 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 1-2 เป็นข่าวที่นำเสนอให้สังคมเห็นการยกย่องครู โดยปรากฏการใช้คำเรียกอาชีพ ซึ่งสะท้อนให้เห็นภาพครูเป็นผู้ที่ควรได้รับการยกย่องเชิดชู เป็นมุมมองคุณลักษณะทางบวกที่สังคมคาดหวัง ผู้วิจัยพบว่าสื่อหนังสือพิมพ์จะเลือกใช้คำว่า “ครู” ในการนำเสนอข่าวที่เกี่ยวกับครู ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการที่สื่อเลือกนำเสนอโดยใช้คำที่บ่งชี้อาชีพว่า “ครู” เป็นการแสดงสถานภาพให้ผู้รับสารได้เห็นว่าบุคคลที่คนในสังคมไทยให้ความสำคัญ และให้ความสนใจมากกว่าการเป็นบุคคลธรรมดาในการนำเสนอข่าว ดังนั้นการที่ข่าวเลือกนำเสนอโดยใช้คำว่า “ครู” จึงแสดงให้เห็นว่าสื่อต้องการให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกสนใจ และให้ความสำคัญมากกว่าการนำเสนอเป็นบุคคลทั่วไป

ตัวอย่างที่ 3

“ปัญหาการศึกษาไทยประการต่อมาคือ ครู ที่ปัจจุบันเราต้องมาคิดว่าเราได้ ครู ที่เป็นมืออาชีพ หรือได้เฉพาะคนที่มีอาชีพ ครู เท่านั้น”

(มติชน, 9 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 3 สื่อหนังสือพิมพ์ได้นำเสนอข่าวเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาการศึกษา โดยนำเสนอว่าครูเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาการศึกษา ซึ่งปรากฏการใช้คำเรียกอาชีพ “ครู” การนำเสนอเช่นนี้จึงเป็นการแสดงให้เห็นว่าสังคมให้ความสำคัญกับอาชีพครู และมีความสนใจต่อระบบการศึกษา ซึ่งหนังสือพิมพ์ได้ชี้ให้เห็นว่าครูเป็นส่วนที่สำคัญและมีบทบาทต่อการศึกษา เมื่อการศึกษาเป็นปัญหาจึงต้องพิจารณาที่ความรู้ความสามารถของครูเพิ่มขึ้น การนำเสนอข่าวจึงสะท้อนให้เห็นว่า ปัจจุบันสังคมไทยมีครูที่ยังไม่เป็นมืออาชีพ ยังด้อยความรู้ความสามารถ ควรได้รับการพัฒนา

ตัวอย่างที่ 4

“ผู้บริหารการศึกษา ครูบาอาจารย์ มากมาย ยังคงยึดติดกับความคิดและพฤติกรรมเดิม ๆ การจัดการเรียนการสอนก็วนอยู่ในกรอบมิติเดิม ๆ เหมือนกับว่าการศึกษาระบบยังคงติดหล่มในการบริหารจัดการที่ใช้อำนาจและกติกากำ ๆ แบบไม่เปิดกว้าง ไม่พร้อมที่จะสร้างความเข้าใจไปกับโลกแวดล้อมที่เป็นจริง”

(ไทยโพสต์, 9 พฤษภาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 4 สื่อเลือกนำเสนอโดยใช้กลุ่มคำที่บ่งชี้อาชีพครูว่า “ครูบาอาจารย์” เพื่อให้เห็นถึงการให้ความสำคัญ สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2554) ให้นิยาม “ครูบา” ว่าหมายถึง ครูผู้สอนกุลบุตร และให้ความหมายของ “อาจารย์” ว่า เป็นผู้สั่งสอนวิชาความรู้ และเป็นคำที่ใช้เรียกคำนำหน้าชื่อบุคคลที่แสดงความยกย่องว่ามีความรู้ในทางใดทางหนึ่ง อย่างไรก็ตามในการนำเสนอข่าวจากตัวอย่างข้างต้น สื่อนำเสนอให้เห็นว่าครูไม่ได้มีการพัฒนา ปรับความคิด พฤติกรรม หรือรูปแบบการเรียนการสอนไปพร้อมกับสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงไป สะท้อนให้เห็นภาพครูเป็นผู้ที่ด้อยความรู้ความสามารถ

ตัวอย่างที่ 5

“วันที่ 30 พ.ค. จากกรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ.เมืองนครพนม นำหมายศาล จังหวัดนครพนม เข้าจับกุมนายวิระชัย (ขอสงวนนามสกุล) วัย 52 ปี **พนักงานราชการ** ปฏิบัติหน้าที่ครูสอนการงานอาชีพ นักเรียนชั้น ม.1-ม.6 วิชาอาชีพเกษตรอุตสาหกรรม โรงเรียนแห่งหนึ่ง จ.นครพนม ได้ที่บ้านพักหมู่บ้านแห่งหนึ่ง ถนนบายพาสสายนครพนม-ท่าอุเทน ต.อาจสามารถ อ.เมือง จ.นครพนม เจ้าหน้าที่ตำรวจแจ้ง 4 ข้อหาหนัก เมื่อวันที่ 29 พ.ค.”

(ข่าวสด, 1 มิถุนายน 2563)

จากตัวอย่างที่ 5 เป็นข่าวบุคลากรทางการศึกษาซึ่งเป็นพนักงานราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ครูในสถานศึกษาแห่งหนึ่ง ได้กระทำความผิดคดีข่มขืนนักเรียน สื่อเลือกนำเสนอโดยใช้กลุ่มคำที่บ่งชี้อาชีพว่า “พนักงานราชการ” แทนการระบุว่าครูโดยตรง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ.2547 (2547) ได้นิยามความหมาย “พนักงานราชการ” ว่า บุคคลซึ่งได้รับการจ้างเพื่อเป็นพนักงานของรัฐในการปฏิบัติงานให้กับส่วนราชการ ดังนั้นการที่สื่อนำเสนอโดยเลือกใช้ตำแหน่งหน้าที่มาใช้เพื่อกล่าวถึงครูที่กระทำความผิดนั้น แสดงให้เห็นว่าสื่อต้องการเลี่ยงการใช้คำว่าครู จากการนำเสนอของสื่อจึงสะท้อนให้เห็นภาพตัวแทนครูที่กระทำความผิดตามกฎหมาย

1.1.2 การใช้คำแสดงพฤติกรรม

จากการศึกษาการนำเสนอข่าวครูในหนังสือพิมพ์รายวัน พบการใช้คำหรือกลุ่มคำที่แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมของครูทั้งคำที่สื่อถึงมุมมองด้านบวก คือ “ฮีโร่” และ “ที่พึ่ง” ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นว่าครูเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่ดี มีความประพฤติที่เหมาะสมในการคุ้มครอง ดูแลศิษย์ อีกทั้งยังพบคำและกลุ่มคำที่แสดงพฤติกรรมมุมมองด้านลบ ได้แก่ “ผู้ต้องหา” “ผู้กระทำความผิด” “คนทีก่อเหตุ” “บุคคลที่กระทำผิด” และ “คนทีก่อเหตุ” ซึ่งคำด้านลบเหล่านี้ชี้ให้เห็นสังคมเห็นภาพครูเป็นผู้ที่กระทำความผิดตามกฎหมาย เป็นคุณลักษณะที่ไม่เหมาะสม ดังรายละเอียด

ตัวอย่างที่ 6

“คุณส่งพลังใจให้ฮีโร่ที่ช่วยเหลือเด็ก ตูนกกล่าวว่า ครูคือบุคคลสำคัญ ถือเป็น**ที่พึ่ง** ให้เด็ก ๆ ในช่วงภาวะวิกฤต”

(ข่าวสด, 26 พฤษภาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 6 สื่อเลือกนำเสนอคำที่กล่าวถึงครู โดยปรากฏคำที่แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมของครูในการช่วยเหลือ ดูแล ปกป้อง ค้ำครองนักเรียน คำว่า “ฮีโร่” และ “ที่พึ่ง” ซึ่งจากการนำเสนอข่าวชี้ให้เห็นคุณลักษณะของครูในฐานะเป็นผู้ที่ดูแลช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นภาพครูมีความเสียสละ และเป็นผู้ที่สังคมยกย่องเชิดชู ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ดีที่สังคมคาดหวัง

ตัวอย่างที่ 7

“กพรุ.สงนักรจิตวิทยาดูแล 2 น.ร. เขี่ยแก๊งครูที่นรุมโทรม ตร.บุกตรวจหาหลักฐานอีกรอบในโรงเรียน ฉาวหลักฐานชัด 3 ผู้ต้องหาก่อเหตุกับสาว ม.4 ด้วย จ่อแจ้งข้อหาเพิ่ม”

(ข่าวสด, 12 พฤษภาคม 2563)

ตัวอย่างที่ 8

“ในวันนี้ (29 พ.ค.) จะนำตัวผู้ต้องหาเสนอฝากขังที่ศาลจังหวัดนครพนม โดยพนักงานสอบสวนจะคัดค้านการประกันตัว ขณะที่นายประหยัด วัจวร ผู้อำนวยการโรงเรียนต้นสังกัดนายชัย กล่าวว่า ยังไม่ได้รับรายงานเรื่องที่เกิดขึ้น เนื่องจากโรงเรียนอยู่ระหว่างปิดภาคเรียน และอยู่ในช่วงสถานการณ์โควิด-19”

(ไทยโพสต์, 11 พฤษภาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 7-8 แสดงให้เห็นว่าการที่สื่อหนังสือพิมพ์เลือกใช้คำว่า “ผู้ต้องหา” เพื่ออ้างถึงครู ซึ่งเป็นคำแสดงพฤติกรรมที่กระทำความผิดเป็นเหตุให้ถูกจับกุมตามกฎหมาย จากตัวอย่างที่ 7 เป็นการนำเสนอข่าวครูในจังหวัดมุกดาหารที่ร่วมกับศิษย์เก่าข่มขืนนักเรียน และตัวอย่างที่ 8 เป็นข่าวครูที่จังหวัดนครพนมข่มขืนหลานของตนเอง การนำเสนอข่าวทั้ง 2 ตัวอย่างข้างต้น เป็นการสะท้อนให้ผู้รับสารเห็นภาพครูเป็นผู้ที่กระทำความผิดกฎหมาย ซึ่งเป็นการกระทำที่ขัดกับวิถีที่ครูควรพึงปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

ตัวอย่างที่ 9

“ล่าสุดกระทรวงศึกษาธิการก็เพิ่งมีการจัดตั้งศูนย์คุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษากรณีถูกล่วงละเมิดทางเพศ แม้จะมีความพยายามที่จะแก้ปัญหา แต่ปัญหาเรื่องนี้ในโรงเรียนจะต้องได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบ ได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย และต้องมีแนวทางการลงโทษผู้กระทำผิดอย่างจริงจังตามกฎหมาย”

(ไทยโพสต์, 14 พฤษภาคม 2563)

ตัวอย่างที่ 10

“ก.ค.ศ.สรุปข้อมูลข้าราชการครูที่กระทำผิดและโดนลงโทษทางวินัยย้อนหลัง 3 ปี เพื่อที่จะทราบจำนวนผู้กระทำผิดว่ามีจำนวนเท่าไร”

(ไทยโพสต์, 25 พฤษภาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 9-10 สื่อนำเสนอโดยใช้คำว่า “ผู้กระทำผิด” และ “ผู้กระทำความผิด” เป็นการบ่งชี้ว่าครูได้กระทำความผิดและเป็นการกระทำที่นำไปสู่การดำเนินคดีตามกฎหมาย ซึ่งจากตัวอย่างที่ 9 สื่อนำเสนอข่าวกระบวนการดูแลช่วยเหลือของกระทรวงศึกษาธิการจากกรณีครูกับศิษย์เก่ารวม 7 คน บังคับข่มขืนเด็กนักเรียนหญิง ขณะที่ตัวอย่างที่ 10 เป็นข่าวที่รัฐได้ตรวจสอบสถานะครูผู้กระทำความผิดทางวินัย และดำเนินการป้องกันไม่ให้ครูเหล่านั้นกลับเข้าสู่การรับราชการครูอีก การที่สื่อนำเสนอเช่นนี้เป็นการแสดงพฤติกรรมที่สะท้อนภาพครูเป็นผู้ที่กระทำความผิดทางกฎหมาย และครูเป็นผู้ที่ล่วงละเมิดทางเพศ คุณค่านักเรียน ซึ่งเป็นการตอกย้ำให้สังคมเป็นภาพครูคือผู้ที่มีคุณลักษณะด้านลบมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับความเป็นครู

ตัวอย่างที่ 11

“คลิปล่วงน ครูบังคับนักเรียนกราบเท้าขอโทษ หลังไม่ยอมถอดรองเท้าเข้าห้องเรียน นักเรียน ระบุก่อนหน้านั้นก็ใช้หนังสือตีหัว ไม่รู้อารมณ์เสียมาจากไหน พอเข้ามาในห้องก็เอาแต่ด่า ๆ โยนสมุดการบ้านใส่ ระบุชอบทำโทษด้วยการใช้สมุดตีหัวและหลายรายที่โดนแบบนี้ ด้านผอ.ทราบเรื่องแล้วเรียกเคลียร์ทั้งสองฝ่าย พร้อมตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ระบุคนที่ก่อเหตุเป็นคนดีทำประโยชน์ให้โรงเรียนมามาก แต่อาจจะด้วยความใจร้อนเลยสื่อสารกันไม่เข้าใจ”

(ข่าวสด, 10 ธันวาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 11 สื่อได้นำเสนอการเลือกใช้คำว่า “คนที่ก่อเหตุ” เพื่อกล่าวอ้างถึงครูที่ได้กระทำการลงโทษนักเรียนด้วยวิธีการที่ไม่เหมาะสม จนเป็นเหตุให้สังคมวิพากษ์วิจารณ์ถึงการกระทำ และการยับยั้งควบคุมอารมณ์ของครู การนำเสนอของสื่อเช่นนี้แสดงให้เห็นภาพครูที่ใช้อำนาจบังคับนักเรียนในทางมิชอบ และครูเป็นผู้ที่ใช้ความรุนแรงต่อนักเรียน เป็นการตอกย้ำภาพคุณลักษณะด้านลบและครูมีความประพฤติไม่เหมาะสม

1.1.3 การใช้คำบ่งชี้สถานภาพ

จากการศึกษาการนำเสนอข่าวครูในหนังสือพิมพ์ พบการอ้างถึงครูโดยใช้คำหรือกลุ่มคำที่แสดงสถานภาพ โดยสื่อนำเสนอคำว่า “ผู้น้อยหน้า” “ลูกหนี้” “ขยะสังคม” ซึ่งคำบ่งชี้ที่ปรากฏในข่าวอาจสะท้อนให้ผู้รับสารเกิดความคิดความรู้สึกถึงการลดทอน การด้อยค่าอาชีพครูจากการเลือกใช้คำบ่งชี้สถานภาพ ดังรายละเอียด

ตัวอย่างที่ 12

“เท่าที่เห็นครูโดยส่วนใหญ่เป็นผู้น้อยหน้าในสังคมเมื่อยื่นขึ้นเพื่อเปรียบเทียบกับอาชีพอื่น ๆ สังคมรู้แต่ไม่ได้เหลียวแลอาชีพครูสักเท่าไร”

(มติชน, 19 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 12 สื่อหนังสือพิมพ์เลือกใช้คำอ้างถึงครูว่า “ผู้น้อยหน้า” ซึ่งการที่สื่อเลือกนำเสนอคำดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าครูมีความด้อยกว่า ซึ่งเป็นการสร้างมุมมองความรู้สึกให้ผู้รับสารเห็นสถานภาพของครูที่ไม่ทัดเทียมกับอาชีพอื่น หรือบุคคลอื่นในสังคม

ตัวอย่างที่ 13

“ที่ประชุมยังตั้งคณะทำงาน ตรวจสอบตัวเลขลูกหนี้ที่มีเงินเดือนหลังหักชำระหนี้ น้อยกว่าร้อยละ 30 โดยขอให้สอบถามข้อมูลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.) ว่ามีอยู่เท่าไร”

(มติชน, 5 กุมภาพันธ์ 2563)

จากตัวอย่างที่ 13 สื่อได้นำเสนอข่าวแนวทางช่วยเหลือครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีหนี้สิน จากการประชุมคณะกรรมการแก้ปัญหาหนี้สินบุคลากร ซึ่งสื่อหนังสือพิมพ์ได้เลือกใช้คำว่า “ลูกหนี้” เพื่อกล่าวถึงครูเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าครูเป็นผู้ที่มีภาระหนี้สิน ทำให้รัฐต้องเข้ามา

ดูแลช่วยเหลือครู การนำเสนอเช่นนี้จึงแสดงให้เห็นว่าคุณมีปัญหาเกี่ยวกับสถานภาพการเงินที่ไม่เท่าเทียมกับผู้อื่นในสังคม เป็นผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ และต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือ

1.1.4 การใช้คำแสดงบทบาท

จากการวิเคราะห์ภาษาในหนังสือพิมพ์จะพบการนำเสนอข่าวที่มีการใช้คำศัพท์เพื่ออ้างถึงครู โดยใช้คำหรือกลุ่มคำที่แสดงบทบาทของครู เพื่อนำเสนอให้เห็นภาพบางประการ คือ คำว่า “บุคคลสำคัญ” “ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชา” “ผู้สร้างแรงบันดาลใจ” “ผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง” “ผู้มีคุณูปการต่อการศึกษา” ดังรายละเอียด

ตัวอย่างที่ 14

“ครูอาจารย์ทุกคนนั้นล้วนเป็นผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้กับลูกศิษย์ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต”

(ไทยโพสต์, 7 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 14 สื่อเลือกการใช้ศัพท์ที่สื่อถึงบทบาทของครู โดยใช้คำว่า “ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชา” ซึ่งเป็นการนำเสนอให้เห็นบทบาทครูที่ไม่ใช่เพียงเป็นผู้สอนตามหน้าที่เท่านั้น แต่ยังมีความหมายว่าเป็นผู้ที่สร้างความสำเร็จให้กับลูกศิษย์ด้วย ซึ่งการที่สื่อเลือกใช้คำดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าสื่อต้องการให้ผู้รับสารเห็นคุณลักษณะหรือพฤติกรรมของครูที่ได้แสดงบทบาทของครูในมุมมองด้านบวก ซึ่งสะท้อนให้เห็นภาพครูเป็นผู้ที่เสียสละ อุทิศตนเพื่อนักเรียน

ตัวอย่างที่ 15

“การปรับเปลี่ยนบทบาทของครูอันดับแรกที่สำคัญ คือ ต้องปรับจากการให้ความรู้หรือการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียนมาเป็นบทบาทของการเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจ คือ ต้องทำให้ผู้เรียนอยากรู้ อยากเรียน ใฝ่รู้ความต้องการของตัวเอง”

(เดลินิวส์, 15 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 15 เป็นข่าวที่สื่อหนังสือพิมพ์ได้นำเสนอมุมมองความคาดหวังที่สังคมมองว่า ครูในยุคปัจจุบันควรจะต้องเปลี่ยนแปลงตนเอง โดยสื่อเลือกใช้คำว่า “ผู้สร้างแรงบันดาลใจ” เพื่อกล่าวถึงครู ซึ่งเป็นการนำเสนอให้เห็นบทบาทของครูที่ต้องมีคุณลักษณะที่พิเศษมากกว่าการเป็นคนประกอบอาชีพปกติทั่วไป คือต้องเป็นผู้ที่สร้างความคิด แรงจูงใจ หรือสร้างพลังใน

จิตใจของลูกศิษย์ในการทำสิ่งต่าง ๆ ด้วย การนำเสนอข่าวจึงสะท้อนให้เห็นภาพครูที่อุทิศ
เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนาเพื่อลูกศิษย์ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ดีที่สังคมคาดหวัง

ตัวอย่างที่ 16

“สำหรับคุณสมบัติเด่นต้องเป็นผู้สร้างการเปลี่ยนแปลงในชีวิตลูกศิษย์สร้างแรงบันดาลใจให้กับลูกศิษย์เจริญก้าวหน้าสู่ความสำเร็จในชีวิต จนมีลูกศิษย์ที่ประสบความสำเร็จในหลากหลายแวดวงอาชีพและเป็นผู้มีคุณูปการต่อการศึกษาเป็นแบบอย่างทั้งทางจริยธรรมและการทำงานที่ทุ่มเทกับการสอน”

(ไทยรัฐ, 8 กรกฎาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 16 เป็นข่าวเชิงชวนให้เสนอชื่อครูของบุคลากรในองค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อให้ได้รับรางวัลยกย่องครู สะท้อนให้เห็นภาพครูเป็นผู้ที่สังคมเคารพยกย่อง โดยใช้ภาษาที่กล่าวอ้างถึงครู คือ “ผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง” “ผู้มีคุณูปการต่อการศึกษา” โดยพิจารณาได้จากการกระทำและบทบาทของผู้ที่กล่าวอ้างถึง ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่ทำงานเกี่ยวกับการสอน และเป็นผู้ที่สร้างความสำเร็จให้กับลูกศิษย์ และประเทศชาติ จึงแสดงให้เห็นว่า การใช้คำอ้างถึงเหล่านี้สามารถสะท้อนการให้เห็นความสำคัญ และบทบาทของครูที่เป็นมากกว่าครูผู้สอน

การเลือกใช้คำศัพท์ในการศึกษาภาษาจากหนังสือพิมพ์รายวัน จะเห็นได้ว่าการเลือกใช้คำศัพท์ 4 ลักษณะ คือ การใช้คำเรียกอาชีพ การใช้คำแสดงพฤติกรรม การใช้คำบ่งชี้สถานภาพ และการใช้คำแสดงบทบาท เพื่อนำเสนอข่าวโดยแทนการใช้คำว่าครู ซึ่งสามารถเสนอภาพการเป็นผู้กระทำทางสังคมได้

ขณะเดียวกันการนำเสนอการเลือกใช้คำศัพท์ผ่านภาษาของหนังสือพิมพ์สามารถสะท้อนให้เห็นภาพตัวแทนครูที่มีคุณลักษณะด้านลบและมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมมากกว่าคุณลักษณะด้านบวกที่ครูเป็นไปตามที่สังคมคาดหวัง พบว่าการเลือกใช้คำด้านลบจะแสดงให้เห็นภาพครูเป็นผู้ที่ต่ออายุความรู้ความสามารถควรได้รับการพัฒนา ภาพครูเป็นผู้ที่กระทำคามผิดทางกฎหมาย ภาพครูเป็นอาชีพที่ไม่ทัดเทียมผู้อื่นในสังคม และภาพครูเป็นผู้ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ มีสถานภาพยากจน ไม่สามารถดูแลตนเองได้ ขณะที่การเลือกใช้คำด้านบวกสามารถสะท้อนมุมมองภาพครูเป็นผู้ที่อุทิศตนเพื่อนักเรียน และภาพครูเป็นบุคคลที่สังคมให้ความสำคัญเคารพยกย่องเชิดชู

1.2. การใช้คำหรือกลุ่มคำที่ปรากฏร่วมกับคำว่า ครู

จากการศึกษาภาษาในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวัน ผู้วิจัยพบการใช้คำที่ปรากฏร่วมกับคำว่า ครู ซึ่งงานวิจัยนี้การปรากฏร่วมจะพิจารณาจากคำหรือกลุ่มคำที่มีหน้าที่เป็นส่วนขยาย อาจเป็นคำ หรือวลี ซึ่งจะปรากฏอยู่ร่วมกับคำว่าครูเพื่อทำหน้าที่เน้นส่วนที่ต้องการขยายคำ เพื่อให้ผู้รับสารเห็นภาพตัวแทนครูชัดเจนมากขึ้น จากการศึกษาภาษาในหนังสือพิมพ์พบคำปรากฏร่วมกับครู 3 ลักษณะ ดังรายละเอียด

1.2.1 การใช้คำหรือกลุ่มคำที่ปรากฏร่วมกับคำว่าครูเพื่อสื่อพฤติกรรมของครู

1.2.2 การใช้คำหรือกลุ่มคำที่ปรากฏร่วมกับคำว่าครูเพื่อแสดงมุมมองที่มีต่อครูใน

อนาคต

1.2.3 การใช้คำหรือกลุ่มคำที่ปรากฏร่วมกับคำว่าครูเพื่อสื่อถึงความรู้ความสามารถ

1.2.1 การใช้คำหรือกลุ่มคำที่ปรากฏร่วมกับคำว่าครูเพื่อสื่อพฤติกรรมของครู

จากการศึกษาการนำเสนอข่าวครูในหนังสือพิมพ์ พบว่าสื่อเลือกนำเสนอการใช้คำปรากฏร่วมเพื่อสื่อภาพพฤติกรรมของครู สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2554) ได้นิยามความหมายคำว่า “พฤติกรรม” คือ การกระทำหรืออาการที่แสดงออกทางกล้ามเนื้อ ความคิด และความรู้สึก เพื่อตอบสนองสิ่งเร้า งานวิจัยนี้ผู้วิจัยจะจำแนกพฤติกรรมที่สื่อหนังสือพิมพ์นำเสนอ 2 กลุ่ม โดยนำเสนอตามลำดับความถี่ที่ปรากฏ ดังนี้

- 1) การใช้คำปรากฏร่วมที่มีความหมายพฤติกรรมทางลบ
- 2) การใช้คำปรากฏร่วมที่มีความหมายพฤติกรรมทางบวก

ตาราง 4 การใช้คำหรือกลุ่มคำที่ปรากฏร่วมกับครูเพื่อขยายพฤติกรรมของครู

1.2.1 การใช้คำหรือกลุ่มคำที่ปรากฏร่วมกับคำว่าครูเพื่อสื่อพฤติกรรมของครู	
ลักษณะคำปรากฏร่วมกับคำว่า ครู	ตัวอย่างคำหรือกลุ่มคำปรากฏร่วม
1) การใช้คำปรากฏร่วมที่มีความหมายพฤติกรรมทางลบ	
ก. การใช้คำหรือกลุ่มคำที่สื่อความหมายสื่อพฤติกรรมคุกคามทางเพศ	หื่น หนุ่มหื่น หื่นกาม โหด อนาคต ฉาว บากาม
ข. คำหรือกลุ่มคำที่สื่อความหมายเกี่ยวกับความรุนแรง	ทรชน ชั่ว โหด หัวรอน ใจเหี้ยม เลว

ตาราง 4 (ต่อ)

1.2.1 การใช้คำหรือกลุ่มคำที่ปรากฏร่วมกับคำว่าครูเพื่อสื่อพฤติกรรมของครู	
ลักษณะคำปรากฏร่วมกับคำว่า ครู	ตัวอย่างคำหรือกลุ่มคำปรากฏร่วม
2) การใช้คำปรากฏร่วมที่มีความหมายพฤติกรรมทางบวก	
ก. คำหรือกลุ่มคำที่สื่อถึงพฤติกรรมความดีงาม	ดี ดีเด่น ในดวงใจ สุดยอด อาสา ผู้สร้าง ผู้สอน

1) การใช้คำปรากฏร่วมที่มีความหมายพฤติกรรมทางลบ

จากการศึกษาภาษาในหนังสือพิมพ์รายวัน พบการใช้คำปรากฏร่วมที่มีความหมายสื่อพฤติกรรมทางลบจำนวนมาก ซึ่งคำที่ปรากฏร่วมกับครูสามารถแสดงพฤติกรรม การกระทำที่สื่อได้ 2 ลักษณะ ได้แก่ คำที่แสดงพฤติกรรมคุกคามทางเพศ และคำที่แสดงพฤติกรรมความรุนแรง ดังรายละเอียด

ก. การใช้คำหรือกลุ่มคำที่สื่อความหมายสื่อพฤติกรรมคุกคามทางเพศ

การนำเสนอข่าวในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวัน พบคำและกลุ่มคำที่ปรากฏร่วมที่ทำหน้าที่ขยายพฤติกรรมของครู โดยสื่อถึงความรู้สึก ความต้องการ ความใคร่ หรือพฤติกรรมทางเพศ เช่น หื่น หนุ่มหื่น หื่นกาม โฉด อนาคต ฉาว บ้ากาม ดังรายละเอียด

ตัวอย่างที่ 17

“สั่งแต่งครูหื่น อนาคตฉก่เกรด ตั้งกก.ซ้ำ ผิดจริงไล่ออก”

(เดลินิวส์, 4 มีนาคม 2563)

ตัวอย่างที่ 18

“ย้ายรร.ให้ 2 นร.เหยื่อแก๊งครูหื่น กพฐ.ส่งนักจิตวิทยาดูแล 2 นร.เหยื่อแก๊งครูหื่น รุมโทรมตร.บุกตรวจหาหลักฐานอีกรอบในโรงเรียน”

(ข่าวสด, 12 พฤษภาคม 2563)

ตัวอย่างที่ 19

“สุดทนต์พฤติกรรมครูประจำชั้นชายวัย 57 ปี ล้วงละเมิดทางเพศลูกสาวในห้องน้ำโรงเรียนด้วยการป็นกำแพงห้องน้ำเข้าไปกระทำกับเหยื่อในระหว่างคาบเรียนก่อนกลับออกมาสอนหนังสือตามปกติเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น หลังเรื่องแดงครูหีนคนดังกล่าวได้ยื่นข้อเสนอเป็นเงิน 2 แสนบาทเพื่อให้จบเรื่อง แต่ผู้ปกครองไม่ยอมรับ ต้องการให้ดำเนินคดีทางวินัยและอาญาจนถึงที่สุด

(ไทยรัฐ, 22 สิงหาคม 2563)

ตัวอย่างที่ 20

“พักใบอนุญาตสั่งย้าย ครูหีนหมดสิทธิ์รับราชการ”

(ไทยโพสต์, 4 มีนาคม 2563)

ตัวอย่างที่ 21

“ถอดจูปสำเร็จใคร่ ศธ.ให้ออก-พ้นอาญา ให้ออกจากราชการ ให้ดำเนินคดีอาญาซ้ำครูหีนนักเรียนชาย ล้วงละเมิดทางเพศ 17 เด็กชาย”

(ข่าวสด, 4 มีนาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 17-21 เป็นข่าวการล้วงละเมิดทางเพศเด็กนักเรียนที่ถูกกระทำจากครู และได้รับผลจากการกระทำคือการได้รับโทษทางกฎหมาย ซึ่งให้เห็นว่าเป็นการกระทำที่สังคมไม่ยอมรับ สื่อได้เลือกนำเสนอให้เห็นพฤติกรรมและคุณลักษณะของครู ผ่านการใช้คำปรากฏร่วมคำว่า “หีน” ที่ปรากฏกับครู แสดงให้เห็นพฤติกรรมทางเพศของครูที่ได้กระทำต่อลูกศิษย์ เป็นการกระทำที่ขัดต่อความคิดหรือบรรทัดฐานของคนส่วนใหญ่ในสังคมที่มองว่าครูต้องเป็นผู้ที่ดูแลช่วยเหลือ ให้ความรักและเมตตาศิษย์ ดังนั้นการที่สื่อเลือกนำเสนอว่าครูหีน จึงเป็นการสร้างความรู้สึกให้ผู้รับสารเห็นว่าครูมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม และส่งผลกระทบต่อความคิดความรู้สึกของคนส่วนใหญ่ในสังคม การนำเสนอข่าวเช่นนี้จึงมักถูกส่งต่อ เผยแพร่เป็นวงกว้าง และใช้ระยะเวลาในการนำเสนอข่าวมากกว่าปกติ ซึ่งเป็นการตอกย้ำภาพครูคือผู้ล้วงละเมิดทางเพศนักเรียน

ตัวอย่างที่ 22

“กมว.เลี้ยงริบตัวครูอนาจาร-ชู้สาว”

(มติชน, 22 มกราคม 2563)

ตัวอย่างที่ 23

“สั่งให้ครูอนาจารเด็กชายออกจากราชการไว้ก่อน หลังผู้ช่วยเลขาธิการ กพฐ.
ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง ขณะที่ครูฉาวหลบหน้า และไม่ยอมรับโทรศัพท์”

(ไทยรัฐ, 4 มีนาคม 2563)

ตัวอย่างที่ 24

“จำคุกครูฉาว 56 ปี 16 เดือน อนาจาร ป.2 บำเรอกามนานนับปี”

(เดลินิวส์, 12 มีนาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 22-24 เป็นการนำเสนอข่าวที่แสดงให้เห็นถึงการกระทำของครูในทางไม่เหมาะสม โดยสื่อได้เลือกนำเสนอคำที่ปรากฏร่วมกับครู “อนาจาร”, “ฉาว” ซึ่งสำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2554) กล่าวว่า อนาจาร หมายถึง ลามก นำบัดสี ทำให้เป็นที่อับอาย เป็นที่น่ารังเกียจแก่ผู้อื่นในด้านความดีงาม ดังนั้นการที่หนังสือพิมพ์นำเสนอว่าครูอนาจาร จึงเป็นการสร้างความรู้สึกให้ผู้รับสารเห็นว่าครูเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมทางเพศที่น่ารังเกียจ เป็นการกระทำของครูต่อศิษย์ที่ไม่เหมาะสม ซึ่งเป็นการตอกย้ำภาพพฤติกรรมครูเป็นผู้ที่ลวงละเมิดทางเพศต่อนักเรียนเพิ่มขึ้น ส่วนคำว่า “ฉาว” สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2554) กล่าวว่า “ฉาว” หมายถึง อื้ออึง อึกเกริก เกรียวกราว ขณะที่คำว่าฉาวใจ หรือ อื้อฉาว มีความหมายไปในทิศทางเดียวกัน มักใช้ในการเสนอข่าวที่ไม่ดีไม่งาม ดังนั้นการที่สื่อหนังสือพิมพ์นำเสนอว่าครูฉาว จึงเป็นการนำเสนอมุมมองให้สังคมเห็นการนำเสนอข่าวครูที่ไม่ดี มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ขัดต่อจรรยาบรรณวิชาชีพครู ภาพพฤติกรรมครูที่ถูกนำเสนอจึงทำให้สังคมเห็นภาพครูเป็นผู้ลวงละเมิดทางเพศต่อนักเรียน

ตัวอย่างที่ 25

“ตร.ทำคดีโทษสูงสุด 5 ครูโหดโหดทรนกร. เร่งเยียวยาจิตใจ 2 เหยื่อรุมโหด”

(ไทยโพสต์, 11 พฤษภาคม 2563)

ตัวอย่างที่ 26

“ไม่มีที่ยืน 5 ครูโหด นายกลั่น ละเมียดเด็ก-รับโทษเต็ม รวม.ศธ.ชี้สื่อฟ้องหน้าที่
พ่อพิมพ์”

(ไทยโพสต์, 13 พฤษภาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 25-26 เป็นการนำเสนอข่าวครูที่ล่วงละเมิดทางเพศนักเรียน ทำให้โดนจับกุมและเข้าสู่กระบวนการตามกฎหมาย สื่อนำเสนอคำที่ปรากฏร่วมกับครูที่มีพฤติกรรมดังกล่าวว่า “โหด” ซึ่งการที่หนังสือพิมพ์นำเสนอคำว่าโหด แสดงให้เห็นว่าสื่อต้องการนำเสนอพฤติกรรมของครูที่ไม่เหมาะสม สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2554) กล่าวว่า “โหด” หมายถึง โง่เขลาเบาปัญญา ขณะเดียวกันยังสื่อความหมาย ชั่วช้า เลวทราม ซึ่งการนำคำดังกล่าวประกอบร่วมกับคำว่าครูในข่าวการล่วงละเมิดทางเพศนักเรียน จึงแสดงให้เห็นว่า เป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง เป็นการกระทำที่ชั่วช้าเป็นความประพฤติที่ไม่เหมาะสมกับความเป็นครู

ข. การใช้คำหรือกลุ่มคำที่มีความหมายสื่อถึงความรุนแรง

จากการศึกษาหนังสือพิมพ์รายวัน พบการใช้คำปรากฏร่วมที่มีความหมายเกี่ยวกับความรุนแรงในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับครู เช่น ทรชน ชั่ว โหด หัวร้อน ใจเหี้ยม เลว ดังรายละเอียด

ตัวอย่างที่ 27

“สั่งให้ออกจากราชการแล้ว 5 ครู**ทรชน** ร่วมกับ 2 ศิษย์เก่า รุมข่มขืน 2 ลูกศิษย์สาวอายุ 14 และ 16 ปี นานนับปี ก่อเหตุทั่วทั้งที่โรงเรียน บ้านพักครู ไม่เว้นช่วงพักเที่ยง เลิกเรียน แถมถ่ายคลิปข่มขู่ให้เรียนซ้ำชั้น จนกระทั่งยายของเด็กทราบเรื่องเอาไปแจ้งความ ถือเป็นเหตุสุดที่มุกดาหาร ด้านรองโฆษกตร.ยันดำเนินคดี เด็ดขาด เผยความคืบหน้าแจ้งข้อหาทั้งหมด โดยได้ประกันตัวในชั้นศาล

(ข่าวสด, 10 พฤษภาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 27 เป็นข่าวครูร่วมกับศิษย์เก่าข่มขืนนักเรียนในสถานศึกษา ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม โดยสื่อเสนอคำที่ปรากฏร่วมกับครูว่า “ทรชน” สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2554) กล่าวว่า “ทรชน” หมายถึง คนชั่วร้าย ซึ่งการที่หนังสือพิมพ์เสนอการกระทำของครูต่อลูกศิษย์และประกอบกับคำว่า ทรชน จึงเป็นการนำเสนอให้เห็นว่าครูมีพฤติกรรมที่ชั่วร้าย และ

กระทำสิ่งที่ไม่สมควรกระทำต่อนักเรียน ซึ่งเป็นการเสนอให้เห็นภาพครูเป็นผู้ที่ล่วงละเมิดทางเพศ และคุกคามนักเรียน ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

ตัวอย่างที่ 28

“ณัฐพล ลั่นไม่กลัวอิทธิพลครูชั่วแซดไลน์ชวนเด็กเล่นเซ็กซ์”

(ไทยโพสต์, 10 มีนาคม 2563)

ตัวอย่างที่ 29

“ย้ายครูโหดเข้ากรุ ตั้งกก.สอบ”

(มติชน, 18 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 28 เป็นข่าวที่ถ่ายทอดจากมุมมองของรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการที่แสดงทัศนคติเกี่ยวกับกรณีครูที่มีการชักชวนนักเรียนกระทำสิ่งที่ไม่ถูกต้อง โดยสื่อเลือกนำเสนอคำที่ปรากฏร่วมกับครูที่มีพฤติกรรมดังกล่าวว่า ครูชั่ว สะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมของครูที่ไม่ดี ซึ่งสำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2554) อธิบายความหมายคำว่า “ชั่ว” หมายถึง เลว ทราม ร้าย ไม่ดี เพราะจงใจฝ่าฝืนศีลธรรมหรือจารีตประเพณี ขณะที่ตัวอย่างที่ 29 ได้นำเสนอคำว่า โหด ซึ่งพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสภาได้ให้ความหมายในทิศทางเดียวกัน คือ ชั่ว ร้าย ดังนั้นการที่สื่อเลือกนำเสนอเช่นนี้ จึงแสดงให้เห็นภาพครูที่มีคุณลักษณะด้านลบมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

ตัวอย่างที่ 30

“ครูหัวรอนตบเด็กคือลั่นห้องสอบ”

(ข่าวสด, 8 พฤศจิกายน 2563)

จากตัวอย่างที่ 30 เป็นข่าวที่แสดงให้เห็นการกระทำความรุนแรงของครูโดยการตบเด็กนักเรียน ซึ่งสื่อได้เลือกนำเสนอให้เห็นพฤติกรรมของครูผ่านการใช้คำปรากฏร่วมว่า “หัวรอน” สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2562) (เอกสารจากเว็บไซต์) ได้ให้ความหมายว่า มุทะลุ หุนหันพลันแล่น โกรธแล้วแสดงออกโดยไม่ยั้งคิด ซึ่งจากข่าวแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมของครูที่สื่อถึงอารมณ์ความรู้สึกโกรธ ฉุนเฉียว ขาดการควบคุมอารมณ์ นำไปสู่การกระทำความรุนแรงต่อนักเรียน ดังนั้นการนำเสนอข่าวจึงสะท้อนให้เห็นภาพครูที่ไม่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์และใช้ความรุนแรงต่อนักเรียน

ตัวอย่างที่ 31

“ແ່ງແຈ້ຈັບຄຸນຄູອຸນຸບາລໃຈເຢັ້ມ ເພື່ອດຳເນີນຄືກັບຄູຈຸມ ຄູປະຈຳຂັ້ນທີ່
ປະຈຳຂັ້ນເດັກດ້ວຍວິຖີຮຸນແຮງເກີນຄວາມຈຳເປັນ”

(ເດລີນິວສ໌, 26 ກັນຍາຍນ 2563)

จากตัวอย่างที่ 31 เป็นข่าวการจับกุมครูที่มีพฤติกรรมความรุนแรงโดยกระทำต่อนักเรียน จนได้รับบาดเจ็บ ซึ่งสื่อได้นำเสนอให้เห็นพฤติกรรมของครูโดยใช้คำปรากฏรวม คือ “ใจเหี้ยม” สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2554) กล่าวว่า “เหี้ยม” หมายถึง การปราศจากความเมตตา กรุณา ไม่ปราณี ซึ่งการกระทำของครูเป็นการทำร้ายนักเรียนในชั้นเรียน เป็นการกระทำที่สร้างความรุนแรงทั้งทางกายและใจต่อศิษย์ แสดงให้เห็นครูที่ไม่มีความเมตตา กรุณา ขาวจึงมีผลต่อความคิดและความรู้สึกของคนในสังคมเป็นวงกว้าง ภาพที่สื่อนำเสนอจึงสะท้อนให้เห็นภาพครูเป็นผู้ที่ใช้ความรุนแรงต่อนักเรียน

ตัวอย่างที่ 32

“ครูใจอีก ไม่ดีหัวเนร รร.ที่เชียงใหม่ ครูสาวใช้ไม้บรรทัดพาดสามแถวนักเรียนใน
ห้องเรียนแห่งหนึ่ง ล่าสุดผอ.โรงเรียนตั้งกรรมการสอบสวนเท็จจริงแล้ว ขณะที่ตัวครูสาวยื่น
หนังสือลาออกเมื่อ 6 ต.ค.”

(ข่าวสด, 8 ตุลาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 32 พบคำที่ปรากฏรวม “ใจ” ร่วมกับคำว่า ครู ในการนำเสนอข่าวครูที่ทำร้ายสามแถวในห้องเรียน สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2554) ได้อธิบายว่า “ใจ” มักใช้ในเรื่องราวที่ไม่ดี และมักปรากฏร่วมกับคำว่า “ดาวใจ” ซึ่งเป็นที่รับรู้ทั่วไปของคนในสังคมว่า ขาวดาวใจ คือการแพร่กระจายข่าวที่ไม่ดีงาม ไม่เหมาะสม ดังนั้นเมื่อสื่อเลือกใช้คำว่าใจในการนำเสนอข่าวครูทำร้ายนักเรียน จึงสะท้อนให้เห็นภาพครูเป็นผู้ที่ใช้ความรุนแรงต่อนักเรียนซึ่งเป็นพฤติกรรมของครูที่กระทำไม่เหมาะสม

2) การใช้คำที่สื่อความหมายพฤติกรรมทางบวก

จากการศึกษาภาษาในหนังสือพิมพ์รายวัน พบการใช้คำปรากฏรวมที่สื่อความหมายทางบวก เป็นพฤติกรรมความดีงามที่ครูปฏิบัติต่อนักเรียน ซึ่งคำที่ปรากฏร่วมกับครูสามารถแสดงคุณลักษณะที่ดีและพฤติกรรมความเป็นครูเป็นไปตามที่สังคมคาดหวัง ดังรายละเอียด

ก. การใช้คำปรากฏพร้อมที่สื่อความหมายถึงการบอกพฤติกรรมความดีงาม

จากการวิเคราะห์หาทฤษฎีหนังสือพิมพ์รายวันไทย พบการใช้คำปรากฏร่วมกับครูที่แสดงให้เห็นว่าครูมีพฤติกรรมที่ดี มีคุณลักษณะที่เหมาะสมผ่านการเลือกใช้คำ เช่น ดี ดีเด่น ในดวงใจ อาสา ผู้สร้าง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 33

“สท.ได้รับแจ้งจากมูลนิธิครูดีของแผ่นดินว่า ได้จัดทำโครงการเครือข่ายครูดีของแผ่นดิน เจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาท 2563 เพื่อเชิดชูเกียรติ และสร้างเครือข่ายครูดีของแผ่นดินที่ประพฤติปฏิบัติตนเป็นครูดี เจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาท พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู ให้ประพฤติตนเป็นครูดีของแผ่นดิน มีศีลธรรมอุดมด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีทักษะการจัดการเรียนการสอน สำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21”

(ข่าวสด, 23 กรกฎาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 33 เป็นข่าวการยกย่องเชิดชูครู โดยปรากฏการใช้คำว่า “ดี” ซึ่งคำว่า “ดี” สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2554) ได้ให้ความหมายว่า มีลักษณะที่เป็นไปในทางที่ต้องการ นำปารถนา นำพอใจ โดยการนำเสนอข่าวจะพบว่า “ดี” ประกอบกับคำว่าครูทั้งในชื่อคำนาม เฉพาะ “มูลนิธิครูดี” “เครือข่ายครูดี” และคำที่บ่งบอกถึงคุณลักษณะที่ครูประพฤติปฏิบัติ “เป็นครูดี” การนำเสนอข่าวจึงสะท้อนให้เห็นภาพที่สังคมให้ความสำคัญ และเคารพยกย่องครู

ตัวอย่างที่ 34

“ผมมีใจในดวงใจหลายคนครับ ตั้งแต่สมัยเป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ จ. สุราษฎร์ธานี กระทั่งมาเรียนต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาในตัวจังหวัดสุราษฎร์ธานี อาจารย์ขุนวิธา การพิศิษฐ์ ซึ่งท่านเป็นคุณครูใหญ่ประจำโรงเรียนในสมัยนั้น กระทั่งเมื่อโตขึ้นก็มีครูอาจารย์ที่เคารพสมัยเป็นนักเรียนครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ที่ท่านเรียบร้อยทั้ง กิริยา วาจา สมเป็นครูอาจารย์ที่น่ากราบไหว้ อีกทั้งคุณครูสมัยที่เป็นนักเรียนครูในราชภัฏจันทรเกษมอย่างท่านผู้หญิงพึงใจ สนิธวานนท์ ซึ่งท่านเป็นทั้งครูอาจารย์ที่ให้ความรู้กับผม และสนิทสนมกัน ดังนั้นในวันครูที่ 16 ที่จะมาถึงนี้ ก็วางแผนไว้ว่าจะไปกราบท่านอย่างนี้เป็นต้น”

(ไทยโพสต์, 7 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 34 เป็นการเลือกนำเสนอข่าวผ่านการใช้สื่อบทจากผู้ที่ทรงคุณวุฒิกระทรวงวัฒนธรรมที่ได้แสดงความระลึกถึงครูของตน โดยปรากฏการใช้คำว่า “ในดวงใจ” ประกอบกับคำว่าครู ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นภาพครูที่ดีตามที่สังคมคาดหวัง และมีคุณงามความดีอยู่ในใจของศิษย์ การที่สื่อได้เลือกนำเสนอมุมมองครูเช่นนี้เป็นการชี้ให้สังคมเห็นภาพครูที่ประกอบคุณงามความดี เป็นภาพครูที่สังคมเคารพยกย่องเชิดชู

ตัวอย่างที่ 35

“ณรงค์ รักร้อย พ่อเมืองอุทัยธานี เป็นประธานเปิดงานวันครู ประจำปี พ.ศ. 2563 ซึ่งสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุทัยธานี จัดขึ้นภายใต้ หลักการ โลกก้าวไกล ครูไทยก้าวทัน สร้างสรรค์คุณภาพเด็กไทย เพื่อให้ครูตระหนักถึงคุณธรรม จรรยาบรรณของวิชาชีพ และจิตวิญญาณของความเป็นครู พร้อมมอบรางวัลเชิดชูเกียรติแก่ครูดีเด่น ที่ห้องประชุมสภาแกรนด์ฮอลล์ โรงเรียนอนุบาลเมืองอุทัยธานี”

(มติชน, 18 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 35 เป็นการนำเสนอข่าวพิธีมอบรางวัลเพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติแก่ครูที่มีคุณงามความดีเป็นที่ประจักษ์โดดเด่นแก่สังคม พบการใช้คำปรากฏร่วมกับคำว่า “ดีเด่น” ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นภาพครูที่ดีมีความเหมาะสม และสะท้อนให้เห็นว่าสังคมให้ความสำคัญ และแสดงการยกย่องครู

ตัวอย่างที่ 36

“เชิญลูกศิษย์หน่วยงานองค์กร ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน หรือบุคคลทั่วไป ร่วมเสนอชื่อ สุดยอดครู ในใจของศิษย์ สุดยอดครูของ จ.แพร่ เพื่อคัดเลือกครูผู้สมควรได้รับพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยเสนอชื่อได้ตั้งแต่วันที่ 10 ต.ค.63”

(ไทยรัฐ, 7 ตุลาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 36 เป็นการนำเสนอข่าวเชิญชวนให้หน่วยงานของรัฐ เอกชน และประชาชนร่วมเสนอชื่อครูของตนเองเพื่อให้มีสิทธิ์ได้รับรางวัลเพื่อเชิดชูเกียรติในฐานะเป็นสุดยอดครู การนำเสนอข่าวของสื่อหนังสือพิมพ์ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าสื่อเลือกใช้คำว่า “สุดยอด” ปรากฏร่วมกับคำว่าครูในลักษณะโครงสร้างประโยคที่แตกต่างจากตัวอย่างก่อนหน้า กล่าวคือ ตาม

ลักษณะการวางตำแหน่งคำขยายในตัวอย่างข้างต้นได้ใช้คำขยายอยู่หน้าคำหลัก ซึ่งไม่เป็นตามหลักการวางตำแหน่งคำขยาย แต่มีลักษณะการจัดวางตามสำนวนภาษาต่างประเทศซึ่งใช้คำขยายนำหน้าคำหลัก อย่างไรก็ตามคำว่า “สุดยอดครู” หมายถึงการเป็นครูที่สังคมเคารพยกย่อง มีคุณงามความดีเป็นที่ประจักษ์แก่สังคม สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2554) ได้อธิบายคำว่า ยอด หมายถึง ที่สุด ซึ่งจากการที่สื่อนำเสนอข่าวว่า สุดยอดครู จึงแสดงให้เห็นถึงการยกย่องครู และเป็น การสะท้อนภาพครูที่มีคุณลักษณะด้านบวก มีความเป็นครูตามที่สังคมคาดหวัง

ตัวอย่างที่ 37

“เปิดใจเหล่าครูอาสาโรงเรียนวัดไผ่ อ่างทอง แม่ขาดบุคลากร แต่ชีวิตมีสุข”

(มติชน, 20 ตุลาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 37 เป็นการนำเสนอข่าวโรงเรียนแห่งหนึ่งที่ประสบปัญหาไม่มีบุคลากรในการสอนหนังสือให้กับเด็กนักเรียน ซึ่งมีข้าราชการครูที่เกษียณอายุราชการได้อาสามาช่วยสอนหนังสือ ในช่วงข้างต้น พบคำปรากฏร่วมกับคำว่าครู “อาสา” เพื่อขยายการกระทำ การเสียสละของครู การที่สื่อหนังสือพิมพ์นำเสนอการกระทำที่แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่น ความเสียสละของครูที่ต้องอุทิศตนเองเพื่อนักเรียนเช่นนี้ จึงสะท้อนให้เห็นภาพครูที่ดี มีจิตวิญญาณของความเป็นครู อุทิศตน และเสียสละเพื่อลูกศิษย์ มุ่งมั่นที่จะช่วยเหลือนักเรียน เป็นคุณลักษณะด้านบวกที่สังคมคาดหวัง

ตัวอย่างที่ 38

“ความสูญเสียของทองผาภูมิ เมื่อ อาจารย์คมกฤษ เพิ่มทอง แห่งโรงเรียนทองผาภูมิวิทยา จ.กาญจนบุรี ครูผู้สร้างนักวิ่งจากชายขอบ คำรางวัลมากมาย ผลักดันให้เด็ก ๆ มีโอกาสที่ดีทางการศึกษา ได้เสียชีวิตลงแล้ว จากโรคมะเร็ง ขณะอายุ 56 ปี”

(เดลินิวส์, 9 มิถุนายน 2563)

จากตัวอย่างที่ 38 เป็นข่าวการสูญเสียครูโรงเรียนหนึ่งในจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งเป็นคุณครูที่ดูแลฝึกซ้อม และพัฒนาลูกศิษย์ด้านกีฬาจนประสบความสำเร็จ สื่อได้เลือกนำเสนอคุณงามความดีของครู ประกอบกับการใช้คำปรากฏร่วมกับคำว่าครูว่า “ผู้สร้าง” เพื่อแสดงให้เห็นการกระทำของครูว่าเป็นผู้ที่มีความเสียสละ มุ่งมั่นอุทิศตนเพื่อนักเรียนในการสร้างนักกีฬาให้มีโอกาสที่ดีในอนาคต การนำเสนอเช่นนี้จึงสะท้อนให้เห็นภาพครูเป็นคนที่มีความสามารถ และภาพครูที่สังคมเคารพยกย่องเชิดชู

1.2.2 การใช้คำหรือกลุ่มคำที่ปรากฏร่วมกับคำว่าครู เพื่อแสดงมุมมองที่มีต่อครู ในอนาคต

จากการศึกษาหนังสือพิมพ์รายวันพบการใช้คำหรือกลุ่มคำที่ปรากฏร่วมกับคำว่าครู เพื่อแสดงมุมมองที่มีต่อครูในอนาคต การนำเสนอของสื่อยังแสดงให้เห็นได้ว่าการใช้คำที่สังคมมีมุมมองต่ออนาคตนั้น สะท้อนว่าปัจจุบันมุมมองนั้น ๆ เป็นสิ่งที่อาจยังไม่เกิดขึ้น หรือยังไม่เป็นไปตามที่สังคมคาดหวัง ซึ่งสามารถจำแนกความหมายจากลักษณะคำหรือกลุ่มคำที่ปรากฏร่วมได้ 2 ลักษณะคือ

- 1) การใช้คำปรากฏร่วมที่สื่อความหมายตามช่วงอายุ
- 2) การใช้คำปรากฏร่วมที่สื่อความหมายตามช่วงเวลา

ตาราง 5 การใช้คำหรือกลุ่มคำที่ปรากฏร่วมกับครูเพื่อขยายมุมมองที่มีต่อครูในอนาคต

1.2.2 การใช้คำหรือกลุ่มคำที่ปรากฏร่วมกับคำว่าครูเพื่อขยายมุมมองที่มีต่อครูในอนาคต	
ลักษณะคำปรากฏร่วมกับคำว่าครู	ตัวอย่างคำหรือกลุ่มคำปรากฏร่วม
1) การใช้คำปรากฏร่วมที่สื่อความหมายตามช่วงอายุ	รุ่นใหม่ พันธุ์ใหม่
2) การใช้คำปรากฏร่วมที่สื่อความหมายตามช่วงเวลา	ยุคใหม่ ยุคโลกเปลี่ยน ในอนาคต ยุค 4.0 ยุค Disruption

1) การใช้คำปรากฏร่วมที่สื่อความหมายตามช่วงอายุ

จากการวิเคราะห์ภาษาในสื่อหนังสือพิมพ์รายวันพบการใช้คำหรือกลุ่มคำปรากฏร่วมกับครูที่สื่อความหมายตามช่วงอายุ เพื่อแสดงมุมมองที่สังคมมีต่อครู ได้แก่ รุ่นใหม่ พันธุ์ใหม่ ดังรายละเอียด

ตัวอย่างที่ 39

“คุณครูกลุ่มหนึ่งก็ผุดเสวนา “ครูรุ่นใหม่ก็ไม่ไหวแล้วโว้ย: บทบาทครูรุ่นใหม่กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทว่าถูกเบรกในคืนก่อนวันงานไม่กี่ชั่วโมง นำเสียดาย”

(มติชน, 4 มีนาคม 2563)

ตัวอย่างที่ 40

“บิกิตู่เข้าสววมกอดดอดีตครูเลขสมัยเรียน รร.วัดนวลนรดิศ บนเวทิงงานวันครู
แห่งชาติ 2563 พร้อมเชิดชูครู “เหมือนพ่อแม่คนที่สอง” และครูรุ่นใหม่สอนศิษย์ให้มี
ทัศนคติที่ดีต่อประเทศ”

(ไทยรัฐ, 18 มกราคม 2563)

ตัวอย่างที่ 41

“ครูจะดำรงชีวิตหรือปฏิบัติหน้าที่บนความเคยชินกับสังคมในยุคที่ผ่านมาคงจะ
ไม่ทันกับบริบทของการเปลี่ยนแปลง ครูจำเป็นต้องเป็นครูพันธุ์ใหม่ที่มีความพร้อมกับการ
การเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริง”

(มติชน, 15 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 39-41 สื่อหนังสือพิมพ์เลือกใช้คำปรากฏร่วมกับคำว่า “ครู” เพื่อขยาย
ความหมาย ได้แก่ คำว่า “รุ่นใหม่” “พันธุ์ใหม่” เพื่อนำเสนอให้เห็นภาพครูที่มีความทันสมัย เป็นคน
รุ่นใหม่ ที่จะมีโอกาสเข้ามาเปลี่ยนแปลง พัฒนาการศึกษาของประเทศซึ่งเป็นที่คาดหวังและ
ต้องการของสังคม มุมมองดังกล่าวได้ถูกตอกย้ำผ่านการนำเสนอข่าวจากมุมมองและเสียงของครู
นายกรัฐมนตรีน และนักวิชาการศึกษา เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าครูคือบุคคลที่สังคมคาดหวังเป็น
ผู้พัฒนาอนาคตของประเทศ

2) การใช้คำปรากฏร่วมที่สื่อความหมายตามช่วงเวลา

จากการศึกษาภาษาในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวัน พบการใช้คำปรากฏร่วมกับ
คำว่าครู โดยสื่อได้เลือกใช้คำที่มีความหมายเกี่ยวกับช่วงเวลา ได้แก่ ยุคใหม่ ยุคโลกเปลี่ยน ใน
อนาคต ยุค4.0 ในยุค Disruption ดังรายละเอียด

ตัวอย่างที่ 42

“ศ.ดร.ชูกิจ ลิมปิจำนงค์ ผอ.สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
(สสวท.) เปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำหลักสูตรเพิ่มศักยภาพครูให้มีสมรรถนะของ
ครูยุคใหม่สำหรับการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21”

(มติชน, 15 มกราคม 2563)

ตัวอย่างที่ 43

“โจทย์ที่มอบให้สถาบันผลิตครูไปดำเนินการคือหลักสูตรการเรียนการสอนของนักศึกษา เพราะขณะนี้ความรู้ความสามารถที่ครูยุคใหม่จะต้องมีและต้องเรียนรู้คือ การเปลี่ยนแปลงของโลก”

(ไทยรัฐ, 5 มีนาคม 2563)

ตัวอย่างที่ 44

“สพฐ. ให้ความสำคัญสเปกครูยุคใหม่”

(เดลินิวส์, 10 มีนาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 42-44 เป็นข่าวที่นำเสนอเกี่ยวกับประเด็นพัฒนาครู ซึ่งสื่อได้เลือกใช้กลุ่มคำว่า “ยุคใหม่” เพื่อสื่อความหมายให้เห็นว่าเป็นช่วงเวลาใหม่ เป็นลักษณะที่ไม่เคยมีหรือเกิดขึ้นมาก่อน เมื่อนำมาใช้ขยายประกอบกับคำว่าครู จึงแสดงให้เห็นว่าสังคมจึงมีคาดหวังถึงการมีครูที่มีคุณลักษณะสอดคล้องกับการเป็นครูยุคใหม่ที่ต้องมีความพร้อม มีความทันสมัย มีความแตกต่างจากครูที่มีในปัจจุบัน จึงสะท้อนให้เห็นภาพครูเป็นบุคคลที่สังคมคาดหวังเป็นผู้พัฒนาการศึกษา ให้มีความพร้อมสำหรับสังคมในอนาคต

ตัวอย่างที่ 45

“ปรับบทบาทครูยุคโลกเปลี่ยนสร้างวิถีการเรียนรู้เพื่อศิษย์”

(เดลินิวส์, 15 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 45 เป็นพาดหัวข่าวประเด็นการปรับบทบาทครูให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากในฐานะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นผู้ที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้ลูกศิษย์ได้ ซึ่งการที่สื่อเลือกนำเสนอการใช้คำว่ายุคโลกเปลี่ยน ปรากฏร่วมกับคำว่าครู เป็นการเน้นให้เห็นภาพการเปลี่ยนแปลงของครูว่าเมื่อโลกหรือสังคมเปลี่ยนแปลงไป ครูก็ต้องมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตนเองเช่นเดียวกัน การนำเสนอของสื่อจึงสะท้อนให้เห็นภาพครูที่สังคมคาดหวังเป็นผู้พัฒนาการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

ตัวอย่างที่ 46

“ศธ.จะประสานสถาบันผลิตครูในการแชร์ข้อมูลเนื้อหาของหลักสูตรใหม่เพื่อเป็นการเตรียมและพัฒนาครูในอนาคต”

(ไทยรัฐ, 7 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 46 เป็นการนำเสนอข่าวการปรับหลักสูตรพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการซึ่งสื่อหนังสือพิมพ์เลือกใช้คำปรากฏร่วมกับคำว่าครู “ในอนาคต” เพื่อเป็นการเน้นห้วงเวลาที่ยังไม่เคยเกิดขึ้น เป็นลำดับเวลาที่อยู่ในภวหน้าซึ่งเป็นการนำเสนอให้เห็นภาพครูที่แตกต่างออกไปจากครูในปัจจุบัน การนำเสนอคำที่ปรากฏร่วมเช่นนี้เป็นการสร้างภาพครูให้เห็นถึงความสมัยใหม่ การนำเสนอของสื่อจึงสะท้อนให้เห็นภาพครูที่สังคมคาดหวังเป็นผู้ที่พัฒนาประเทศชาติในอนาคต

ตัวอย่างที่ 47

“ครูที่มีประสิทธิภาพนั้น ต้องเป็นครูที่มีทักษะอาชีพที่หลากหลาย 20 ทักษะที่จำเป็นสำหรับครูยุค 4.0”

(มติชน, 16 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 47 การที่สื่อเลือกใช้คำปรากฏร่วมคำว่า “ยุค 4.0” เป็นการแสดงทัศนคติมุมมองของนักวิชาการที่กล่าวถึงทักษะสำหรับครู ในการพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชนเป็นแรงขับเคลื่อนให้ประเทศพัฒนาวิทยาการ ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรมเทคโนโลยี และการวิจัยพัฒนาจนสามารถเปลี่ยนแปลงสถานะจากประเทศกำลังพัฒนา สู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว จากมุมมองที่สังคมมองว่าครูคือผู้ที่มีบทบาทฐานะเป็นหน่วยสำคัญที่จะพัฒนาคน การนำเสนอของสื่อจึงมุ่งเสนอให้เห็นว่า ครูคือบุคคลที่สังคมคาดหวังเป็นผู้พัฒนาอนาคต

ตัวอย่างที่ 48

“ครูยุค Disruption จึงต้องรู้จักใช้ยุทธวิธีที่หลากหลายเป็นตัวกลางสำคัญในกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างสีสันดึงดูดใจเปิดโลกการเรียนรู้ที่กว้างไกลให้กับผู้เรียนด้วยสื่อการเรียนการสอนสมัยใหม่และต้องคำนึงว่าจะนำมาใช้อย่างไรให้เหมาะสม ไม่ว่าจะบนเทคโนโลยีสารสนเทศหรือการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ที่สามารถเชื่อมโยงถึงกันได้ทั่วทุกมุมโลกในเวลาอันรวดเร็ว”

(มติชน, 12 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 48 สื่อหนังสือพิมพ์ได้นำเสนอมุมมองต่อครูที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยใช้คำปรากฏร่วมที่สื่อถึงกระแสเหตุการณ์ทางสังคม “ยุค Disruption” ซึ่ง คเนิงนิจ อนุโรจน์ (2562) กล่าวว่า Disruption เป็นการปรับเปลี่ยนสิ่งที่มีอยู่เดิม ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การที่สื่อเลือกนำเสนอการปรากฏร่วมผ่านมุมมองเช่นนี้จึงสะท้อนให้เห็นภาพครูที่มีคุณลักษณะที่แตกต่างจากปัจจุบัน เป็นภาพครูที่พัฒนารูปแบบการสอนที่หลากหลาย หรือมีวิธีการที่ทันสมัย เท้าทันการเปลี่ยนแปลงผันผวน การนำเสนอของสื่อเช่นนี้จึงแสดงให้เห็นถึงความคาดหวังที่สังคมมีต่อครูเป็นการย้ำภาพครูคือบุคคลที่สังคมคาดหวังเป็นผู้พัฒนาอนาคต

1.2.3 การใช้คำหรือกลุ่มคำที่ปรากฏร่วมกับคำว่าครูเพื่อสื่อถึงความรู้

ความสามารถ

จากการศึกษาภาษาในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวัน พบการใช้คำหรือกลุ่มคำปรากฏร่วมกับคำว่าครูเพื่อสื่อถึงความรู้ความสามารถของครู เพื่อแสดงให้เห็นถึงการที่สังคมมีมุมมองต่อครู ได้แก่ เก่ง คนเก่ง มืออาชีพ ยูทูปเบอร์ ดังรายละเอียด

ตัวอย่างที่ 49

“เนื่องจากผู้เรียนกลุ่มนี้มีสื่อทางไกลผ่านดาวเทียมที่ใช้เรียนอยู่แล้ว ดังนั้นหากได้ช่องทีวี 1 ช่อง เด็กกลุ่มนี้ทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในพื้นที่ห่างไกลก็สามารถเข้าถึงการเรียนได้ และเป็นการเรียนผ่านทีวีดิจิทัลแบบเรียลไทม์ ส่วนชั้นระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จะมอบให้ครูเก่งทั่วประเทศจัดทำสื่อการเรียนการสอนและนำมาใส่ไว้บนเว็บไซต์ของ สฟฐ. ผ่านช่องทาง Obec Channel ที่เป็นแพลตฟอร์มของ สฟฐ. เพื่อให้เด็กได้เข้าไปเรียนรู้”

(ไทยรัฐ, 2 เมษายน 2563)

ตัวอย่างที่ 50

“อุดมศึกษาประเภทแรก เป็นสถาบันที่มีศักยภาพสูง สามารถจะผลิตคนดนตรี ให้เป็นคนดีและคนเก่ง เป็นสถาบันอาชีพ สร้างมาตรฐานอาชีพ สร้างคนออกไปสร้างงาน มีความสามารถสูง เป็นที่พึ่งและมีส่วนร่วมกับสังคม เป็นสถาบันคุณภาพ มีบุคลากรที่มีความรู้ มีความสามารถสูง มีทั้งอาจารย์ นักศึกษา และคนทำงานเก่ง เด็กที่เก่งก็อยากไป เรียนกับครูคนเก่ง เป็นสถาบันที่มีอุดมการณ์ มีอุปกรณ์ มีเครื่องมือพร้อม และมีงบประมาณสร้างกิจกรรมได้เอง”

(มติชน, 22 มีนาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 49-50 พบการนำเสนอคำว่า “เก่ง” และ “คนเก่ง” ปรากฏร่วมกับคำว่า ครูเพื่อแสดงให้เห็นความรู้ความสามารถของครูในการจัดการเรียนการสอนเพื่อนักเรียน นอกจากนี้ การนำเสนอในตัวอย่างข้างต้น ยังแสดงให้เห็นว่าสังคมต้องการครูที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนและดูแลเด็ก การที่สื่อเลือกนำเสนอโดยใช้คำปรากฏกับครูเช่นนี้สะท้อนให้เห็นถึงภาพครูเป็นผู้สังคมคาดหวัง ให้เป็นผู้ที่พัฒนาเด็กนักเรียนและการศึกษาในอนาคต

ตัวอย่างที่ 51

“ครูมืออาชีพนั้นจะต้องมีความรู้ลึกในศาสตร์ที่ตนเองสอน และสามารถบูรณาการกับศาสตร์ต่างๆ ได้ การเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริม นักเรียนให้ตรงตามศักยภาพ ครูมืออาชีพจำเป็นต้องรู้เรื่องจิตวิทยาการพัฒนาลูกเล็ก เด็กโต และวัยรุ่น รู้เทคนิคการวัดผล รู้เทคนิคการสอนใหม่ๆ เช่น การใช้วิธี **Coding** มาใช้สอนวิชา วิทยาการคำนวณและวิทยาศาสตร์”

(มติชน, 9 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 51 สื่อหนังสือพิมพ์ได้นำเสนอคอลัมน์ข่าวเกี่ยวกับการศึกษาของประเทศไทย ที่สังคมกำลังมุ่งหวังต้องการให้มีครูที่มีความรู้ความสามารถมาจัดการเรียนการสอน สื่อจึงเลือกนำเสนอโดยใช้คำปรากฏร่วมกับคำว่า มืออาชีพ เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าคนในสังคมมีความใส่ใจประเด็นปัญหาการศึกษาและบุคลากรครูในการจัดการเรียนการสอน การนำเสนอข่าวจึงแสดงให้เห็นภาพครูที่สังคมคาดหวัง

ตัวอย่างที่ 52

“ครูยูทูปเบอร์มีอาชีพ ตามที่สพฐ. ได้ดำเนินโครงการพัฒนาทักษะการจัดการ เรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในรูปแบบออนไลน์ บัณฑิตเป็นยูทูปเบอร์ ซึ่งเป็นการสื่อสารที่ไร้พรมแดนด้วยเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ต”

(ข่าวสด, 18 พฤศจิกายน 2563)

จากตัวอย่างที่ 52 เป็นข่าวการดำเนินโครงการการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นยูทูปเบอร์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับการสร้างนวัตกรรม การจัดการศึกษา โดยสื่อแนะนำเสนอโดยใช้คำปรากฏร่วมกับคำว่า “ยูทูปเบอร์” ซึ่งยูทูปคือเว็บไซต์ เผยแพร่คลิปวิดีโอผ่านช่องทางออนไลน์ ซึ่งในโลกยุคปัจจุบัน ทักษะการใช้เทคโนโลยีในยุคดิจิทัล เป็นทักษะสำคัญที่ครูต้องมีเพื่อจะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน การที่สื่อแนะนำเสนอเช่นนี้ จึงเป็นการเน้นให้คนในสังคมเห็นได้ว่าครูในมุมมองที่สังคมคาดหวังคือครูที่ต้องมีความสามารถด้านเทคโนโลยี มีความทันสมัย และมีคุณลักษณะที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ง่าย การนำเสนอเช่นนี้จึง แสดงให้เห็นภาพของครูที่สังคมคาดหวัง

การใช้คำหรือกลุ่มคำที่ปรากฏร่วมกับคำว่าครูในหนังสือพิมพ์รายวัน ได้ทำหน้าที่ ขยายคำหลัก ซึ่งสามารถสะท้อนมุมมองที่มีต่อครูให้เห็นภาพตัวแทนครูทั้งมุมมองคุณลักษณะ ด้านลบและมุมมองคุณลักษณะด้านบวก โดยการปรากฏข่าวที่สะท้อนคุณลักษณะด้านลบถูก นำเสนอในปริมาณที่มากกว่าด้านบวก เมื่อการนำเสนอได้ถูกผลิตซ้ำและเผยแพร่สู่สังคมจะทำให้ ผู้รับสารเกิดภาพจำตามสื่อที่ได้นำเสนอได้ง่าย ซึ่งการนำเสนอภาพด้านลบเป็นการตอกย้ำให้เห็น ว่าภาพตัวแทนครูที่มีคุณลักษณะด้านลบและมีความประพฤติที่ไม่เหมาะสม ภาพที่เด่นชัดที่สุด จากการนำเสนอข่าวคือ ภาพครูคือผู้ที่ลวงละเมิดทางเพศหรือคุกคามนักเรียน ขณะที่การเสนอ ภาพตัวแทนที่มีคุณลักษณะด้านบวกมีความเป็นครูตามที่สังคมคาดหวัง ได้แสดงให้เห็นภาพครูเป็น ผู้ที่สังคมให้ความสำคัญ เคารพยกย่อง และภาพการเป็นบุคคลที่สังคมคาดหวังเป็นผู้พัฒนา อนาคตมากที่สุด

2. การใช้คำแสดงทัศนภาวะ (Modality)

การแสดงทัศนภาวะ คือการแสดงเจตนาหรือแสดงความเชื่อมั่นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งสามารถสะท้อนมุมมองความคิดของผู้เสนอข่าวได้ ดังที่ ซิมสัน (Simpson, 1993 อ้างถึงใน นิติพงษ์ พิเชฐพันธุ์, 2553) กล่าวว่า ทัศนภาวะเป็นการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความจริง โดยมักใช้คำแสดงทัศนภาวะคือ กลุ่มคำช่วยกริยา คำกริยาวิเศษณ์ เป็นต้น งานวิจัยนี้พบว่า การนำเสนอข่าวครูในหนังสือพิมพ์รายวัน สื่อได้แสดงทัศนคติ 3 ลักษณะ

2.1 การแสดงทัศนภาวะที่สื่อถึงอาการหรือภาวะที่จะต้องปฏิบัติ และจะเกิดขึ้นอย่างแน่นอน

2.2 การแสดงทัศนภาวะที่สื่อถึงอาการหรือภาวะที่ไม่แน่นอนที่จะเกิดขึ้น

2.3 การแสดงทัศนภาวะที่สื่อถึงอาการหรือภาวะที่เป็นการแนะนำให้ปฏิบัติ

ตาราง 6 การใช้คำแสดงทัศนภาวะ

2. การใช้คำแสดงทัศนภาวะ	
ลักษณะของการแสดงทัศนภาวะ	คำบ่งชี้
2.1 การแสดงทัศนภาวะที่สื่อถึงอาการหรือภาวะที่จะต้องปฏิบัติ และจะเกิดขึ้นอย่างแน่นอน	ต้อง
2.2 การแสดงทัศนภาวะที่สื่อถึงอาการหรือภาวะที่ไม่แน่นอนที่จะเกิดขึ้น	อาจ คง เชื่อว่า คงจะ คาดว่า
2.3 การแสดงทัศนภาวะที่สื่อถึงอาการหรือภาวะที่เป็นการแนะนำให้ปฏิบัติ	ควร

2.1 การแสดงทัศนภาวะที่สื่อถึงอาการหรือภาวะที่จะต้องปฏิบัติ และจะเกิดขึ้นอย่างแน่นอน

จากการวิเคราะห์ภาษาสื่อหนังสือพิมพ์พบการใช้คำแสดงทัศนภาวะ “ต้อง” ที่แสดงให้เห็นถึงอาการหรือภาวะที่จะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอนในอนาคต ผ่านการนำเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับครู ซึ่งการนำเสนอของสื่อได้สะท้อนให้ผู้รับสารเห็นว่า ผู้ผลิตวาทกรรมเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่สามารถแสดงทัศนะ หรือแสดงเจตนาสั่งให้ครูมีการพัฒนาความรู้ความสามารถ หรือเปลี่ยนแปลงปรับปรุงพฤติกรรมให้ดีขึ้นได้ ดังรายละเอียด

ตัวอย่างที่ 53

“ครูคือกลไกที่จะช่วยยกระดับการศึกษาไทย การพัฒนาครูให้มีคุณภาพ จะส่งผลต่อเงินเดือนครูด้วย ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจให้คนเก่งเลือกเรียนครู ทั้งนี้ครูต้องปรับตัวให้มีทักษะด้านดิจิทัล มีความรู้ด้านภาษาอังกฤษ โดยตั้งเป้าหมายไว้ 3 ปี ครูต้องพูดและสื่อสารภาษาอังกฤษได้”

(มติชน, 14 มกราคม 2563)

ตัวอย่างที่ 54

“การศึกษาในรูปแบบ New Normal ครูอาจารย์ต้องใช้เทคโนโลยีเป็น ต้อง ครีเอทคอนเทนต์ที่ใช้สำหรับออนไลน์ได้ ต้อง Upskill-Reskill”

(เดลินิวส์, 20 พฤษภาคม 2563)

ตัวอย่างที่ 55

“กทม.ได้เข้มงวดตั้งแต่การคัดเลือกความประพฤติ จรรยาบรรณ ความรัก ความเมตตาต่อนักเรียน จิตวิญญาณของความเป็นครู และครูทุกคนต้องมีใบประกอบวิชาชีพครูอย่างถูกต้อง เมื่อบรรจุเป็นครูแล้ว ต้อง มีกิจกรรมด้านต่างๆ รวมถึงเทคนิคด้านจิตวิทยาสำหรับครูยุคใหม่ เพื่อให้เข้าใจถึงพฤติกรรมของเด็กในยุคปัจจุบันด้วย

(ข่าวสด, 6 ตุลาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 53-55 สื่อได้นำเสนอมุมมองผ่านการแสดงทัศนะถึงครู โดยปรากฏคำช่วยกริยา “ต้อง” ทำหน้าที่แสดงเจตนาพร้อมกับคำว่า “ปรับตัวให้มีทักษะดิจิทัล”, “พูดและสื่อสารภาษาอังกฤษได้”, “มีทักษะรอบด้าน”, “ใช้เทคโนโลยีเป็น”, “ครีเอทคอนเทนต์ที่ใช้สำหรับออนไลน์ได้” และ “Upskill-Reskill” ซึ่งแสดงให้เห็นมุมมองต้องการให้ครูปรับ พัฒนาตนเอง เพื่อจะนำความสามารถไปพัฒนานักเรียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การที่สื่อนำเสนอเช่นนี้จึงเป็นการแสดงให้เห็นภาพครูที่ขาดความพร้อม ยังคงด้อยความรู้ความสามารถ สมควรได้รับการพัฒนา

ตัวอย่างที่ 56

“ครูที่แท้จะต้องสำรวจมรรควังตนอย่างเคร่งครัด ในเรื่องของความประพฤติปฏิบัติ ไม่ปล่อยตัวปล่อยใจ ไปตามความสนุกสนานที่สมควรแก่ฐานะและเกียรติภูมิของครู ทั้ง ต้องอุทิศสหายามอบรมสอนศิษย์ด้วยความเมตตาปรารถนาดี”

(ไทยรัฐ, 14 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 56 แสดงให้เห็นมุมมองถึงความประพฤติที่ครูควรประพฤติปฏิบัติผ่านการใช้คำช่วยกริยา “ต้อง” ประกอบการแสดงเจตนาพร้อมกับ “สำรวจมรรควังตนอย่างเคร่งครัด”, “อุทิศสหายามอบรมสอนศิษย์ด้วยความเมตตาปรารถนาดี” การนำเสนอของสื่อจึงสื่อให้เห็นว่าสังคมหรือรัฐต้องการให้ครูเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะความประพฤติที่เหมาะสม เป็นผู้ที่ยังคงเคารพยกย่องบูชา ขณะเดียวกันการนำเสนอดังกล่าวก็สะท้อนให้เห็นว่ามีครูในสังคมไทยที่มีความประพฤติไม่เหมาะสม ผู้ส่งสารจึงแสดงทัศนะที่สื่อถึงการสั่งให้ครูปฏิบัติตนให้ได้

2.2 การแสดงทัศนภาวะที่สื่อถึงอาการหรือภาวะที่ไม่แน่นอนที่จะเกิดขึ้น

จากการวิเคราะห์ภาษาสื่อหนังสือพิมพ์พบการใช้คำแสดงทัศนภาวะ “อาจ” “คงจะ” “คาดว่า” ที่แสดงให้เห็นถึงอาการหรือภาวะที่ยังไม่มีความแน่นอนที่จะเกิดขึ้น ผู้วิจัยพบว่า เหตุการณ์การแสดงทัศนภาวะดังกล่าวสะท้อนให้ผู้รับสารเห็นว่าผู้ผลิตตัวบทมีมุมมองต่อเหตุการณ์ข่าวครู จึงได้แสดงเจตนาคาดคะเนเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต แต่ยังคงไม่มั่นใจถึงเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น ซึ่งมุมมองการแสดงทัศนภาวะของสื่อหนังสือพิมพ์ สามารถสร้างความสนใจให้กับผู้รับสารมุ่งประเด็นความสนใจต่อการนำเสนอข่าว ทำให้เห็นภาพที่สื่อนำเสนอได้ดังรายละเอียด

ตัวอย่างที่ 57

“เมื่อโลกของข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ มีพร้อมทุกอย่าง ผู้เรียนอยากจรรู้ อยากจะเรียนอะไรก็สามารถจะเข้าถึงได้ ถ้าครูยังทำหน้าที่เหมือนเดิมอยู่ผู้เรียนอาจไม่สนใจหรือต้องการครูอีกต่อไป โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา เดียวนี้ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาสามารถเรียนออนไลน์ได้แล้ว เขาสามารถพัฒนาตนเองให้มีทักษะและสมรรถนะที่จะทำงานตามที่องค์กรอยากจะได้ จึงทำให้ครูจำเป็นอย่างมากที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนบทบาทการทำงานของตน”

(เดลินิวส์, 14 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 57 เป็นการนำเสนอข่าวที่แสดงทัศนคติเกี่ยวกับการสอนของครูในยุคปัจจุบัน ซึ่งจะพบคำแสดงทัศนคติว่า “อาจ” ซึ่งสะท้อนให้เห็นมุมมองของสื่อที่มีมุมมองต่อครูว่า หากครูยังคงไม่ปรับเปลี่ยน หรือพัฒนาแนวทางการสอน คาดการณ์ว่านักเรียนอาจไม่สนใจครู ซึ่งการนำเสนอข่าวสะท้อนให้ผู้รับสารเห็นภาพครูเป็นผู้ที่ควรพัฒนา

ตัวอย่างที่ 58

“โรงเรียนสารสาสน์ในพื้นที่ภาค 1 รวม 10 แห่ง สมุทรปราการ 4 แห่ง ปทุมธานี 3 แห่ง นนทบุรี 3 แห่ง เฉพาะสาขาราชพฤกษ์มีคดีความทั้งสิ้น 54 คดี มีผู้เสียหาย ประมาณ 30 คน สอบปากคำครบแล้ว พบว่าผู้เสียหายบางรายมีมากกว่า 1 คดี คือถูกหลอกลวงครูพี่เลี้ยงคนเดียวกันทำร้าย และมีครูกับพี่เลี้ยง 13 คนที่การกระทำเข้าข่ายผิดมามอบตัวแล้ว 9 ราย **คาดว่าวันนี้คงจะทยอยเข้ารับทราบข้อกล่าวหาเพิ่มเติม** นอกจากนี้ ครูสภาจะแจ้งความ ผอ.โรงเรียนและผู้บริหารสารสาสน์วิเทศน์ราชพฤกษ์ ในความผิดตาม พ.ร.บ.ครู เกี่ยวกับการรับคนที่ไม่มีความประกอบวิชาชีพเข้ามาสอน”

(มติชน, 9 ตุลาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 58 เป็นการนำเสนอข่าวความรุนแรงที่ครูได้กระทำต่อศิษย์ ซึ่งจะพบคำแสดงทัศนคติว่า “คาดว่า” “คง” สื่อความหมายถึงการคาดคะเนเหตุการณ์ที่ยังไม่เกิดขึ้น แต่มีแนวโน้มที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งหมายถึงการที่ครูผู้กระทำความผิดจะเข้ารับฟังข้อกล่าวหาเพิ่มเติม การนำเสนอข่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าครูพี่เลี้ยงที่ทำหน้าที่ครูในโรงเรียน ได้ประพฤติตนไม่เหมาะสม ก่อเหตุความรุนแรงต่อนักเรียน และอาจจะเข้าสู่กระบวนการตามกฎหมาย การกระทำของครูในข่าวจึงสะท้อนให้ผู้รับสารเห็นภาพครูเป็นผู้ที่กระทำความรุนแรงต่อศิษย์ ซึ่งเป็นความประพฤติที่ไม่เหมาะสมกับการเป็นครู

2.3 การแสดงทัศนคติที่สื่อถึงอาการหรือภาวะที่เป็นการแนะนำให้ปฏิบัติ

จากการวิเคราะห์ภาษาสื่อหนังสือพิมพ์พบการใช้คำแสดงทัศนคติว่า “ควร” ที่แสดงให้เห็นให้ผู้รับสารเห็นถึงมุมมองความคิดของผู้ส่งสารที่มีเจตนาในการแนะนำให้ผู้ที่กล่าวถึงปฏิบัติตามในสิ่งที่กล่าว ซึ่งการนำเสนอข่าวมักสะท้อนให้ผู้รับสารเห็นว่า ครูมีอาการหรือภาวะบางอย่าง หรืออาจไม่มีอยู่ ทำให้รัฐหรือผู้มีอำนาจได้เสนอแนะให้ครูพัฒนา เพิ่มเติม เปลี่ยนแปลงตามคำแนะนำของผู้ส่งสาร ดังรายละเอียด

ตัวอย่างที่ 59

“การดำรงชีวิตของนักเรียน ครูควรพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีการศึกษาที่ดี เป็นนักเรียนที่น่านับถือ ครูสามารถช่วยเหลือนักเรียนไม่เพียงแต่สอนให้นักเรียนเจริญเติบโตด้านความรู้เท่านั้น แต่ครูควรช่วยให้นักเรียนปรับปรุงด้านส่วนตัวของนักเรียน เช่น ความประพฤติ การแต่งกาย เป็นต้น”

(มติชน. 16 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 59 เป็นการนำเสนอข้อ ะพบการใช้คำแสดงทัศนภาวะ “ควร” เพื่อแสดงให้เห็นการแนะนำการปฏิบัติหน้าที่ของครูที่ควรที่จะพัฒนาความรู้นักเรียน โดยควบคู่กับการสอนคุณธรรม และการปฏิบัติตนให้กับนักเรียนด้วย การนำเสนอข้อ ะท่อนให้เห็นมุมมองความคิดว่ามีครูในสังคมไทยส่วนหนึ่งที่ยังคงมุ่งพัฒนานักเรียนเพียงด้านความรู้อย่างเดียว ไม่ได้พัฒนาด้านการใช้ชีวิตที่เหมาะสมให้กับนักเรียน นักวิชาการจึงได้แสดงทัศนะเชิงแนะนำให้ครูควรนำไปปฏิบัติ จึงสะท้อนให้เห็นว่าครูยังขาดคุณลักษณะที่ดีในการดูแลนักเรียน

ตัวอย่างที่ 60

“เรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องเล็ก และสามารถส่งผลกระทบต่อจิตใจของเด็กได้ในระยะยาว ดังนั้น ในฐานะพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือครู จึงไม่ควรนิ่งเฉย ควรเฝ้าสังเกตพฤติกรรม อารมณ์ และดูแลเด็ก ๆ อย่างใกล้ชิดอยู่เสมอ เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาได้อย่างทันท่วงที”

(เดลินิวส์, 11 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 60 เป็นการนำเสนอข้อ ะพบการล้อปมด้อยในโรงเรียน ซึ่งสื่อได้แสดงทัศนะแนะนำให้ครูปฏิบัติ ซึ่งพบคำว่า “ควร” เพื่อแสดงให้เห็นมุมมองว่าครูควรปฏิบัติตนต่อศิษย์อย่างไร การนำเสนอของสื่อยังสะท้อนให้เห็นว่าการกระทำของครูเป็นสิ่งที่ครูอาจบกพร่อง ทำให้สื่อต้องแนะนำให้ปฏิบัติตาม ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นหน้าที่ที่ควรปฏิบัติอยู่แล้ว แสดงให้เห็นว่าครูมีความประพฤติที่ไม่เหมาะสม

การใช้คำแสดงทัศนภาวะดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยพบว่าสื่อได้มีการแสดงทัศนะต่อครูในประเด็นต่าง ๆ ผ่านการใช้ภาษาที่แสดงเจตนา 3 ลักษณะคือ 1) การแสดงทัศนภาวะถึงอาการหรือภาวะที่จะต้องปฏิบัติ และจะเกิดขึ้นอย่างแน่นอน 2) การแสดงทัศนภาวะถึงอาการหรือภาวะที่

ไม่แน่นอนที่จะเกิดขึ้น 3) การแสดงทัศนภาวะถึงอาการหรือภาวะที่เป็นการแนะนำให้ปฏิบัติ ซึ่งมุมมองที่สื่อนำเสนอล้วนมีอิทธิพลต่อความคิดของคนในสังคม ทำให้การนำเสนอของสื่อสามารถสะท้อนให้เห็นภาพตัวแทนครูได้

3. การใช้โครงสร้างประโยคกรรม (Passive voice)

อุปกิตศิลปสาร (2545) ได้กล่าวถึงโครงสร้างไวยากรณ์โดยจำแนกรูปประโยคภาษาไทยไว้ 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) ประโยคกรรตุ หมายถึง ประโยคที่ลำดับให้กรรตุการก (ผู้ทำ) เป็นส่วนนำขึ้นต้นประโยค 2) ประโยคกรรม หมายถึง ประโยคที่ลำดับกรรมการก (ผู้ถูกกระทำ) เป็นส่วนนำขึ้นต้นประโยค 3) ประโยคกริยา หมายถึง ประโยคที่ลำดับคำกริยาเป็นส่วนนำขึ้นต้นประโยค 4) ประโยคการิต หมายถึง ประโยคที่มีกรรมการิต (ผู้รับใช้) แทรกเข้ามาในประโยค ซึ่งการที่จะนำเสนอข้อความโดยเน้นที่ส่วนใดเป็นสำคัญ มักจะลำดับโดยใช้คำนั้นวางในตำแหน่งต้นประโยค

การนำเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์รายวัน ผู้วิจัยพบว่า มีการใช้โครงสร้างประโยคกรรมที่นำเสนอให้เห็นภาพการเป็นผู้กระทำ ประกอบด้วย 2 ลักษณะคือ 1) นักเรียนเป็นผู้ถูกกระทำ 2) ครูเป็นผู้ถูกกระทำ และการใช้โครงสร้างประโยคแสดงเงื่อนไขเพื่อนำเสนอให้เห็นการประกอบสร้างภาพตัวแทน ดังรายละเอียด

3.1. โครงสร้างประโยคกรรมที่นักเรียนเป็นผู้ถูกกระทำ

การนำเสนอโครงสร้างประโยคของหนังสือพิมพ์มักเลือกใช้โครงสร้างประโยคที่แสดงให้เห็นว่าครูผู้เป็นผู้ที่กระทำต่อนักเรียน โดยนำนักเรียนมาขึ้นส่วนต้นของประโยคเพื่อเน้นภาพผู้ถูกกระทำให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกสงสาร เห็นใจมากขึ้น ขณะเดียวกันกลวิธีดังกล่าวก็เป็นการเน้นให้เห็นภาพว่าครูคือผู้ที่กระทำต่อนักเรียน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 61

“เด็กนักเรียนชายชั้นประถม 6 คนหนึ่งถูกครูใช้แปรงลบกระดานตบที่ใบหน้าและหลังบังคับให้อมชอล์กและตบหน้าหลายครั้ง จนตาของเด็กมีอาการเคือง”

(ไทยรัฐ, 29 มีนาคม 2563)

ตัวอย่างที่ 62

“เด็กนักเรียนทั้ง 2 คนทนไม่ไหวจึงได้นำเรื่องทั้งหมดไปเล่าให้ผู้ปกครองฟังว่า ถูก ครู ในโรงเรียนหลอกข่มขืนและนำเรื่องมาแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน สภ.ฝั่ง แดง”

(มติชน, 10 พฤษภาคม 2563)

ตัวอย่างที่ 63

“เด็กนักเรียนผู้เสียหายให้การว่า ถูกครู 5 คน ประกอบด้วย นายวิพจน์ แสนสุข ครูสอนคณิตศาสตร์ นายยุทธนา ภูถนนวนอก ครูสอนคอมพิวเตอร์ นายอนุภาพ บรรจง ครูผู้ช่วยสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ว่าที่ ร.ต.สิทธิพันธ์ ฤณ หนองคาย ครูผู้ช่วย นายเอกลักษณ์ เกื้อหนองขุ่น ครูผู้ช่วย และศิษย์เก่าอีก 2 คน รวมจำนวน 7 คน ร่วมกันข่มขืนกระทำชำเรา”

(ข่าวสด, 11 พฤษภาคม 2563)

ตัวอย่างที่ 64

“นักเรียนชั้นม.3 อับอายเพื่อนผู้หลัง ถูกครู กลั่นแอมหน้าเสาธง ระบุผมยาวผิดระเบียบหันด้านข้างสั้นเท่าตั้งหู”

(ข่าวสด, 6 กรกฎาคม 2563)

ตัวอย่างที่ 65

“หนู ถูกครู ทำอนาจาร เขย่าปัญหาชุกได้พรม ร.ร.ไม่ใช่สถานที่ปลอดภัย”

(มติชน, 26 พฤศจิกายน 2563)

จากตัวอย่างที่ 61-65 สื่อนำเสนอให้เห็นว่านักเรียนเป็นผู้ที่ถูกกระทำ โดยมีการลำดับโครงสร้างประโยคให้นักเรียนเป็นประธานของประโยค แล้วใช้คำว่า “ถูก” เพื่อช่วยแสดงให้เห็นว่านักเรียนเป็นผู้ที่ได้รับผลการกระทำจากครูที่เป็นผู้กระทำในประโยคนั้น ๆ ซึ่งหากพิจารณาโดยใช้กระบวนการร่วมด้วย จะเห็นได้ว่า การกระทำของครูในตัวอย่าง เป็นการนำเสนอให้เห็นว่าครูเป็นผู้ที่ใช้ความรุนแรงกับนักเรียน และเป็นผู้ที่ลวงละเมิดทางเพศนักเรียน ขณะเดียวกันการกระทำของ

ครูที่ปฏิบัติต่อนักเรียนยังแสดงให้เห็นถึงการใช้อำนาจในทางมิชอบซึ่งเป็นการกระทำที่ผิดต่อกฎหมาย และขัดต่อศีลธรรมอันดีของสังคม

ตัวอย่างที่ 66

“มีแก๊งผู้ชายที่มีอาชีพครูกับศิษย์เก่ารวม 7 คน บังคับข่มขืนเด็กนักเรียนหญิงเป็นเวลาต่อเนื่อง และถ่ายคลิปเอาไว้เพื่อข่มขู่ถ้าไม่ยอมจะให้เข้าชั้นและเปิดเผยคลิป ทั้งนี้ยังมีนักเรียนหญิงชั้น ม.4 อีกคนหนึ่งที่ถูกคนกลุ่มนี้พาไปรุมข่มขืนที่บ้านพักครูในโรงเรียน”

(ไทยโพสต์, 14 พฤษภาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 66 สื่อนำเสนอให้เห็นว่าผู้ถูกกระทำในข่าวนี้ เป็นนักเรียนหญิง ที่ถูกกระทำโดยครู โดยพิจารณาได้จากคำว่า “ถูกคนกลุ่มนี้” ซึ่งเป็นการนำเสนอโดยใช้กลวิธีอ้างถึงครูที่กระทำการล่วงละเมิดทางเพศนักเรียน การกระทำของครูในข่าวเป็นการกระทำที่แสดงให้เห็นว่าครูเป็นผู้ที่ล่วงละเมิดนักเรียน ซึ่งการที่สื่อเลือกใช้กลวิธีการอ้างถึงร่วมด้วยนั้น เป็นการหลบเลี่ยงที่จะกล่าวถึงวิชาชีพโดยตรง เพราะการกระทำของครูในข่าวเป็นการกระทำที่กระทบต่อความรู้สึกของคนส่วนมากในสังคม เป็นการกระทำที่รุนแรง ขัดต่อศีลธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู

3.2 โครงสร้างประโยคกรรมที่ครูเป็นผู้ถูกกระทำ

โครงสร้างประโยคกรรมที่หนังสือพิมพ์นำเสนอ นอกจากการนำนักเรียนเป็นประธานของประโยคเพื่อแสดงให้เห็นภาพครูที่เป็นผู้กระทำแล้ว ยังพบว่าหนังสือพิมพ์นำครูเป็นประธานของประโยคด้วย เพื่อให้ผู้รับสารเห็นว่าครูเป็นผู้ที่ถูกกระทำ อย่างไรก็ตามเมื่อวิเคราะห์โครงสร้างของประโยคประกอบกับกระบวนการที่หนังสือพิมพ์นำเสนอ จะพบว่ากรณีที่ครูถูกกระทำนั้น เป็นผลมาจากการกระทำความผิดของครูในลักษณะต่าง ๆ จึงกล่าวได้ว่า แม้ว่าครูจะเป็นผู้ถูกกระทำในโครงสร้างของประโยค แต่ขณะเดียวกันครูคือผู้ที่กระทำความผิดและได้กระทำผู้อื่นเช่นเดียวกันดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 67

“จากกรณีครูชาย สอนวิทยาศาสตร์โรงเรียนมัธยมชื่อดังประจำจังหวัดนครพนม ถูกโลกออนไลน์ แฉพฤติกรรมคุกคามทางเพศนักเรียนหญิง”

(ข่าวสด, 11 มีนาคม 2563)

ตัวอย่างที่ 68

“ฝีมือครูหนุ่มโดนให้ออกตั้งกรรมการสอบ”

(ไทยรัฐ, 4 มีนาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 67-68 สื่อนำเสนอให้เห็นว่าครูคือผู้ถูกระงับจากสังคม โดยถูกแฉพฤติกรรม และในตัวอย่าง สื่อนำเสนอให้เห็นว่าครูถูกกฎหมายกระทำให้ออก ในบริบทนี้หมายถึงการออกจากระบบราชการ ซึ่งการกระทำของทั้ง 2 อย่างข้างต้น เป็นผลมาจากการกระทำที่ไม่เหมาะสมของครู

ตัวอย่างที่ 69

“จากเหตุการณ์สุดสะเทือนใจผู้คนในสังคม เมื่อมีครู 5 คน ศิษย์เก่าอีก 2 คน ของโรงเรียนแห่งหนึ่งใน จ.มุกดาหาร ร่วมกันรุมโทรมข่มขืนลูกศิษย์ซึ่งเป็นด.ญ.วัยเพียง 14 ปี ภายในรั้วโรงเรียนต่อเนื่องมานานนับปี ตั้งแต่ช่วงมี.ค.ปีก่อน มีการถ่ายคลิปแบล็กเมลล์ ข่มขู่ด.ญ. หากไม่ยอมก็จะให้เข้าชั้น โดยทั้งแก๊งถูกจับกุมตัว แต่ได้รับการประกันในชั้นศาลตามข่าวที่เสนอไป”

(ข่าวสด, 11 พฤษภาคม 2563)

ตัวอย่างที่ 70

“สังคมรับไม่ได้กับพฤติกรรมของครู 5 คน โรงเรียนดงมอนวิทยาคม อ.เมืองมุกดาหาร และศิษย์เก่าอีก 2 คน ถูกจับดำเนินคดีขอหาข่มขืนกระทำชำเรานักเรียนหญิง”

(ไทยรัฐ, 13 พฤษภาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 69-70 เป็นการนำเสนอข่าวที่แสดงให้เห็นว่าครูได้กระทำความผิดเป็นเหตุให้ถูกจับกุม เพื่อรับโทษทางกฎหมาย เห็นได้จากการใช้โครงสร้างประโยคกรรม ซึ่งมีคำบ่งชี้คือ “ถูก” ตามด้วยคำกริยา “จับกุมตัว” “จับดำเนินคดี” ซึ่งสะท้อนให้เห็นภาพครูเป็นผู้ที่กระทำความผิดตามกฎหมาย

ตัวอย่างที่ 71

“ต่อมาวันที่ 16 ก.พ. นายญาณพลได้เดินทางมาพบพนักงานสอบสวนอย่างเงียบ ๆ เพื่อให้ปากคำ หลังจากตกเป็นผู้ถูกกล่าวหาข่มขืน ด.ญ.จอย ลูกศิษย์ของตนเอง โดย

มีพ่อซึ่งเป็นตำรวจระดับรองสารวัตร (ร.ต.อ.) อยู่ใน จ.สงขลา เป็นผู้นำนายญาติพลมา พบพนักงานสอบสวน”

(เดลินิวส์, 17 กุมภาพันธ์ 2563)

ตัวอย่างที่ 72

“รายงานข่าวแจ้งว่า ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 มีคำสั่งให้ครูผู้ถูกกล่าวหาย้ายไปช่วยราชการที่ สพม.22 ระหว่างการสอบสวนข้อเท็จจริง รวมถึงประสานเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยของนักเรียนหญิงด้วย”

(มติชน, 10 มีนาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 71-72 เป็นการนำเสนอข่าวครูที่มีความเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ซึ่งอยู่ในกระบวนการพิจารณาทางกฎหมาย ซึ่งสื่อได้นำเสนอผ่านการใช้โครงสร้างประโยคกรรม “ถูก” ตามด้วยคำกริยา “กล่าวหา” ซึ่งสะท้อนให้ผู้รับสารเห็นการกระทำความผิดของครู เป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

4. การใช้มูลบท (Presupposition)

มูลบท คือ การสื่อความคิดหรือความเชื่อบางประการที่มีอยู่ก่อน ผ่านรูปภาษาที่ผู้ส่งสาร ต้องการสื่อสารไปยังผู้รับสาร ดังที่ ญัฐพร พานโพธิ์ทอง (2556) กล่าวว่า เมื่อเรากล่าวถึงถ้อยคำที่มีรูปภาษาอ้างถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งย่อมสื่อว่า “สิ่งนั้นมีอยู่” ซึ่งจากการวิเคราะห์ภาษาในหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่ามีรูปภาษาที่อ้างถึงครูและเป็นการประกอบสร้างภาพตัวแทนผ่านการใช้มูลบท 2 ลักษณะ

4.1 มูลบทอ้างถึงความสามารถของครู

4.2 มูลบทอ้างถึงพฤติกรรมของครู

ตาราง 7 การใช้มูลบท

4. การใช้มูลบท	
รูปภาพที่อ้างถึง	สื่อความหมาย
4.1 อ้างถึงความสามารถของครู	ครูยังด้อยความรู้ความสามารถ ต้องได้รับการพัฒนา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถมากขึ้น
4.2 อ้างถึงพฤติกรรมของครู	ครูมีพฤติกรรมลวงละเมิดและคุกคามนักเรียน

4.1 มูลบทที่อ้างถึงความสามารถของครู

จากการวิเคราะห์ภาษาในสื่อหนังสือพิมพ์พบว่าการใช้รูปภาพที่อ้างถึงความสามารถของครูอย่างโดดเด่น ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 73

“ปัจจุบันบทบาทของครูในเรื่องของการให้ความรู้ลดลงไป บางครั้งครูรู้่น้อยกว่าผู้เรียนในบางเรื่องด้วยซ้ำไป ภูเก็ตแย้งหน้าที่การให้ความรู้ของครูไปเกือบหมด... เมื่อโลกของข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ มีพร้อมทุกอย่าง ผู้เรียนอยากจะรู้ อยากจะเรียนอะไรก็สามารถจะเข้าถึงได้ ถ้าครูยังทำหน้าที่เหมือนเดิมอยู่ ผู้เรียนอาจไม่สนใจหรือต้องการครูอีกต่อไป”

(เดลินิวส์, 15 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 73 การที่สื่อหนังสือพิมพ์นำเสนอว่า หากครูยังทำหน้าที่เหมือนเดิม ผลที่จะตามมาต่อไปคือ ผู้เรียนอาจจะไม่สนใจหรือต้องการครูอีก ดังนั้นการที่หนังสือพิมพ์เลือกใช้คำว่าเหมือนเดิมในประโยคข้างต้นเป็นการบ่งชี้ว่า ลักษณะการสอนครูแบบนี้เป็นสิ่งที่เคยเกิดขึ้นมาก่อนและไม่ใช่ว่าสิ่งที่ดี มีความเหมาะสมต่อนักเรียน โดยพิจารณาจากผลที่ตามมาว่าหากครูไม่เปลี่ยนแปลง จะเกิดผลเสียอย่างไรต่อไป ดังนั้นการที่หนังสือพิมพ์เลือกนำเสนอเช่นนี้ จึงเป็นการสะท้อนให้เห็นว่า คนในสังคมจำนวนหนึ่งยังคงเห็นว่าครูยังด้อยความรู้ความสามารถ และมีความต้องการให้ครูพัฒนาตนเองมากขึ้น

ตัวอย่างที่ 74

“รัฐบาลให้ความสำคัญกับครูในทุกด้าน และพยายามจะส่งเสริมการศึกษาและ
ความรู้ของครูให้เปิดกว้างทั่วโลก นอกจากนี้จะมีการให้ทุนเรียนในสาขาที่สอน
อยู่ ส่งไปอบรมในเรื่องที่สนใจเพื่อพัฒนาให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ”

(ข่าวสด, 14 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 74 สื่อหนังสือพิมพ์นำเสนอให้เห็นว่ารัฐมีการส่งเสริมพัฒนาครูให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีศักยภาพพัฒนาตามทันโลกมากขึ้น ซึ่งการนำเสนอข้างจึงสื่อมูลบทให้เห็นว่า รัฐมีมุมมองว่าครูยังด้อยความรู้ความสามารถ มีประสิทธิภาพไม่กว้างขวาง ไม่ทันโลก เป็นคุณลักษณะด้านลบของครู ทำให้รัฐต้องมีการส่งเสริมพัฒนาครูเพิ่มมากขึ้น

ตัวอย่างที่ 75

“มาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะเดิมมีการใช้มานานแล้วตั้งแต่ปี
พ.ศ.2548 ก.ค.ศ. จึงเห็นว่า จำเป็นต้องปรับปรุงให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของการจัด
การศึกษาในปัจจุบันลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าสู่ตำแหน่ง เพื่อเป็นการจูงใจให้คน
เก่งเข้ามาสู่ระบบการศึกษามากขึ้น”

(ไทยรัฐ, 25 ธันวาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 75 เป็นการกล่าวถึงตำแหน่งวิทยฐานะครูโดยรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ พบการสื่อมูลบทที่สะท้อนให้เห็นภาพครูด้อยความสามารถ ความเป็นการจูงใจให้คนเก่งเข้ามาสู่ระบบการศึกษามากขึ้น” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าปัจจุบันระบบของการศึกษาไทย มีครูที่ไม่เก่งมากกว่าคนเก่ง และคนที่มีความรู้ความสามารถไม่นิยมเป็นครู ทำให้รัฐต้องมีการปรับปรุงระบบเพื่อเป็นการเชิญชวนให้คนเก่งเข้าสู่ระบบมาเป็นครูมากขึ้น จึงสะท้อนภาพตัวแทนครูที่ด้อยความรู้ความสามารถ ซึ่งเป็นคุณลักษณะด้านลบของครู

4.2 มูลบทที่อ้างถึงพฤติกรรมของครู

สื่อหนังสือพิมพ์ได้นำเสนอข่าว โดมีการใช้ภาษาที่อ้างถึงพฤติกรรมของครู เป็นการสื่อมูลบทว่า ครูมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เป็นพฤติกรรมทางลบ ดังรายละเอียด

ตัวอย่างที่ 76

“ปลัด ศธ. กล่าวว่า สำหรับร่างหลักเกณฑ์นี้จะปล่อยกู้ให้แก่ผู้ที่มีภาระหนี้สินในอัตราดอกเบี้ยสูง โดยกองทุน จะปล่อยกู้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ ดังนั้นอย่ากังวลว่า จะเป็นการสร้างภาระหนี้ให้แก่ครู เพราะคณะกรรมการบริหารเงินทุนฯจะพิจารณาจากหลักฐานการเป็นหนี้จริง และจะไม่ให้ผู้กู้ถือเงิน แต่คณะกรรมการจะนำเงินไปชำระหนี้ให้แทน ซึ่งเชื่อมั่นได้ว่าครูจะนำเงินไปใช้อย่างอื่นไม่ได้แน่นอน”

(เดลินิวส์, 22 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 76 การที่สื่อนำเสนอว่า เชื่อมั่นว่าการที่ครูได้เงินไปจะใช้อย่างอื่นไม่ได้แน่นอน เป็นมูลบทที่บ่งชี้ให้เห็นว่า ในอดีตครูอาจเคยนำเงินที่ได้ไปใช้ในวัตถุประสงค์อื่นซึ่งไม่เป็นที่พึงปรารถนาของนโยบายหรือความตั้งใจของผู้ที่ช่วยเหลือ ดังนั้นการที่หนังสือพิมพ์นำเสนอให้เห็นถึงมาตรการดังกล่าวเพื่อแก้ปัญหา และช่วยเหลือครูโดยให้ครูนำเงินไปใช้ถูกวัตถุประสงค์นั้น จึงเป็นการสะท้อนให้เห็นภาพครูบางส่วนที่มีพฤติกรรมทุจริต ไม่มีความซื่อสัตย์ ซึ่งสื่อมูลบทเคยมีครูเป็นผู้ที่กระทำความผิดตามกฎหมาย

ตัวอย่างที่ 77

“เขี้ยววงการการศึกษาไทย สะเทือนไปทั้งประเทศกับกรณี 5 ครูหื่น 2 รุ่นที่ร่วมกันทำอนาจาร รุมโทรมนักเรียนหญิงชั้น ม.2 และ ม.4 มานานกว่า 1 ปีพร้อมถ่ายคลิปเก็บไว้ ชมขู่ว่าเด็กไม่กล้าบอกใคร กระทั่งยายของเด็กหญิงชั้นม.2 รู้ความจริงจึงพาเด็กเข้าแจ้งความ เป็นความอับยศ ครั้งใหญ่อีกครั้งของวงการแม่พิมพ์ไทย”

(มติชน, 18 พฤษภาคม 2563)

ตัวอย่างที่ 78

“สลดรายวันจับอีกครั้งที่ ด.ญ.ป.6”

(ข่าวสด, 20 พฤษภาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 77-78 หนังสือพิมพ์ได้นำเสนอว่าการกระทำของครู เป็นความอับยศครั้งใหญ่อีกครั้ง ของวงการแม่พิมพ์ไทย ซึ่งการที่สื่อเลือกใช้คำว่า “อีกครั้ง” เป็นมูลบทที่บ่งชี้ว่าการกระทำของครูลักษณะดังกล่าวเป็นการกระทำที่เคยเกิดขึ้นมาก่อน และเป็นกรกระทำที่มีความรุนแรง เป็นเรื่องที่เสื่อมเสียต่อวงการอาชีพครูอย่างมาก ขณะเดียวกัน ตัวอย่างที่ 78 เป็น

พาดหัวข่าวที่มีการนำเสนอโดยใช้คำว่า “อีก” โดยชี้ให้เห็นว่า เป็นการจับกุมครูที่มีพฤติกรรมทางเพศ ล่วงละเมิดคุกคามนักเรียน ซึ่งเป็นเรื่องที่คนทั่วไปในสังคมมีความรู้สึกสลดใจ เพราะเป็นการกระทำที่เคยมีมาก่อนและยังคงเกิดขึ้น การนำเสนอเช่นนี้แสดงให้เห็นภาพครูเป็นผู้ล่วงละเมิดและคุกคามนักเรียน

5. การใช้การปฏิเสธมูลบท (Negative Presupposition)

ธีระ บุษบกแก้ว (2562) กล่าวถึง การปฏิเสธมูลบทว่าเป็นการใช้ภาษาเพื่อปฏิเสธหรือกล่าวแย้งข้อมูลที่มีมาก่อนหรือชุดความคิดที่ผู้ส่งสารเชื่อมาก่อน การปฏิเสธมูลบทในงานวิจัยนี้ จึงหมายถึงการใช้ภาษาหนังสือพิมพ์ที่กล่าวแย้งความคิดความเชื่อเกี่ยวกับครู ฐปณีย์ที่สามารถสังเกตได้คือ “ไม่ใช่” “ไม่ได้” ซึ่งข้อมูลข่าวที่ปรากฏ เป็นการตอกย้ำภาพมุมมองด้านลบของครูผ่านมูลบทที่ใช้อ้างถึงครู 3 ลักษณะ ดังนี้

- 5.1 การปฏิเสธมูลบทอ้างถึงการทำงานของครู
- 5.2 การปฏิเสธมูลบทอ้างถึงพฤติกรรมของครู
- 5.3 การปฏิเสธมูลบทอ้างถึงความสามารถของครู

ตาราง 8 การปฏิเสธมูลบท

5. การปฏิเสธมูลบท	
ฐปณีย์ที่สามารถอ้างถึง	การสื่อความหมาย
5.1 การปฏิเสธอ้างถึงการทำงานของครู	ครูมีภาระงานมาก เป็นอาชีพที่ทำงานหนัก
5.2 การปฏิเสธอ้างถึงพฤติกรรมของครู	ครูมีพฤติกรรมทุจริต ไม่ใช่สัตย์ต่ออาชีพตนเอง
5.3 การปฏิเสธอ้างถึงความสามารถของครู	ครูในสังคมไทยด้อยความรู้ความสามารถ

5.1 การปฏิเสธมูลบทอ้างถึงการทำงานของครู

จากการวิเคราะห์ภาษาในหนังสือพิมพ์รายวันไทย จะพบการปฏิเสธมูลบท โดยมีการสื่อความเพื่ออ้างถึงการทำงานของครู เพื่อสื่อถึงครูว่ามีภาระงานมาก เป็นอาชีพที่ทำงานหนัก ดังรายละเอียด

ตัวอย่างที่ 79

“ปัญหาบางอย่างในห้องเรียนดำรงอยู่เหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น เพราะคนมองเห็นปัญหาอาจมีแค่เฉพาะที่ผู้อยู่ในวงการศึกษาด้วยกัน และไม่มีครูผู้กล้าพูดเสียงดัง ๆ ในที่สาธารณะ เพราะความเกรงใจ”

(มติชน, 19 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 79 เป็นข่าวการนำเสนอปัญหาภาระงานของครูที่มีมากขึ้น การที่สื่อนำเสนอจากมุมมองของครูว่า “เหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น” เป็นการแสดงให้เห็นว่า ปัญหายังคงเกิดขึ้นอยู่ และเมื่อพิจารณาบริบทแวดล้อมจะพบว่าปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นนั้นเป็นการสร้างความรู้สึกให้ครูกดดัน เห็นได้จากที่ไม่มีครูผู้กล้าพูดเสียงดัง ดังนั้นการนำเสนอข่าวเช่นนี้จึงสะท้อนให้เห็นว่าครูมีความน่าสงสาร ควรต้องได้รับการดูแล การแก้ปัญหามากขึ้น

5.2 การปฏิเสธอ้างถึงพฤติกรรมของครู

จากการวิเคราะห์ภาษาในหนังสือพิมพ์รายวันไทย จะพบการปฏิเสธมูลบท โดยมีการสื่อความเพื่ออ้างถึงพฤติกรรมของครู เพื่อสื่อความหมายถึง การที่ครูมีพฤติกรรมทุจริต ไม่ซื่อสัตย์ต่ออาชีพตนเอง ดังรายละเอียด

ตัวอย่างที่ 80

“ขอบคุณครูที่เฝ้ากับนักเรียน ไม่สอนพิเศษทำวิชาการงานเอกสารและอื่น ๆ เท่าที่จำเป็น แม้ครูจะไม่ก้าวหน้าในหน้าที่การงานแต่ครูก้าวเข้าไปในใจพวกเราทุกคน”

(ไทยรัฐ, 12 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 80 การที่หนังสือพิมพ์นำเสนอให้เห็นว่า ขอบคุณครูไม่ทำงานที่นอกเหนือจากงานสอนนั้น และแม้ว่าจะไม่ก้าวหน้าในอาชีพ แต่ครูเหล่านั้นก็สามารถเข้าไปในใจของนักเรียนได้ การนำเสนอของสื่อข้างต้นก็สามารถสื่อมูลบทให้เห็นได้อีกมุมว่าในสังคมมีครูที่ไม่อุทิศเวลาให้กับการสอนนักเรียน และเอาเวลานั้นไปใช้สำหรับการสอนพิเศษ ทำงานวิชาการงานเอกสารอื่น ๆ ทำให้ผู้รับสารเห็นมุมมองที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

5.3 การปฏิเสธอ้างถึงความสามารถของครู

จากการวิเคราะห์ภาษาในหนังสือพิมพ์รายวันไทย จะพบการปฏิเสธมูลบท โดยมีการสื่อความเพื่ออ้างถึงความสามารถของครู เพื่อสื่อความหมายถึง ครูในสังคมไทยยังด้อยความรู้ความสามารถ ดังรายละเอียด

ตัวอย่างที่ 81

“การสอนเพศศึกษามีความสำคัญ เด็กท้องในวัยเรียนมีจำนวนมาก ก่อนหน้าที่ตนจะเป็น ส.ส.เคยเป็นพยาบาลมาก่อน ตอนนั้นต้องล้างเครื่องมือสำหรับทำแท้ง และพูดทรากรอายุยังไม่ถึง 4 เดือนแทบทุกวัน จึงอยากให้เรียนเพศศึกษาในโรงเรียน โดยให้พยาบาลไปสอน ไม่ใช่ครูไม่มีความรู้ แต่พยาบาลเห็นหลายกรณีศึกษา อีกทั้งยังมีความรู้สรีรวิทยาดีกว่าครูทั่วไป”

(ไทยโพสต์, 1 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 81 การที่หนังสือพิมพ์ได้นำเสนอว่า “ไม่ใช่ครูไม่มีความรู้ แต่...” เป็นการแนะนำให้ผู้รับสารมีมุมมองต่อครูถึงประเด็นที่ครูขาดความรู้ หรือมีความรู้ในประเด็นข้างต้นไม่เท่าพยาบาล แต่ถึงอย่างไรการที่สื่อนำเสนอโดยใช้การปฏิเสธมูลบทก็สามารถสื่อให้ผู้รับสารเห็นว่าครูไม่มีความรู้

6. การใช้ชนิดกระบวนการ (Transitivity)

ฮัลลiday (Halliday, 1994 อ้างถึงใน ชีระ บุชชกแก้ว, 2562) กล่าวว่า ไวยากรณ์ในภาษาจะทำหน้าที่ทางสังคม 3 ด้าน คือ 1) ด้านบุคคลสัมพันธ์ 2) ด้านการเรียบเรียงความ 3) ด้านการถ่ายทอดความคิด ซึ่งการถ่ายทอดความคิดนั้นจะแสดงให้เห็นผ่านระบบชนิดกระบวนการ ซึ่งการวิเคราะห์ชนิดกระบวนการ ต้องพิจารณา 3 ส่วน คือ

- 1) ตัวกระบวนการ (process) ซึ่งจะนำเสนอผ่านการใช้คำกริยาและกลุ่มคำกริยา
- 2) ผู้ร่วมเหตุการณ์ (participants) คือผู้กระทำและผู้รับการกระทำ ซึ่งอาจเป็นบุคคล สิ่งของ หรือสิ่งที่เป็นนามธรรมก็ได้
- 3) สภาพแวดล้อม (circumstances) หมายถึง สถานที่ เวลา และวิธีการ ซึ่งจะนำเสนอด้วยการใช้กริยาวิเศษณ์และบุพบท

จากการวิเคราะห์ภาษาในหนังสือพิมพ์รายวันไทยพบว่าการใช้ชนิดกระบวนการเป็นกลวิธีที่มีความโดดเด่นในการนำเสนอภาพตัวแทน โดยงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจะมุ่งวิเคราะห์คำหรือกลุ่มคำกริยาที่ปรากฏในข่าวที่นำเสนอประเด็นเกี่ยวกับครู โดยพิจารณาตามกลุ่มความหมาย แล้ว

จำแนกเป็นชนิดกระบวนการ จากนั้นผู้วิจัยจะพิจารณาผู้ร่วมเหตุการณ์เป็น 2 ฝ่าย คือ 1) ครู 2) ผู้ที่มีการกระทำร่วมกับครู เช่น รัฐ นักเรียน ประชาชนทั่วไป เพื่อให้ผู้รับสารเห็นการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ว่าครูเป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่เป็นผู้กระทำ หรือถูกกระทำอย่างไร โดยนำเสนอผ่านการใช้กระบวนการ 4 ชนิด คือ

- 6.1 กระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ 2)
- 6.2 กระบวนการที่สื่อความคิดความรู้สึก
- 6.3 กระบวนการที่เกี่ยวกับการพูด
- 6.4 กระบวนการสภาพ ดังรายละเอียด

6.1 กระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ (Material process)

จากการวิเคราะห์ภาษาในหนังสือพิมพ์รายวัน พบกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ โดยสื่อหนังสือพิมพ์รายวันได้ใช้วิธีการนำเสนอให้ผู้รับสารเห็น ผู้กระทำ (actor) การกระทำ (goal) และผู้ถูกกระทำ (beneficiary) ผ่านการเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำกริยาที่แสดงให้เห็นว่าครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการถูกนำเสนอตามมุมมองที่สื่อเลือกนำเสนอ ซึ่งพบว่ามีการใช้กระบวนการเกี่ยวกับการกระทำที่สื่อภาพตัวแทนครู 2 ลักษณะ คือ

- 6.1.1 การใช้กระบวนการการกระทำที่สื่อความหมายด้านลบ
- 6.1.2 การใช้กระบวนการการกระทำที่สื่อความหมายด้านบวก

6.1.1 การใช้กระบวนการการกระทำที่สื่อความหมายด้านลบ

การใช้กระบวนการการกระทำที่สื่อความหมายด้านลบ เป็นกลวิธีการนำเสนอภาพตัวแทนครูในมุมมองที่มีความโดดเด่นมากกว่าด้านบวก ทั้งจำนวนความถี่ที่ปรากฏและช่วงระยะเวลาในการนำเสนอข่าวของสื่อหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ ซึ่งเป็นการตอกย้ำให้สังคมจดจำและเห็นภาพด้านลบได้ง่ายและชัดเจนมากกว่า การนำเสนอข่าวปรากฏการใช้คำและกลุ่มคำกริยาที่แสดงให้เห็นว่าครูมีคุณลักษณะด้านลบและมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ดังรายละเอียด

ตาราง 9 การใช้กระบวนการการกระทำที่สื่อความหมายด้านลบ

6.1.1 การใช้กระบวนการการกระทำที่สื่อความหมายด้านลบ		
ผู้กระทำ	คำ/กลุ่มคำที่แสดงการกระทำ	ผู้ถูกกระทำ
1) คำหรือกลุ่มคำกริยาที่สื่อความหมาย “การล่วงละเมิดหรือการคุกคาม”		
ครู	<p>ก. คำหรือกลุ่มคำที่แสดงการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางการสัมผัส</p> <p>รุมโทรม อนาคต กระทำอนาคต บังคับข่มขืน รุมข่มขืน</p> <p>สำเร็จความใคร่ คุกคามทางเพศ บำเรอกาม อนาคต</p> <p>สำเร็จความใคร่ ละเมิด กอดจูบ ล่วงละเมิดทางเพศ</p>	นักเรียน
	<p>ข. คำหรือกลุ่มคำที่แสดงการล่วงละเมิด หรือ คุกคามทางวาจา</p> <p>แทะโลม แซ่ตหัววิ แซ่ตลอนลาม</p>	
2) คำหรือกลุ่มคำกริยาที่สื่อความหมาย “การกระทำผิดตามกฎหมาย”		
หน่วยงาน (กระทรวงศึกษาธิการ/ ศาล/ตำรวจ)	<p>ก. การลงโทษตามกฎหมายต่อครูที่กระทำผิด</p> <p>จับกุม จำคุก แฉ่งจับ ฟ้นอาญา เร่งสอบ สอบ สอบสวน</p> <p>สั่งย้าย สั่งแดง สั่งปรับ สั่งพักงาน ดำเนินคดี ให้ดำเนิน</p> <p>คดีอาญา ให้ออก ให้ออกจากราชการ เอาผิดอาญา</p>	ครู
ครู	<p>ข. การยอมรับการกระทำผิด</p> <p>กอดเหตุ รับสารภาพ มอบตัว ยอมรับ</p>	หน่วยงาน/ นักเรียน
3) คำหรือกลุ่มคำกริยาที่สื่อความหมาย “การทำให้ดีขึ้น”		
หน่วยงาน (หน่วยงานรัฐ/สถาบัน การเงิน)	<p>ก. การช่วยเหลือครูให้มีสถานภาพทางการเงินดีขึ้น</p> <p>แก้ปัญหา แก้ไขปัญหา วางแนวทางแก้ปัญหา ป้อนกัน</p> <p>ยึด ปรับลด ปรับโครงสร้างหนี้ ช่วยเหลือ ดูแล พักชำระ</p> <p>ช่วยเหลือคนตาย พยายามหาช่องทางให้มีโอกาสขยับตัว</p> <p>ได้คล่อง</p>	ครู
	<p>ข. การส่งเสริมพัฒนาให้ครูมีความรู้ความสามารถมากขึ้น</p> <p>อบรม ฝึกอบรม พัฒนา ยกกระดับ เตรียมความพร้อม</p> <p>เวิร์คช็อป ผลักดัน สนับสนุน</p>	

ตาราง 9 (ต่อ)

6.1.1 การใช้กระบวนการการกระทำที่สื่อความหมายด้านลบ		
ผู้กระทำ	คำ/กลุ่มคำที่แสดงการกระทำ	ผู้ถูกกระทำ
4) คำหรือกลุ่มคำกริยาที่สื่อความหมาย “ความรุนแรง”		
ครู	หวด ดาลัน ขมขู ตบ บังคับ ทำร้าย ตี สร้างความรุนแรง เขียน	นักเรียน

1) คำหรือกลุ่มคำกริยาที่สื่อความหมาย “การล่วงละเมิดหรือการคุกคาม”

จากการวิเคราะห์ภาษาในข่าวพบคำหรือกลุ่มคำกริยาที่สื่อความหมายการล่วงละเมิด และการคุกคามนักเรียน ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม พบการกระทำ 2 ลักษณะ คือ การล่วงละเมิดหรือคุกคามทางการสัมผัส และการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางวาจา ซึ่งได้ถูกนำเสนอผ่านการใช้คำหรือกลุ่มคำกริยา โดยมีครูเป็นผู้กระทำ และนักเรียนคือผู้ที่ถูกกระทำ ดังรายละเอียด

ตาราง 10 คำกริยาที่สื่อความหมาย “การล่วงละเมิดหรือการคุกคาม

ผู้กระทำ	คำ/กลุ่มคำที่แสดงการล่วงละเมิด	ผู้ถูกกระทำ
ครู	ก. คำหรือกลุ่มคำที่แสดงการล่วงละเมิดหรือ คุกคามทางการสัมผัส รุมโทรม อนาคต กระทำอนาคต บังคับข่มขืน รุมข่มขืน สำเร็จความใคร่ คุกคามทางเพศ บำเรอกาม อนาคตสำเร็จความใคร่ ละเมิด กอด จูบ ล่วงละเมิดทางเพศ	นักเรียน
ครู	ข. คำหรือกลุ่มคำที่แสดงการล่วงละเมิดหรือ คุกคามทางวาจา แทะโลม แซ่ตหวิว แซ่ตลวนลาม คุย...ในเชิงขู่ สาวและลามก	นักเรียน

ก. คำหรือกลุ่มคำที่แสดงการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางการสัมผัส

การกระทำของครูในข่าวพบว่าครูคือผู้ที่ล่วงละเมิดหรือคุกคามนักเรียนผ่านการสัมผัส โดยพบคำกริยาที่บ่งชี้การกระทำของครู เช่น รุมโทรม อนาคตาจร กระทำอนาคตาจร บังคับข่มขืน รุมข่มขืน สำเร็จความใคร่ คุกคามทางเพศ บำเรอกาม อนาคตาจรสำเร็จความใคร่ ละเมิด กอดจูบ ล่วงละเมิดทางเพศ ดังรายละเอียด

ตัวอย่างที่ 82

“ไล่ออก 5 ครูรุมโทรม 2 ศิษย์ นร.หญิง

(ข่าวสด, 11 พฤษภาคม 2563)

ตัวอย่างที่ 83

“มีแก๊งผู้ชายที่มีอาชีพครูกับศิษย์เก๋ารวม 7 คน บังคับข่มขืนเด็กนักเรียนหญิงเป็นเวลาต่อเนื่อง... ทั้งนี้ยังมีนักเรียนชั้นม.4 อีกคนหนึ่งที่ถูกคนกลุ่มนี้พาไปรุมข่มขืนที่บ้านพักครูในโรงเรียน”

(ไทยโพสต์, 14 พฤษภาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 82-83 เป็นคดีข่าวครูร่วมกับศิษย์เก๋าร่วมข่มขืนนักเรียนหญิง ซึ่งเป็นข่าวที่เป็นกระแสทางสังคมเป็นวงกว้างถึงความไร้ศีลธรรมของครูอาจารย์ และส่งผลต่อความเชื่อมั่นในความปลอดภัยของโรงเรียน เนื่องจากเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา การนำเสนอของสื่อจึงแสดงให้เห็นว่าครูคือผู้ที่ล่วงละเมิด คุกคามทางเพศนักเรียน ซึ่งปรากฏคำว่า “รุมโทรม” “บังคับข่มขืน” “รุมข่มขืน” ในการใช้คำกริยาดังกล่าวได้แสดงให้เห็นการกระทำที่รุนแรง อีกทั้งยังแสดงให้เห็นว่ามีผู้กระทำหลายคน ซึ่งในข่าวระบุว่าผู้กระทำก็เป็นครูของนักเรียนที่ร่วมกระทำกับศิษย์เก๋ การนำเสนอข่าวเช่นนี้จึงส่งผลกระทบต่อความรู้สึกของคนในสังคมมาก ทำให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกสงสารนักเรียนผู้ที่ถูกกระทำ และเกิดมุมมองในแง่ลบต่อครูที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม สื่อให้เห็นภาพครูเป็นผู้กระทำการล่วงละเมิดทางเพศต่อนักเรียน และยังแสดงให้เห็นภาพครูเป็นผู้ที่ใช้อำนาจในทางมิชอบ

ตัวอย่างที่ 84

“ครุอาร์ตจะเรียกเด็กผู้เสียหายเข้าไปในห้อง จากนั้นพูดจาหว่านล้อม และข่มขู่ ว่าต้องทำโทษที่ไม่ทำการบ้านให้เรียบร้อย จากนั้นกระทำอนาจาร และบังคับข่มขืนจน สำเร็จความใคร่ พร้อมกับพูดขู่ว่าห้ามนำเรื่องไปบอกผู้ปกครอง”

(เดลินิวส์, 25 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 84 เป็นข่าวครูที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม แสดงให้เห็นว่าครูคือบุคคลที่ลวงละเมิดทางเพศนักเรียน โดยพิจารณาจากคำและกลุ่มคำที่สื่อความหมายการลวงละเมิด “กระทำอนาจาร” “บังคับข่มขืน” “สำเร็จความใคร่” ซึ่งเป็นการกระทำทางกายที่สื่อให้เห็นภาพชัดเจนว่าเป็นการลวงละเมิดทางเพศ ส่วนคำว่า “ข่มขู่” และ “ขู่” เป็นการกระทำทางวาจาที่ครูทำเพื่อให้ผู้ถูกระงับเกรงกลัว ไม่กล้าขัดขืนและเปิดเผยเรื่องราวไม่ดี ซึ่งการนำเสนอบทการกระทำของครูสะท้อนให้เห็นภาพครูเป็นผู้กระทำกริยาล่วงละเมิดทางเพศต่อนักเรียน และการกระทำของครูทั้งการบังคับ หรือการข่มขู่นักเรียนที่นำเสนออย่างแสดงให้เห็นผู้รับสารเห็นภาพครูเป็นผู้ที่ใช้อำนาจในทางมิชอบร่วมด้วย

ตัวอย่างที่ 85

“จำคุกครูฉาว 56 ปี 16 เดือน อนาจาร ป.2 บำเรอกาม นานนับปี”

(เดลินิวส์, 12 มีนาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 85 เป็นการนำเสนอพาดหัวข่าวการลงโทษครูที่กระทำ ความผิดโดยการลวงละเมิดทางเพศนักเรียน ผ่านการกระทำที่แสดงให้เห็นในคำกริยา “อนาจาร” “บำเรอกาม” ซึ่งการนำเสนอของสื่อสามารถสะท้อนให้เห็นภาพครูคือผู้กระทำการลวงละเมิดทางเพศนักเรียนอย่างชัดเจน

ตัวอย่างที่ 86

“แฉครูหนุ่มหื่นจับนักเรียนชายชั้น ม.3 โรงเรียนในจ.นครปฐมที่ติดเกรด 0 อนาจารสำเร็จความใคร่ แลกเกรด”

(เดลินิวส์, 4 มีนาคม 2563)

ตัวอย่างที่ 87

“แจ้งจับครูหนุ่มละเมิด 17 ด.ช. กอดจูบศิษย์สำเร็จใคร่ ศส.ให้ออก-พ้นอาญา
ให้ออกจากราชการ ให้ดำเนินคดีอาญาซ้ำ”

(ข่าวสด, 4 มีนาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 86-87 เป็นการนำเสนอข่าวครูเกี่ยวกับประเด็นครูกระทำ
อนาจารศิษย์ แสดงให้เห็นภาพครูคือผู้ที่ลวงละเมิดและคุกคามทางเพศนักเรียน พิจารณาได้จาก
คำว่า “อนาจารสำเร็จความใคร่” “ละเมิด” “กอดจูบ” “สำเร็จใคร่” ซึ่งเป็นการกระทำที่ครูไม่ควร
กระทำต่อศิษย์ แสดงให้เห็นภาพครูที่มีคุณลักษณะด้านลบมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม สมควรได้รับ
โทษทางกฎหมาย

ข. คำหรือกลุ่มคำกริยาที่แสดงการลวงละเมิดหรือคุกคามทางวาจา

จากการวิเคราะห์ภาษาในหนังสือพิมพ์รายวัน นอกจากพบการใช้คำหรือ
กลุ่มคำกริยาที่สื่อถึงการลวงละเมิดหรือคุกคามทางการสัมผัสแล้ว ยังพบคำและกลุ่มคำกริยาที่สื่อ
การลวงละเมิดหรือคุกคามทางวาจาด้วย ซึ่งครูคือผู้ที่ใช้วาจากระทำต่อนักเรียน โดยมีเจตนาเพื่อ
การคุกคามทางเพศ โดยมีคำและกลุ่มคำกริยาบ่งชี้ คือ คุกคามทางเพศ ทะแะโลม แซ่ตหวิว แซ่ตล
วนลาม คุย...ในเชิงขู้สาวและลามก ดังรายละเอียด

ตัวอย่างที่ 88

“เชือดครูที่นอกกรรการคุกคามทางเพศทะแะโลมนร.

(เดลินิวส์, 12 มีนาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 88 เป็นข่าวการลงโทษครูที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม โดย
ผู้กระทำคือครูที่แสดงการลวงละเมิดนักเรียนด้วยการคุกคามทางเพศผ่านการใช้วาจา มีกลุ่มคำ
กริยาบ่งชี้การกระทำคือ “คุกคามทางเพศทะแะโลม” ซึ่งเป็นการแสดงพฤติกรรมของครูที่ไม่
เหมาะสม ขัดต่อความคิดทั่วไปของคนในสังคมที่ครูควรมีกริยา วาจาที่ดี ใช้วาจาในทางสร้างสรรค์
และอบรมบ่มเพาะนักเรียน การใช้คำลักษณะนี้แสดงให้เห็นภาพครูเป็นผู้กระทำการลวงละเมิด
ทางเพศต่อนักเรียน

ตัวอย่างที่ 89

“ให้ออก-บิ้อาญา ครูหื่น นครพนม แซ่ตหวิว นร.หญิง ศธ.ให้ออกแล้ว ครูหื่น แซ่ต
ตลวนลาม นร.หญิงนครพนม”

(ข่าวสด, 11 มีนาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 89 สื่อนำเสนอให้เห็นการกระทำของครู โดยใช้กลุ่มคำ “แซ่ตหวิว” “แซ่ตลวนลาม” ซึ่งเป็นกรกระทำที่ล่วงละเมิด คุณค่านักเรียนด้วยการใช้วาจา การกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่ขัดแย้งกับมุมมองความคิดที่คนในสังคมมีต่อครู ดังนั้นการนำเสนอของสื่อหนังสือพิมพ์จึงแสดงให้เห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม และไม่ควรรกระทำต่อนักเรียน

ตัวอย่างที่ 90

“มารดาของด.ญ. ผู้เสียหายเผยว่า ช่วงเกิดเหตุตนและสามีทำงานอยู่ต่างจังหวัด ส่วนลูกสาว 2 คนอยู่กับยายที่บ้าน เมื่อวันที่ 13 พ.ค.ที่ผ่านมามีลูกสาวคนโตโทรศัพท์ไปบอกว่ามีเรื่องปรึกษา พร้อมทั้งได้ส่งข้อความในแชตที่ครูคุยกับลูกสาวคนเล็ก ในเชิงขู่สาวและลามก พอตั้งสติได้รับโทรศัพท์มาคุยกับลูกสาวคนเล็ก พยายามเค้นถามจนลูกสาวยอมเปิดปากบอกว่าถูกครูกระทำอนาจารด้วยการกอด จูบ และจับของสงวนจริง”

(ข่าวสด, 21 พฤษภาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 90 เป็นข่าวที่นำเสนอผ่านน้ำเสียงของมารดานักเรียน ผู้เสียหายจากการที่ครูกระทำการล่วงละเมิด คุณค่าทางเพศ โดยมีกลุ่มคำกริยาบ่งชี้การคุกคามทางวาจา คือ “คุย...ในเชิงขู่สาวและลามก” ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการกระทำที่ไม่เหมาะสมของครู เป็นคุณลักษณะด้านลบ และย้ำให้เห็นภาพครูเป็นผู้ที่ล่วงละเมิดทางเพศนักเรียน

2) คำหรือกลุ่มคำกริยาที่สื่อความหมาย “การกระทำความผิดตามกฎหมาย”

จากการวิเคราะห์ภาษาในหนังสือพิมพ์รายวัน พบคำหรือกลุ่มกริยาที่สื่อความหมาย “การกระทำความผิดตามกฎหมาย” โดยสามารถจำแนกตามกลุ่มความหมาย ได้ 2 ลักษณะ คือ การลงโทษทางกฎหมายต่อครูที่กระทำความผิด และการยอมรับการกระทำผิด ดังรายละเอียด

ตาราง 11 คำหรือกลุ่มคำกริยาที่สื่อความหมาย “การกระทำความผิดตามกฎหมาย

ผู้กระทำ	คำ/กลุ่มคำที่แสดงการกระทำความผิด	ผู้ถูกกระทำ
หน่วยงาน (กระทรวงศึกษาธิการ/ ศาล/ตำรวจ)	ก. การลงโทษตามกฎหมายต่อครูที่กระทำ ความผิด จับกุม จำคุก แจ้งจับ พักใบอนุญาตประกอบ วิชาชีพ พ้นอาญา เร่งสอบ สอบ สอบสวน สั่งย้าย สั่งแต่งตั้ง สั่งปรับ สั่งพักงาน ดำเนินคดี ให้ดำเนิน คดีอาญา ให้ออก ให้ออกจากราชการ เอาผิด อาญา	ครู
ครู	ข. การยอมรับการกระทำความผิด ก่อเหตุ ยอมรับสารภาพ มอบตัว ยอมรับ	หน่วยงาน / นักเรียน

ก. การลงโทษตามกฎหมายต่อครูที่กระทำความผิด

จากการวิเคราะห์ด้วยท้าวพบว่า การนำเสนอข่าวที่ครูได้กระทำความผิด จนนำไปสู่การถูกจับกุม จะปรากฏคำหรือกลุ่มคำกริยาที่แสดงบทลงโทษตามกฎหมาย โดยมีหน่วยงานต่าง ๆ เป็นผู้กระทำต่อครู พบคำหรือกลุ่มคำกริยาที่บ่งชี้ การกระทำความผิดตามกฎหมาย ได้แก่ จำคุก แจ้งจับ พ้นอาญา เร่งสอบ สอบ สอบสวน สั่งย้าย สั่งแต่งตั้ง สั่งปรับ ให้ดำเนินคดีอาญา ให้ออก ให้ออกจากราชการ เอาผิดอาญา ดังรายละเอียด

ตัวอย่างที่ 91

“ทั้งนี้ ณ วันที่ 15 ก.ย.2563 ที่ผ่านมา พบว่ามีข้อมูลคดีร้องเรียนจำนวน 16 คดี ขณะที่ผู้กระทำผิดถูกดำเนินการไปแล้ว ได้แก่ พักใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ จำนวน 15 ราย ให้ออกจากราชการไว้ก่อน จำนวน 16 ราย”

(ไทยรัฐ, 28 กันยายน 2563)

จากตัวอย่างที่ 91 เป็นการนำเสนอข่าวนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้ นำเสนอการเปิดศูนย์ร้องเรียนครู พบว่ามีการใช้กลุ่มคำกริยาที่แสดงให้เห็นบทลงโทษทางวินัยและกฎหมาย “พักใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ” “ให้ออกจากราชการ” เพื่อแสดงให้เห็นถึงการที่รัฐช่วยแก้ปัญหาครูลวงละเมิดทางเพศนักเรียน ขณะเดียวกันก็เป็นการสะท้อนให้เห็นภาพครูที่กระทำตน

ไม่เหมาะสม ผ่านการใช้สื่อมวลชน “ถูกดำเนินการไปแล้ว” ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีครูในสังคมที่กระทำ ความผิด เป็นพฤติกรรมด้านลบ

ตัวอย่างที่ 92

“สั่งตั้งครูหื่น อนาคตแตกตั่งกก.สอบซ้ำ ผิดจริงให้ออก แฉครูหนุ่มหื่นจับ นักเรียนชายชั้น ม.3 โรงเรียนในจ.นครปฐมที่ติดเกรด 0 อนาคตสำเร็จความใคร่แตก เกรด”

(เดลินิวส์, 4 มีนาคม 2563)

ตัวอย่างที่ 93

“สั่งตั้งพันชกร.ครูหื่น ละเมิด.ช.แตกเกรดเอาผิดอาญา-ถึงคุก สั่งย้ายทันที พร้อมตั่งกก.สอบสวน”

(มติชน, 4 มีนาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 92-93 เป็นข่าวครูกระทำอนาจารนักเรียน จนเป็นเหตุให้ต้อง รับโทษทางกฎหมาย โดยปรากฏคำกริยาที่สื่อความหมายการสืบหาความจริง “สอบ” และได้แสดงให้เห็นกระบวนการลงโทษทางกฎหมาย “ให้ออก” “เอาผิดอาญา” “สั่งย้าย” “สอบสวน” และยังคงปรากฏการใช้ภาษาของสื่อที่สื่อความหมายการให้ออกจากตำแหน่ง “สั่งตั้ง” ซึ่งการใช้คำและ กลุ่มคำกริยาดังกล่าวเป็นการแสดงให้เห็นกระบวนการ และบทลงโทษทางกฎหมายจึงทำให้สังคม เห็นว่าครูคือผู้ที่กระทำผิดและต้องได้รับโทษ

ตัวอย่างที่ 94

“แฉมี 2 หนุ่มรุ่นพี่ร่วมด้วยก่อเหตุนับปี-ถ่ายคลิปขู่ ถ้าไม่ยินยอม-ถูกซ้ำชั้น เผลอ มอบตัว-ได้ประกัน สั่งให้ออกจากราชการแล้ว”

(ข่าวสด, 11 พฤษภาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 94 สื่อหนังสือพิมพ์นำเสนอให้เห็นภาพครูเป็นผู้ที่ถูกลงโทษ ปรากฏกลุ่มคำกริยาที่สื่อความหมายบทลงโทษคือ “สั่งให้ออกจากราชการ” นอกจากนี้ยังพบการ กระทำที่ครูยอมรับความผิดของตนเอง “มอบตัว” ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งกลุ่มคำกริยาที่สื่อ หนังสือพิมพ์ได้นำเสนอในข่าวเป็นภาษาที่ใช้ทางกฎหมาย แสดงให้เห็นว่าครูเป็นผู้ที่กระทำ ความผิดทางกฎหมาย

ตัวอย่างที่ 95

“เชือดครุฑที่ ออกราชการคุกคามทางเพศทะเลมร.

(เดลินิวส์, 12 มีนาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 95 เป็นพาดหัวข่าวที่แสดงให้เห็นการใช้คำกริยาที่สื่อถึงการลงโทษครุฑที่กระทำความผิด “ออกราชการ” เพื่อสื่อให้ผู้รับสารเห็นว่ารัฐได้ลงโทษครุฑที่กระทำความผิดโดยให้ออกจากระบบราชการ ซึ่งการนำเสนอด้วยคำกริยาดังกล่าว เป็นการใช้คำที่สื่อให้เห็นว่าครุฑกระทำความผิดทางวินัยและกฎหมาย เป็นการตอกย้ำภาพครุฑมีความประพฤติที่ไม่เหมาะสม มีความผิดและสมควรได้รับโทษ

ข. การยอมรับการกระทำความผิด

จากการวิเคราะห์ภาษาในหนังสือพิมพ์พบคำกริยาที่บ่งชี้การกระทำผิดตามกฎหมาย ซึ่งเป็นคำหรือกลุ่มคำที่แสดงให้เห็นในบริบทที่ครุฑเป็นผู้กระทำความผิดและยอมรับผลในการกระทำความผิดของตนเอง โดยคำหรือกลุ่มคำกริยาที่ได้แก่ ยอมรับสารภาพ มอบตัว ดังรายละเอียด

ตัวอย่างที่ 96

“เบื้องต้น ครุฑที่ถูกกล่าวหา ยอมรับสารภาพว่า ได้ก่อเหตุลวนลามลูกศิษย์ด้วยการกอดจูบและจับของสงวนจริง แต่ไม่ได้ล้วงละเมิดทางเพศ”

(ไทยโพสต์, 20 พฤษภาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 96 เป็นการนำเสนอข่าวการยอมรับความผิดของครุฑที่ได้กระทำต่อศิษย์ ซึ่งจะพบการใช้คำว่า “ยอมรับสารภาพ” เพื่อแสดงให้เห็นว่า ครุฑมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ขัดกับกฎหมายและศีลธรรมต่อนักเรียนจนทำให้ถูกสั่งคุมกล่าวหา เมื่อถูกสอบสวนการกระทำแล้ว ครุฑในข่าวจึงยอมรับในการกระทำความผิดของตนเอง ซึ่งสะท้อนให้เห็นภาพการกระทำของครุฑที่ไม่เหมาะสมเป็นภาพครุฑล้วงละเมิดทางเพศนักเรียน

ตัวอย่างที่ 97

“นบ.ภ.จ.นนทบุรีแจ้งคดีนี้มีผู้ปกครองมาแจ้งความ 36 ราย มีครูและพี่เลี้ยงตกเป็นผู้ต้องหา 16 คน เข้ามามอบตัวครบแล้ว โดนคนละ 2 ข้อหา ครูจุ่มอ่วมสุดโดนแจ้งทั้งหมด 12 คดี ส่วนคดีที่ครูจุ่มถูกผู้ปกครองทำร้ายคงถอนแจ้งความไม่ได้ ซี้คดีลหุโทษแค่เปรียบเทียบปรับ”

(ไทยรัฐ, 9 ตุลาคม 2563)

ตัวอย่างที่ 98

“หัวหน้าศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ พร้อมครูเวร เข้ามอบตัวตำรวจลี้มนักเรียนชายวัย 2 ขวบไว้ในรถตู้มานานกว่า 6 ชั่วโมงจนเด็กเสียชีวิต”

(ไทยโพสต์, 17 สิงหาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 97-98 แสดงให้เห็นการกระทำของครูที่สื่อความหมายการยอมรับความผิดที่ตนได้กระทำ “มอบตัว” ซึ่งเป็นคำที่สื่อความหมายการยอมรับและเข้าสู่กระบวนการลงโทษทางกฎหมาย ในกรณีตัวอย่างข่าวที่ 97 เป็นคดีข่าวครูทำร้ายนักเรียน ซึ่งเป็นข่าวที่ถูกแพร่กระจายเป็นวงกว้างของสังคม มีความผิดร้ายแรง และในข่าวตัวอย่างที่ 98 เห็นได้ว่าครูได้กระทำโดยประมาทจนเป็นเหตุให้นักเรียนเสียชีวิต ซึ่งครูจะต้องได้รับโทษตามกฎหมายเช่นกัน การนำเสนอของสื่อจึงสะท้อนให้เห็นภาพครูเป็นผู้ที่กระทำผิดทางกฎหมาย เป็นการประพฤติปฏิบัติของครูที่บกพร่อง ไม่เป็นคุณลักษณะที่เหมาะสมสำหรับการเป็นครู

ตัวอย่างที่ 99

“ญาติน้องกองบิน จี้แก้ต้นเหตุลี้มนักเรียนไซเฟอร์-ครูรับสารภาพขอหาประมาทชาวบ้านร่วมงานศพ น้องกองบิน ญาติจี้เอาผิดคนขับรถตู้และครูเวร”

(มติชน, 17 สิงหาคม 2563)

ตัวอย่างที่ 100

“วันที่ 19 ธ.ค.จึงพาลูกชายไปตรวจร่างกายที่ร.พ.เอกชนชื่อดังใน จ.สมุทรปราการ แพทย์วินิจฉัยว่า ผิวหนังริมฝีปากอักเสบระคายเคืองจากสิ่งสัมผัสจึงนำไปรับรองแพทย์แจ้งไปทางโรงเรียน กระทั่งครูคนดังกล่าวยอมรับว่า นำเทปความถี่ที่ปากลูกชายจริงจึงตัดสินใจเข้าแจ้งความกับพนักงานสอบสวน สภ.บางปู”

(ข่าวสด, 25 ธันวาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 99-100 สื่อได้นำเสนอภาพการกระทำของครูที่ได้กระทำ ความผิดต่อนักเรียน โดยมีคำและกลุ่มคำกริยาที่บ่งชี้ให้เห็นว่าครูได้ยอมรับในความผิดที่กระทำคือ “รับสารภาพ” “ยอมรับ” ซึ่งครูได้แสดงการกระทำต่อหน่วยงานตำรวจเพื่อรับโทษทางกฎหมายต่อไป ภาพที่สื่อได้นำเสนอจึงแสดงให้เห็นว่าครูเป็นผู้กระทำความผิดทางกฎหมาย เป็นคุณลักษณะด้านลบที่ครูไม่ควรกระทำ

3) คำหรือกลุ่มคำกริยาที่สื่อความหมาย “การทำให้ดีขึ้น”

จากการศึกษาการนำเสนอข่าวครูในหนังสือพิมพ์ พบว่ามีการใช้คำหรือกลุ่ม คำกริยาที่มีความหมายเกี่ยวกับการช่วยครูให้มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น มีความรู้ความสามารถมากขึ้น ซึ่งได้รับการดูแลช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐ โดยสามารถจำแนกจากกลวิธีที่สื่อความหมายได้ 2 ลักษณะ คือ 1) การช่วยเหลือครูให้มีสถานภาพทางการเงินดีขึ้น 2) การส่งเสริมพัฒนาให้ครูมีความรู้ความสามารถมากขึ้น ดังรายละเอียด

ตาราง 12 คำกริยาที่สื่อความหมาย “การทำให้ดีขึ้น”

ผู้กระทำ	คำ/กลุ่มคำที่แสดงการกระทำสื่อความหมาย “การทำให้ดีขึ้น”	ผู้ถูกกระทำ
หน่วยงาน	ก. การช่วยเหลือครูให้มีสถานภาพทางการเงินดีขึ้น แก้ปัญหา แก้ไขปัญหา วางแนวทางแก้ปัญหา ป้องกัน ยืด ปรับลด ปรับโครงสร้างหนี้ ช่วยเหลือ ดูแล พักชำระ ช่วย ผ่อนคลาย พยายามหาช่องทางให้มีโอกาสขยับตัวได้คล่อง	ครู

ตาราง 12 (ต่อ)

ผู้กระทำ	คำ/กลุ่มคำที่แสดงการกระทำสื่อความหมาย “การทำให้ดีขึ้น”	ผู้ถูกกระทำ
หน่วยงาน	<p>ข. การส่งเสริมพัฒนาให้ครูมีความรู้ความสามารถมากขึ้น</p> <p>อบรม ฝึกอบรม พัฒนา ยกกระดับ เตรียมความพร้อม</p> <p>เวิร์คช็อป ผลักดัน สนับสนุน</p>	ครู

ก. การช่วยเหลือครูให้มีสถานภาพทางการเงินดีขึ้น

จากการวิเคราะห์ข่าวในหนังสือพิมพ์ พบว่าสื่อได้นำเสนอให้เห็นว่าครูเป็นผู้ที่มีสถานภาพทางการเงินไม่ดี มีปัญหาหนี้สิน ไม่สามารถบริหารจัดการการใช้เงินได้ ทำให้ไม่สามารถดูแลช่วยเหลือตนเองได้ ซึ่งเป็นคุณลักษณะด้านลบของครู รัฐซึ่งเป็นหน่วยงานผลิตและดูแลครูจึงต้องเข้ามามีบทบาทดูแลช่วยเหลือครู โดยปรากฏให้เห็นว่ารัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้กระทำการช่วยเหลือให้ดีขึ้น สะท้อนให้เห็นจากการใช้คำหรือกลุ่มคำกริยาเพื่อสื่อการกระทำ ได้แก่ แก้ปัญหา แก้ไขปัญหา วางแนวทางแก้ปัญหา ป้องกัน ยืด ปรับลด ปรับโครงสร้างหนี้ ช่วยเหลือ ดูแล พักชำระ ช่วยผ่อนคลาย พยายามหาช่องทางให้มีโอกาสขยับตัวได้ คล่อง ดังรายละเอียด

ตัวอย่างที่ 101

การแก้ปัญหาดังกล่าวที่ประชุมเห็นว่าควรจะมีการจัดลำดับความสำคัญ โดยจะเลือกแก้ปัญหาให้กับกลุ่มครูที่เป็นหนี้วิกฤติในระยะแรกก่อน ส่วนระยะที่สองจะมาวางแนวทางแก้ปัญหานี้ทั่วไปของครู ขณะเดียวกันตนยังได้มองถึงการวางมาตรการป้องกันการก่อหนี้ในอนาคต”

(ไทยโพสต์, 5 กุมภาพันธ์ 2563)

ตัวอย่างที่ 102

“ผมจะเร่งสรุปรูปแบบการปรับโครงสร้างหนี้ให้เสร็จใน 1 เดือน มีแนวคิดยืดหรือปรับลดดอกเบี้ยในรูปแบบเครดิตเงินคืน เพื่อใช้ในการหักเงินต้นให้กับลูกค้าที่มีประวัติ

ผ่อนชำระหนี้ดีซึ่งคิดเป็น 90% ของจำนวนลูกหนี้ทั้งหมด ส่วนลูกหนี้ที่เป็นเอ็นพีแอลต้อง ปรับโครงสร้างหนี้ ให้คนกลุ่มนี้กลับมาเป็นลูกหนี้ชั้นดีก่อนจึงจะได้ช่วยเหลือ”.

(ไทยรัฐ, 6 กุมภาพันธ์ 2563)

ตัวอย่างที่ 103

“การแก้ไขปัญหาหนี้สินครั้งนี้ จะดูภาพรวม ทั้งปรับลดดอกเบี้ย พักชำระ หนี้ เพื่อช่วยเหลือคนขายให้ครูสามารถหายใจได้ในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือน ผมทราบ ดีถึงความกดดันในการใช้ชีวิตของข้าราชการเงินเดือนอย่างครูที่มีภาระต่าง ๆ ให้แบกรับ และในช่วงวิกฤต ก็พยายามหาช่องทางให้มีโอกาสขยับตัวได้คล่องมากขึ้นในเรื่อง ของการเงิน”

(มติชน, 3 มีนาคม 2563)

ตัวอย่างที่ 104

“กลายเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจอีกครั้ง เกี่ยวกับปัญหา “หนี้สิน” ของ ข้าราชการ รวมถึง หนี้ครู เมื่อรองนายกรัฐมนตรี นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์ หยิบยกขึ้น มา และมอบหมายให้ธนาคารออมสินเข้ามา ช่วยแก้ปัญหาหนี้สินข้าราชการ ตาม นโยบายของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เนื่องจากข้าราชการหลายต่อ หลายคนมีภาระหนี้สูงมาก จนไม่เหลือเงินสำหรับใช้จ่ายทั่วไปในชีวิตประจำวัน จึงสั่ง การให้ธนาคารออมสิน ช่วย “ปรับโครงสร้างหนี้” รวมถึง ดูแลหนี้บัตรเครดิตด้วย”

(มติชน, 14 กุมภาพันธ์ 2563)

ตัวอย่างที่ 105

“โควิด ช่วยครู หลังแบงก์ออมสินยอมให้ครู พักชำระหนี้ 3 เดือน เช่นเดียวกับ ประชาชนที่เป็นลูกหนี้ ภาครัฐพลเผยเล็งคลอดโครงการ “ลดดอกเบี้ย ยืดระยะหนี้ให้ ยาวขึ้น เพิ่มสภาพคล่องให้ครู” หรือคลินิกแก้หนี้ครู เพื่อวางแผน แก้ไขปัญหาหนี้ได้ ตรงจุด เชื่อสามารถ บริหารจัดการให้ครูยังมีเงินเดือนเหลือไม่น้อยกว่า 30% ได้โดยไม่ ทำผิดคำสั่งศาล”

(ไทยโพสต์, 6 เมษายน 2563)

จากตัวอย่าง 101-105 เป็นข่าวประเด็นปัญหาหนี้สินครู ซึ่งสื่อได้นำเสนอให้เห็นว่าคุณครูเป็นผู้ที่มีสถานภาพการเงินไม่ดี มีปัญหาหนี้สิน ไม่สามารถบริหารจัดการด้านการเงิน รวมทั้งดูแลตัวเองได้ ซึ่งแสดงให้เห็นได้จากการที่หน่วยงานของรัฐต้องเข้ามาดูแลช่วยเหลือครูให้มีสถานภาพการเงินดีขึ้น ผ่านการออกนโยบายรวมทั้งการหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการออกมาตรการช่วยเหลือ แก่ปัญหาหนี้สินครู โดยปรากฏคำและกลุ่มคำที่บ่งชี้ได้แก่ แก่ปัญหา แก้ไขปัญหา วางแนวทางแก้ปัญหา ป้องกัน ยืด ปรับลด ปรับโครงสร้างหนี้ ช่วยเหลือ ดูแล พักชำระ ช่วยผ่อนคลาย พยายามหาช่องทางให้มีโอกาสขยับตัวได้คล่อง ซึ่งการนำเสนอของสื่อจึงเป็นการสะท้อนให้ผู้รับสารเห็นว่า ครูเป็นผู้ที่มีสถานภาพการเงินไม่ดี มีปัญหาหนี้สิน ไม่สามารถบริหารจัดการดูแลตนเองได้ รัฐจึงต้องเข้ามาช่วยดูแลครู

ข. การส่งเสริมพัฒนาให้ครูมีความรู้ความสามารถมากขึ้น

หนังสือพิมพ์รายวันได้มีการเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำที่สื่อความหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาให้ครูมีความรู้ความสามารถเพิ่มมากขึ้น โดยพิจารณาได้จากคำที่ปรากฏ เช่น อบรม ฝึกอบรม พัฒนา ยกกระดับ เตรียมความพร้อม เวิร์คช็อป ผลักดัน สนับสนุน ดังรายละเอียด

ตัวอย่างที่ 106

“อย่างไรก็ตามต่อจากนี้การเตรียมความพร้อมการสอบ PISA ครั้งต่อไป จะเน้นการเรียนการสอนของเด็กในห้องเรียนมากขึ้น รวมถึงฝึกอบรมและพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง”

(ไทยโพสต์, 8 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 106 เป็นการนำเสนอข่าวการพัฒนาครู จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้แสดงความคิดต่อการเตรียมความพร้อมสำหรับการสอบ PISA ซึ่งครูในฐานะบทบาทผู้สอน จะต้องพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมมากขึ้น พิจารณาจากการใช้คำกริยา “เตรียมความพร้อม” “ฝึกอบรม” “พัฒนา” การนำเสนอโดยใช้คำดังกล่าวสะท้อนให้ผู้รับสารเห็นว่า ครูควรเป็นผู้ที่ควรได้รับการพัฒนา เพราะยังไม่มีความพร้อม ยังไม่มีความสามารถมากพอสำหรับการจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมนักเรียนในการสอบ PISA ทำให้รัฐต้องวางแผนและประกาศให้ครูเตรียมความพร้อม ฝึกอบรม และพัฒนาตนเองเสมอ

ตัวอย่างที่ 107

“นายณัฐพล ทีปสุวรรณ รมว.ศึกษาธิการกล่าวว่า ตนได้ดำรงตำแหน่ง รมว.ศึกษาธิการเป็นระยะเวลากว่า 4 เดือนแล้ว ซึ่งตนให้ความสำคัญอย่างมากกับนโยบาย ยกระดับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา เพราะเป็นเรื่องจำเป็นอย่างมากในโลกศตวรรษที่ 21”

(เดลินิวส์, 3 มกราคม 2563)

ตัวอย่างที่ 108

“กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ซึ่งเป็นหน่วยที่รับผิดชอบด้านการศึกษาโดยตรงของ ประเทศก็ไม่ได้นั่งนอนใจกับผลดัชนีความสามารถทางภาษาอังกฤษ โดยทาง ศธ.เล็งให้ ศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center: HCEC) ที่เพิ่งเปิดตัวอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนกันยายนที่ผ่านมา ทำหน้าที่เป็นหน่วย อบรมเพื่อ พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาทั้งในด้านสมรรถนะพื้นฐานและ สมรรถนะวิชาชีพ และครอบคลุมทักษะภาษาอังกฤษ (English Literacy) ด้วย”

(ไทยรัฐ, 7 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 107-108 เป็นการนำเสนอข่าวการพัฒนาครู ซึ่งสื่อได้นำเสนอ ผ่านรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีคำหรือกลุ่มคำกริยาที่สื่อ ความหมายการส่งเสริมพัฒนา คือ “ฝึกอบรม” “พัฒนา” “ยกระดับ” ซึ่งมีครูเป็นผู้ที่ถูกกระทำ การนำเสนอข่าวครูเช่นนี้แสดงให้เห็นว่ารัฐให้ความสำคัญแก่การพัฒนาครูด้านภาษาอังกฤษ ขณะเดียวกันก็เป็นการสะท้อนให้สังคมเห็นว่า ครูยังมีความรู้ความสามารถภาษาอังกฤษไม่ เพียงพอ ทำให้รัฐต้องเข้ามาจัดโครงการส่งเสริมพัฒนาให้ครูเพิ่มเติม ขณะเดียวกันเมื่อครูต้องเข้า อบรมพัฒนาตนเอง ก็เป็นการสะท้อนให้เห็นภาพครูเป็นผู้

ตัวอย่างที่ 109

“โคราซ เวิร์กช็อป ครูสู่โลกดิจิทัล”

(ข่าวสด, 13 มกราคม 2563)

ตัวอย่างที่ 110

“สื่อการสอนนับว่าเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งเพราะจะทำให้เด็กสนใจเรียนมากขึ้น เทศบาลตำบลปงจัด**อบรมครูสอนเด็กเล็กให้รู้จักใช้เทคโนโลยีใหม่มาผลิตสื่อการสอน**”

(ไทยรัฐ, 19 มีนาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 109-110 หนังสือพิมพ์ได้เลือกนำเสนอข่าวการพัฒนาครู ผ่านหน่วยงานการพัฒนาครูระดับท้องถิ่น ดังตัวอย่างที่ 109 เป็นพาดหัวข่าวที่นำเสนอประเด็นมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาได้จัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการครูไทยก้าวไกลสู่ยุคดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ส่วนตัวอย่างที่ 110 เป็นข่าวการพัฒนาครูเรื่องการใช้เทคโนโลยีของเทศบาลตำบลปง จังหวัดพะเยา มีคำกริยาบ่งชี้คือ “เวิร์คช็อป” “อบรม” จากการนำเสนอข่าวจึงแสดงให้เห็นว่าครูไทยโดยความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยี ทำให้หน่วยงานของรัฐระดับท้องถิ่นต้องเข้ามาเพื่อช่วยพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถมากขึ้น

4) คำกริยาที่สื่อความหมาย “ความรุนแรง”

จากการศึกษาหนังสือพิมพ์รายวัน จะพบการนำเสนอข่าวครูที่มีพฤติกรรมความรุนแรงต่อนักเรียน โดยมักปรากฏคำหรือกลุ่มคำกริยาที่สื่อความหมายสื่อถึงความรุนแรง คือ หวด ด่าถ่ม ข่มขู่ ตบ บังคับ ทำร้าย ตี สร้างความรุนแรง เหยียน ซึ่งผู้ที่กระทำโดยใช้คำกริยาดังกล่าว คือ ครูที่กระทำต่อศิษย์ ผู้วิจัยพบว่าการนำเสนอข่าวที่ปรากฏคำกริยาที่สื่อความรุนแรง ไม่ได้เป็นข่าวที่มีปรากฏเป็นปกติ แต่เมื่อมีข่าวเกิดขึ้นสื่อจะนำเสนอ ผลิตซ้ำต่อเนื่องเป็นห้วงระยะเวลาหนึ่งเพื่อให้เกิดความสนใจ การนำเสนอมุ่งมองว่าครูเป็นผู้ที่มีความรุนแรงจึงส่งผลกระทบต่อความคิดความรู้สึกของผู้รับสารในสังคมมาก และสามารถเกิดเป็นภาพจำของคนในสังคม ดังรายละเอียด

ตาราง 13 คำกริยาที่สื่อความหมาย “ความรุนแรง”

ผู้กระทำ	คำ/กลุ่มคำที่แสดงการกระทำสื่อความหมาย “ความรุนแรง”	ผู้ถูกกระทำ
ครู	หวด ด่าถ่ม ข่มขู่ ตบ บังคับ ทำร้าย ตี สร้างความรุนแรง เหยียน	นักเรียน

ตัวอย่างที่ 111

“คลิปครูหวดไม่เรียวกเด็กนร.ไม่ยั้ง ด่าลั่น ‘เอามือบังทำไม-สารเลว’”

(มติชน, 17 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 111 เป็นการนำเสนอพาดหัวข่าวการลงโทษของครูที่ถูกเผยแพร่ทางสื่อออนไลน์ ทำให้เกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์ถึงการกระทำของครูที่เกินกว่าเหตุ ผ่านการใช้คำกริยาแสดงการกระทำ ความรุนแรง “หวด” และการใช้วาจา “ด่าลั่น” ด้วยคำพูดที่มีความรุนแรงคือคำว่า “สารเลว” ซึ่งเป็นคำพูดที่กระทบต่อจิตใจผู้รับสารและสังคม การกระทำของครูจึงเป็นการตอกย้ำภาพครูคือผู้ใช้ความรุนแรงต่อนักเรียน

ตัวอย่างที่ 112

“ครูวิทย์สุดหื่น โพสต์ตัดขาดความเป็นศิษย์-อาจารย์ ประกาศ หากเจอกันไม่ต้องไหว้ ทั้งยังไม่ต้องมาเคารพกันอีกก็ได้ แกรมข่มขู่จะเอาคืนนักเรียนทุกคน”

(เดลินิวส์, 11 มีนาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 112 สื่อได้นำเสนอการกระทำของครูโดยแสดงให้เห็นความรุนแรงที่ครูได้กระทำต่อศิษย์ “ข่มขู่” ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ครูไม่สมควรที่จะกระทำต่อลูกศิษย์ เป็นการย้ำภาพให้สังคมเห็นคุณลักษณะด้านลบและการมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของครู

ตัวอย่างที่ 113

“เด็กนักเรียนชายชั้นประถม 6 คนหนึ่งถูกครูใช้แปรงลบกระดานตบที่ใบหน้าและหลังบังคับให้อมชอว์กและตบหน้าหลายครั้ง จนตาของเด็กมีอาการเคือง”

(ไทยรัฐ, 29 มีนาคม 2563)

ตัวอย่างที่ 114

“ระเบียบ ศธ.ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ.2548 กำหนดไว้ว่าห้ามลงโทษนักเรียนด้วยความรุนแรง แต่ปัจจุบันนักเรียนกลับถูกครูตี หรือทำร้ายร่างกายอยู่ ซึ่งครูไม่ควรสร้างความรุนแรงต่อร่างกายและจิตใจของนักเรียน”

(มติชน, 4 สิงหาคม 2563)

ตัวอย่างที่ 115

“นางอรร้องเรียนผ่านเพจเฟซบุ๊ก “มูลนิธิปวีณาหงสกุลเพื่อเด็กและสตรี” ว่า หลานชายถูกครูประจำชั้นใช้ไม้**เขียนตี**หลังและแขน 7 แผล ไขขึ้น เพราะอ่านหนังสือ ภาษาไทยไม่ได้ จนหลานไม่อยากไปโรงเรียน”

(ไทยรัฐ, 12 สิงหาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 113-115 สื่อนำเสนอให้เห็นการกระทำของครูที่ใช้ความรุนแรงต่อ ลูกศิษย์ โดยมีคำหรือกลุ่มคำกริยาที่บ่งชี้ถึงความรุนแรง เช่น ตบ บังคับ ตี ทำร้าย สร้างความ รุนแรง เขียนตี ซึ่งคำต่าง ๆ ที่ปรากฏในสื่อหนังสือพิมพ์แสดงให้เห็นว่าครูกระทำการลงโทษ นักเรียนด้วยความรุนแรง เป็นสิ่งที่ครูไม่ควรกระทำ สะท้อนให้เห็นภาพครูที่มีพฤติกรรม ความรุนแรงต่อศิษย์

ตัวอย่างที่ 116

“นักเรียนเลวรวมตัว แสดงจุดยืนเสรีภาพคุณครู**ต้องไม่ทารุณ**”

(มติชน, 1 สิงหาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 116 สื่อนำเสนอให้เห็นการเรียกร้องของนักเรียนในบทบาทของการเป็นผู้ที่ถูกกระทำจากครู ซึ่งครูเป็นผู้ที่กระทำความรุนแรงต่อศิษย์ โดยพิจารณาได้จากคำบ่งชี้ กริยาคำว่า “ทารุณ” ทารุณ มีความหมายโหดร้าย และหากพิจารณาจากการปฏิเสธมูบท “คุณครู ต้องไม่ทารุณ” จึงสื่อให้เห็นว่าการทารุณศิษย์ยังคงเกิดขึ้นในสังคมไทย การนำเสนอของ หนังสือพิมพ์จึงสะท้อนให้เห็นภาพครูที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์

6.1.2 การใช้กระบวนการการกระทำที่สื่อความหมายด้านบวก

จากการศึกษาหนังสือพิมพ์รายวัน พบการนำเสนอข่าวที่ใช้คำหรือกลุ่มคำกริยาที่สื่อ ความหมายถึงคุณลักษณะพฤติกรรมทางบวกของครู โดยปรากฏคำหรือกลุ่มคำกริยา 2 ลักษณะ คือ 1) คำที่สื่อความหมายการยกย่องเชิดชู ซึ่งผู้กระทำคือรัฐ และผู้ถูกกระทำคือครู 2) คำหรือ กลุ่มคำที่สื่อความหมายถึงการเป็นผู้ที่กระทำความดีเพื่อนักเรียนและสังคม ผู้กระทำคือครู และ ผู้ถูกกระทำคือนักเรียน ดังรายละเอียด

ตาราง 14 การใช้กระบวนการการกระทำที่สื่อความหมายด้านบวก

6.1.2 การใช้กระบวนการการกระทำที่สื่อความหมายด้านบวก		
ผู้กระทำ	คำ/กลุ่มคำที่แสดงการกระทำ	ผู้ถูกกระทำ
1) คำหรือกลุ่มคำที่สื่อความหมาย “การยกย่องเชิดชู”		
หน่วยงาน หรือ บุคคลของรัฐ	คารวะ ชู ยกย่อง ยอมรับ ให้ความสำคัญ เชิดชูเกียรติ พระราชทานรางวัล มอบรางวัล สนับสนุน ผดุงเกียรติ	ครู
2) คำหรือกลุ่มคำที่สื่อความหมายถึงการเป็นผู้ที่กระทำความดีเพื่อนักเรียนและสังคม		
ครู	เสียสละ ดันตน อุทิศ อดทน ทุ่เมเท เป็นที่ศรัทธายกย่อง ยอมรับ เป็นแบบอย่าง ช่วยเหลือ ดูแล สร้างประโยชน์	นักเรียน

1) คำหรือกลุ่มคำที่สื่อความหมาย “การยกย่องเชิดชู”

จากการวิเคราะห์ภาษาในข่าวหนึ่งสื่อพิมพ์ พบการนำเสนอข่าวที่แสดงให้เห็นคุณลักษณะพฤติกรรมทางบวก โดยมีหน่วยงานหรือบุคคลของรัฐแสดงการกระทำ “การยกย่องเชิดชู” ผ่านการใช้คำและกลุ่มคำกริยา คารวะ ชู ยกย่อง ยอมรับ ให้ความสำคัญ เชิดชูเกียรติ พระราชทานรางวัล มอบรางวัล ดังรายละเอียด

ตัวอย่างที่ 117

“ณัฐรุพล ชูแม่พิมพ์เป็นตัวอย่างที่ดี”

(ไทยรัฐ, 4 มีนาคม 2563)

ตัวอย่างที่ 118

“บิกตูเปิดวันครูปี 63 ชูแม่พิมพ์ผู้เสียสละ นายกรัฐมนตรีร่วมงานวันครูปี 63 คารวะ อดีตครูโรงเรียนวัดนวลนรดิศ ยกย่องแม่พิมพ์เป็นผู้เสียสละ

(มติชน, 17 มกราคม 2563)

ตัวอย่างที่ 119

“สังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันให้ความสำคัญและยกย่องให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง”

(มติชน, 15 มกราคม 2563)

ตัวอย่างที่ 120

“รางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี รางวัลนี้เป็นรางวัลสุดยอดครูไทยและอาเซียน ทั้งนี้เพื่อ ยกย่องเชิดชูเกียรติครูผู้มีผลงานดีเด่น สร้างคุณประโยชน์ต่อการศึกษา ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวม 11 ประเทศ”

(มติชน, 3 สิงหาคม 2563)

ตัวอย่างที่ 121

“อีกด้านหนึ่ง คนในสังคม ยกย่องครูเป็นแสงเทียนส่องทาง สัมพันธภาพของครู กับนักเรียนจึงเป็นความงามของชีวิตบนสุนทรียภาพปัญญาและจริยธรรม ไม่มีผลประโยชน์ชั่วร้ายแอบแฝง แม้เผชิญโรคระบาดและเศรษฐกิจ โรงเรียนยังเป็นบ้านของ นักเรียนที่ครูคอยห่วงใยเอาใจใส่และอบรมสั่งสอนด้วยคุรุจิตประเสริฐและเสียสละ”

(มติชน, 19 พฤษภาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 117-121 สื่อนหนังสือพิมพ์นำเสนอการใช้คำกริยา “ชู” “คารวะ” “ยกย่อง” “ให้ความสำคัญ” ซึ่งผู้แสดงการกระทำ คือ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ และมุมมองทางสังคมของคนทั่วไป ซึ่งการนำเสนอโดยใช้คำหรือกลุ่มคำกริยาเหล่านี้เป็นการแสดงถึงภาพการยกย่องเชิดชูครู ให้การเคารพอนุชน และให้ความสำคัญกับครู ซึ่งสอดคล้องกับความคิดคนในสังคมไทยในการเคารพยกย่องบูชาครู

ตัวอย่างที่ 122

“สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานรางวัลแก่ครูผู้ทุ่มเทเสียสละตน สร้างการเปลี่ยนแปลงให้ลูกศิษย์เป็นแรงบันดาลใจแก่เพื่อนครู และ สร้างประโยชน์ต่อการศึกษา”

(มติชน, 25 กันยายน 2563)

ตัวอย่างที่ 123

“นายศิลปชัย รามณีย์ รอง ผวจ.พัทลุง เป็นประธาน มอบรางวัล “พระพหุสภดี” แก่ผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษา ผู้ปฏิบัติงานด้านการศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษา ประจำปี 2562 ที่ห้องประชุม สนง.ส่งเสริมสวัสดิการ และสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาจังหวัดพัทลุง (สำนักงาน สกสค.จังหวัดพัทลุง) ซึ่งเป็นรางวัลที่

สนับสนุนยกย่องและผดุงเกียรติของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาทั้งในระดับประเทศ”

(ไทยรัฐ, 31 มีนาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 122-123 เป็นข่าวการมอบรางวัลแก่ครูบุคลากรทางการศึกษาที่ประกอบคุณงามความดี โดยมีคำกริยาบ่งชี้คือ “พระราชทานรางวัล” “มอบรางวัล” ให้แก่ครู และยังพบคำกริยาที่แสดงให้เห็นถึงการยกย่องครู “สนับสนุนยกย่อง” “ผดุงเกียรติ” การนำเสนอของสื่อจึงแสดงให้เห็นภาพครูเป็นผู้ที่สังคมเคารพยกย่องเชิดชู นอกจากนี้ในตัวอย่างที่ 123 ยังปรากฏคำกริยาที่สื่อความหมายการเป็นครูที่กระทำความดีเพื่อนักเรียนและสังคม “สร้างประโยชน์” โดยการกระทำของครูเป็นที่น่าเคารพยกย่องจึงสมควรได้รับรางวัลเพื่อเชิดชูเกียรติ

2) คำหรือกลุ่มคำที่สื่อความหมายถึงการเป็นผู้ที่กระทำความดีเพื่อนักเรียนและสังคม

จากการวิเคราะห์ภาษาในหนังสือพิมพ์ พบการใช้คำหรือกลุ่มคำกริยาที่แสดงให้เห็นพฤติกรรมด้านบวกที่ครูได้กระทำต่อลูกศิษย์ ได้แก่ เป็นที่ศรัทธายกย่องยอมรับ เป็นแบบอย่าง ทูมเทช่วยเหลือ ดูแลเสียสละ ดันดัน ยอมรับ อุดหนุน อุทิศ ดังรายละเอียด

ตัวอย่างที่ 124

“ผู้สื่อข่าวรายงานว่า ตามที่ สنج.คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำโครงการ “ครูดีในดวงใจ” เพื่อสรรหาและคัดเลือกข้าราชการครูสายงานการสอนซึ่งเป็นบุคคลผู้เป็นที่ศรัทธายกย่องยอมรับของนักเรียนเพื่อนครูและสังคม ว่าเป็นแบบอย่างของผู้มีจิตวิญญาณแห่งความเป็นครูและได้ทูมเทเสียสละ เพื่อช่วยเหลือดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่องจนเกิดผลงานเป็นที่ประจักษ์และเป็นการกระตุ้นให้บุคคลและหน่วยงานยึดถือปฏิบัติเป็นแบบอย่างในการประพฤติตนให้ทำความดีต่อไป”

(ไทยรัฐ, 19 กันยายน 2553)

ตัวอย่างที่ 125

“ครูที่เสียสละขึ้นไปบนดอย หรือดันดันไปสอนเด็กในถิ่นรกร้างห่างไกลจากชุมชนเมือง ต้องยอมรับว่าเป็นครูที่น่ายกย่อง”

(มติชน, 15 มกราคม 2563)

ตัวอย่างที่ 126

“ทั่วประเทศพร้อมใจจัดงาน “วันครู” เพื่อระลึกถึงที่ครูเสียสละ อุดหนุน ทุ่มเท
ร่างกายแรงใจฟุ่มฟักลูกศิษย์ให้เป็นคนดีมีวิชา”

(ไทยรัฐ, 18 มกราคม 2563)

ตัวอย่างที่ 127

“4 ครูอาชีพจะอุบลฯคว่าเข้มครูสุดดี อุทิศตนเป็นแบบอย่าง”

(ข่าวสด, 28 ธันวาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 124-127 สื่อนำเสนอข่าวโดยพบคำกริยาบ่งชี้ความหมาย การกระทำที่ดีเพื่อนักเรียนและสังคม ได้แก่ “เป็นที่ศรัทธายกย่องยอมรับ” “เป็นแบบอย่าง” “ท่วมเท” “ช่วยเหลือ” “ดูแลเสียสละ” “ดั้นด้น” “ยอมรับ” “ยกย่อง” “อุดหนุน” “ฟุ่มฟัก” “อุทิศ” ซึ่งเป็น คำหรือกลุ่มคำกริยาที่แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมของครูที่มีความสัมพันธ์ร่วมกับศิษย์ในด้านบวก กลุ่มคำดังกล่าวเป็นคำที่แสดงให้เห็นว่าครูเป็นผู้ที่มีความเสียสละ อุทิศร่างกายแรงใจในการดูแล ลูกศิษย์ด้วยความรักและเมตตา จึงเป็นการเน้นย้ำภาพครูตามอุดมคติในสังคมไทย ทำให้สังคม เห็นความสำคัญของครูจึงยกย่องเชิดชูครู

6.2 กระบวนการสื่อความคิดความรู้สึก (Mental process)

กระบวนการสื่อความคิดความรู้สึก เป็นกระบวนการหนึ่งในการพิจารณาการกระทำผ่าน คำหรือกลุ่มคำกริยาที่สื่อความคิดความรู้สึกของผู้แสดงการกระทำ จากการวิเคราะห์ภาษาในสื่อ หนังสือพิมพ์ กระบวนการที่สื่อความคิดความรู้สึกเป็นกระบวนการที่สามารถสะท้อนให้ผู้รับสาร เห็นภาพตัวแทนที่สื่อนำเสนอได้ ผู้วิจัยจะนำเสนอโดยจำแนกตามความหมายของคำหรือกลุ่มคำที่ หนังสือพิมพ์นำเสนอ ผ่านผู้ที่แสดงความคิดความรู้สึก ดังรายละเอียด

ตาราง 15 กระบวนการสื่อความคิดความรู้สึก

6.2 กระบวนการสื่อความคิดความรู้สึก	
ผู้แสดงความคิด ความรู้สึก	คำ/กลุ่มคำที่แสดงการกระทำ
1) คำหรือกลุ่มคำที่สื่อให้เห็นว่าเป็นสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น และต้องการให้เกิดขึ้น	
หน่วยงาน-บุคคลของรัฐ หน่วยงานเอกชน, สังคม	หวัง คาดหวัง มุ่งหวัง
2) คำหรือกลุ่มคำที่สื่อให้เห็นถึงความเชื่อมั่นในการกระทำ	
หน่วยงาน-บุคคลของรัฐ, ครู	ต้องการ ยืนยัน เชื่อว่า ปฏิญาณ มั่นใจ

1) คำหรือกลุ่มคำที่สื่อให้เห็นว่าเป็นสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น และต้องการให้เกิดขึ้น

การใช้คำหรือกลุ่มคำในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวัน สามารถแสดงให้เห็นกระบวนการที่สื่อความคิดว่าเป็นสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น ซึ่งผู้ส่งสารมีความคาดหวังให้สิ่งที่คิดเกิดขึ้นในอนาคตต่อไป หรือ มีบางสิ่งบางอย่างมีอยู่ในปัจจุบัน แต่ผู้ส่งสารต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในอนาคต การใช้คำหรือกลุ่มคำที่สื่อกระบวนการนี้จึงสามารถสะท้อนให้เห็นมุมมองความคิดที่มีต่อครู ผ่านการนำเสนอข่าว โดยปรากฏคำหรือกลุ่มคำ คือ หวัง คาดหวัง มุ่งหวัง ดังรายละเอียด

ตัวอย่างที่ 128

“สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส จัดกิจกรรม “ไทยพีบีเอส รวมพลังครู Code ได้ Code ดี” กิจกรรมรวบรวมครูที่เคยรวมกิจกรรม ไทยพีบีเอส ชวนครูวิทย์ คณิต มาคิดให้ว่า ตั้งแต่ปีที่ 1 ถึงปีที่ 4 โดยมุ่งหวังให้ครูนำความรู้ไปต่อยอดด้านการสอนในห้องเรียน และเพื่อส่งต่อ Transmedia จากเนื้อหาในรายการ Kids พิซิต Code ทางช่อง ALTV ในรูปแบบสื่อ ด้วยการถอดรหัสการเรียนรู้แสนสนุกที่ครูนำไปประยุกต์ใช้สำหรับการสอนในห้องเรียนได้ง่ายมากยิ่งขึ้น”

(มติชน, 18 กันยายน 2563)

ตัวอย่างที่ 129

“ในส่วนของ “ทักษะของครู” ที่สังคมคาดหวังว่า “ควรต้องมี” นั้น ในส่วนนี้หลัก ๆ ก็ประกอบด้วย... ต้องมีทักษะการสอน, ต้องมีทักษะการสื่อสาร, ต้องมีทักษะการใช้

เทคโนโลยี, ต้องมีทักษะการจัดการ, ต้องมีทักษะการเป็นผู้ช่วยเหลือ, ต้องมีทักษะการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง และที่สำคัญยังต้องเป็นผู้ที่เชื่อมโยงผู้เรียนกับโลกชีวิตจริงได้ ...เหล่านี้คืออีกส่วนจากสิ่งที่สังคมต้องการให้มีใน “อาชีพครู” จึงจะตรงกับนิยามคำว่า... “คุณลักษณะครูที่ดี”

(เดลินิวส์, 3 ตุลาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 128-129 เป็นการนำเสนอข่าวที่หน่วยงานเอกชนได้จัดทำกิจกรรม โดยมีมุมมองความคิดให้ครูนำความรู้ไปต่อยอดในการสอน เห็นได้จากคำว่า “มุ่งหวัง” ส่วนตัวอย่างที่ เป็นการนำเสนอในคอลัมน์ข่าว ที่แสดงให้เห็นมุมมองทักษะของครูที่สังคมคาดหวังให้มี เห็นได้จากคำว่า “คาดหวัง” ซึ่งทั้ง 2 ข่าว สามารถสะท้อนให้เห็นได้ว่า หน่วยงานเอกชน และสังคมต่างให้ความสำคัญกับการพัฒนาครู อีกด้านหนึ่งก็เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าครูในสังคมยังมีความรู้ความสามารถ หรือทักษะสำหรับครูไม่เพียงพอ จึงได้กิจกรรมให้ครูนำความรู้ที่ได้รับไปเพิ่มพูนพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนเพิ่มขึ้น รวมถึงการแสดงทัศนะว่าครูควรมีทักษะคุณลักษณะสำหรับครูเพื่อให้สอดคล้องกับนิยามคุณลักษณะครูที่ดี

ตัวอย่างที่ 130

“อย่างไรก็ตาม ทุกครั้งที่มีการข่าวครู หรือนักวิชาการทางการศึกษา ล่วงละเมิดทางเพศ นักเรียน สังคมต่างหวังว่ากรณีที่เกิดขึ้นนี้จะเป็นเคสสุดท้าย และคาดหวังว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะมีบทลงโทษที่รวดเร็ว และเด็ดขาดเพื่อไม่ให้ผู้ที่คิดจะใช้วิชาชีพครู เป็นช่องทางในการล่วงละเมิดทางเพศนักเรียนอีก”

(มติชน, 9 มิถุนายน 2563)

ตัวอย่างที่ 131

“กรณีสุดสลดที่เกิดขึ้นกับนักเรียนหญิงในพื้นที่ จ.มุกดาหาร เป็นอีกตัวอย่างที่จุดประกายให้สังคมรับรู้ปัญหาที่ยังคงอยู่ และก็เหมือนในทุก ๆ ครั้ง คือการคาดหวังจะเห็นความเปลี่ยนแปลง แก้ไขให้เรื่องเหล่านี้หมดไปจากวงจรกิจกรรมการศึกษาเสียที”

(เดลินิวส์, 26 พฤษภาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 130-131 เป็นข่าวที่นำเสนอให้ผู้รับสารเห็นถึงมุมมองของคนทั่วไปในสังคม ที่แสดงความคิดเห็นต่อการแก้ไขปัญหาครูล่วงละเมิดทางเพศนักเรียน ซึ่งมีคำบ่งชี้คือ “หวัง” “คาดหวัง” การนำเสนอข่าวสะท้อนให้เห็นภาพครูในสังคมไทยกระทำการล่วงละเมิด

คุกคามทางเพศนักเรียน ซึ่งเป็นการตอกย้ำภาพคุณลักษณะการกระทำที่ไม่เหมาะสม และคนในสังคมมีความคาดหวัง อยากให้เหตุการณ์เหล่านี้ได้รับการแก้ไขหรือหมดไปจากสังคมไทย

ตัวอย่างที่ 132

“ครูต้นสั่งรวมข้อมูลครู-ผู้บริหาร โรงเรียนที่ถูกลงโทษทางวินัย คดีล่วงละเมิดทางเพศเด็กนักเรียน พบย้อนหลัง 3 ปี มีจำนวน 180 ราย หวังกวาดล้างให้หมดไปจากในวงการศึกษา พร้อมสั่งตรวจสอบสถานะปัจจุบัน ป้องกันไม่ให้บุคคลเหล่านี้กลับเข้ามาในวงการศึกษาอีก”

(ไทยโพสต์, 25 พฤษภาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 132 เป็นการนำเสนอข่าวที่แสดงให้เห็นว่ารัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ มีความคิดคาดหวังในการจัดการลงโทษครูที่มีความประพฤติไม่เหมาะสม ครูที่ล่วงละเมิดทางเพศนักเรียนให้หมดไปจากวงการศึกษา การนำเสนอของสื่อจึงสะท้อนให้เห็นภาพครูเป็นผู้ที่ล่วงละเมิดทางเพศนักเรียนเช่นเดียวกัน

ตัวอย่างที่ 133

“มิน ยังเชื่อว่า ในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่ผ่านมานักเรียนอย่างพวกเขา คาดหวัง ให้เสียงของตนดังพอที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง...การคุกคามนักเรียนมันไม่ใช่สิ่งที่ถูกต้องอยู่แล้ว เราไม่จำเป็นต้องเอานักเรียนจำนวนมหาศาลเป็นหมิ่นเป็นแสนคนมาเพื่อกดดันให้คุณครูทำสิ่งที่ถูกต้อง กดดันให้กระทรวงออกมาปกป้องนักเรียน ทั้ง ๆ ที่เป็นสิ่งที่ควรทำอยู่แล้ว”

(มติชน, 3 กรกฎาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 133 เป็นการนำเสนอข่าวจากมุมมองของนักเรียนที่เป็นผู้แสดงความคิด และมีความคาดหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อช่วยแก้ปัญหาการคุกคามนักเรียน ซึ่งมุมมองความคิดที่สื่อเลือกนำเสนอเป็นการสะท้อนให้เห็นภาพครูเป็นผู้ที่ล่วงละเมิดทางเพศและคุกคามนักเรียน

ตัวอย่างที่ 134

“ขณะที่ รมว.ศธ.ก็มุ่งเน้นการแก้ปัญหาหนี้สินครู ซึ่งตนก็เข้าใจดีที่ว่าการเมืองต้องการสร้างผลงานจึงเลือกแก้ปัญหาหนี้สินครูเป็นเรื่องแรก ๆ อย่างไรก็ตามสิ่งที่ครู คาดหวังให้ รมว.ศธ.แก้ไข หากทำได้ครูจะดีใจมาก ได้แก่ การลดภาระงานครู”

(ไทยรัฐ, 6 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 134 เป็นการนำเสนอข่าวนโยบายการแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับครู โดยรัฐได้นำเสนอว่าครูมีความคาดหวังให้รัฐช่วยแก้ปัญหาลดภาระงานครู โดยปรากฏคำกริยาที่สื่อความคิด “คาดหวัง” ซึ่งแสดงให้เห็นจากสิ่งที่ครูคิดว่าปัจจุบันครูมีความรู้สึกไม่มีความสุขหรือมีความสุขน้อยในการทำงาน ซึ่งมาจากการมีภาระงานมาก จึงมีความคาดหวังต้องการให้รัฐเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหา ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ครูเป็นอาชีพที่ทำงานหนัก มีภาระงานมาก และต้องการได้รับการดูแลช่วยเหลือ

ตัวอย่างที่ 135

“แนวทางการประเมินวิทยฐานะใหม่ที่จะออกมาน่าจะได้เริ่มใช้กันภายในปีนี้สิ่งที่คุณคาดหวังนอกจากการลดภาระงานของคุณผู้สอนแล้ว การประเมินควรจะต้องส่งผลให้คุณภาพการเรียนการสอนดีขึ้นด้วยทั้งสองเรื่องถือเป็นการเปลี่ยนแปลงทางบวกในด้านการศึกษา”

(มติชน, 11 พฤษภาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 135 เป็นข่าวการปรับแนวทางการประเมินวิทยฐานะครู ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารัฐมีความคิดว่าครูมีภาระงานมาก เมื่อรัฐได้เข้ามาช่วยเหลือก็มีความคาดหวังว่าการปรับปรุงเกณฑ์การประเมินครูจะเป็นการช่วยลดภาระงานของครูได้ การนำเสนอของสื่อแสดงให้เห็นว่า ครูประสบปัญหาภาระงานมาก ทำให้เกิดความคาดหวังที่จะให้รัฐช่วยดูแลลดภาระงานครู การนำเสนอของสื่อจึงชี้ให้เห็นภาพครูเป็นผู้ที่ทำงานหนัก มีภาระงานมาก

2) คำหรือกลุ่มคำที่สื่อให้เห็นถึงความเชื่อมั่นในการกระทำ

จากการวิเคราะห์ภาษาในหนังสือพิมพ์รายวัน พบการใช้คำที่สื่อให้เห็นถึงความเชื่อมั่นในการกระทำ คือ ต้องการ ยืนยัน เชื่อว่า ปฏิญาณ ตั้งใจ ซึ่งเป็นการสื่อความคิด ความรู้สึกของผู้ส่งสารในการมุ่งมั่นจะทำบางสิ่งบางอย่างให้สำเร็จ ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นภาพตัวแทนครูได้ ดังรายละเอียด

ตัวอย่างที่ 136

“ขอให้เพื่อนครูไม่ต้องกังวลใจในเรื่องนี้เพราะการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูถือเป็นนโยบายสำคัญที่ผมต้องการจะเข้ามาแก้ไขปัญหาแบบระยะยาวให้ อีกทั้งได้ส่งผู้เชี่ยวชาญด้านการเงินเข้าไปดูสถาบันการเงินต่าง ๆ ที่ครูเป็นหนี้ โดยเฉพาะหนี้จาก

สหกรณ์ออมทรัพย์ครู ดังนั้น ขอให้กระบวนการแก้ปัญหาโควิด-19 คลี่คลายไปเสียก่อน
ทั้งนี้ยืนยันว่าครูจะได้รับสิทธิประโยชน์จากโครงการแก้ไขปัญหานี้สิน”

(ไทยรัฐ, 7 มิถุนายน 2563)

ตัวอย่างที่ 137

“ศร.ต้องการช่วยเหลือครูทุกคนที่เป็นหนี้ ไม่ใช่แค่ครูที่มีหนี้เสียเท่านั้น แต่ครูที่
ชำระหนี้ดี ก็ควรจะได้รับบริการผ่อนปรนบางส่วนด้วย ซึ่งในส่วนของความช่วยเหลือครูที่ชำระหนี้ดี
ยังไม่ได้ข้อสรุปที่ลงตัว”

(มติชน, 19 มิถุนายน 2563)

จากตัวอย่างที่ 136-137 เป็นการนำเสนอข่าวการแก้ปัญหาหนี้สินครู โดย
รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการได้แสดงมุมมองความคิดว่าจะช่วยเหลือแก้ปัญหาหนี้สินให้กับครู
ด้วยความมุ่งมั่น โดยมีคำกริยาบ่งชี้ “ต้องการ” ซึ่งแสดงและสร้างเชื่อมั่นให้กับครูว่าจะ
สามารถช่วยแก้ไขปัญหาค่านี้ได้ และพบคำกริยาบ่งชี้ความคิด “ยืนยัน” ที่แสดงให้เห็นถึงการ
สร้างเชื่อมั่นให้แก่ครู การนำเสนอของสื่อจึงสะท้อนให้ผู้รับสารเห็นว่ารัฐให้ความสำคัญ
กับครู และรัฐต้องเข้ามาดูแลช่วยเหลือครู เนื่องจากครูมีปัญหาหนี้สิน

ตัวอย่างที่ 138

“การเตรียมความพร้อมของผู้เรียนและครู เพื่อไปสู่การแข่งขันในเวทีโลก ผมจะ
ผลักดันให้เกิดผลสัมฤทธิ์ด้านนี้ให้มากที่สุด ดังนั้นอาจจะมีผลกระทบบ้างที่ไม่คุ้นเคย
กับระบบการเปลี่ยนแปลง แต่เชื่อว่าครูและนักเรียนจะปรับตัวให้เข้ากับการเรียนรู้สิ่งใหม่
ๆ ได้”

(เดลินิวส์, 10 สิงหาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 138 เป็นการนำเสนอข่าวจากรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ ที่
แสดงทัศนคติด้วยความมั่นใจว่าครูจะสามารถพัฒนาตนเองได้ โดยมีคำบ่งชี้คือ “เชื่อว่า” ซึ่งสะท้อน
ให้เห็นความคาดหวังของสังคมที่อยากเห็นการพัฒนาของครู

ตัวอย่างที่ 139

“เมืองสองแควจัดงานรำลึกถึงพระคุณครู ด้านนครพนมบำเพ็ญกุศลถวาย
บูรพาจารย์ และ**ปฏิญาณตนตั้งใจ**สั่งสอนอบรมศิษย์ให้เป็นพลเมืองดี ขณะที่ยะลา
ทำบุญตักบาตรอุทิศส่วนกุศลให้กับครูที่เสียชีวิตจากเหตุไฟใต้”

(เดลินิวส์, 17 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 139 เป็นการนำเสนอข่าวการจัดงานวันครู ที่แสดงให้เห็น
ความคิดด้วยความมุ่งมั่น ปรากฏคำว่า “ปฏิญาณ” “ตั้งใจ” ของครู ในการมุ่งมั่นตั้งใจที่จะสอน
ศิษย์ให้เป็นคนดี การนำเสนอข่าวจึงแสดงให้เห็นภาพครูเป็นบุคคลที่สังคมเคารพยกย่องบูชา เป็น
คุณลักษณะที่เหมาะสมของครู

6.3 กระบวนการที่เกี่ยวกับการพูด (Verbal process)

จากการวิเคราะห์ภาษาในหนังสือพิมพ์รายวัน กระบวนการพูดเป็นกระบวนการที่แสดง
ให้เห็นถึงเจตนาของผู้ส่งสารผ่านมุมมองความคิดที่มีต่อครูในการนำเสนอข่าว ซึ่งพบว่าสื่อ
หนังสือพิมพ์มีการนำเสนอการใช้กระบวนการพูดของบุคคล คือ รัฐมนตรี ครู นักเรียน และคนใน
สังคม โดยใช้คำหรือกลุ่มคำกริยาที่เกี่ยวข้องกับการพูด การสื่อสาร โดยมีกระบวนการในการส่ง
สาร 3 ลักษณะคือ การสั่ง การบอกกล่าว ชี้แจง อธิบาย และการร้องขอ ผู้วิจัยจะนำเสนอโดย
จำแนกตามลักษณะของการส่งสารที่หนังสือพิมพ์นำเสนอผ่านกระบวนการพูด ดังรายละเอียด

ตาราง 16 กระบวนการที่เกี่ยวกับพูด

6.3 กระบวนการที่เกี่ยวกับพูด	
ผู้ส่งสาร	คำ/กลุ่มคำที่แสดงการพูด
1) คำที่แสดงการสั่ง	
หน่วยงาน-บุคคลของรัฐ, ครู	สั่ง สั่งการ มอบหมาย
2) คำที่แสดงการบอกกล่าว การชี้แจง การอธิบาย	
หน่วยงาน-บุคคลของรัฐ, ครู	กล่าวว่า เล่าเรื่อง แลกเปลี่ยน แฉงว่า เผยว่า
3) คำที่แสดงการร้องขอ	
หน่วยงาน-บุคคลของรัฐ, ครู	ร้อง ร้องทุกข์ ร้องเรียน

1) คำที่แสดงการสั่ง

จากการวิเคราะห์ภาษาในสื่อหนังสือพิมพ์ พบการใช้คำที่แสดงให้เห็นกระบวนการพูดโดยมีลักษณะการสั่ง ซึ่งผู้สั่งคือหน่วยงาน หรือบุคคลของรัฐ ในการใช้กระบวนการสั่งทำให้ผู้รับสารเห็นมุมมองความคิดที่ผู้สั่งมีต่อครู และสะท้อนให้เห็นภาพตัวแทนครูจากการเลือกนำเสนอของสื่อหนังสือพิมพ์ ขณะเดียวกันการนำเสนอเช่นนี้ก็เป็นการตอกย้ำให้เห็นบทบาทของครูที่อยู่ภายใต้อำนาจของรัฐร่วมด้วย ดังรายละเอียด

ตัวอย่างที่ 140

“ศึกษาธิการสั่ง ศรจ.มุกดาหาร สอบ ผอ.รร.ดงมอนขบกร่องหน้าที่ ปล่อยให้มีเหตุการณ์ 5 ครู ข่มขืนนักเรียนนานนับปี ด้านณัฐพลเสียใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น”

(ไทยโพสต์, 14 พฤษภาคม 2563)

ตัวอย่างที่ 141

“เรื่องนี้ตนได้สั่งการไปยังนายอำนาจ วิทยานุกูวดี เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กพฐ.) แล้ว โดยให้ปลดครูสอนดนตรีคนดังกล่าวออกจากโรงเรียนทันที พร้อมกับยึดใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ซึ่งเรื่องนี้ตนเป็นห่วงสภาพจิตใจเด็กอย่างมาก เพราะครูจะต้องตระหนักในจรรยาบรรณวิชาชีพครูและศีลธรรมให้มาก”

(เดลินิวส์, 18 กุมภาพันธ์ 2563)

จากตัวอย่างที่ 140-141 พบว่าหน่วยงานและผู้มีอำนาจของรัฐได้ใช้คำกริยาบ่งชี้การพูด “สั่ง” “สั่งการ” ให้หน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการตรวจสอบและลงโทษกรณีครูในสถานศึกษา ประพฤติไม่เหมาะสม ข่มขืนนักเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นภาพครูเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะด้านลบ กระทำความผิดตามกฎหมาย และล่วงละเมิดคุกคามนักเรียน รัฐจึงเข้ามาใช้อำนาจในการสั่งการเพื่อแก้ไขปัญหา

ตัวอย่างที่ 142

“ครูและบุคลากรทางการศึกษา ร.ร.บ้านกำแพงป้อมแน มอบใบความรู้/ใบกิจกรรม ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนทางไกล ครั้งที่ 3 ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 พร้อมมอบอาหารเสริม ตลอดจน มอบหมายให้คณะครูผู้รับผิดชอบเดินทางไปเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อจะได้แนะนำแนวทางการเรียนทางไกล”

(ไทยรัฐ, 11 มิถุนายน 2563)

จากตัวอย่างที่ 142 เป็นข่าวการนำเสนอการทำงานของรัฐที่ได้แจ้งให้ครูลงพื้นที่เพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ซึ่งปรากฏคำกริยาบ่งชี้การพูดคือ “มอบหมาย” ซึ่งเป็นการสั่งการเพื่อให้ครูนำไปปฏิบัติ การนำเสนอของสื่อจึงแสดงให้เห็นว่าครูเป็นอาชีพที่งานหนัก มีภาระงานมาก และเป็นอาชีพที่อยู่ภายใต้อำนาจของรัฐ

2) คำที่แสดงการบอกกล่าว การชี้แจง การอธิบาย

จากการวิเคราะห์การนำเสนอข่าวผ่านหนังสือพิมพ์ จะพบข่าวที่แสดงให้เห็นว่ารัฐจะมีการใช้กระบวนการพูดที่สื่อการบอกกล่าว การชี้แจง การอธิบาย ให้ผู้รับสารรับข่าวตามที่สื่อหนังสือพิมพ์นำเสนอซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นภาพตัวแทนครูได้ ดังรายละเอียด

ตัวอย่างที่ 143

“นายณัฐพล กล่าวว่า ทั้งนี้ประเทศไทยกำลังสู่ภาวะวิกฤติไม่ว่าจะเป็นเรื่องเศรษฐกิจ สังคม และการมีโรคระบาดเกิดขึ้น แต่ต้นก็ต้องการให้มีการพลิกวิกฤติให้เป็นโอกาส ด้วยการที่ครูจะต้องเรียนรู้อีกครั้งหนึ่งไปสู่อการพัฒนาของคณาจารย์ เพื่อนำไปสู่ผู้เรียน”

(ไทยโพสต์, 3 มีนาคม 2563)

ตัวอย่างที่ 144

“ดร.นันทาท กล่าวว่า อีกส่วนสำคัญที่จะช่วยผลักดันมาตรฐานการศึกษาให้ก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ สถานศึกษาและครูผู้สอน โดยครูผู้สอนจะต้องปรับรูปแบบการสอน มุ่งเน้นให้เกิดประสิทธิภาพกับตัวผู้เรียนมากที่สุด”

(เดลินิวส์, 9 สิงหาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 143-144 เป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับการพูด มีคำกริยาบ่งชี้การพูดคือ “กล่าวว่า” ในตัวอย่างที่ 143 ผู้พูดคือ รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ และ ตัวอย่างที่

144 ผู้พูดคือ รักษาการผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งการนำเสนอข่าวสะท้อนให้สังคมเห็นว่าครูผู้สอนควรที่จะต้องมีการพัฒนาตนเอง ปรับรูปแบบการสอนเพื่อนำไปต่อยอดพัฒนานักเรียนให้มากขึ้น การที่นำเสนอการกล่าวชี้แจงเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าครูยังต้องมีความรู้ความสามารถ ควรที่จะต้องพัฒนา

ตัวอย่างที่ 145

“ครูชัยกามลูกศิษย์ ม.1 นานข้ามปี แต่ยังไม่ปากแข็ง เผยเพลงดีแต่สังคมเสื่อมจนเข้าสู่อารมณ์เสีย เลยกดพื้นที่หาข่าวทราบความจริงและเจอตัวเหยื่อที่ปัจจุบันอายุ 18 เล่าเรื่อง ดาวให้ฟัง ตามตะครูปตัวได้กลับบ้านพักข้าราชการสรรพกรใน ต.สะเตง อ.เมืองยะลา”

(เดลินิวส์, 3 กรกฎาคม 2563)

ตัวอย่างที่ 146

“ด้านสหภาพนักเรียนนิสิต แห่งประเทศไทย ออก แถลงการณ์ เรื่อง “กระทรวงศึกษาธิการต้องให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาครูลวงละเมิดทางเพศนักเรียน”

(ข่าวสด, 11 พฤษภาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 145-146 เป็นการนำเสนอข่าวที่แสดงให้เห็นกระบวนการพูดลักษณะการชี้แจง มีคำกริยาบ่งชี้การพูดคือ “เล่าเรื่อง” “แถลงการณ์” ผู้พูดคือ นักเรียน ซึ่งสิ่งที่พูดสามารถสะท้อนให้เห็นได้ว่า ครูได้กระทำการลวงละเมิดทางเพศนักเรียนซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม ขัดต่อจรรยาบรรณวิชาชีพครู และเป็นการตอกย้ำให้ผู้รับสารเห็นภาพตัวแทน ครูเป็นผู้ที่ลวงละเมิดและคุกคามนักเรียน

ตัวอย่างที่ 147

“ครูเด็อดร่อน ข้าราชการครู แจ้งว่าหลังจากที่กระทรวงศึกษาธิการ สืบสวนข้อมูลหนี้สินข้าราชการครู โดยส่งแบบสอบถามมาให้กรอกข้อมูลแล้วส่งกลับไป ตั้งแต่เดือนก.พ.ที่ผ่านมา จนถึงขณะนี้ยังไม่มีความคืบหน้าใดๆ ตอนนี้ครูที่เป็นหนี้สินกำลังเด็อดร่อนมากถามไป สพัช.ก็เงียบมว.ศึกษาฯ ช่วยเร่งรัดให้หน่อยเถอะ”

(ไทยรัฐ, 22 มิถุนายน 2563)

จากตัวอย่าง 147 เป็นการนำเสนอข่าวเสียงสะท้อนจากครู ที่มีคำกริยาบ่งชี้การพูดคือ “แจ้งว่า” นำเสนอถึงความเดือดร้อนจากกรณีการที่ครูมีหนี้สิน การนำเสนอของสื่อจึงแสดงให้เห็นว่าคุณครูเป็นผู้มีสถานภาพการเงินไม่ดีมีปัญหาภาระหนี้สิน รัฐควรเข้ามาดูแลช่วยเหลือคุณครู

ตัวอย่างที่ 148

“ส.ส.ราชบุรีเขต 4 อ.บ้านโป่ง เผยว่า ครูเป็นอาชีพที่ต้องสอนหนังสือเป็นหลัก ทางราชการอุดหนุนมีไม่เพียงพอ บางครั้งต้องไปทำอาชีพเสริมเพื่อหารายได้จุนเจือตัวเองและครอบครัว”

(ไทยรัฐ, 13 สิงหาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 148 เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการพูด มีคำกริยาบ่งชี้การพูดคือ “เผยว่า” ซึ่งผู้พูดเป็นนักการเมือง จะเห็นได้ว่าสิ่งที่พูดคือหน้าที่ของครูที่จะต้องพึงปฏิบัติ คือการสอนหนังสือ แมว่ารัฐจะสนับสนุนไม่เพียงพอทำให้ครูต้องหารายได้เสริม การนำเสนอเช่นนี้เป็น การสะท้อนให้เห็นว่าคุณครูคืออาชีพที่มีสถานภาพการเงินไม่ดี มีปัญหาเรื่องเงิน รัฐควรเข้ามาดูแลช่วยเหลือครู

3) คำที่แสดงการร้องขอ

จากการวิเคราะห์ภาษาในสื่อหนังสือพิมพ์ พบว่าสื่อมีการนำเสนอให้เห็นว่าถึงกระบวนการใช้ภาษาที่แสดงการร้องขอ ผ่านการใช้คำกริยา “ร้อง” ร้องทุกข์” “ร้องเรียน” “ร้องขอ” เพื่อนำเสนอให้เห็นว่าคุณครูไม่ได้รับความชอบธรรม ถูกกดขี่ หรือถูกการใช้อำนาจ การนำเสนอข่าวจึงสะท้อนให้เห็นว่าคุณครูเป็นอาชีพที่อยู่ภายใต้อำนาจของรัฐ มีภาระหน้าที่มาก ดังรายละเอียด

ตัวอย่างที่ 149

“กลุ่มผู้แทนครูกว่า 120 คน เดินทางมายื่นหนังสือ ร้องเรียน ต่อนายทะเบียน สหกรณ์ เพื่อ ร้องทุกข์ ผู้จัดการและกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครราชสีมา”

(มติชน, 24 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 149 พบว่าสื่อนำเสนอว่าคุณครูเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน ความทุกข์ หรือความไม่เป็นธรรม จึงใช้คำกริยาที่แสดงการพูดโดยสื่อความหมายถึงการร้องขอ คือ “ร้องเรียน” “ร้องทุกข์” เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความช่วยเหลือความทุกข์ยากแก่ครู ซึ่ง

การใช้คำกริยาดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นว่าครูคือบุคคลที่ถูกระทำ ทำให้สังคมมีมุมมองต่อครูว่าเป็นอาชีพที่อยู่ภายใต้อำนาจของรัฐ

ตัวอย่างที่ 150

“เรื่องนี้ถือว่าส่งผลกระทบต่อคนข้างมาก เพราะปรากฏว่าครูจำนวนมากรวมกลุ่ม ร้องเรียน มาที่ผมว่าเด็กร้อน ไม่สามารถกู้เงินจากสถาบันการเงินได้ เพราะติดคำสั่งศาลปกครอง บางคนตัดสินใจไปกู้นอกระบบ เพื่อนำเงินมาใช้ กลายเป็นปัญหาเพิ่มขึ้น”

(มติชน, 7 มกราคม 2563)

จากตัวอย่าง 150 เป็นข่าวครูร้องขอให้มีการแก้ไขปัญหาเรื่องการกู้เพิ่มเติม เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการนโยบายที่เกิดขึ้นมาก่อนหน้า การร้องของครูจึงชี้ให้เห็นได้ว่าครูมีปัญหาระง่อนแง่น มีภาระค่าใช้จ่ายมาก และไม่สามารถดูแลตนเองได้ ผ่านการใช้คำกริยาที่สื่อการร้องขอ “ร้องเรียน”

ตัวอย่างที่ 151

“สพฐ. จะพยายามดูแลครูที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ ให้ได้รับความเป็นธรรมมากที่สุด การเรียกร้อง ความเป็นธรรมสามารถทำได้หลายช่องทาง หากครูมั่นใจว่าตัวเองมีความบริสุทธิ์ ไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการทุจริต ก็สามารถ ร้องขอ ความเป็นธรรมจากศาลปกครอง หรือศาลอาญา ที่ต้องสู้คดีเพื่อพิทักษ์คุณธรรม”

(มติชน, 2 ธันวาคม 2563)

ตัวอย่างที่ 152

“ที่โรงเรียนมีการชี้มูลครูไป 6 คน แต่มีเพียงตนถูกให้ปลดออกจากราชการ ทำให้ครอบครัวเด็กร้อนอย่างหนัก รายได้หลักมาจากอาชีพครู จนถึงขณะนี้ก็ยังไม่กล้าบอกพ่อกับแม่ สิ่งที่ต้องการคือ ร้องขอ ความเป็นธรรม เพราะไม่มีโอกาสแม้แต่จะชี้แจง ตนเป็นครูจะไปรู้จักผู้รับเหมาได้อย่างไร ทั้งหมดปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา ต้องรับกรรมที่ไม่ได้ก่อ”

(มติชน, 17 กันยายน 2563)

จากตัวอย่าง 151-152 เป็นข่าวครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคดีทุจริต โดยปรากฏคำกริยาที่แสดงกระบวนการพูดร้องขอ “เรียกร้อง” “ร้องขอ” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครูได้รับความทุกข์

ทำให้ต้องมีเรียกร้องขอให้ผู้มีอำนาจ หรือรัฐเข้ามาช่วยเหลือแทน การนำเสนอของชาวจึงแสดงให้เห็นว่าคุณอยู่ภายใต้อำนาจของรัฐ ต้องการได้รับการดูแลช่วยเหลือจากรัฐ

6.4 กระบวนการเกี่ยวกับสภาพ (Relational processes)

จากการวิเคราะห์ภาษาในหนังสือพิมพ์รายวัน พบคำกริยาที่แสดงกระบวนการเพื่อบ่งชี้สภาพ ซึ่งกระบวนการเกี่ยวกับสภาพเป็นกระบวนการที่สื่อจะนำเสนอโดยใช้คำว่า “เป็น” หรือ “คือ” ในโครงสร้างประโยค เพื่อบรรยายคุณสมบัติให้เห็นลักษณะ หรือสิ่งที่เป็นอย่างของสิ่งที่กล่าวถึง ซึ่งการนำเสนอข่าวครูในหนังสือพิมพ์จะพบว่า มีการนำเสนอให้เห็นลักษณะ บทบาทของครู ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นภาพตัวแทนครูผ่านการบรรยาย 2 ลักษณะ คือ

6.4.1 การบรรยายสภาพในลักษณะด้านบวก

6.4.2 การบรรยายสภาพในลักษณะด้านลบ

6.4.1 การบรรยายสภาพในลักษณะด้านบวก

การบรรยายสภาพในลักษณะด้านบวกเป็นการนำเสนอให้ผู้รับสารเห็นมุมมองที่สื่อเลือกนำเสนอผ่านการใช้คำกริยา เป็น คือ แล้วบรรยายลักษณะ คุณสมบัติ ของครู เพื่อให้เห็นถึงภาพคุณลักษณะที่เหมาะสม ซึ่งเป็นการสะท้อนภาพตัวแทนครูมีคุณลักษณะด้านบวก มีความประพฤติที่เหมาะสม ดังรายละเอียด

ตัวอย่าง 153

“เมื่อนำ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา มาเรียงร้อยกัน นี่คือ พรหมวิหาร 4 ธรรมะสำหรับผู้เป็นใหญ่นั้นเอง ครูก็คือผู้เป็นใหญ่ เพราะเป็นอาชีพที่ทรงเกียรติ เป็นแม่พิมพ์ของชาติ เป็นผู้แสดงโลกแก่เด็ก ๆ อาตมาก็ขออำนวยการแก่ครูทุกคนในประเทศไทย ให้มีความเจริญในหน้าที่ และขอให้มีความประจักษ์ใจ เพื่อสร้างสรรค์ประเทศไทยในวันหน้าให้เจริญ”

(มติชน, 12 พฤศจิกายน 2563)

ตัวอย่างที่ 154

“ครูต้องใจเย็นเป็นอีกพื้นฐานสำคัญของครูปฐมวัยหลังจากที่ได้เข้ามาโรงเรียน คุณครูจะกลายเป็นศูนย์กลางของทุกสิ่งทุกอย่าง ก็เป็นเหมือนแม่คนที่สอง”

(ไทยรัฐ, 5 ตุลาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 153-154 แสดงให้เห็นถึงการบรรยายคุณสมบัติครูว่า “ผู้เป็นใหญ่” “อาชีพที่ทรงเกียรติ” “แม่พิมพ์ของชาติ” “ผู้แสดงโลกแก่เด็ก ๆ” “ศูนย์กลางของทุกสิ่งทุกอย่าง” “แม่คนที่สอง” สื่อให้เห็นว่าคุณเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อนักเรียนและสังคม เป็นบุคคลที่สมควรยกย่องเชิดชู

ตัวอย่างที่ 155

“ในการพัฒนาเด็กและเยาวชน มีครูเป็นแกนสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ โดยครูโรงเรียน ตชด. มีความรู้ความสามารถมากกว่าการเป็นครูผู้สอนเพียงอย่างเดียว มีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา”

(เดลินิวส์, 2 เมษายน 2563)

ตัวอย่างที่ 156

“อย่างไรก็ตาม เราต้องยอมรับว่าการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการสอน ไม่สามารถทดแทนการสอนของครูได้ และผมยังยืนยันว่า ครูจะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ”

(ไทยโพสต์, 3 เมษายน 2563)

ตัวอย่างที่ 157

“ในที่ประชุม รัฐมนตรีว่าการ ศธ. ให้ความสำคัญกับครู เพราะเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษา”

(มติชน, 13 สิงหาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 155-157 แสดงให้เห็นถึงการบรรยายบทบาทหน้าที่ของครูว่า “เป็นแกนสำคัญในการถ่ายทอดความรู้” “ส่วนสำคัญที่ทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ” “ปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษา” สื่อให้เห็นว่าคุณมีความสำคัญต่อนักเรียนในการเป็นผู้ที่ถ่ายทอด สอนหนังสือ ให้ความรู้แก่นักเรียน และมีบทบาทหน้าที่สำคัญต่อการศึกษา จึงแสดงให้เห็นว่าคุณเป็นผู้ที่อุทิศตนเพื่อนักเรียน และเป็นบุคคลที่สังคมคาดหวังเป็นผู้ที่พัฒนาอนาคต

6.4.2 การบรรยายสภาพในลักษณะด้านลบ

จากการวิเคราะห์ภาษาในหนังสือพิมพ์ พบว่าการใช้คำกริยาที่บ่งชี้สภาพ โดยบรรยายให้เห็นคุณลักษณะด้านลบของครู มีปริมาณการนำเสนอข่าวน้อยกว่ากระบวนการบรรยายสภาพให้เห็นคุณลักษณะด้านบวก ซึ่งการบรรยายโดยนำเสนอสภาพด้านลบเป็นการสะท้อนให้เห็นภาพครูมีคุณลักษณะด้านลบ มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ปรากฏคำบ่งชี้สภาพคือคำว่า เป็น คือ เช่นเดียวกับการนำเสนอภาพด้านบวก ดังรายละเอียด

ตัวอย่าง 158

“ย้อนปฏิบัติการล้างเมืองช่วง ช่วง 19 สาวพัน 3 โอเคกาม เสื่อม!ครูเป็นพ่อ
เล้าเสียเอง”

(ข่าวสด, 7 มีนาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 158 เป็นการนำเสนอพาดหัวข่าว โดยปรากฏคำกริยา เป็น เพื่อบรรยายให้ผู้รับสารเห็นว่าครูมีลักษณะเป็นพ่อเล้า สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2554)ได้ให้ความหมายของคำว่า “พ่อเล้า” ว่า ผู้ชายเป็นหัวหน้าเลี้ยงหญิงสาวไว้บำเรอชาย ซึ่งจากนิยามความหมายดังกล่าว จึงมีความขัดแย้งกับหน้าที่ของการเป็นครู และแสดงให้เห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม การนำเสนอจึงสะท้อนให้เห็นภาพครูมีคุณลักษณะด้านลบ

ตัวอย่าง 159

“พล.ต.อ.อัศวินกล่าวต่อว่า ต้องยอมรับว่าครูเป็นอาชีพที่เหนื่อยมากจริง ๆ ต้อง
ทุ่มเทและเสียสละดูแลเด็กจำนวนมาก ทั้งด้านวิชาการ พฤติกรรม การอบรมบ่มนิสัยให้
เด็กเป็นคนดี และเป็นอนาคตของครอบครัว ดังนั้นคุณสมบัติของครูและบุคลากรทางการ
ศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ”

(ข่าวสด, 5 ตุลาคม 2563)

จากตัวอย่าง 159 เป็นการนำเสนอข่าวจากเสียงของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ที่ได้แสดงความคิดเห็นถึงลักษณะของครู โดยปรากฏคำบ่งชี้ “เป็น” เพื่อบรรยายว่าครูคืออาชีพที่ทำงานหนัก มีความเหน็ดเหนื่อยในการประกอบอาชีพ มีภาระงานมาก การนำเสนอข่าวจึงแสดงให้เห็นว่าครูคืออาชีพที่ทำงานหนัก มีภาระงานมาก

การใช้ชนิดกระบวนการเป็นการวิเคราะห์คำหรือกลุ่มคำกริยาที่แสดงให้เห็นบทบาทของผู้กระทำ และผู้ถูกกระทำได้อย่างชัดเจน ซึ่งการวิเคราะห์ภาษาในหนังสือพิมพ์รายวันพบ

การนำเสนอภาพตัวแทนครูที่มีคุณลักษณะด้านลบ และมีความประพฤติที่ไม่เหมาะสมโดดเด่นกว่าคุณลักษณะด้านบวก มีความเป็นครูตามที่สังคมคาดหวัง ซึ่งเมื่อมีการนำเสนอข่าวครูในด้านลบ มักพบการผลิตซ้ำที่ทำให้ผู้รับสารเกิดความสนใจและต้องการติดตามข่าว เช่น การนำเสนอให้เห็นภาพครูเป็นผู้ล่วงละเมิดทางเพศ หรือคุกคามนักเรียน ผ่านกระบวนการการกระทำ ซึ่งเป็นการตอกย้ำให้เห็นภาพครูเป็นผู้ที่กระทำความผิดทางกฎหมาย ขณะที่มุมมองด้านบวกที่สื่อได้นำเสนอไม่ใช่กระบวนการที่มีความโดดเด่น ดังเช่น การปรากฏในกระบวนการสภาพ เพื่อนำเสนอให้เห็นว่า ครูเป็นผู้ที่สังคมให้ความสำคัญ ยกย่องเชิดชู

7. การใช้สหบท (Intertextuality)

ณัฐพร พานโพธิ์ทอง (2556) ได้กล่าวถึงลักษณะของสหบทว่า สหบทเป็นการนำคำพูดมากล่าวใหม่แบบตรง (direct speech) โดยจะแสดงเครื่องหมายอัญประกาศ “...” หรือบางครั้งอาจเป็นการใช้คำพูดอ้อมอ้อมแบบอ้อม (Indirect speech) ถ้อยคำที่พูดจะเป็นการนำเสนอความคิดบางประการให้เห็นมุมมองความคิดของผู้พูดที่มีต่อครูได้ เมื่อสื่อเลือกนำเสนอซ้ำ ๆ ก็จะเป็นตอกย้ำภาพให้คนในสังคมเห็นตามทีื่อนำเสนอ ซึ่งจากการวิเคราะห์ข่าวครูที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์รายวันจะพบการเสนอความคิดที่มีต่อครู ผ่านการใช้น้ำเสียง คำพูดที่นำเสนอจากบุคคล หรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งแบบตรงและแบบอ้อม โดยมักพบว่า หน่วยงานของรัฐ หรือผู้ที่มีบทบาทต่อสังคมจะเป็นผู้เสนอความคิด รองลงมาคือ นักเรียน และมีการปรากฏการนำเสนอจากมุมมองของครูเล็กน้อย ผู้วิจัยจะนำเสนอ โดยจำแนกเป็นคำพูดของบุคคล 3 กลุ่มคือ บุคคลของรัฐ หรือผู้มีบทบาทต่อการจัดการศึกษา นักเรียน ครู ดังรายละเอียด

7.1 การนำเสนอคำพูดของบุคคลของรัฐหรือผู้มีบทบาทต่อการจัดการศึกษา

จากการศึกษาตัวบทวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวันจะพบการยกถ้อยคำจากบุคคลของรัฐ เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ หรือในนามหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษามานำเสนอข่าวเพื่อสื่อมุมมองความคิด ซึ่งการยกถ้อยคำจากบุคคลเหล่านี้ จะทำให้ผู้รับสารเกิดความเชื่อถือเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจนำไปสู่การเห็นภาพตัวแทนครูที่สะท้อนจากมุมมองของรัฐ หรือผู้มีบทบาทต่อการจัดการศึกษา ดังรายละเอียด

ตัวอย่างที่ 160

“เมื่อไม่กี่วันที่ผ่านมา ฌฏฐพล ทีปสุวรรณ ในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการก็ออกมาเสนอแผนแก้ปัญหาความคิดเด็กด้วยการประกาศบูรณา

การหลักสูตรโดยเฉพาะ “วิชาประวัติศาสตร์” “เรามีความจำเป็นที่ต้องบูรณาการหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยรูปแบบในการนำเสนอ เรื่องราวต่าง ๆ ในห้องเรียนของครูผู้สอนจะต้องเปลี่ยนใหม่ ซึ่งไม่ใช่การสอนเพื่อให้เด็กมานั่งจดและท่องจำอย่างเดียว แต่ต้องสร้างเด็กและเยาวชนในอนาคตให้สัมผัสถึงโครงสร้าง เข้าใจพื้นฐานของประเทศไทยว่ามีที่ไปที่ไปอย่างไรด้วย”

(มติชน, 15 พฤศจิกายน 2563)

จากตัวอย่างที่ 160 เป็นการนำเสนอข่าวผ่านคำพูดของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการที่กล่าวถึงการพัฒนหลักสูตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย ส่งผลให้ครูผู้สอนจะต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ด้วย การใช้คำพูดของรัฐมนตรีฯ แสดงให้เห็นถึงเจตนาการสั่ง พิจารณาได้จากการใช้คำแสดงทัศนภาวะ “ต้อง” ในข้อความ “ครูผู้สอนต้องเปลี่ยนใหม่” “ต้องสร้างเด็กและเยาวชน” การนำเสนอข่าวผ่านมุมมองของรัฐเช่นนี้จึงสื่อให้เห็นว่า รัฐมีมุมมองว่าครูยังด้อยความรู้ความสามารถ ครูผู้สอนจะต้องพัฒนาตนเองเพิ่มขึ้น เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

ตัวอย่างที่ 161

“ผมไม่อยากจะให้การศึกษาปฐมวัยเป็นการเรียนที่เด็กค้นพบตัวเองได้ช้า เพราะหากเป็นเช่นนั้นจะส่งผลกระทบต่อในการเรียนของเด็กในอนาคต ดังนั้นครูผู้สอนจึงมีความสำคัญอย่างมาก โดยครูต้องได้รับการพัฒนาอย่างตรงจุด ให้มีความรอบรู้และทักษะเฉพาะสามารถค้นหาตัวตนของเด็กเล็กแต่ละคนได้รวดเร็ว เพื่อพัฒนาเต็มเต็มศักยภาพเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการคิดเป็นและแก้ปัญหาเป็น”

(ไทยรัฐ, 26 กันยายน 2563)

จากตัวอย่างที่ 161 เป็นการนำเสนอข่าวผ่านคำพูดของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ที่กล่าวมอบนโยบาย และแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โดยแสดงใจความสำคัญให้เห็นว่า ครูคือบุคคลที่มีความสำคัญ จึงต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย เพื่อจะได้พัฒนาให้เด็กมีประสิทธิภาพ การนำเสนอมุมมองเช่นนี้จึงสะท้อนให้ผู้รับสารได้เห็นว่าคุณคืออาชีพที่คนในสังคมให้ความสำคัญ ยกย่องในฐานะการเป็นผู้สร้างพัฒนาเด็ก ขณะเดียวกันมุมมองของรัฐมนตรีฯ ก็เป็นการปฏิเสธมุลบทตั้งข้อความ “ผมไม่อยากจะให้การศึกษาปฐมวัยเป็นการเรียนที่เด็กค้นพบตัวเองได้ช้า” ซึ่งสื่อความได้ว่า ปัจจุบันการศึกษาปฐมวัยทำให้เด็กค้นพบตัวเองช้า ทำให้รัฐมนตรีมีมุมมอง

เช่นนี้เกิดขึ้น ขณะเดียวกันการนำเสนอข่าวก็เป็นการสะท้อนให้เห็นว่า ปัจจุบันครูปฐมวัยยังมีความรู้ความสามารถไม่เพียงพอ ควรที่จะได้รับการอบรมพัฒนาให้มีรู้ความสามารถมากขึ้นด้วย

ตัวอย่างที่ 162

“เลขาธิการ กพฐ. กล่าวต่อไปว่า นอกจากนี่ครูจะต้องมีส่วนสำคัญในการพัฒนาและปรับตัวไปกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่ ซึ่งครูจะต้องมีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีและภาษาอังกฤษ เนื่องจากนายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (รมว.ศธ.) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูและผู้บริหารในเรื่องเทคโนโลยีและภาษาอังกฤษเป็นอย่างมาก รวมถึง สพฐ. จะต้องพัฒนาครูในประเด็นนี้ตามนโยบายของ รมว.ศธ. อย่างก้าวกระโดด อีกทั้งขณะนี้ สพฐ. ได้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาบุคลากรเพื่อความเป็นเลิศระดับเขตพื้นที่ขึ้น โดยศูนย์แห่งนี้จะทำหน้าที่ทดสอบและอบรมครูให้สอดคล้องกับความรู้ยุคดิจิทัล เช่น ภาษาอังกฤษ และเรื่องเทคโนโลยี เป็นต้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในอนาคต”

(ไทยโพสต์, 17 กรกฎาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 162 เป็นการนำเสนอมุมมองของเลขาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้คำพูดอ้างอิงแบบอ้อม โดยมีใจความสำคัญมุ่งนำเสนอให้เห็นว่าครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษาในหลักสูตรใหม่ ครูจึงควรต้องมีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีและภาษาอังกฤษตามที่รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการได้มอบนโยบายการพัฒนาครูไว้ จากคำพูดดังกล่าวจะพบการใช้คำแสดงทัศนภาวะ “ต้อง” แสดงให้เห็นมุมมองถึงการสั่งการครูให้มีการเปลี่ยนแปลง พัฒนาความรู้ความสามารถมากขึ้น การนำเสนอข่าวจึงสะท้อนให้เห็นว่ารัฐให้ความสำคัญต่ออาชีพครูในฐานะเป็นอาชีพที่มีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษา นอกจากนี้ยังสะท้อนมุมมองให้เห็นว่าครูยังขาดความรู้ความสามารถที่ควรต้องได้รับการพัฒนา รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงได้มีการจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาครู ในขณะเดียวกันก็สะท้อนให้เห็นได้ว่าครูเป็นผู้ที่อยู่ภายใต้อำนาจของรัฐ เมื่อรัฐมนตรีได้มีการมอบนโยบาย หน่วยงานใต้บังคับบัญชา และครูจึงต้องดำเนินการพัฒนาตามนโยบายที่ได้มีการสั่งการ

ตัวอย่างที่ 163

“พล.ต.อ.อัศวินกล่าวต่อว่า ต้องยอมรับว่าครู เป็นอาชีพที่เหนื่อยมากจริงๆ ต้องทุ่มเทและเสียสละดูแลเด็กจำนวนมาก ทั้งด้านวิชาการ พฤติกรรม การอบรมบ่มนิสัยให้เด็กเป็นคนดี และเป็นอนาคตของครอบครัว”

(ข่าวสด, 6 ตุลาคม 2563)

ตัวอย่างที่ 164

“ดร.ปรีดา กล่าวต่อไปว่า สำหรับการแก้ปัญหาระยะยาว อาทิ เสนอให้เพิ่มรายวิชาในหลักสูตรการเรียนครู คือวิชาเศรษฐศาสตร์การเงิน การลงทุน การดำเนินชีวิต ด้วยวิถีเศรษฐกิจแบบพอเพียง, กำหนดให้มีสถาบันการผลิตครูโดยตรงกระจายตามภูมิภาคต่างๆ จบแล้วบรรจุรับราชการครูในท้องถิ่นได้ทันที แก้ปัญหาการบรรจุห่างไกล ภูมิลาเนา, จัดสวัสดิการสวัสดิภาพครูให้เท่าเทียมกับอัยการ ทหารตำรวจ, ปรับปรุงอัตราเงินเดือนครู โดยให้ฐานเงินเดือนครูเริ่มต้นควรเพียงพอต่อการดำรงชีวิตประจำวัน และลดภาระงานครูให้เหลือแต่หน้าที่สอนอย่างเดียว”

(ไทยรัฐ, 26 พฤศจิกายน 2563)

ตัวอย่างที่ 165

“เป็นการพูดคุยที่ ซึ่งผมยินดีต้อนรับไม่ว่าจะเป็นกลุ่มนักเรียน หรือกลุ่มครูหรือผู้บริหาร เมื่อวานสิ่งที่ผมเห็นจากนักเรียน คือไม่ได้เรียกร้องให้กลุ่มของนักเรียนเพียงอย่างเดียว แต่เรียกร้องให้เพื่อนนักเรียนที่ได้รับผล กระทบจากความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เรียกร้องให้ครูที่มีภาระงานมากเกินไป และเรียกร้องว่านักเรียนได้รับสาระความรู้ที่อาจจะไม่ทันสมัย ไม่ทันเหตุการณ์ เป็นแนวคิดที่ผมดีใจ เพราะอนาคตของชาตินี้ก็ถึงเรื่องสำคัญๆ เหล่านี้”

(ข่าวสด, 21 สิงหาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 163-165 เป็นการนำเสนอมุมมองที่สื่อว่าครูเป็นคนที่ทำงานหนัก มีภาระงานมาก ดังในตัวอย่างที่ 163 เป็นการกล่าวยกคำพูดของรัฐที่กล่าวว่า “เป็นอาชีพที่เหนื่อยมากจริงๆ ต้องทุ่มเทและเสียสละดูแลเด็กจำนวนมาก..” และในตัวอย่างที่ 164 เป็นการเสนอแนว

ทางแก้ไขปัญหาครูของนักวิชาการ ความว่า “ลดภาระงานครูให้เหลือแต่หน้าที่สอนอย่างเดียว” ซึ่งในตัวอย่างที่ 165 เป็นการนำเสนอมุมมองในลักษณะกล่าวอ้อม ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้นำคำกล่าวของกลุ่มนักเรียนที่มาเรียกร้องชุมนุมมากล่าวซ้ำ คือ “เรียกร้องให้ครูที่มีภาระงานมากเกินไป” ซึ่งนักเรียนได้สะท้อนให้เห็นว่าการที่ครูมีภาระงานมาก ย่อมส่งผลกระทบต่อนักเรียนด้วย ขณะเดียวกันในข้อเรียกร้องชุมนุมของนักเรียนก็มีการสะท้อนให้เห็นมุมมองว่า ครูไม่พัฒนาการจัดการเรียนการสอน ไม่พัฒนาความรู้ความสามารถด้วยการเลือกนำเสนอมุมมองและนำเสนอผ่านสื่อจึงสามารถสะท้อนภาพครูเป็นผู้ที่มีภาระงานมาก และครูยังด้อยความรู้ความสามารถ

ตัวอย่างที่ 166

“การแก้ไขปัญหานี้สินครูครั้งนี้ จะดูภาพรวม ทั้งปรับลดดอกเบี้ย พักชำระหนี้ เพื่อช่วยผ่อนคลายเป็นครูสามารถหายใจได้ในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือน ผมทราบดีถึงความกดดันในการใช้ชีวิตของข้าราชการเงินเดือนอย่างครูที่มีภาระต่าง ๆ ให้แบกรับ ก็พยายามหาช่องทางให้มีโอกาสขยับตัวได้คล่องมากขึ้น นายณัฐพลกล่าว”

(มติชน, 2 มีนาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 166 เป็นการเสนอข่าวแนวทางการแก้ไขปัญหานี้สินของครูที่นำเสนอโดยรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งการนำเสนอของรัฐที่ช่วยเหลือครูจึงตอกย้ำให้เห็นภาพครูที่ขาดแคลนทุนทรัพย์มีสถานภาพการเงินไม่เท่าเทียมผู้อื่นในสังคมซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นภาพคุณลักษณะด้านลบของครู

7.2 การนำเสนอคำพูดของนักเรียน

จากการศึกษาตัวบทวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวัน จะพบการนำเสนอข่าวครูผ่านมุมมองคำพูดของนักเรียน แม้จะพบได้ในปริมาณไม่มาก แต่การนำเสนอข่าวจากมุมมองของนักเรียนจะทำให้เห็นภาพบางประการที่นักเรียนได้สื่อสารถึงครู ดังรายละเอียด

ตัวอย่างที่ 167

“น้องกวางตั้งกล่าวว่า “ความรุนแรงในสถานศึกษาที่เราเห็นบ่อยครั้งคือ ครูใช้ไม้เรียวตีนักเรียน แต่ไม่เรียวนั้นสร้างคนจริงหรือไม่ การมองนักเรียนเป็นลูกหลาน แต่สิ่งที่ครูทำกับนักเรียนมันถูกมันควรแล้วหรือ นักเรียนต้องอยู่นิ่งให้ครูตีเท่านั้นหรือ”

(มติชน, 1 สิงหาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 167 เป็นการนำเสนอผ่านมุมมองของนักเรียน โดยชี้ให้เห็นว่า การทำ ความรุนแรง การทำโทษนักเรียนที่เกินกว่าเหตุในโรงเรียนเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง การนำเสนอ เช่นนี้สะท้อนให้ผู้รับสารเห็นว่า ครูเป็นผู้ที่สร้างความรุนแรงต่อนักเรียน และแสดงให้เห็นภาพครุ ละเลย ไม่ได้ดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด ทำให้เกิดปัญหาลักษณะนี้ขึ้นบ่อยครั้ง

ตัวอย่างที่ 168

“ขณะที่ประเด็นการมีส่วนร่วมก็ไม่เคยเห็นมีโรงเรียนไหนทำ จะเห็นได้ว่ามีครูบาง คนชมชมนักเรียน ชูจะฟ้อง ตัดคะแนน ชูไล่ออก ซึ่งจะเห็นบ่อยมาก” น้องมิกกล่าว

(ข่าวสด, 28 กุมภาพันธ์ 2563)

จากตัวอย่างที่ 168 เป็นการนำเสนอประเด็นนักเรียนถูกครูบังคับตัดผม ซึ่งเป็นปัญหาที่ มักถูกนำเสนอในสื่อหนังสือพิมพ์ ซึ่งการนำเสนอผ่านการพูดของนักเรียนแสดงให้เห็นมุมมอง ความคิดของเด็กที่ว่าครูคือผู้ที่ใช้อำนาจ เพื่อให้ให้นักเรียนได้เกรงกลัวครู พิจารณาได้จากการใช้ คำว่า “ชู” ย้ำ ๆ ในการกระทำลักษณะต่าง ๆ ที่ครูประพฤติปฏิบัติต่อนักเรียน ซึ่งสะท้อนให้เห็น ภาพครูเป็นผู้ที่ใช้อำนาจ

7.3 การนำเสนอคำพูดของครู

การนำเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์รายวัน จะพบการยกถ้อยคำของครูที่ได้แสดงมุมมอง ความคิดเห็นผ่านการนำเสนอข่าว ซึ่งมีปริมาณการนำเสนอคำพูดของครูไม่มาก แต่สามารถแสดง ให้เห็นถึงความคิดของครู เพื่อนำเสนอภาพตัวแทนได้ ดังรายละเอียด

ตัวอย่างที่ 169

“นางพรพิไล เดชภักดี ครูปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลควนกาหลง จ.สตูล ครูผู้ เสียสละสร้างต้นกล้าให้แก่เด็ก ที่ได้รับรางวัลครูสภาระดับดีเด่น กล่าวว่า “อยากฝากครู รุ่นใหม่และครูทุกคนให้ภาคภูมิใจในความเป็นครู เพราะอาชีพครูคืออาชีพแห่งการสร้าง คน ไม่ว่าโลกจะเปลี่ยนแปลงด้วยเทคโนโลยีแค่ไหน แต่ครูจะต้องดูแลใส่ใจลูกศิษย์ ตลอดเวลา พร้อมกับส่งเสริมให้เด็กมีความรู้คู่คุณธรรม เพราะเราเปรียบเสมือนเรือจ้างที่ จะต้องส่งเด็กให้ถึงฝั่ง”

(ไทยรัฐ, 17 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 169 เป็นการพูดของครูที่ได้สื่อสารไปยังครูรุ่นใหม่ ให้เกิดความภูมิใจในการเป็นครู ซึ่งบทบาทหน้าที่ของครูเป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่ในการสร้างคน การนำเสนอของหนังสือพิมพ์จึงแสดงให้เห็นภาพครูเป็นอาชีพที่มีความน่าภาคภูมิใจ

ตัวอย่างที่ 170

“คุณครูสำเนียง โคจ่างค์ ครูประจำโรงเรียนวัดไผ่วง กล่าววว่า ตนเองเป็นข้าราชการครู กับพี่เลี้ยงเด็กและเจ้าหน้าที่ธุรการ ที่ช่วยกันสอน เหนื่อยก็ต้องทนเพื่อเด็กๆ เพื่อชุมชน ในส่วนเรื่องครูที่จะมาช่วยสอนเพิ่ม ทั้งนี้เขตพื้นที่การศึกษาบอกว่าต้องรอดตามขั้นตอน ตามระเบียบขั้นตอนของกระทรวง ที่ทำทุกวันนี้ใจล้น ๆ จิตวิญญาณของความเป็นครู”

(มดิชน, 20 ตุลาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 170 เป็นการนำเสนอผ่านมุมมองของครูที่กล่าวถึงภาระหน้าที่ที่ต้องทำแม้ว่าจะต้องทำงานด้วยความเหน็ดเหนื่อย ต้องอดทน แต่ครูก็ทำด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู มุมมองของครูที่สื่อได้นำเสนอ แสดงให้เห็นภาพครูเป็นผู้ที่เสียสละ อุทิศตนเพื่อนักเรียนและสังคม ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ดีของความเป็นครู

จากผลของการศึกษาภาษาในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวันไทย ผู้วิจัยพบว่าสื่อหนังสือพิมพ์มีกลวิธีในการนำเสนอข่าวด้วยกลวิธีทางภาษาที่สะท้อนภาพตัวแทนครู โดยนำเสนอให้เห็นภาพตัวแทนครู 2 ลักษณะ คือ ภาพตัวแทนครูที่มีคุณลักษณะด้านลบและมีความประพฤติไม่เหมาะสม และภาพตัวแทนครูที่มีคุณลักษณะด้านบวกและมีความเป็นครูตามที่สังคมคาดหวัง ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอรายละเอียดภาพตัวแทนที่ถูกประกอบสร้างจากกลวิธีทางภาษาในบทที่ 4 ต่อไป

บทที่ 4

ภาพตัวแทนครูในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวันไทย

การนำเสนอในบทที่ 4 เป็นผลการศึกษาภาพตัวแทนครูที่ผู้วิจัยวิเคราะห์ได้จากกลวิธีทางภาษาในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวันไทย ซึ่งสื่อหนังสือพิมพ์ได้นำเสนอข่าวผ่านกลวิธีทางภาษา 7 กลวิธี ดังที่ได้กล่าวในบทที่ 3 ซึ่งจะพบว่าหนังสือพิมพ์ได้ถ่ายทอดความคิดผ่านข่าวที่เกี่ยวข้องกับครู ประกอบกับบริบททางสังคมวัฒนธรรมที่มีส่วนในการประกอบสร้างภาพตัวแทน ในบทนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลของการศึกษา แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 1. ภาพตัวแทนครูในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวันไทย 2. วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม และวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม

1. ภาพตัวแทนครูในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวันไทย

จากการศึกษาตัวบทหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่าสื่อได้มีการนำเสนอข่าวผ่านการใช้กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนครู รวม 9 ภาพตัวแทน ดังนี้

- 1.1 ครูคืออาชีพที่น่าภาคภูมิใจ
- 1.2 ครูคือผู้อุทิศตนเพื่อนักเรียนและสังคม
- 1.3 ครูคือบุคคลที่สังคมคาดหวังเป็นผู้พัฒนาอนาคต
- 1.4 ครูคือบุคคลที่สังคมศรัทธายกย่องเชิดชู
- 1.5 ครูเป็นผู้มีภาระหน้าที่หลากหลาย
- 1.6 ครูควรได้รับการพัฒนา
- 1.7 ครูมีภาระหนี้สิน
- 1.8 ครูใช้อำนาจในทางมิชอบ
- 1.9 ครูเป็นผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย

1.1 ครูคืออาชีพที่น่าภาคภูมิใจ

การนำเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์รายวันแสดงให้เห็นภาพครูคืออาชีพที่น่าภาคภูมิใจผ่านกลวิธีการใช้สหบทในการประกอบสร้างภาพตัวแทนมากที่สุด ซึ่งสื่อได้เลือกยกถ้อยคำมานำเสนอข่าว โดยผู้ที่แสดงความคิดเห็นให้เห็นภาพเด่นชัดคือ รัฐหรือผู้ที่มีบทบาทต่อการศึกษา ซึ่งมุ่งนำเสนอให้เห็นว่าครูคืออาชีพที่น่าภาคภูมิใจ และสร้างการรับรู้ให้ผู้รับสารเห็นว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่มีความสำคัญ มีบทบาทที่สำคัญต่อประเทศชาติ ตลอดจนครูเป็นผู้ที่สร้างคุณงามความดีให้แก่ นักเรียนและสังคม สร้างความตระหนักให้กับครูรุ่นใหม่ให้มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพ และนำเสนอให้ครูทุกคนมีความรู้สึกภาคภูมิใจในการเป็นครู ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1

“คนเป็นครูต้องภาคภูมิใจในวิชาชีพ ตนยังมีความเชื่อมั่นต่อการศึกษาไทย เรายังยึดแบบอย่างประเทศที่มีการศึกษาที่ดี”

(ไทยรัฐ, 18 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 1 เป็นการนำเสนอข่าวจากมุมมองของอธิบดีมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งที่ได้แสดงทัศนะให้โดยปรากฏคำช่วยกริยา “ต้อง” ทำหน้าที่ประกอบกับคำกริยา ภาคภูมิใจ ซึ่งในที่นี้คือการแสดงเจตนาของผู้ส่งสารว่า การเป็นครูย่อมต้องมีความภาคภูมิใจในวิชาชีพ การนำเสนอเช่นนี้เป็นการย้ำภาพคุณค่าความยิ่งใหญ่ของอาชีพครูว่ามีความสำคัญต่อสังคม เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า และผู้เป็นครูย่อมต้องมีความภาคภูมิใจต่ออาชีพของตนเอง แม้ว่ามุมมองดังกล่าวสามารถสื่อมูลบทว่าอาจมีครูในสังคมที่ไม่ได้ภูมิใจในอาชีพ แต่การนำเสนอผ่านสหบทในการนำเสนอข่าวเช่นนี้ก็เป็นการสร้างมุมมองให้ผู้รับสารเห็นได้ว่า อาชีพครูเป็นอาชีพที่น่าภาคภูมิใจ

ตัวอย่างที่ 2

“บอกได้เลยว่า ไม่มีอะไรที่ภาคภูมิใจเท่าความเป็นครู เพราะการที่เราได้เห็นลูกศิษย์จบไปแล้วได้ดีเราจะมีความสุข เห็นศิษย์อยู่ในตำแหน่งต่าง ๆ ที่มีบทบาทต่อชาติช่วยเหลือประเทศได้ เรามีโอกาสเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ทำให้เขาเป็นคนแบบนี้ได้ ก็รู้สึกมีความสุขมาก เพราะฉะนั้นผมเชื่อว่าจิตวิญญาณความเป็นครู ทำให้เราอยากเป็นครู”

(ไทยรัฐ, 29 กันยายน 2563)

จากตัวอย่าง 2 เป็นส่วนหนึ่งของปาฐกถาของประธานคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาที่ได้แสดงทัศนะถึงการประกอบอาชีพครูว่าเป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจ เป็นสิ่งที่จะสร้างความสุขได้ เมื่อครูได้ปฏิบัติอบรมสั่งสอนศิษย์จนประสบความสำเร็จ มุมมองของผู้ที่ส่งสารจึงชี้ให้เห็นได้ว่า อาชีพครูเป็นอาชีพที่น่าภาคภูมิใจ ในฐานะเป็นอาชีพที่สร้างคนได้ การนำเสนอเช่นนี้จึงสื่อให้เห็นภาพตัวแทนครูคืออาชีพที่น่าภาคภูมิใจ

ตัวอย่างที่ 3

“ขออ้อว่า... “อาชีพครู” แม้เป็นอาชีพที่เหนื่อย แต่ “ภูมิใจ”...เพราะอยากเห็นเด็กได้ดีมีอนาคตที่ดี จนเกิดความผูกพันกัน บางครั้งลูกศิษย์เรียนจบไปแล้ว ก็มีแวะเวียนมา

เยี่ยมเยียนในวันสำคัญ เช่น วันเกิดของครูมักซื้อเค้กมาอวยพร หรือวันครูก็กลับมาไหว้ครูอยู่เสมอ”

(ไทยรัฐ, 16 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 3 เป็นการนำเสนอข่าวให้เห็นถึงความภาคภูมิใจในการประกอบอาชีพครู แม้ว่าจะเป็นอาชีพที่เจ็ดเหนื่อย แต่เป็นอาชีพที่ครูมีจะเกิดความภูมิใจที่ได้เห็นความสำเร็จของลูกศิษย์ หรือศิษย์ได้กลับมาหาในวันสำคัญ การนำเสนอข่าวจึงสื่อให้เห็นภาพตัวแทนครูคืออาชีพที่น่าภาคภูมิใจ

จากการศึกษาภาษาในการประกอบสร้างภาพตัวแทนครูคืออาชีพที่น่าภาคภูมิใจ จะเห็นได้ว่า ภาพตัวแทนดังกล่าวเป็นการสะท้อนให้เห็นมุมมองที่สอดคล้องกับความคิดของคนทั่วไปในสังคมที่ยกย่องเชิดชูผู้ที่ประกอบอาชีพครู เพราะเป็นอาชีพที่มีความยิ่งใหญ่ในการสร้างบ่มเพาะคน การประกอบอาชีพครูจึงเป็นอาชีพที่น่าภาคภูมิใจ การนำเสนอภาพตัวแทนได้ถูกถ่ายทอดผ่านกลวิธีทางภาษาการใช้ชนิดกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ และพบว่าการใช้สหบทเป็นกลวิธีที่ปรากฏโดดเด่นในการประกอบสร้างภาพตัวแทนครูคืออาชีพที่น่าภาคภูมิใจ ดังตาราง

ตาราง 17 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนครูคืออาชีพที่น่าภาคภูมิใจ

กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนครูคืออาชีพที่น่าภาคภูมิใจ							
ภาพตัวแทน	การใช้คำศัพท์	การใช้คำแสดงทัศนภาวะ	การใช้โครงสร้างประโยคกรรม	การใช้มูลบท	การใช้ปฏิบัติมูลบท	การใช้ชนิดกระบวนการ	การใช้สหบท
ภาพตัวแทนครูคืออาชีพที่น่าภาคภูมิใจ						✓	✓

1.2 ครูคือผู้อุทิศตนเพื่อนักเรียนและสังคม

การนำเสนอข่าวครูในหนังสือพิมพ์รายวันจะพบการนำเสนอภาพครูที่อุทิศตนเพื่อนักเรียนและสังคม เป็นภาพที่มีความเด่นชัดในการนำเสนอมุมมองคุณลักษณะด้านบวกถึง

การปฏิบัติตนของครู อีกทั้งเป็นภาพตัวแทนที่สอดคล้องกับมุมมองความเป็นครูที่ดีตามความคิดของคนในสังคม การนำเสนอภาพดังกล่าวได้ถูกถ่ายทอดผ่านการใช้ชนิดกระบวนการ โดยเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำกริยาที่สื่อถึงการกระทำที่ดีเพื่อนักเรียนและสังคมมากที่สุด การใช้กลวิธีนี้ส่งผลให้ผู้รับสารเห็นภาพว่าครูเป็นผู้อุทิศตน มีความเสียสละในการดูแลนักเรียน มุ่งมั่นทุ่มเทเพื่อ นักเรียน สังคมจึงให้ความสำคัญ เคารพยกย่อง การนำเสนอข่าวจึงเป็นการย้ำให้สังคมเห็นภาพตัวแทนครูคือผู้อุทิศตนเพื่อนักเรียนและสังคม ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 4

“นับว่าภาระหน้าที่ของ “ครู”...มีความสำคัญต่างต้องทุ่มเทร่างกายและแรงใจ โดยเฉพาะครูในโรงเรียน...พื้นที่ถิ่นทุรกันดาร ที่มีครูจำนวนไม่น้อย...ยอมเสียสละ ทั้งชีวิต ความสุขสบาย มุ่งมั่นพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความเท่าเทียมด้านการศึกษา นำพาพัฒนาคุณภาพชีวิตและครอบครัวให้ดีขึ้น”

(ไทยรัฐ, 15 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 4 เป็นการนำเสนอข่าวถึงครูในพื้นที่ถิ่นทุรกันดารที่แสดงให้เห็นภาพครูเป็นผู้ที่ทุ่มเท เสียสละ อุทิศตนเพื่อนักเรียน ผ่านการใช้กลวิธีทางศัพท์โดยแสดงคำและกลุ่มคำกริยา “ทุ่มเท” “ยอมเสียสละ” “ทั้งชีวิตความสุขสบาย” “มุ่งมั่นพัฒนา” ซึ่งการใช้กลุ่มคำดังกล่าวสะท้อนให้เห็นคุณลักษณะที่ดีของครู เป็นพฤติกรรมที่สังคมคาดหวังให้ครูในสังคมประพฤติปฏิบัติ ภาพที่สื่อนำเสนอจึงเป็นการแสดงให้เห็นภาพตัวแทนครูคือผู้อุทิศตนเพื่อนักเรียนและสังคม

ตัวอย่างที่ 5

“พระองค์ทรงเห็นว่าครูอาสาสมัครในโครงการ กพด. ทุ่มเทเสียสละมากไปบุกเบิก จัดการเรียนการสอนให้ชาวบ้านในพื้นที่ที่โรงเรียนในสังกัด สพฐ. และโรงเรียน ตชด. เข้าไม่ถึง เมื่อปี 2554 พระองค์ท่านเสด็จฯ จ.ตาก ตรัสกับตนในขณะที่ดำรงตำแหน่งเลขาธิการ กศน. ว่า “เมื่อไหร่ครูของฉันจะได้เป็นข้าราชการ” นับแต่นั้นมาตนพยายามหาอัตราเพื่อบรรจุครูกลุ่มนี้เข้ารับราชการ”

(ไทยรัฐ, 29 ตุลาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 5 เป็นการนำเสนอข่าว โดยปรากฏคำกริยาที่สื่อความหมายการกระทำ ความดีเพื่อนักเรียนและสังคม “ทุ่มเท” “เสียสละ” โดยมีครูเป็นผู้ที่แสดงการกระทำ ซึ่งจะเห็นได้ว่า

ข่าวได้เลือกนำเสนอผ่านมุมมองของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทำให้ผู้รับสารเห็นถึงความสำคัญของครูเพิ่มมากขึ้น และเห็นว่าครูเป็นผู้ที่เสียสละตนเอง การนำเสนอข่าวเช่นนี้จะเป็นการช่วยให้ผู้รับสารเห็นภาพตัวแทนครูที่อุทิศตนเพื่อนักเรียนและสังคม

ตัวอย่างที่ 6

“ครูคือบุคลากรที่สำคัญยิ่งของหน่วยงานทางการศึกษาที่ต้องเกษียณอายุราชการหลายท่านอาจรับราชการยาวนานมากกว่า 40 ปี นับว่าสร้างคุณประโยชน์ให้กับสังคมอย่างหาที่เปรียบมิได้ เสียสละแรงกายแรงใจอุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานที่ทรงคุณค่ายิ่ง” ผมเองที่มาเยือนตรงนี้ได้ก็เพราะครูอยู่ในดวงใจผม อย่างไรก็ตาม นายกฤษ ละมูลมอญ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 กล่าวให้กำลังใจแก่บุคลากรครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจ”

(ไทยรัฐ, 16 กันยายน 2563)

จากตัวอย่างที่ 6 เป็นการนำเสนอข่าวที่มุ่งแสดงให้เห็นว่าครูเป็นอาชีพที่มีความสำคัญและมีความยิ่งใหญ่ ซึ่งครูต้องเสียสละแรงกายแรงใจในการปฏิบัติหน้าที่ แสดงให้เห็นผ่านการใช้คำกริยาที่สื่อความหมาย “เสียสละ” “อุทิศ” การแสดงการกระทำของครูเป็นที่สั่งนายกองเขตชูสะท้อนให้ผู้รับสารเห็นภาพตัวแทนครูคือผู้อุทิศตนเพื่อนักเรียนและสังคม

จากการนำเสนอข่าวครูในหนังสือพิมพ์รายวัน จะเห็นได้ว่าภาพตัวแทนครูคือผู้อุทิศตนเพื่อนักเรียนและสังคมเป็นภาพที่สะท้อนให้เห็นคุณลักษณะที่ดี เป็นความประพฤติของครูที่เหมาะสมในการกระทำตนเพื่อนักเรียน สอดคล้องกับจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งภาพตัวแทนได้ถูกถ่ายทอดผ่านกลวิธีการใช้คำศัพท์ โดยเลือกใช้คำหลักที่สื่อถึงครู การเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำที่ปรากฏร่วมกับคำว่าครู และพบว่าสื่อได้ใช้กลวิธีชนิดกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำมากที่สุด ดังตาราง

ตาราง 18 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนครูคือผู้อุทิศตนเพื่อนักเรียนและสังคม

กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนครูคือผู้อุทิศตนเพื่อนักเรียนและสังคม							
ภาพตัวแทน	การใช้คำศัพท์	การใช้คำแสดงทัศนภาวะ	การใช้โครงสร้างประโยคกรรม	การใช้มูลบท	การใช้ปฏิเสธมูลบท	การใช้ชนิดกระบวนการ	การใช้สหบท
ภาพตัวแทนครูคือผู้อุทิศตนเพื่อนักเรียนและสังคม	✓					✓	

1.3 ครูคือบุคคลที่สังคมคาดหวังเป็นผู้พัฒนาอนาคต

จากการวิเคราะห์ภาษาในการนำเสนอข่าว แสดงให้เห็นภาพตัวแทนครูคือบุคคลที่สังคมคาดหวังเป็นผู้พัฒนาอนาคต ผ่านการนำเสนอข่าวที่มุ่งแสดงให้เห็นว่าเมื่อโลกยุคสมัยมีการเปลี่ยนแปลง หน่วยงานที่มีอำนาจในการผลิตครูมักจะนำเสนอมุมมองต่อครูที่ชี้ว่าสังคมมีความคาดหวังว่าครูจะเป็นผู้ที่ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือพัฒนาเด็กนักเรียน การศึกษา หรือประเทศชาติต่อไปในอนาคต โดยภาพตัวแทนครูคือบุคคลที่สังคมคาดหวังเป็นผู้พัฒนาอนาคตได้ถูกนำเสนอผ่านกลวิธีการใช้คำศัพท์ ซึ่งพบได้มากในกลวิธีการใช้คำหรือกลุ่มคำที่ปรากฏร่วมกับคำว่าครูที่สื่อความหมาย อนาคต มากที่สุด ดังรายละเอียด

ตัวอย่างที่ 7

“สิ่งสำคัญสำหรับครูยุคใหม่คือ การ *Coaching* ซึ่งไม่เน้นการสอนแบบท่องจำ แต่ครูจะทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา และอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กเติบโตตามสมรรถนะของตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ”

(เดลินิวส์, 2 ธันวาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 7 เป็นการนำเสนอให้ผู้รับสารเห็นบทบาทหน้าที่ของครูรุ่นใหม่ โดยมีการนำเสนอผ่านกลวิธีการใช้คำปรากฏร่วมกับครูโดยใช้คำที่สื่อความหมายยุคสมัยของแต่ละช่วง

อายุ “ยุคใหม่” เพื่อชี้ให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ในช่วงเวลาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต แสดงให้เห็นถึงความคาดหวังที่ครูจะต้องทำหน้าที่ในการพัฒนาผู้เรียน พัฒนาการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ดีที่สังคมมีความคาดหวังต่อครู

ตัวอย่างที่ 8

“นี่ไม่ใช่เรื่องปกติ นี่คือสัญญาณในสังคมไทยที่จะเกิดข่าวร้ายไม่ต่อพัฒนาสังคม เราเห็นโจทย์เดียวกัน ไม่ไกลเกินกว่าจะรับรู้ หลายคนอาจปิดตา แต่เราได้ยินเสียงจากคนอื่นก็เจอเช่นกัน ครูรุ่นใหม่เขาพร้อมจะอยู่กับเด็ก เป็นคนกลางคุยกับผู้ใหญ่มากขึ้น”

(มติชน, 1 กันยายน 2563)

จากตัวอย่างที่ 8 จะเห็นได้ว่า สื่อมีการนำเสนอให้เห็นถึงภาพครูเป็นผู้ที่สังคมคาดหวัง เป็นผู้พัฒนาอนาคต โดยพิจารณาได้จากการใช้คำปรากฏร่วมกับครู “รุ่นใหม่” ที่แสดงให้เห็นภาพครูที่เป็นคนรุ่นใหม่ ประกอบกับการนำเสนอของสื่อหนังสือพิมพ์ที่ชี้ให้เห็นว่าครูรุ่นใหม่จะสามารถเป็นผู้ที่พัฒนาสังคม และสามารถดูแลนักเรียน พร้อมทั้งเป็นผู้ที่สามารถสื่อสารกับผู้ใหญ่ได้ ดังนั้น การนำเสนอของหนังสือพิมพ์จึงสะท้อนให้เห็นภาพตัวแทนครูเป็นผู้ที่สังคมคาดหวังเป็นผู้พัฒนาอนาคต

ตัวอย่างที่ 9

“หากมองให้รอบด้านผู้เรียนจะได้ประโยชน์จากทั้ง 2 ฝ่าย เพราะเด็กจะได้เรียนกับครูที่มีประสบการณ์อย่างยาวนาน และนำประสบการณ์เหล่านั้นมาต่อยอดความรู้ให้แก่ศิษย์ อีกทั้งครูเกษียณยังมีประโยชน์ แม้อายุ 60 ปีแล้ว แต่ยังไม่แก่ ยังสามารถทำงานต่อได้ ส่วนครูรุ่นใหม่เป็นครูเก่งที่มีความรู้ในศตวรรษที่ 21 ก็สามารถเข้ามาพัฒนาเด็กยุคใหม่ได้ ซึ่งผมมองว่าต้องมีความสำคัญอย่างเสมอร่วมกัน”

(ไทยโพสต์, 15 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 9 เป็นการนำเสนอข่าวประเด็นการเปรียบเทียบการจ้างครูที่เกษียณอายุราชการกับครูที่จบการศึกษาใหม่ โดยสื่อนำเสนอให้เห็นว่าครูที่เพิ่งจบการศึกษา เป็นครูรุ่นใหม่ที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับยุคสมัย ซึ่งจะสามารถพัฒนานักเรียนในยุคนศตวรรษที่ 21 ได้ ซึ่งครูรุ่นใหม่ก็มีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา โดยสื่อได้ใช้คำปรากฏร่วมกับครู “รุ่นใหม่” เพื่อ

เป็นการแสดงให้เห็นภาพครูเป็นผู้ทันสมัย มีความคิด ความรู้ ความสามารถที่มีความเหมาะสม การนำเสนอจึงสะท้อนให้เห็นภาพครูเป็นผู้ที่สังคมคาดหวังเป็นผู้พัฒนาอนาคต

จะเห็นได้ว่าการนำเสนอข่าวของสื่อ มีการใช้กลวิธีทางภาษาที่นำเสนอให้เห็นว่าครูเป็นบุคคลที่สังคมคาดหวังถึงการเป็นผู้พัฒนาอนาคต ขณะเดียวกันการนำเสนอข่าวเพื่อชี้ให้เห็นมุมมองถึงสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาต่อไป ก็เป็นสิ่งที่ต่อยอดให้เห็นถึงการมีอยู่ เป็นอยู่ในปัจจุบันว่าครูในสังคมไทยอาจควรได้รับการพัฒนา การดูแลจากหน่วยงานภาครัฐเพิ่มเติม เพื่อให้เป็นไปตามที่สังคมคาดหวัง ซึ่งการนำเสนอมุมมองภาพตัวแทนครูคือบุคคลที่สังคมคาดหวังเป็นผู้พัฒนาอนาคตได้ถูกถ่ายทอดผ่านกลวิธีทางภาษาการใช้คำศัพท์ ซึ่งเป็นการใช้คำหรือกลุ่มคำที่ปรากฏร่วมกับคำว่าครู และการใช้ชนิดกระบวนการ ดังตาราง

ตาราง 19 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนครูคือบุคคลที่สังคมคาดหวังเป็นผู้พัฒนาอนาคต

กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนครูคือบุคคลที่สังคมคาดหวังเป็นผู้พัฒนาอนาคต							
ภาพตัวแทน	การใช้คำศัพท์	การใช้คำแสดงทัศนภาวะ	การใช้โครงสร้างประโยคกรรม	การใช้มูลบท	การใช้ปฏิเสธมูลบท	การใช้ชนิดกระบวนการ	การใช้สหบท
ภาพตัวแทนครูคือบุคคลที่สังคมคาดหวังเป็นผู้พัฒนาอนาคต	✓					✓	

1.4 ครูคือบุคคลที่สังคมศรัทธายกย่องเชิดชู

จากการวิเคราะห์ภาษาในวาทกรรมข่าวหนังสือพิมพ์ สื่อได้นำเสนอให้เห็นว่าผู้ที่ประกอบอาชีพครูเป็นผู้ที่ต้องรักษาจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีการประพฤติปฏิบัติตนพร้อมด้วยคุณงามความดี อีกทั้งเป็นผู้ที่ไม่หยุดนิ่ง มีการพัฒนาตนเองและต้องมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาศิษย์ให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเป็นคนดีของสังคม ทำให้สังคมให้ความสำคัญ ศรัทธา

และเคารพยกย่องเชิดชูครู ซึ่งสื่อหนังสือพิมพ์ได้นำเสนอให้ผู้รับสารเห็นถึงการยกย่องครูผ่านกลวิธีการใช้ชนิดกระบวนการ โดยผู้ผลิตตัวบทได้เลือกใช้คำหรือกลุ่มคำกริยาที่สื่อความหมายการยกย่องเชิดชูมากที่สุด เพื่อสะท้อนภาพตัวแทนครูคือบุคคลที่สังคมศรัทธายกย่องเชิดชู ดังรายละเอียด

ตัวอย่างที่ 10

“ณัฐพล ทีปสุวรรณ รมว.ศึกษาธิการมอบรางวัล ครูภาษาไทยดีเด่น ประจำปี 2562 ให้ จุไรรัตน์ แป้นโก ครูชำนาญการพิเศษ ร.ร.เทศบาล5 (พหลโยธิน-รามินทรภักดี) อ.เมืองราชบุรี ในวันครูที่ผ่านมา ณ หอประชุมคุรุสภา”

(ไทยรัฐ, 23 มกราคม 2563)

ตัวอย่างที่ 11

“น.ส.ประไพพร อุทธิยา รักษาการศึกษานิเทศก์ จ.แพร่ ได้ลงนามประกาศผลการคัดเลือกครูผู้สอนดีเด่นปี 63 ในระดับจังหวัดเพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติครูผู้สอนดีเด่นให้เป็นแบบอย่างแก่ครูทั่วไป ส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่ครูผู้สอนดีเด่นผลการคัดเลือก

(ไทยรัฐ, 28 กรกฎาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 10-11 เป็นการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับการมอบรางวัลให้แก่ครูที่มีผลงานที่ดีเด่น ควรค่ากับการยกย่อง ซึ่งจะพบว่าสื่อได้เลือกใช้คำและกลุ่มคำกริยาที่มีความหมายสื่อถึงการยกย่องเชิดชู “มอบรางวัล” “ยกย่อง” “เชิดชูเกียรติ” ซึ่งการใช้กลุ่มคำดังกล่าว มีรัฐเป็นผู้ที่กระทำต่อครู โดยการใช้คำดังกล่าวนั้น สะท้อนให้เห็นว่าครูคือบุคคลที่ประกอบคุณงามความดี มีคุณลักษณะความเป็นครูดีรัฐจึงได้ยกย่อง การนำเสนอข่าวของสื่อหนังสือพิมพ์จึงแสดงให้เห็นภาพตัวแทนครูคือบุคคลที่สังคมศรัทธายกย่องเชิดชู

ตัวอย่างที่ 12

“งานวันครูครั้งแรกจัดขึ้นเมื่อวันที่ 16 มกราคม 2500 จากนั้นจัดมาอย่างต่อเนื่อง จนถึงปีนี้จัดเป็นครั้งที่ 64 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระลึกถึงพระคุณบูรพาจารย์ เพื่อส่งเสริมสามัคคีธรรมระหว่างครู และความเข้าใจอันดีระหว่างครูกับประชาชน และเพื่อส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่ประกอบคุณงามความดี

หรือทำคุณประโยชน์ต่อวงการศึกษาก็เป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชน และเป็นแบบอย่างให้เยาวชนรุ่นหลังได้ยึดถือปฏิบัติตาม”

(มติชน, 17 มกราคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 12 สื่อหนังสือพิมพ์ได้นำเสนอข่าวเกี่ยวกับการจัดงานวันครู โดยแสดงให้เห็นวัตถุประสงค์ของการจัดงาน ซึ่งจะพบการใช้คำและกลุ่มคำกริยาที่นำเสนอให้เห็นว่าสังคมเคารพยกย่องครู จากการใช้คำกริยา “ระลึกถึง” “ยกย่อง” “เชิดชูเกียรติ” การนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์เช่นนี้เป็นการแสดงให้เห็นให้ผู้รับสารได้เห็นภาพตัวแทนครูคือบุคคลที่สังคมศรัทธายกย่องเชิดชู

ภาพตัวแทนครูคือบุคคลที่สังคมศรัทธาเคารพยกย่องเชิดชู เป็นภาพตัวแทนที่ได้ถูกถ่ายทอดผ่านกลวิธีทางภาษาในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวันด้วยกลวิธีที่มีความหลากหลาย คือการใช้คำศัพท์ ทั้งการใช้คำหลัก และการใช้คำหรือกลุ่มคำที่ปรากฏร่วมกับครู ซึ่งพบว่าสื่อได้เลือกนำเสนอโดยใช้กลวิธีการใช้ชนิดกระบวนการมากที่สุด ขณะเดียวกันปริมาณข่าวที่สะท้อนให้เห็นภาพตัวแทนนี้มีปริมาณน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณข่าวที่มุ่งนำเสนอให้เห็นคุณลักษณะความประพฤติที่ไม่เหมาะสม แต่ยังคงสามารถสะท้อนให้เห็นภาพคุณลักษณะที่ดีที่สังคมเคารพยกย่องได้ อีกทั้งเป็นการตอกย้ำความคิดเดิมที่มีอยู่ในสังคม ดังตาราง

ตาราง 20 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนครูคือบุคคลที่สังคมศรัทธาเคารพยกย่องเชิดชู

กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนครูคือบุคคลที่สังคมศรัทธาเคารพยกย่องเชิดชู							
ภาพตัวแทน	การใช้คำศัพท์	การใช้คำแสดงทัศนภาวะ	การใช้โครงสร้างประโยคกรรม	การใช้มูลบท	การใช้ปฏิบัติมูลบท	การใช้ชนิดกระบวนการ	การใช้สหบท
ภาพตัวแทนครูคือบุคคลที่สังคมศรัทธาเคารพยกย่องเชิดชู	✓					✓	

1.5 ครูเป็นผู้มีภาระหน้าที่หลากหลาย

ภาพตัวแทนครูเป็นผู้มีภาระหน้าที่หลากหลาย เป็นภาพตัวแทนที่สื่อนำเสนอให้ผู้รับสาร เห็นถึงความเหน็ดเหนื่อยในภาระหน้าที่และการทำงานของครู ซึ่งภาพตัวแทนได้ถูกนำเสนอด้วย กลวิธีการใช้สับสนมากที่สุด โดยจะแสดงผ่านการยกถ้อยคำจากรัฐที่มีการกล่าวให้ครูต้อง ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งนอกเหนือจากภาระหน้าที่ด้านการสอน ทำให้ครูต้องมีภาระงานอื่น มากขึ้น ซึ่งเมื่อครูได้รับภาระหน้าที่มากกว่าปกติ อาจส่งผลต่อความคิดความรู้สึกของครู และอาจ ทำให้การจัดการเรียนการสอนของครูที่ด้อยประสิทธิภาพลง ดังรายละเอียด

ตัวอย่างที่ 13

“นายอำนาจเปิดเผยว่า ในช่วงที่เปิดภาคเรียนมาประมาณ 1 เดือนนั้น ในส่วน ของโรงเรียนที่เปิดสอนแบบออนไลน์หรือการเรียนในโรงเรียนพื้นที่ปลอดภัย ภายใต้ เงื่อนไขของ ศบค. จังหวัด ประมาณ 23,000 โรงเรียน ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเพราะ โรงเรียนดูแลเรื่องการสวมหน้ากากอนามัย การล้างมือ การตรวจวัดอุณหภูมิ และการ เว้นระยะห่าง ซึ่งครูต้องมีภารกิจมากขึ้น”

(ข่าวสด, 7 สิงหาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 13 เป็นสับสนของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่แสดง การสั่งการให้ครูมีภาระหน้าที่มากขึ้นกว่าปกติ และในตัวอย่างข้างต้นปรากฏการแสดงทัศนภาวะ “ต้อง” รวมด้วย ซึ่งเป็นการสะท้อนให้ผู้รับสารเห็นว่าครูคือผู้ที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่ง และแสดง ให้เห็นว่าครูคืออาชีพที่มีภาระงานมาก

ตัวอย่างที่ 14

“สพ.กาญจนบุรี เขต 3 ดูแลโรงเรียนในพื้นที่ 3 อำเภอ ได้แก่ ไทรโยค ทองผา ภูมิ และสังขละบุรี ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงทุรกันดาร และเดินทางลำบาก บางโรงเรียน ต้องลงเรือ เดินทางข้ามเขาด้วยการเดินเท้า โดยเฉพาะโรงเรียนบ้านกอม่มองทะ สาขา บ้านเกาะสะเดิง ที่ต้องใช้เส้นทางลัดเดินเท้า 1 ชั่วโมง 30 นาทีการกรอกข้อมูลเด็ก ครู ต้องเดินเท้า หรือขี่รถจักรยานยนต์ เข้าตัว อ.สังขละบุรี 14 กิโลเมตร จึงต้องทำงานเชิงรุก เพื่อช่วยแบ่งเบางาน และอุปสรรคของครู

(มติชน, 14 ตุลาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 14 เป็นการนำเสนอข่าวผ่านสหบทของรัฐที่นำเสนอแนวทางการดำเนินงานของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 3 ที่ต้องเข้ามาดูแลช่วยเหลือครูในสังกัดที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความลำบาก ซึ่งทำให้ผู้รับสารเห็นภาพครูคืออาชีพที่มีภาระหน้าที่หลากหลาย

ตัวอย่างที่ 15

“เรายังคงต้องรักษามาตรการตามข้อปฏิบัติของกระทรวงสาธารณสุข (สธ.) ด้วยไม่ว่าจะเป็นการสวมใส่หน้ากากอนามัย การล้างมือ การให้บริการเจลแอลกอฮอล์ภายในสถานศึกษา รวมถึงการตรวจวัดไข้ให้นักเรียนก่อนเข้าเรียน ขณะเดียวกันหากผู้ปกครองพบบุตรหลานของตัวเองมีไข้ก็ให้หยุดเรียนรักษาตัวจนกว่าจะหายเป็นปกติถึงให้กลับมาเรียนได้ อย่างไรก็ตามผมขอเป็นกำลังใจให้ครูที่ต้องทำงานหนักมากขึ้น ทั้งดูแลสุขภาพนักเรียน การออกเยี่ยมบ้านนักเรียน และการเตรียมแผนการสอน ซึ่งถือว่าเป็นภาระหนักในการรับมือวิกฤติโรคระบาดครั้งนี้”

(ไทยโพสต์, 4 สิงหาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 15 เป็นการนำเสนอข่าวจากสหบทน้ำเสียงของรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการที่ได้ให้กำลังใจครู ที่ต้องทำงานหนักภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา ทั้งด้านสุขภาพของนักเรียน และด้านการจัดการเรียนการสอน การนำเสนอของสื่อจึงแสดงให้เห็นว่าครูเป็นผู้ที่ต้องทำงานหนัก และมีภาระหน้าที่หลากหลาย

จากการวิเคราะห์ภาษาประกอบกับบริบทในวาทกรรมข่าวหนังสือพิมพ์รายวัน จะเห็นได้ว่า การที่ครูต้องมีภาระหน้าที่หลากหลายนั้น อาจเป็นผลมาจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม หรือเป็นช่วงของยุคสมัยที่ต้องมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลง เช่น เมื่อเข้าสู่ช่วงเวลาของการเปลี่ยนผ่านทำให้มีครูเข้ารับการบรรจุใหม่เป็นจำนวนมาก รัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงจัดทำโครงการพัฒนาส่งเสริมครู หรือเมื่อเกิดปัญหาครูล่งละเมิดทางเพศคุกคามนักเรียน รัฐจึงจัดทำนโยบายเพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาครูล่งละเมิดทางเพศคุกคามนักเรียน ทำให้ครูต้องมีภาระหน้าที่เพิ่มขึ้นจากการสอนปกติ เมื่อสื่อนำเสนอให้เห็นว่าครูมีภาระงานนอกเหนือจากการสอนมาก อีกทั้งมีการนำเสนอผ่านมุมมองบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษา จึงทำให้ภาพตัวแทนครูเป็นผู้มีภาระหน้าที่หลากหลายเด่นชัดขึ้น การถ่ายทอดข่าวได้ถูกนำเสนอผ่านกลวิธีการใช้ชนิดกระบวนกร และพบว่าการใช้สหบทเป็นกลวิธีที่พบมากที่สุด ดังตาราง

ตาราง 21 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนครูเป็นผู้มีภาระหน้าที่หลากหลาย

กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนครูเป็นผู้มีภาระหน้าที่หลากหลาย							
ภาพตัวแทน	การใช้คำศัพท์	การใช้คำแสดงทัศนภาวะ	การใช้โครงสร้างประโยคกรรม	การใช้มูลบท	การใช้ปฏิเสธมูลบท	การใช้ชนิดกระบวนการ	การใช้สหบท
ภาพตัวแทนครูเป็นผู้มีภาระหน้าที่หลากหลาย						✓	✓

1.6 ครูควรได้รับการพัฒนา

ภาพตัวแทนครูควรได้รับการพัฒนา เป็นภาพตัวแทนที่สื่อหนังสือพิมพ์นำเสนอให้ผู้รับสารเห็นถึงความสามารถของครูที่อาจยังไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มุ่งเน้นการพัฒนา นักเรียนให้สอดคล้องกับยุคสมัยใหม่ หรือการมุ่งเน้นให้ครูผู้สอนมีความสามารถด้านภาษาและเทคโนโลยีมากขึ้น ซึ่งสื่อหนังสือพิมพ์มักนำเสนอโดยชี้ให้เห็นว่าครูต้องพัฒนาด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานของรัฐจัดขึ้น หรือส่งเสริมให้ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อให้มีมีความรู้ความสามารถมากขึ้น ขณะเดียวกันรัฐซึ่งเป็นหน่วยงานผลิตและพัฒนาครู มักจะกล่าวถึงความสามารถของครูว่าต้องพัฒนามากขึ้น จึงเป็นการตอกย้ำว่าครูต้องมีความรู้ความสามารถ ซึ่งกลวิธีการใช้ชนิดกระบวนการความคิดความรู้สึกเป็นกลวิธีที่นำเสนอให้เห็นภาพตัวแทนมากที่สุดดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 16

“ขอให้โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ทั่วประเทศ สร้างระบบนิเวศในโรงเรียน เช่น ห้องน้ำ โรงอาหาร ห้องประชุม ภายในโรงเรียน จะต้องมีการทำป้ายกำกับภาษาอังกฤษไว้ด้วย เป็นต้น เพื่อให้เด็กซึมซับและกระตุ้นการใช้ภาษาอังกฤษให้มากขึ้น รวมทั้งต้องพัฒนาครูให้มีทักษะภาษาอังกฤษด้วยเช่นกัน”

(ไทยรัฐ, 19 ธันวาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 16 เป็นการนำเสนอข่าวจากการสัมภาษณ์ประธานคณะกรรมการศึกษา
ขั้นพื้นฐานที่ได้กล่าวในที่ประชุมถึงประเด็นการยกระดับ พัฒนาภาษาอังกฤษ ซึ่งการนำเสนอข่าว
ข้างต้นจะพบการใช้คำความคิด “ต้อง” ประกอบกับคำกริยา พัฒนา เพื่อแสดงให้เห็นว่า
ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีทักษะภาษาอังกฤษ ขณะเดียวกันก็เป็นการสื่อให้เห็นว่า การที่ครูต้องพัฒนา
มากขึ้นนั้นเป็นเพราะครูควรได้รับการพัฒนา

ตัวอย่างที่ 17

“พอมีโควิดระบาด ต้องจัดการเรียนการสอนออนไลน์ สอนผ่านแอปพลิเคชัน จึง
เรียนรู้ไม่ทันหรือเรียนรู้ได้อย่างจำกัด จนเกิดปัญหาในการสอน “ถ้าเป็นครูอายุประมาณ
30-40 กว่า ยังไม่น่าเป็นห่วง ยังใช้เทคโนโลยีพอได้ ถึงจะไม่ซ้ำของเท่าครูจบใหม่อายุ 20
กว่า ๆ ก็ตาม” อาจารย์เล่า คนที่ต้องปรับตัวอย่างหนักจึงเป็นกลุ่มครูอายุเยอะทั้งหลาย
“ต้องเปิดใจรับความรู้ใหม่ ๆ เรียนรู้จากครูรุ่นน้อง ไม่ยึดติดกับกรอบการสอนเดิม ๆ ผูก
ใช้เทคโนโลยีแบบต่าง ๆ ให้เคยชินจนเกิดเป็นทักษะ”

(มติชน, 30 ตุลาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 17 เป็นบทสัมภาษณ์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งที่ได้แสดงทัศนะ
เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาในช่วงเกิดวิกฤตการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ซึ่งส่งผลกระทบ
ต่อการสอน ทำให้ครูต้องมีการพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเห็นได้จากการใช้คำ
แสดงความคิด “ต้อง” คือ การที่สั่งให้ครูต้องปรับตัวอย่างหนัก ต้องเปิดใจรับความรู้ใหม่ ซึ่งเป็นสิ่ง
ที่ครูควรปฏิบัติตามหน้าที่ การนำเสนอเช่นนี้จึงเป็นการแสดงให้เห็นถึงครูที่ยังคงมีความรู้
ความสามารถไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก จึงควรที่ต้องพัฒนามากขึ้น

ตัวอย่างที่ 18

“ปัจจุบันสถานการณ์ของประเทศไทยเริ่มเข้าสู่ภาวะวิกฤตในหลายเรื่อง เมื่อมี
ปัญหาต่างๆ เกิดขึ้น เศรษฐกิจของประเทศก็ได้รับผลกระทบด้วย ซึ่งไม่ว่าในอนาคต
อันใกล้นี้จะเกิดอะไรขึ้นบ้าง แต่ขณะที่มีวิกฤต ก็เป็นโอกาสที่เราจะได้ใช้กระบวนการ
ต่างๆ ที่มีอยู่มาร่วมกันพัฒนาครูในระบบและครูที่กำลังจะเข้าสู่ระบบ ผมอยากใช้คำว่า
ครูของประเทศไทยเป็นคนเก่ง มากกว่าคำว่า ผิดเป็นครู โดยครูต้องมีความเก่งในการ
สอน ทำให้คนเก่งอยากมาเป็นครู และคนที่เข้ามาเป็นครูแล้วต้องเก่ง เชื่อว่าถ้า
มหาวิทยาลัยที่ผลิตครูสามารถปรับหลักสูตรให้เหมาะสม ก็จะสร้างคนเก่งได้แน่นอน
โดยครูสภาจะต้องเป็นหลักในการขับเคลื่อน ร่วมกับสถาบันผลิตครู” นายณัฐพลกล่าว”

(มติชน, 5 มีนาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 18 เป็นการนำเสนอข่าวผ่านมุมมองของรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ ที่แสดงให้เห็นว่าคุณมีศักยภาพน้อย ต้องได้รับการพัฒนา ผ่านการใช้คำแสดงความคิด “ต้อง” คือ “ต้องมีความเก่ง” “ต้องเก่ง” เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นผู้รับสารเห็นมุมมองของรัฐว่าคุณต้องมีความรู้ความสามารถ ขณะเดียวกันก็เป็นการแสดงให้เห็นว่าคุณในปัจจุบันอาจยังไม่พอ รัฐจึงต้องพัฒนาคุณ

ปัจจุบันการนำเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับครูจะพบข่าวที่สื่อให้เห็นถึงโครงการ กิจกรรม ที่ทั้งหน่วยงานรัฐและเอกชนต่างได้จัดตั้งขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมพัฒนาครู ทั้งด้านการส่งเสริมสมรรถนะทางภาษา เทคโนโลยี หรือวิชาเฉพาะ เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับผลของการศึกษาภาพตัวแทนในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวันไทยที่แสดงให้เห็นได้ว่า ครูควรได้รับการพัฒนา ซึ่งภาพตัวแทนนี้ได้ถูกถ่ายทอดผ่านกลวิธีการใช้คำศัพท์ การใช้คำแสดงทัศนภาวะ การใช้โครงสร้างประโยคกรรม การใช้มูลบท การใช้สหบท และพบว่าการใช้ชนิดกระบวนการสื่อความคิดความรู้สึกเป็นกลวิธีที่มีปริมาณมากที่สุด ดังตาราง

ตาราง 22 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนครูควรได้รับการพัฒนา

กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนครูควรได้รับการพัฒนา							
ภาพตัวแทน	การใช้คำศัพท์	การใช้คำแสดงทัศนภาวะ	การใช้โครงสร้างประโยคกรรม	การใช้มูลบท	การใช้ปฏิบัติมูลบท	การใช้ชนิดกระบวนการ	การใช้สหบท
ภาพตัวแทนครูควรได้รับการพัฒนา	✓	✓	✓	✓		✓	✓

1.7 ครูมีภาระหนี้สิน

ภาพตัวแทนครูมีภาระหนี้สิน เป็นภาพตัวแทนที่สื่อให้นำเสนอผ่านการใช้นิพนธ์กระบวนการโดยเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำกริยาที่สื่อถึงการดูแลช่วยเหลือครูมากที่สุด ซึ่งการนำเสนอข่าวสะท้อน

ให้ผู้รับสารเห็นว่าครุมีปัญหาเกี่ยวกับภาวะค่าใช้จ่าย อีกทั้งมักมีการกู้หนี้ยืมสินทั้งนี้ในระบบและนอกระบบ ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อครู และภาพลักษณ์ของอาชีพครู ซึ่งปัญหาภาระหนี้สินของครูเป็นประเด็นที่มีมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้วในสังคมไทย การที่ครุมีภาระหนี้สินมากเช่นนี้ยังเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าครุเป็นอาชีพที่ไม่สามารถบริหารจัดการการเงินได้ดี ทำให้สามารถก่อหนี้สินได้ง่าย รัฐในฐานะที่เป็นหน่วยงานดูแลครูเป็นสำคัญ จึงมักออกนโยบายหรือมาตรการช่วยเหลือดูแลครูถึงปัญหาดังกล่าว การดำเนินการช่วยเหลือครูโดยแสดงผ่านกระบวนการใช้คำหรือกลุ่มคำกริยา ซึ่งเป็นกลวิธีที่ปรากฏมากที่สุด ดังรายละเอียด

ตัวอย่างที่ 19

“คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สินครู สรุปรูป 7 แนวทางปลดล็อกหนี้ครูระยะยาว เน้นวางรากฐานให้บรรจุวิชาเศรษฐศาสตร์ในหลักสูตรเรียนครูอบรมทักษะชีวิตก่อนบรรจุ พร้อมกับแบ่งการเป็นหนี้ 3 กลุ่ม กลุ่มจ่ายหนี้ได้แต่ไม่มีเงินใช้จ่ายรายเดือน และกลุ่มวิกฤติ มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น แนะนำช่วยเหลือกลุ่มวิกฤติก่อน ยึดระยะเวลาชำระหนี้ ลดดอกเบี้ยเหลือไม่เกิน 4%”

(ไทยโพสต์, 25 กันยายน 2563)

จากตัวอย่างที่ 19 เป็นการนำเสนอข่าวการแก้ไขปัญหาหนี้สินครู โดยจะพบการใช้คำและกลุ่มคำกริยาที่สื่อถึงการช่วยเหลือครูทางการเงิน และปัญหาหนี้สิน “ปลดล็อกหนี้” “ช่วยเหลือ” “ยึดระยะเวลาชำระหนี้” “ลดดอกเบี้ย” ซึ่งกลุ่มคำดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการช่วยเหลือของรัฐ ขณะเดียวกันเป็นการสะท้อนให้เห็นภาพตัวแทนครุมีสถานภาพการเงินไม่ดีมีภาระหนี้สิน

ตัวอย่างที่ 20

“ที่ประชุมได้รับฟังสาเหตุและที่มาของหนี้สินครู สภาพหนี้ รวมถึงแนวทางแก้ไขหนี้สินครู เบื้องต้นได้สรุปแนวทางแก้ไขปัญหาหนี้สินครูภายใต้หลักการดังนี้ ให้มีการรวมภาระหนี้สิน เพื่อเตรียมปรับโครงสร้างหนี้ของครูแต่ละคน, ต้องไม่เพิ่มภาระหนี้สิน, ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ เพื่อให้ครุมีเงินเดือนเหลือพอเพียงต่อการดำรงชีวิตประจำวัน, การมีส่วนร่วมแบบบูรณาการ ของกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อย่างเป็นระบบ”

(ไทยรัฐ, 22 ตุลาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 20 เป็นการนำเสนอข่าวที่สะท้อนให้เห็นภาพตัวแทนครุมีภาระหนี้สิน โดยพิจารณาได้จากการกลวิธีการใช้คำและกลุ่มคำกริยาที่สื่อความถึงการดูแลช่วยเหลือครู “แก้ไขหนี้สิน” “แก้ไขปัญหานี้สิน” “ปรับโครงสร้างหนี้” “ไม่เพิ่มภาระหนี้สิน” “ลดรายจ่าย” “เพิ่มรายได้” ซึ่งกลุ่มคำกริยาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าครูเป็นผู้ที่บริหารจัดการการใช้เงินได้ไม่ดี ทำให้มีภาระหนี้สิน รัฐจึงต้องเข้ามาดูแลช่วยเหลือครูโดยมีการหาแนวทางต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือครู

ตัวอย่างที่ 21

“ขณะนี้การแก้ไขปัญหาหนี้สินครูคืบหน้าไปมากแล้ว โดยเฉพาะเรื่องการแก้ไขปัญหาหนี้เสียของครู ที่ทางคณะกรรมการแก้ปัญหาหนี้สินฯ ได้หารือร่วมกับธนาคารออมสิน และสถาบันการเงินได้ข้อสรุปร่วมกันเบื้องต้นแล้ว ซึ่งตนบอกรายละเอียดไม่ได้ เพราะต้องรอการสรุปมาตรการช่วยเหลือครูที่มีหนี้สินทั้งระบบก่อน เพราะศธ. ต้องการช่วยเหลือครูทุกคนที่เป็นหนี้ ไม่ใช่แค่ครูที่มีหนี้เสียเท่านั้น แต่ครูที่ชำระหนี้ดี ก็ควรจะได้รับบริการผ่อนปรนบางส่วนด้วย ซึ่งในส่วนของครูที่ชำระหนี้ดี ยังไม่ได้ข้อสรุปที่ลงตัว อยู่ระหว่างหารือกับสถาบันการเงินเพิ่มเติม”

(มติชน, 19 มิถุนายน 2563)

จากตัวอย่างที่ 21 การนำเสนอข่าวแสดงให้เห็นการใช้คำกลุ่มคำกริยาที่แสดงการช่วยเหลือครูด้านการเงิน และปัญหาการเป็นหนี้ “ช่วยเหลือ” “ผ่อนปรน” ซึ่งการใช้คำดังกล่าวเป็นการชี้ให้เห็นว่ารัฐได้เข้ามาดูแลช่วยเหลือครูที่เป็นหนี้ การนำเสนอข่าวสะท้อนให้เห็นภาพครูเป็นผู้ที่มีภาระหนี้สิน

ภาพตัวแทนครุมีภาระหนี้สินเป็นภาพตัวแทนที่สะท้อนให้เห็นพฤติกรรม การใช้ชีวิตของผู้ที่ประกอบอาชีพครูว่าส่วนมากมักมีสถานภาพทางการเงินไม่ดี ทำให้ไม่สามารถบริหารจัดการการเงินได้ จึงต้องไปกู้หนี้ยืมสินทำให้เกิดเป็นภาวะครูเป็นหนี้ ซึ่งเมื่อสื่อเลือกนำเสนอต่อกายภาพที่ครุมีภาระหนี้สินผ่านการใช้กลวิธีทางภาษามากครั้ง อาจส่งผลต่อความคิดของคนในสังคมที่เห็นภาพครูเป็นผู้ที่ไม่เพียงพอ มีความต้องการมาก และเป็นผู้ที่มีภาระหนี้สิน การนำเสนอภาพตัวแทนได้ถูกถ่ายทอดผ่านกลวิธีการใช้คำศัพท์ ซึ่งเป็นการเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำที่ปรากฏร่วมกับครู การใช้คำแสดงทัศนภาวะ การใช้สัพพ และพบว่าสื่อเลือกนำเสนอโดยใช้ชนิดกระบวนการมากที่สุด ดังตาราง

ตาราง 23 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนครูมีภาระหนี้สิน

กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนครูมีภาระหนี้สิน							
ภาพตัวแทน	การใช้คำศัพท์	การใช้คำแสดงทัศนภาวะ	การใช้โครงสร้างประโยคกรรม	การใช้มูลบท	การใช้ปฏิเสธมูลบท	การใช้ชนิดกระบวนการ	การใช้สหบท
ภาพตัวแทนครูมีภาระหนี้สิน	✓	✓				✓	✓

1.8 ครูเป็นผู้ใช้อำนาจในทางมิชอบ

ภาพตัวแทนครูเป็นผู้ที่ใช้อำนาจในทางมิชอบ เป็นการแสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะของครูที่ไม่เหมาะสม เป็นสิ่งที่ครูไม่ควรประพฤติปฏิบัติในการใช้อำนาจในทางที่ไม่ถูกต้องต่อนักเรียน ซึ่งการนำเสนอข่าวครู จะแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างครูกับศิษย์แล้วแสดงให้เห็นการใช้อำนาจของครูผ่านการกระทำการลงโทษ การใช้วาจา การแสดงพฤติกรรม ซึ่งการนำเสนอข่าวในลักษณะนี้ จะถูกนำเสนอผ่านกลวิธีการใช้ประโยคกรรมมากที่สุด เพื่อแสดงให้เห็นภาพตัวแทนครูเป็นผู้ใช้อำนาจในทางมิชอบ ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 22

“ถ้าครูร้าย เด็กก็จดจำแต่อะไรร้าย ๆ แล้วก็ไปทำร้าย ทำไม่ดี อย่างนี้ที่เรียกว่าผลพวงจากอำนาจนิยมในโรงเรียนใช่ไหม ว่าพอเด็กถูกกดขี่เข้า ครูไม่เป็นครู ผลผลิตออกไปจากแม่พิมพ์ที่ไม่มีคุณภาพก็เป็นของไม่มีคุณภาพไปด้วย ก็อาจกลายเป็นคนที่ไปข่มเหงคนอื่นเขาต่อ มันเป็นปมทางจิตวิทยาเลย”

(มติชน, 6 กันยายน 2563)

จากตัวอย่างที่ 22 เป็นการนำเสนอข่าวจากมุมมองของพระที่ใส่สัมภาระเกี่ยวกับเหตุการณ์ในสังคม ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าว มีประเด็นข่าวเกี่ยวกับครูที่ใช้อำนาจในการบังคับข่มเหง และทำร้ายนักเรียน จนเป็นเหตุให้คนในสังคมรับรู้และแสดงความคิดเห็นเป็นวงกว้าง ซึ่งจากการนำเสนอของสื่อจะแสดงให้เห็นว่าครูได้แสดงการกระทำต่อนักเรียนในทางที่ไม่เหมาะสมด้วย

การใช้อำนาจ คือ “กดขี่” ผ่านการใช้โครงสร้างประโยคกรรม ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นภาพครูเป็นผู้ที่ใช้อำนาจในทางมิชอบ

ตัวอย่างที่ 23

“นักเรียนไทยในวันนี้ยังต่อสู้ในประเด็นเหมือนนักเรียนเมื่อเกือบ 50 ปีที่แล้ว ซึ่งตอนนั้นเราถูกมองว่าเป็นนักเรียนกบฏ เพราะเราต่อสู้เรื่องผมสัน ผมายาว ถูกครูกลั่นแอม เรื่องกางเกง ขาสั้น ชายาว เรื่องหลักสูตร การเรียนการสอน การใช้อำนาจนิยม ปัญหาเรื่องสิทธิ เสรีภาพ ในโรงเรียน ปัญหาการใช้อำนาจของครู ปัญหาเรื่องการเรียนการสอนที่ไม่สอนให้เด็กคิด ครูไม่มีคุณภาพ ใช้อำนาจ ใช้อารมณ์”

(ข่าวสด, 1 ตุลาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 23 สื่อนำเสนอให้เห็นถึงการใช้อำนาจของครู ผ่านมุมมองของนักเรียนที่ได้แสดงความคิดเห็นในช่วงสถานการณ์การชุมนุมของนักเรียนนักศึกษากรณีการเรียกร้องให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ 2560 ซึ่งพบว่านักเรียนมีมุมมองว่าครูเป็นผู้ที่ใช้อำนาจในทางไม่ถูกต้อง ดังที่ “ถูกครูกลั่นแอม” ซึ่งเป็นการนำเสนอผ่านกลวิธีการใช้ประโยคกรรมที่ครูเป็นผู้กระทำและนักเรียนถูกครูกระทำ นอกจากนี้ยังสื่อให้เห็นการถ่ายทอดมุมมองว่าครูเป็นผู้ที่ “ใช้อำนาจ ใช้อารมณ์” ร่วมด้วย การนำเสนอดังกล่าวเป็นการย้ำให้เห็นภาพตัวแทนครูเป็นผู้ใช้อำนาจในทางมิชอบได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

ตัวอย่างที่ 24

“บางครั้งก็จะมีข่าวให้เห็นครูอาจารย์ใช้อำนาจคุกคามทางเพศนักเรียนด้วย บางทีก็ใช้การหลอกล่อเด็กด้วยภาพลักษณ์ดี ที่สำคัญเมื่อเกิดเรื่องแบบนี้ขึ้น ครูเองก็ไม่ค่อยถูกดำเนินคดีรับผิด เพราะเกิดวัฒนธรรมช่วยกันเอง อีกทั้งยังไปโทษเด็ก จนทำให้เกิดเรื่องแบบนี้ขึ้นหลายกรณี แม้กระทั่งบีบไม่ให้เด็กไปแจ้งความ แล้วสุดท้ายก็ถูกบิดเรื่องว่าเด็กต่างหากที่ไปชอบครูเอง”

(เดลินิวส์, 16 ธันวาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 24 เป็นการนำเสนอข่าวที่สื่อให้เห็นภาพตัวแทนครูเป็นผู้ใช้อำนาจในทางมิชอบ โดยปรากฏการใช้กลุ่มคำที่แสดงให้เห็นพฤติกรรมของครู “หลอกล่อเด็ก” “โทษเด็ก” “บีบไม่ให้เด็กไปแจ้งความ” “บิดเรื่องว่าเด็กต่างหากที่ไปชอบครูเอง” ซึ่งการกระทำของครูดังกล่าวเป็นพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง สะท้อนให้เห็นภาพตัวแทนครูเป็นผู้ใช้อำนาจในทางมิชอบ

ภาพตัวแทนครูเป็นผู้ที่ใช้อำนาจในทางมิชอบ เป็นภาพตัวแทนที่สื่อได้นำเสนอผ่านการใช้กลวิธีการใช้ชนิดกระบวนการ การใช้สหบท และพบว่าสื่อได้นำเสนอผ่านการใช้โครงสร้างประโยคกรรมในปริมาณมากที่สุด เพื่อสื่อให้เห็นผู้กระทำคือครู และนักเรียนซึ่งเป็นผู้ถูกกระทำ ดังตาราง

ตาราง 24 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนครูเป็นผู้ใช้อำนาจในทางมิชอบ

กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนครูเป็นผู้ใช้อำนาจในทางมิชอบ							
ภาพตัวแทน	การใช้คำศัพท์	การใช้คำแสดงทัศนภาวะ	การใช้โครงสร้างประโยคกรรม	การใช้มูลบท	การใช้ปฏิเสธมูลบท	การใช้ชนิดกระบวนการ	การใช้สหบท
ภาพตัวแทนครูเป็นผู้ใช้อำนาจในทางมิชอบ			✓			✓	✓

1.9 ครูเป็นผู้ที่กระทำผิดตามกฎหมาย

ภาพตัวแทนครูเป็นผู้ที่กระทำผิดตามกฎหมาย เป็นภาพสื่อหนังสือพิมพ์จะนำเสนอต่อย้ำจากการกระทำที่ไม่ถูกต้องของครู ทั้งการกระทำทุจริตในลักษณะต่าง ๆ รวมไปถึงการนำเสนอร่วมกับข่าวที่แสดงให้เห็นว่าครูมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ต่อนักเรียน ทั้งการคุกคามอาจารย์ การกระทำความรุนแรง จนทำให้นักเรียนได้รับความบาดเจ็บจนนำไปสู่กระบวนการทางกฎหมายต่อไป ซึ่งภาพตัวแทนครูเป็นผู้ที่กระทำผิดตามกฎหมายนั้นได้ถูกสนับสนุนจากภาพตัวแทนย่อย 2 ภาพตัวแทน คือ

1.9.1 ครูคือผู้ล่วงละเมิดและคุกคามทางเพศนักเรียน

1.9.2 ครูเป็นผู้ที่ใช้ความรุนแรงต่อนักเรียน

1.9.1 ครูคือผู้ลวงละเมิดและคุกคามทางเพศนักเรียน

ภาพตัวแทนครูคือผู้ลวงละเมิดและคุกคามทางเพศนักเรียน เป็นภาพตัวแทนที่สื่อมักนำเสนอข่าวโดยใช้ระยะเวลาในการนำเสนอมาก ซึ่งเป็นการตอกย้ำให้ผู้รับสารเห็นว่าครูคือผู้กระทำ และนักเรียนเป็นผู้ที่ถูกครูกระทำผ่านการแสดงการกระทำที่ไม่เหมาะสม การนำเสนอข่าวในลักษณะนี้สังคมมักให้ความสนใจ และถูกส่งต่อเป็นวงกว้าง เพราะเป็นประเด็นที่อ่อนไหว และกระทบต่อจิตใจของคนทั่วไปในสังคม อีกทั้งยังขัดแย้งกับความคิดของคนในสังคมที่มองว่าครูจะเป็นผู้มีความประพฤติที่ดี มีความรักเมตตาศิษย์ ซึ่งจะไม่ใช้ผู้ที่กระทำการลวงละเมิดทางเพศนักเรียน เมื่อพิจารณาจากกลวิธีที่นำเสนอ พบว่าภาพตัวแทนครูคือผู้ลวงละเมิดและคุกคามทางเพศนักเรียนได้ถูกนำเสนอผ่านกลวิธีที่หลากหลาย โดยมีการนำเสนอข่าวด้วยกลวิธีการใช้ชนิดกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำมากที่สุด ซึ่งสื่อหนังสือพิมพ์จะแสดงผ่านการเลือกใช้คำกริยาที่สะท้อนให้เห็นภาพตัวแทนครูเป็นผู้กระทำการลวงละเมิดและคุกคามนักเรียน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 25

“เมื่อวันที่ 16 ก.พ. นายณัฐวุฒิ ทัพสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) เปิดเผยกรณี พ่อแม่ของ ด.ญ.เอ (นามสมมติ) ลูกวัย 12 ปี นักเรียนชั้น ม.1 โรงเรียนแห่งหนึ่ง ใน อ.ปะทิว จ.ชุมพร แจ้งความเอาผิด นายนิว หรือ อาจารย์นิว (นามสมมติ) อายุ 27 ปี เป็นครูสอนวิชาดนตรีโรงเรียนเดียวกันกับด.ญ.เอ หลังจากพาดพิงสาวไปข่มขืนกระทำชำเราที่รีสอร์ทแห่งหนึ่งบริเวณรอยต่อ อ.ปะทิว กับ อ.ท่าแซะ”

(ข่าวสด, 17 กุมภาพันธ์ 2563)

จากตัวอย่างที่ 25 แสดงให้เห็นพฤติกรรมของครูที่ลวงละเมิดทางเพศนักเรียน ผ่านการนำเสนอข่าวบทสัมภาษณ์รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ กรณีครูลวงละเมิดทางเพศนักเรียน โดยชี้ให้เห็นว่าผู้กระทำคือ ครู ซึ่งเป็นครูภายในโรงเรียนเดียวกับนักเรียนที่ถูกกระทำ เห็นได้ว่าข่าวนำเสนอโดยปรากฏการใช้คำกริยาที่สื่อการกระทำการลวงละเมิดทางเพศนักเรียน “ข่มขืนกระทำชำเรา” และนำเสนอให้ผู้รับสารเห็นว่าผู้ถูกกระทำเป็นนักเรียน มีอายุ 12 ปี กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งการให้รายละเอียดดังกล่าว ยังเป็นการนำเสนอภาพให้ผู้รับสารเห็นผู้ถูกกระทำชัดเจนมากขึ้นว่าเป็นนักเรียนที่มีความน่าสงสาร ขณะเดียวกันก็เป็นการตอกย้ำภาพครูเป็นผู้ที่กระทำความผิดในการลวงละเมิดทางเพศนักเรียน

ตัวอย่างที่ 26

“เมื่อวันที่ 3 มีนาคม นายณัฐพล ทีปสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) เปิดเผยมกรณีย์ เพจเฟซบุ๊ก *Red Skull Society* ที่โพสต์ภาพและข้อความทำนองครูชายโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งใน จ.นครปฐม ล้วงละเมิดทางเพศและสำเร็จความใคร่ นักเรียนชายยกห้อง เพื่อแลกเกรดถือว่าผิดวินัยร้ายแรง ต้องไม่ปล่อยให้ครูรายนี้ทำหน้าที่อยู่ใน ศธ. ซึ่งหลักฐานที่เห็นก็ชัดเจนว่ากระทำผิด หากหลักฐานยังไม่ชัดเจน ก็ต้องพักใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูไว้ก่อน และทำการสืบสวนหาข้อเท็จจริงต่อไป”

(มติชน, 4 มีนาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 26 เป็นการนำเสนอข่าวที่แสดงให้เห็นภาพครูเป็นผู้ที่ล่วงละเมิดทางเพศนักเรียน โดยปรากฏการใช้คำกริยาที่สื่อให้เห็นภาพการล่วงละเมิดทางเพศ “ล้วงละเมิดทางเพศ” “สำเร็จความใคร่” การใช้คำหรือกลุ่มคำที่สื่อถึงกระบวนการทางกฎหมาย การลงโทษทางวินัย “ผิดวินัยร้ายแรง” “พักใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู” “ทำการสืบสวนหาข้อเท็จจริง” นอกจากนี้สื่อยังนำเสนอการใช้ทัศนภาวะของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ “ต้องไม่ปล่อยให้ครูรายนี้ทำหน้าที่อยู่ใน ศธ.” ซึ่งจากตัวอย่างเป็นการสั่งการของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ แสดงให้เห็นได้ว่ารัฐต้องการจะจัดการปัญหาครูล่วงละเมิดทางเพศนักเรียนอย่างจริงจัง โดยมีข้อกฎหมาย และระเบียบจรรยาบรรณวิชาชีพครูเป็นบทลงโทษครูที่กระทำ ความผิด

ตัวอย่างที่ 27

“เราจะไม่ให้ปัญหาล่วงละเมิดทางเพศนักเรียนถูกชกไว้ได้พร้อมอีกต่อไป และหากพบว่ามีการกระทำผิดล่วงละเมิดแต่ไม่มีการกล่าวโทษจากเขตพื้นที่หรือโรงเรียน ทางศูนย์ ศคพ.นี้จะทำหน้าที่กล่าวโทษและดำเนินคดีให้เอง ขณะเดียวกันการดำเนินการแก้ปัญหา ล่วงละเมิดทางเพศในสถานศึกษาจะถือเป็นการกำหนดตัวชี้วัดของผู้บริหารโรงเรียนและผู้บริหารเขตพื้นที่ว่าจริงจังกับการแก้ปัญหาดังกล่าวหรือไม่ เพราะผมไม่ต้องการให้ครูที่กระทำผิดล่วงละเมิดนักเรียนกลับเข้ามาในวงการครูได้อีก”

(ไทยโพสต์, 26 กรกฎาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 27 สะท้อนให้เห็นภาพครูเป็นผู้ที่ล่วงละเมิดทางเพศนักเรียน เป็นการนำเสนอข่าวผ่านมุมมองของรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการในการให้สัมภาษณ์กรณีครูมีส่วน

เกี่ยวกับการละเมิดนักเรียนและคดีชู้สาว 16 คดี ซึ่งพบการสื่อมูลบท “เราจะไม่ให้ปัญหาล่วงละเมิดทางเพศนักเรียนถูกชุกไว้ได้พร้อมอีกต่อไป” ที่สะท้อนให้ผู้รับสารเห็นว่าปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศนักเรียนเป็นปัญหาที่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในสังคม และไม่ได้รับการแก้ไขให้ถูกต้อง ประกอบกับการใช้คำหรือกลุ่มคำกริยาที่แสดงให้เห็นภาพกระทำการล่วงละเมิดทางเพศนักเรียน “ล่วงละเมิดทางเพศ” “กระทำผิดล่วงละเมิด” และการใช้คำหรือกลุ่มคำกริยาที่สื่อถึงกระบวนการทางกฎหมาย ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าการกระทำของครูเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง การนำเสนอข่าวดังกล่าวจึงสื่อให้เห็นภาพครูเป็นผู้ล่วงละเมิดทางเพศนักเรียน

การใช้ชนิดกระบวนการเป็นกลวิธีทางศัพท์ที่มีความโดดเด่นในการนำเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับการล่วงละเมิดทางเพศนักเรียน ซึ่งสื่อมักเลือกใช้คำที่แสดงการกระทำในเชิงลบ และมีความรุนแรง อีกทั้งการนำเสนอข่าวลักษณะนี้ สื่อจะมีการผลิตซ้ำให้ผู้รับสารได้เห็นข่าวถี่มากขึ้น และใช้ระยะเวลาในการนำเสนอมากกว่าข่าวทั่วไป ทำให้ส่งผลกระทบต่อจิตใจของคนทั่วไปในสังคม การใช้กลวิธีเพื่อนำเสนอข่าวดังกล่าว จึงเป็นการประกอบสร้างครูคือผู้ล่วงละเมิดและคุกคามทางเพศนักเรียน

1.9.2 ครูเป็นผู้ที่ใช้ความรุนแรงต่อนักเรียน

ภาพตัวแทนครูเป็นผู้ที่ใช้ความรุนแรงต่อนักเรียน เป็นภาพตัวแทนที่นำเสนอให้เห็นพฤติกรรมของครูที่แสดงการกระทำที่ไม่เหมาะสมต่อนักเรียนในลักษณะการสร้าง ความรุนแรง การลงโทษเกินกว่าเหตุ หรือการมาจากการกระทำที่ขาดสติ ยับยั้งซึ่งใจ ครูไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ นำไปสู่การใช้ความรุนแรงต่อนักเรียน ซึ่งภาพตัวแทนครูเป็นผู้ที่ใช้ความรุนแรงต่อนักเรียนจะนำเสนอผ่านการใช้ชนิดกระบวนการที่แสดงให้เห็นการกระทำของครูผ่านการเลือกใช้คำกริยา โดยมีครูเป็นผู้กระทำ และนักเรียนเป็นผู้ถูกกระทำมากที่สุด ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 28

“ประชุม กมว.เมื่อเร็ว ๆ นี้ได้พิจารณาเรื่องจรรยาบรรณ โดยมีมติเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู 2 ราย กรณีครูทำร้ายเด็กเกินกว่าเหตุ โดยรายหนึ่งใช้ไม้บรรทัดเหล็กเคี่ยวโบยเด็ก อีกรายเป็นกรณีครูตบเด็ก ทั้งสองกรณีเป็นความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับเด็กระดับประถมศึกษา โดยทราบว่าทางโรงเรียนต้นสังกัดของทั้งสองคนได้ย้ายทั้งคู่ออกจากงานสอนให้ไปหน้าที่อื่นแล้ว แต่เพื่อไม่ให้กลับมาเป็นครูได้อีก กมว.จึงมีมติเพิกถอนใบอนุญาตฯ”

(มติชน, 22 กันยายน 2563)

จากตัวอย่างที่ 28 เป็นการนำเสนอข่าวการลงโทษครูที่มีการใช้ความรุนแรงต่อนักเรียน ซึ่งเป็นการกระทำที่เกินกว่าเหตุ ทำให้เด็กนักเรียนได้บาดเจ็บ ทั้งกรณีครูใช้ไม้บรรทัดเหล็กเลื่อยหูนักเรียน และกรณีครูตบนักเรียน ซึ่งสื่อได้นำเสนอให้เห็นว่าคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพจึงได้พิจารณาและลงโทษครูที่มีการกระทำ ความรุนแรงต่อนักเรียนดังกล่าว ภาพที่สื่อนำเสนอจึงสะท้อนให้เห็นว่าครูเป็นผู้ที่ใช้ความรุนแรงต่อนักเรียนอย่างเด่นชัด

ตัวอย่างที่ 29

“ทั้งนี้จากการตรวจสอบจากวงจรปิด พบว่าครูจุ่มทำร้ายเด็กต่อเนื่อง โดยเมื่อวันที่ 21 ก.ย. ทำร้ายเด็ก 7 ครั้ง วันที่ 22 ก.ย. 2 ครั้ง และวันที่ 23 ก.ย. ก่อเหตุถึง 15 ครั้ง แถมยังพบพฤติกรรมครูถึง 11 คน ประกอบด้วย ครูจุ่ม ครูนิ ครูเบ็ด ครูมารวิญ ครูเจียบ ครูบลู ครูเดนโล่ ครูน้อยหน้า ครูอ๊ว ครูแพรว และครูแพรว ที่เคยลงมือทำร้ายนักเรียน และยังพบว่าไม่ใช่การลงโทษตามปกติ แต่เป็นการทำร้ายร่างกาย ไม่ว่าจะเป็นการใช้มือกดไปที่หัว ทูบท้อง ทำโทษเมื่อเด็กขอไปห้องน้ำ จนเด็กต้องกลั้นปัสสาวะ ไม่กล้าดื่ม น้ำ ใช้น้ำหม่องป้ายที่ตา ไขว่ดำคลุมหัว และมีการทำโทษด้วยการตี!!

(ข่าวสด, 4 ตุลาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 29 เป็นข่าวการทำโทษนักเรียนที่มีความรุนแรงแสดงให้เห็นการกระทำของครูในลักษณะการทารุณกรรมนักเรียน ซึ่งได้นำเสนอผ่านการเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำที่สื่อให้เห็นความรุนแรง “การทำร้ายร่างกาย” “การใช้มือกดไปที่หัว” “ทูบท้อง” “ทำโทษเมื่อเด็กขอไปห้องน้ำ” “ใช้น้ำหม่องป้ายที่ตา” “ไขว่ดำคลุมหัว” “การทำโทษด้วยการตี” ซึ่งการนำเสนอโดยใช้คำหรือกลุ่มคำดังกล่าวล้วนเป็นการแสดงให้เห็นภาพครูเป็นผู้ที่ใช้ความรุนแรงต่อนักเรียน การนำเสนอข่าวเช่นนี้จึงตอกย้ำให้เห็นภาพครูเป็นผู้ที่ใช้ความรุนแรงต่อนักเรียน

ตัวอย่างที่ 30

“ความคับหน้ากรณีทีคลิป์ ครูหญิงคนหนึ่งในโรงเรียนธรรมราชศึกษา อ.เมือง เชียงใหม่ ลงโทษสามเณร นักเรียนชั้น ม.1 ด้วยการ ใช้ไม้บรรทัดตีและดุด่าด้วยอารมณ์ มิไหจนผู้บริหารโรงเรียนสั่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง และล่าสุดครูหญิงคนดังกล่าวขอลาออกแล้ว”

(ไทยรัฐ, 8 ตุลาคม 2563)

จากตัวอย่างที่ 30 เป็นการนำเสนอข่าวครูที่ขาดการควบคุมอารมณ์โกรธของตนเอง ทำให้หลังโทษนักเรียนเกินกว่าเหตุ โดยพบการใช้คำและกลุ่มคำที่สื่อถึงการกระทำ ความรุนแรง “ตี” “ดูดำด้วยอารมณ์โมโห” ซึ่งการกระทำของครูนั้นทำให้ผู้บริหารของโรงเรียนต้องมีการตรวจสอบ แสดงให้เห็นว่าการกระทำของครูไม่ใช่สิ่งที่เป็นปกติ การนำเสนอข่าวจึงเป็นการตอกย้ำให้ผู้รับสารเห็นภาพการกระทำ ความรุนแรงของครู ซึ่งเป็นคุณลักษณะและการกระทำที่ไม่พึงประสงค์ของครู

ภาพตัวแทนครูเป็นผู้กระทำความผิดตามกฎหมายเป็นภาพตัวแทนที่ถูกประกอบสร้างจากภาพตัวแทนย่อยที่ทำหน้าที่ในการสนับสนุนให้เห็นภาพครูกระทำความผิดตามกฎหมายให้เด่นชัด 2 ภาพตัวแทน คือ ภาพตัวแทนครูเป็นผู้ล่วงละเมิดและคุกคามทางเพศนักเรียน และภาพตัวแทนครูเป็นผู้ที่ใช้ความรุนแรงต่อนักเรียน ซึ่งภาพตัวแทนย่อยทั้ง 2 ภาพ มาจากการประกอบสร้างจากกลวิธีที่หลากหลาย จะเห็นได้ว่า ภาพตัวแทนครูเป็นผู้ล่วงละเมิดทางเพศนักเรียนเป็นภาพที่มีกลวิธีทางภาษา 6 กลวิธี และภาพตัวแทนครูเป็นผู้ใช้ความรุนแรงต่อนักเรียน 4 กลวิธี ผู้วิจัยพบว่ากลวิธีการใช้ชนิดกระบวนการมีการปรากฏในข่าวที่สะท้อนภาพตัวแทนทั้ง 2 ภาพมากที่สุด ดังตาราง

ตาราง 25 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนครูเป็นผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย

กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนครูเป็นผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย							
ภาพตัวแทน	การใช้คำศัพท์	การใช้คำแสดงทัศนภาวะ	การใช้โครงสร้างประโยคกรรม	การใช้มูลบท	การใช้ปฏิเสธมูลบท	การใช้ชนิดกระบวนการ	การใช้สหบท
ภาพตัวแทนครูเป็นผู้ล่วงละเมิดและคุกคามทางเพศนักเรียน	✓	✓	✓	✓		✓	✓

ตาราง 25 (ต่อ)

กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนครูเป็นผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย							
ภาพตัวแทน	การใช้คำศัพท์	การใช้คำแสดงทัศนภาวะ	การใช้โครงสร้างประโยคกรรม	การใช้มูลบท	การใช้ปฏิเสธมูลบท	การใช้ชนิดกระบวนการ	การใช้สหพ
ภาพตัวแทนครูเป็นผู้ที่ใช้ความรุนแรงต่อนักเรียน	✓	✓	✓			✓	

ภาพตัวแทนครูเป็นผู้ที่ใช้ความรุนแรงต่อนักเรียนเป็นภาพที่เมื่อถูกนำเสนอผ่านสื่อ จะเห็นได้ว่า สังคมจะเกิดการตั้งคำถาม วิพากษ์วิจารณ์พฤติกรรม ความเหมาะสม เช่นเดียวกับภาพตัวแทนครูเป็นผู้ที่ลวงละเมิดทางเพศนักเรียน เพราะภาพในลักษณะนี้เป็นภาพที่แสดงให้เห็นการกระทำของครูที่มักจะทำต่อศิษย์ ซึ่งขัดแย้งกับจรรยาบรรณวิชาชีพครู เมื่อข่าวถูกนำเสนอบ่อยครั้ง รัฐจึงมักจะออกมามากล่าวถึงบทลงโทษ นโยบายที่ต้องให้หน่วยงานต่าง ๆ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเคร่งครัด รวมถึงการมอบนโยบายไปยังสถาบันผลิตครูที่ต้องกวดขัน เน้นย้ำถึงคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูมากขึ้น เพื่อเป็นการป้องกัน ยับยั้งครูที่จะมีพฤติกรรมดังกล่าวให้น้อยลง

จากการวิเคราะห์ภาษาจะเห็นว่า ภาพตัวแทนครูที่ถูกประกอบสร้างจากกลวิธีทางภาษาได้นำเสนอให้เห็นภาพตัวแทน 9 ภาพตัวแทน คือ ครูอาชีพที่นำภาคภูมิใจ ครูคือผู้อุทิศตนเพื่อนักเรียนและสังคม ครูคือบุคคลที่สังคมคาดหวังเป็นผู้พัฒนาอนาคต ครูเป็นผู้มีภาระหน้าที่หลากหลาย ครูควรได้รับการพัฒนา ครูมีภาระหนี้สิน ครูเป็นผู้ใช้อำนาจในทางมิชอบ และครูเป็นผู้ที่กระทำความผิดตามกฎหมาย ซึ่งการที่ภาพตัวแทนได้ถูกประกอบสร้างขึ้นได้นั้น นอกจากต้องมีภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการนำเสนอแล้ว ยังต้องใช้วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม และวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมในการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นมุมมองที่สื่อนำเสนอด้วย

2. วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม และวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมในการประกอบสร้างภาพตัวแทนครู

จากการศึกษาวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม และวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม ในหนังสือพิมพ์รายวันไทยที่สะท้อนผ่านกลวิธีทางภาษา

2.1 วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมในหนังสือพิมพ์รายวันไทย

2.1.1 ด้านการผลิตและกระจายตัวบท

เมื่อวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมพบว่า การผลิตตัวบทหนังสือพิมพ์ จะผลิตโดยสื่อมวลชนเพื่อรายงานเหตุการณ์ให้สังคมรับรู้ข่าวที่เกิดขึ้น ซึ่งการนำเสนอข่าวในบางเหตุการณ์สื่อจะทำหน้าที่รายงานเสมือนเป็นผู้อยู่ในเหตุการณ์ โดยใช้วิธีถ่ายทอดข่าวผ่านภาษาที่สื่อความให้ผู้รับสารรับรู้ข้อมูล สื่อมวลชนจะเป็นผู้ทำหน้าที่พิจารณา คัดเลือกข่าว และประเมินค่าตามมุมมองที่สื่อมวลชนได้นำเสนอ ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของสื่อในการเป็นนายประตูลูกข่าว กล่าวคือ การที่สื่อมวลชนเลือกนำเสนอข่าวครู จะสามารถเรียกร้องความสนใจให้ผู้รับสารสนใจในประเด็นที่สื่อนำเสนอได้ เพราะครูเป็นบุคคลที่คนในสังคมให้ความสำคัญให้ความเคารพยกย่อง เป็นอาชีพที่คนในสังคมไทยมีมุมมองว่ามีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นผู้สร้างคน และเป็นบุคคลที่แบบอย่างที่ดีงามแก่ศิษย์ การนำเสนอข่าวครูจึงสามารถสร้างอารมณ์ และมีผลต่อความรู้สึกของคนในสังคมเป็นวงกว้างได้ แต่เมื่อการนำเสนอภาพครูเป็นภาพที่ขัดกับชุดความคิดที่แสดงคุณลักษณะที่ดีตามที่สังคมคาดหวัง สื่อมวลชนจะเป็นผู้ทำหน้าที่รายงานการกระทำผิด เน้นภาพการแสดงเหตุการณ์อย่างชัดเจน ผ่านการให้ข่าว การแสดงทัศนคติ หรือการใช้มุมมองนำเสียงของผู้มีอำนาจเพื่อดึงดูดความสนใจ และกระตุ้นให้ผู้รับสารสนใจข่าวมากขึ้น ซึ่งการนำเสนอเช่นนี้จะเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับผู้ผลิตบทไปพร้อมกัน เพราะเป็นการสร้างจุดขายผ่านข่าวด้านลบที่สื่อนำเสนอ

ผู้วิจัยพิจารณาภาษาในการพาดหัวข่าวที่เกี่ยวกับครูพบว่า สื่อจะผลิตตัวบทโดยเลือกใช้ภาษากระชับ ใช้คำรุนแรง มีถ้อยคำที่สื่อให้เห็นภาพการกระทำ ชวนให้ผู้รับสารเกิดความสนใจ และเห็นภาพคุณลักษณะด้านลบอย่างชัดเจน ส่วนการนำเสนอเนื้อหาภายในข่าวจะพบการให้รายละเอียดของข่าวชัดเจน มีการใช้ภาษาตั้งแต่ระดับกึ่งทางการถึงระดับทางการ เพื่อสร้างความหนักแน่น น่าเชื่อถือ นอกจากนี้มักพบการนำเสนอบทสัมภาษณ์ การแสดงทัศนคติของบุคคลต่าง ๆ ประกอบการนำเสนอข่าวทั้งข่าวด้านลบ และข่าวด้านบวก

หนังสือพิมพ์รายวันไทยเป็นสื่อสาธารณะ ทำให้การกระจายตัวบทข่าว สามารถแพร่กระจายได้เป็นวงกว้าง สำหรับงานวิจัยนี้ได้พิจารณาคัดเลือกเก็บข้อมูลหนังสือพิมพ์รายวัน

ไทย โดยใช้เกณฑ์หนังสือพิมพ์รายวันที่มีปริมาณการตีพิมพ์สูงสุด ปี พ.ศ. 2561 – พ.ศ. 2562 จำนวน 3 อันดับ คือ ข่าวสด มติชน และไทยโพสต์ และใช้เกณฑ์หนังสือพิมพ์รายวันที่มียอดจำหน่ายสูงสุด ปี พ.ศ. 2561 – พ.ศ. 2562 จำนวน 2 อันดับ คือ ไทยรัฐ และเดลินิวส์ การใช้เกณฑ์ปริมาณการตีพิมพ์เป็นปัจจัยที่แสดงให้เห็นว่า คนในสังคมมีโอกาสเข้าถึงและรับรู้สิ่งที่หนังสือพิมพ์กลุ่มนี้นำเสนอได้มากที่สุด ขณะเดียวกันหนังสือพิมพ์ที่มียอดจำหน่ายสูงสุดก็เป็นปัจจัยที่ยืนยันได้ว่าคนในสังคมเข้าถึงและรับรู้ข่าวสารที่หนังสือพิมพ์นำเสนอ ดังนั้นการแพร่กระจายข่าวครุของหนังสือพิมพ์ทั้ง 5 ชื่อฉบับ จึงถูกส่งต่อ เผยแพร่ไปถึงสังคมได้ง่าย คนในสังคมจึงได้รับรู้ข่าวตามที่สื่อนำเสนอ

2.1.2 ด้านการบริโภคและตีความตัวบท

การนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันมีลักษณะเป็นการสื่อสารทางเดียว ทำให้ผู้บริโภคหรือผู้รับสารมีบทบาทสำคัญในการรับรู้ข้อมูลจากการที่สื่อหนังสือพิมพ์นำเสนอ ดังนั้นการนำเสนอประเด็นข่าวครุเพียงด้านเดียวนั้น หรือการที่สื่อเลือกนำเสนอข่าวโดยมีผู้ให้สัมภาษณ์ผู้แสดงทัศนคติเกี่ยวกับข่าวเพียงมุมใดมุมหนึ่ง ก็อาจทำให้ผู้รับสารมีมุมมองต่อครุเพียงมุมที่สื่อเลือกนำเสนอเท่านั้น ขณะเดียวกันเมื่อสื่อนำเสนอข่าวครุที่ปรากฏคุณลักษณะด้านลบ ความประทุติที่ไม่เหมาะสมมากกว่าภาพคุณลักษณะด้านบวกซึ่งมีความเป็นครุตามที่สังคมคาดหวัง อีกทั้งข่าวที่แสดงคุณลักษณะด้านลบ สื่อจะนำเสนอต่อกัยเป็นเวลาหลายวัน และตีพิมพ์ผ่านหนังสือพิมพ์หลายชื่อฉบับก็อาจทำให้ผู้รับสารเกิดมุมมองความคิดในทางลบ หรืออาจจะทำให้ความเชื่อมั่นที่มีต่อครูลดลง และทำให้เกิดอคติต่ออาชีพครุได้

เหตุที่ผู้รับสารอาจมีมุมมองคล้อยตามสิ่งที่หนังสือพิมพ์นำเสนอ เป็นเพราะผู้รับสารมักเชื่อว่าการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์เป็น “ข้อเท็จจริง” ตามบรรทัดฐานความเชื่อของคนในสังคม เพราะ ผู้สื่อข่าวจะมีโอกาสเข้าถึงแหล่งข่าว และก่อนการนำเสนอข่าวจะต้องผ่านกระบวนการคัดกรอง พิจารณา และประเมินค่า ซึ่งแหล่งข่าวที่เกี่ยวข้องมักพบว่าเป็นคนหรือหน่วยงานจากรัฐ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือการใช้ตำแหน่งทางราชการมาอ้างอิงประกอบ จึงทำให้ข่าวมีความหนักแน่น น่าเชื่อถือ คนในสังคมจึงเกิดความเชื่อมั่นว่าข่าวที่สื่อหนังสือพิมพ์นำเสนอ นั้น มีความถูกต้อง เป็นกลาง และเป็นไปตามจรรยาบรรณสื่อ ดังนั้นการนำเสนอข่าวจึงมีพลังในการโน้มน้าว ชี้นำให้ผู้รับสารเห็นตามที่สื่อนำเสนอได้ ผู้รับสารจึงจำเป็นต้องมีวิจารณญาณ มีการไตร่ตรองข้อมูล และศึกษาข้อมูลอย่างรอบด้านเพื่อให้เท่าทันไม่ถูกสื่อครอบงำความคิด

2.2 วิธีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมที่สะท้อนจากข่าวครูในหนังสือพิมพ์รายวัน ไทย

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทกับบริบททางสังคมวัฒนธรรม ผู้วิจัยจะนำเสนออิทธิพลทางสังคมวัฒนธรรมที่มีผลต่อวาทกรรมข่าวครูในหนังสือพิมพ์รายวัน ดังนี้

2.2.1 จรรยาบรรณวิชาชีพครู

ผู้ที่ประกอบอาชีพครู บุคลากรทางการศึกษาในประเทศไทย ล้วนต้องมีมาตรฐานในการปฏิบัติตน คือจรรยาบรรณวิชาชีพครู ซึ่งครูทุกคนต้องยึดถือเป็นแนวปฏิบัติเพื่อเป็นการรักษาเกียรติและศักดิ์ศรีของวิชาชีพ อีกทั้งให้เป็นที่เชื่อถือศรัทธาแก่ศิษย์และสังคม ปัจจุบันครูและบุคลากรทางการศึกษาจะยึดข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 เป็นแนวประพฤติปฏิบัติตนในการประกอบอาชีพ ซึ่งประกอบด้วยจรรยาบรรณ 5 ด้าน คือ 1) จรรยาบรรณต่อตนเอง 2) จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ 3) จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ 4) จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ 5) จรรยาบรรณต่อสังคม ซึ่งด้านที่ 3 จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ เป็นด้านที่คนในสังคมไทยมักให้ความสำคัญมากที่สุด เพราะมีความเกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง โดยจะมีข้อที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาจำเป็นต้องยึดถือปฏิบัติ 5 ข้อ ซึ่งมีจำนวนมากที่สุดเมื่อเทียบกับจรรยาบรรณทุกด้านที่มีเพียง 1 ข้อเท่านั้น คือ 1) ผู้ประกอบอาชีพทางการศึกษาต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอมา 2) ผู้ประกอบอาชีพทางการศึกษา ต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ 3) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งกาย วาจา และจิตใจ 4) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ สังคมของศิษย์ และผู้รับบริการ 5) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับ หรือผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ

จะเห็นว่าสังคมไทยให้ความสำคัญกับบทบาทหน้าที่ และการประพฤติปฏิบัติของครูอย่างยิ่ง ดังนั้นเมื่อครูแสดงการกระทำ หรือมีความประพฤติที่ขัดแย้งกับจรรยาบรรณวิชาชีพ คนในสังคมจะเกิดความรู้สึกไม่พอใจ ผิดหวัง หรือต่อต้านการกระทำที่ครูประพฤติปฏิบัติไม่เหมาะสม ดังนั้น ภาพที่แสดงให้เห็นว่าครูคือผู้ล่วงละเมิดและคุกคามทางเพศนักเรียน ครูคือผู้ที่กระทำความรุนแรงต่อนักเรียน ภาพครูกระทำผิดตามกฎหมาย หรือภาพครูเป็นผู้ที่ใช้อำนาจในทางมิชอบ จึงเป็นภาพที่ปรากฏความถี่มากในการนำเสนอข่าว เพราะเป็นภาพที่ขัดแย้งกับ

จรรยาบรรณวิชาชีพครูที่ครูควรต้องปฏิบัติ ภาพเหล่านี้เมื่อมีการปรากฏมากจึงทำให้คนในสังคมต่างร่วมแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในลักษณะของการตำหนิ ว่ากล่าว หรือต้องการให้ผู้มีอำนาจเข้ามาลงโทษ แก้ไขให้ครูมีคุณลักษณะด้านลบ และมีความประพฤติไม่เหมาะสม หดไปจากสังคมไทย

2.2.2 โครงการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพัฒนาครู

ข่าวในหนังสือพิมพ์รายวันแสดงให้เห็นปริมาณข่าวไม่น้อยที่มุ่งนำเสนอเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมพัฒนาครูในประเด็นต่าง ๆ ซึ่งพบว่าผู้จัดทำโครงการมีทั้งส่วนหน่วยงานราชการ และหน่วยงานเอกชน ปรากฏโครงการการพัฒนาครูต่อเนื่องตลอดปี เช่น โครงการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา โครงการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษและการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โครงการพัฒนาครูผู้มืออาชีพ เป็นต้น การที่รัฐและสังคมมุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูเป็นสิ่งที่ประจักษ์ชัด และเกิดผลดีต่อนักเรียนและประเทศชาติ แต่ขณะเดียวกันก็เป็นการสะท้อนให้เห็นมุมมองของคนในสังคมที่มีต่อครูได้ว่า ครูอาจจะมีความรู้ความสามารถไม่มากพอ จึงจำเป็นต้องดำเนินการจัดทำโครงการเพื่อพัฒนา ส่งเสริมศักยภาพครูให้เพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันภาษาที่สื่อหนังสือพิมพ์นำเสนอจึงเป็นการตอกย้ำให้สังคมเห็นภาพครูด้วยความรู้ความสามารถ ไม่เก่ง ควรได้รับการพัฒนา การนำเสนอของสื่อจึงอาจมีส่วนในการประกอบสร้างภาพตัวแทนครูได้ ซึ่งภาพที่ถูกนำเสนอจึงมีความสัมพันธ์กับมุมมองที่รัฐหรือหน่วยงานเอกชนได้จัดทำโครงการพัฒนาครูขึ้น

2.2.3 การจัดการแข่งขัน รางวัลยกย่องเชิดชูครู

หน่วยงานราชการเป็นหน่วยงานที่มีการผลักดัน ส่งเสริมพัฒนาครู และมีการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูที่มีการปฏิบัติหน้าที่เป็นที่ควรแก่การยกย่องเชิดชู ซึ่งในปี พ.ศ. 2563 มีการจัดพิธีมอบรางวัลให้แก่ครู บุคลากรทางการศึกษา เพื่อยกย่องครู เช่น รางวัลครูผู้สอนดีเด่น ประจำปี 2563 รางวัลพยุหส์บดี ประจำปี พ.ศ. 2563 รางวัลครูดีแห่งแผ่นดิน 2563 เป็นต้น การจัดพิธีมอบรางวัลเช่นนี้สามารถเป็นแบบอย่างให้แก่ผู้ประกอบการวิชาชีพเดียวกันได้ อีกทั้งการมอบรางวัลยังเป็นการแสดงให้เห็นภาพครูที่มีคุณลักษณะที่ดีมีความเหมาะสม มุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่เต็มกำลัง เต็มศักยภาพ ทำให้คนในสังคมได้ยกย่องเชิดชูครู สอดคล้องกับการนำเสนอข่าวที่มุ่งนำเสนอให้เห็นภาพครูเป็นที่เคารพยกย่องเชิดชู

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง ภาพตัวแทนครูที่สื่อผ่านกลวิธีทางภาษาในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวันไทย มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่สื่อภาพตัวแทนครูในหนังสือพิมพ์รายวันไทย และเพื่อศึกษาวิเคราะห์ภาพตัวแทนครู วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม และวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมในหนังสือพิมพ์รายวันไทย โดยผู้วิจัยจะศึกษาภาษาโดยเก็บข้อมูลจากหนังสือพิมพ์รายวัน จำนวน 5 ชื่อฉบับ ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน ข่าวสด และไทยโพสต์ ซึ่งตีพิมพ์ในปี พ.ศ. 2563 (1 มกราคม – 31 ธันวาคม 2563) ผู้วิจัยวิเคราะห์ถ้อยคำภาษาพูดหัวข้อข่าว ข่าว บทความ บทวิเคราะห์ คำบรรยายได้ภาพ และข้อความอื่น ๆ ที่มีเนื้อหากล่าวถึงครู ซึ่งคำว่าครูในงานวิจัยนี้หมายถึง ผู้สอนในสถานศึกษาระดับต่าง ๆ ได้แก่ บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางด้าน การเรียนการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญา ทั้งของรัฐและเอกชน และบุคลากรซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้าน การสอนและการวิจัยในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาของรัฐ และเอกชน รวม 812 ข่าว ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ภาพตัวแทนครูในวาทกรรมหนังสือพิมพ์ โดยใช้กรอบมิติ ทั้งสามของวาทกรรม (Fairclough, 1995a) เป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์ภาพตัวแทน และกลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการนำเสนอภาพตัวแทนครูในหนังสือพิมพ์รายวัน นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาการผลิตตัวบทข่าวและการแพร่กระจายข่าวของหนังสือพิมพ์ การรับข้อมูลข่าวสารและการตีความตามหนังสือพิมพ์นำเสนอ จากนั้นผู้วิจัยได้ใช้ปัจจัยทางสังคม เหตุการณ์ วัฒนธรรมที่มีความสัมพันธ์กับการประกอบสร้างภาพตัวแทนครูมาประกอบการอภิปรายเพื่อนำไปสู่การนำเสนอภาพตัวแทนครู

จากการศึกษากลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนในหนังสือพิมพ์รายวันไทย ผู้วิจัยจะสรุปผลการศึกษาตามจุดมุ่งหมายของงานวิจัย ดังนี้

1. ผลของการศึกษาวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวันไทย

จากการศึกษาวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวันไทยที่นำเสนอข่าว พบว่าหนังสือพิมพ์มีกลวิธีในการถ่ายทอดภาษา 7 กลวิธี คือ

1.1 การใช้คำศัพท์ ซึ่งผลของการวิเคราะห์ด้วยหนังสือพิมพ์ จะเห็นได้ว่าผู้ผลิตตัวบทจะเลือกใช้คำศัพท์ในการนำเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับครู 2 ลักษณะ คือ 1) การใช้คำหลัก โดยจะพบว่าคำหลักที่ปรากฏมีความหมาย 4 กลุ่ม คือ การใช้คำเรียกอาชีพ การใช้คำแสดงพฤติกรรม การใช้คำบ่งชี้สถานภาพ และการใช้คำแสดงบทบาท 2) การใช้คำหรือกลุ่มคำที่ปรากฏร่วมกับคำว่าครู ซึ่งจะพบว่าคำลักษณะนี้จะทำหน้าที่ประกอบกับคำว่าครูเพื่อขยายให้เห็นภาพที่สื่อนำเสนอชัดเจนขึ้น โดยสื่อจะนำเสนอให้เห็นถึงการขยาย 3 กลุ่ม คือ ขยายพฤติกรรมของครู แสดงถึงมุมมองที่มีต่อครูในอนาคต และสื่อถึงความรู้ความสามารถ

1.2 การใช้คำแสดงทัศนภาวะ พบว่าสื่อหนังสือพิมพ์ได้แสดงมุมมองต่อข่าวครู ผ่านการเลือกใช้คำช่วยกริยา 3 กลุ่ม คือ 1) การแสดงทัศนภาวะถึงอาการหรือภาวะที่จะต้องปฏิบัติ และจะเกิดขึ้นอย่างแน่นอน 2) การแสดงทัศนภาวะถึงอาการหรือภาวะที่ไม่แน่นอนที่จะเกิดขึ้น 3) การแสดงทัศนภาวะถึงอาการหรือภาวะที่เป็นการแนะนำให้ปฏิบัติ

1.3 การใช้โครงสร้างประโยคกรรม พบว่าหนังสือพิมพ์มีการนำเสนอข่าวครูที่แสดงให้เห็นภาพตัวแทนครู 2 ลักษณะ คือ 1) โครงสร้างประโยคกรรมที่นักเรียนเป็นผู้ถูกกระทำ 2) โครงสร้างประโยคกรรมที่ครูเป็นผู้ถูกกระทำ

1.4 การใช้มูลบท พบว่าสื่อหนังสือพิมพ์มีการใช้รูปภาษาเพื่ออ้างถึง และสื่อภาพตัวแทน 2 ลักษณะ คือ 1) อ้างถึงความสามารถของครู 2) มูลบทอ้างถึงพฤติกรรมของครู

1.5 การปฏิเสธมูลบท สื่อหนังสือพิมพ์ได้มีการนำเสนอการปฏิเสธมูลบท โดยสื่อภาพตัวแทน 3 ลักษณะ คือ 1) การปฏิเสธมูลบทอ้างถึงการทำงานของครู 2) การปฏิเสธมูลบทอ้างถึงพฤติกรรมของครู 3) การปฏิเสธมูลบทอ้างถึงความสามารถของครู

1.6 การใช้ชนิดกระบวนการ พบว่าสื่อหนังสือพิมพ์มีการเลือกใช้คำกริยาเพื่อแสดงให้เห็นถึงกระบวนการนำเสนอเพื่อสื่อถึงผู้กระทำ บทบาทการกระทำ และผู้ถูกกระทำ ผ่านการใช้ชนิดกระบวนการที่พบ 4 กระบวนการ คือ 1) กระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ 2) กระบวนการที่สื่อความคิดความรู้สึก 3) กระบวนการที่เกี่ยวกับการพูด 4) กระบวนการสภาพ

1.7 การใช้สหบท พบว่าสื่อหนังสือพิมพ์มีการยกถ้อยคำมานำเสนอเพื่อให้ผู้รับสารเห็นมุมมองความคิดและสามารถสะท้อนภาพตัวแทนได้จากบุคคล 3 กลุ่ม คือ 1) บุคคลของรัฐ หรือผู้มีบทบาทต่อการจัดการศึกษา 2) นักเรียน 3) ครู

2. ผลการศึกษาวิเคราะห์ภาพตัวแทนครู วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม และวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม ในหนังสือพิมพ์รายวันไทย

จากการศึกษาวิเคราะห์ภาพตัวแทนครูในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวันไทย พบว่าสื่อได้มีการนำเสนอข่าวผ่านการใช้กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนครู รวม 9 ภาพตัวแทน

- 2.1 ครูคืออาชีพที่น่าภาคภูมิใจ
- 2.2 ครูคือผู้อุทิศตนเพื่อนักเรียนและสังคม
- 2.3 ครูคือบุคคลที่สังคมคาดหวังเป็นผู้พัฒนาอนาคต
- 2.4 ครูคือบุคคลที่สังคมศรัทธายกย่องเชิดชู
- 2.5 ครูเป็นผู้มีภาระหน้าที่หลากหลาย
- 2.6 ครูควรได้รับการพัฒนา
- 2.7 ครูมีภาระหนี้สิน
- 2.8 ครูใช้อำนาจในทางมิชอบ
- 2.9 ครูเป็นผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย

การนำเสนอภาพตัวแทนในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวันไทย พบว่าสัมพันธ์กับวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมและวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมตามกรอบมิติทั้งสามของวาทกรรม ซึ่งผู้วิจัยจะสรุปดังนี้

1. เมื่อวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมพบว่าการผลิตตัวบทหนังสือพิมพ์ จะผลิตโดยสื่อมวลชนเพื่อรายงานเหตุการณ์ให้สังคมรับรู้ข่าวที่เกิดขึ้น ผ่านการพิจารณา คัดเลือก และกระจายข้อมูลไปสู่ผู้รับสารเป็นวงกว้าง ซึ่งการเสนอข่าวมีลักษณะสื่อสารทางเดียว ทำให้ผู้รับสารมีบทบาทสำคัญในการรับรู้ข้อมูล ดังนั้นการถ่ายทอดมุมมองความคิดจากการนำเสนอของสื่อจึงมีอิทธิพลต่อผู้รับสาร สอดคล้องกับผลการศึกษาของผู้วิจัยที่ศึกษาภาพตัวแทนจากสื่อหนังสือพิมพ์ สุจิตรา แซ่ลิ้ม (2561) กล่าวว่า ผู้อ่านมักเชื่อว่าการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์เป็น “ข้อเท็จจริง” ตามบรรทัดฐานความเชื่อของคนในสังคม ดังนั้นผู้รับสารจึงมักตีความตามสิ่งที่หนังสือพิมพ์นำเสนอ ซึ่งหากผู้รับสารเชื่อว่าภาพที่ถูกนำเสนอเป็นความจริงทุกประการ ขาดการใช้วิจารณญาณให้รู้เท่าทันวาทกรรมของสื่อก็จะมีมุมมองคล้อยตามที่สื่อเลือกนำเสนอ

2. การนำเสนอภาพตัวแทนครูในพื้นที่ของสื่อหนังสือพิมพ์ สื่อมักนำเสนอภาพด้านลบให้โดดเด่นมากกว่าภาพด้านบวกเพื่อดึงดูดให้ผู้รับสารเกิดความสนใจ สอดคล้องกับการนำเสนอภาพตัวแทนกลุ่มบุคคลอื่น ๆ ในหนังสือพิมพ์ที่นำเสนอ เช่น การศึกษาของของ วีระบุษบกแก้ว (2562) ศึกษาภาพตัวแทนคนชรา ผลการศึกษาเผยให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์มักนำเสนอ

ภาพด้านลบที่แสดงว่าผู้สูงอายุเป็นผู้ที่ดูแลตัวเองไม่ได้ อีกทั้งเป็นปัญหาที่รัฐต้องแก้ไข และการศึกษาของสิริภัทร เชื้อกุล (2563) ศึกษาภาพตัวแทนนักเรียนอาชีวศึกษา ผลการศึกษาต่อย้ำให้เห็นว่าภาษาจากวาทกรรมสื่อมวลชน มีความสำคัญในการสร้างการรับรู้ภาพตัวแทน ที่สำคัญภาพตัวแทนด้านลบมักถูกนำเสนอในพื้นที่ที่เข้าถึงง่าย และมักได้รับความสนใจมากกว่าด้านบวก สอดคล้องกับผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นว่าสื่อมักนำเสนอข่าวครูโดยใช้ภาษาที่ถ่ายทอดผ่านน้ำเสียงของรัฐ ซึ่งสะท้อนว่าครูเป็นผู้กระทำสิ่งที่ไม่เหมาะสมและนักเรียนเป็นผู้ถูกกระทำ ซึ่งขัดแย้งต่อมุมมองความคิดทั่วไปของคนในสังคมว่าครูต้องยึดมั่นในคุณธรรม มีความรักและเมตตาต่อศิษย์ และมีจรรยาบรรณวิชาชีพซึ่งเป็นวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมที่ดี ทำให้การนำเสนอข่าวส่งผลกระทบต่อทัศนคติ และความเชื่อมั่นต่อครูเปลี่ยนแปลงไปในทางลบ ภาพตัวแทนจึงสัมพันธ์กับเหตุการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้น

3. ภาพตัวแทนที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะด้านบวกที่สื่อหนังสือพิมพ์นำเสนอ เป็นภาพตัวแทนที่ไม่โดดเด่น เนื่องจากการนำเสนอมักอยู่ในช่วงระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับการยกย่องครู เช่น วันครู พิธีไหว้ครู หรือนำเสนอในห้วงระยะเวลาหลังจากการเกิดกระแสข่าวด้านลบของครู เพื่อให้สังคมเกิดความเชื่อมั่นและเห็นภาพครูในมุมด้านบวกเพิ่มขึ้น เพราะครูคือบุคคลที่สังคมไทยยังมีมุมมองว่าเป็นบุคคลที่ควรเคารพยกย่องบูชา ขณะที่ภาพที่แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของครูเป็นภาพที่ถูกนำเสนอต่อเนื่องตลอดปี เนื่องจากเป็นมุมมองที่คนในสังคมมักให้ความสนใจ และเป็นภาพที่คนในสังคมคาดไม่ถึง ซึ่งข้อค้นพบในการวิจัยนี้จะช่วยสร้างการตระหนักรู้ถึงกระบวนการนำเสนอข่าวของสื่อหนังสือพิมพ์ได้

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาภาพตัวแทนครูในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวันไทย ผู้วิจัยพบประเด็นที่มีความน่าสนใจในการนำเสนอข่าวครูของสื่อหนังสือพิมพ์ ดังนี้

1. งานวิจัยนี้ศึกษาภาษาในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวัน ซึ่งหนังสือพิมพ์เป็นเอกสารสำคัญที่คนในสังคมทุกระดับ ทุกช่วงวัยสามารถเข้าถึงได้ ทำให้หนังสือพิมพ์มีอิทธิพลต่อความคิดของคนในสังคมเป็นวงกว้าง ภาษาในการนำเสนอข่าวที่หนังสือพิมพ์เลือกใช้จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการถ่ายทอดความคิดทั้งการนำเสนอจากมุมมองของสื่อ หรือการที่สื่อเลือกนำมุมมองของบุคคลต่าง ๆ มาถ่ายทอดให้ผู้รับสารรับรู้ข้อมูล ซึ่งจากการศึกษาวิเคราะห์ภาษาในสื่อหนังสือพิมพ์ เห็นได้ว่าการใช้ภาษาในข่าวที่แสดงให้เห็นคุณลักษณะหรือพฤติกรรมด้านลบของครู สื่อจะเลือกนำเสนอผ่านภาษาที่ทำให้ผู้อ่านรู้สึกสะเทือนอารมณ์ และนำเสนอให้เห็นภาพอย่าง

ละเอียดเพื่อเป็นการสร้างความรู้สึกรู้สึกให้คนในสังคมเกิดความสนใจข่าวมากขึ้น ซึ่งอาจส่งผลต่อยอดจำหน่ายของหนังสือพิมพ์ด้วย แม้ว่าเหตุการณ์ด้านลบของครูจะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงก็ตาม แต่การนำเสนอผ่านกลวิธีทางภาษามีส่วนทำให้ภาพของครูมีความรุนแรง หรือทำให้น่าสนใจมากกว่าปกติ ขณะเดียวกันการนำเสนอข่าวคุณลักษณะที่ไม่ดี และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของครูนั้นเป็นประเด็นที่คนในสังคมจะสนใจ เพราะเป็นพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับชุดความคิดที่คนในสังคมไทยมีส่วนร่วมการนำเสนอข่าวด้านลบของครูจึงเข้าครองพื้นที่ของสื่อมาก ใช้ระยะเวลาในการนำเสนอที่ยาวนานมากกว่าด้านบวก และมีการผลิตซ้ำ ซึ่งเป็นการตอกย้ำให้ผู้รับสารเห็นภาพด้านลบของครู จนนำไปสู่การเกิดภาพจำ และอาจทำให้คนในสังคมลดทอนความเชื่อมั่นต่อครู จะเห็นได้ว่า ในช่วงระหว่างเดือนพฤศจิกายน - เดือนธันวาคม ปี พ.ศ. 2563 เกิดเหตุการณ์การชุมนุมของนักเรียนนักศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเมือง สิทธิเสรีภาพ รวมทั้งมีการกล่าวถึงการปฏิบัติตนของครูอาจารย์ที่แสดงออกถึงการคุกคาม ละเมิดสิทธิของนักเรียน หรือการประพฤติปฏิบัติที่ขัดแย้งกับจรรยาบรรณทางวิชาชีพของครู ซึ่งการที่นักเรียนและสังคมได้ออกมาตั้งคำถาม แสดงความคิดเห็นต่อครูในลักษณะดังกล่าวมากกว่าในยุคสมัยก่อน เป็นไปได้ว่าสื่ออาจมีส่วนที่ทำให้สังคมเห็นภาพครูคือผู้ที่มีคุณลักษณะด้านลบ และมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม จนเกิดเป็นความคิด ความรู้สึกอคติ หรือบั่นทอนความศรัทธาต่ออาชีพครู ทำให้มีการแพร่กระจายข่าวเร็ว เป็นวงกว้าง และคนทั่วไปในสังคมรับรู้พฤติกรรมของครูในทางลบจนเกิดเป็นภาพตัวแทนคุณลักษณะด้านลบที่คนในสังคมทั่วไปรับรู้

2. การนำเสนอข่าวประเด็นมุมมองคุณลักษณะด้านบวกของครู ถูกนำเสนอให้เห็นไม่เด่นชัด เนื่องจากมีปริมาณการนำเสนอข่าวน้อย ตรงข้ามกับปริมาณภาพตัวแทนลบที่ถูกนำเสนอต่อเนื่องตลอดปี ซึ่งข่าวที่เป็นมุมมองด้านบวกส่วนมากจะถูกนำเสนอในช่วงเดือนมกราคม และเดือนพฤษภาคม - เดือนมิถุนายน ซึ่งเป็นช่วงที่มีความเกี่ยวข้องกับวันครูแห่งชาติ และพิธีไหว้ครูของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในช่วงของการเปิดภาคการศึกษาใหม่ โดยมีเนื้อหาของข่าวที่กล่าวถึงความสำคัญ หรือการจัดกิจกรรมยกย่อง เชิดชูพระคุณครู ผ่านมุมมองของนักวิชาการ นักเขียน หรือตัวแทนของสังคม ทำให้ข่าวด้านบวกที่เกี่ยวข้องกับครูจะมีปริมาณน้อย เมื่อพิจารณาผลของการศึกษาค้นคว้าจะพบว่ามีความขัดแย้งกับผลของการวิจัยภาพตัวแทนครูของ ธารัตน์ เป็ดทิพย์ (2562) ที่ได้ศึกษาภาพตัวแทนครูในวรรณกรรมเพลงไทย ซึ่งพบว่าภาพตัวแทนครูที่ถูกนำเสนอให้สังคมเห็นมากที่สุดคือ ภาพครูเป็นไปในทิศทางที่ดีตามอุดมคติ ขณะที่ภาพด้านลบที่สื่อความหมายในทางไม่ดี จะถูกนำเสนออยู่น้อยมาก แต่หากพิจารณาผลการวิจัยของ วีระ บุซบกแก้ว (2562) ที่ศึกษาภาพตัวแทนผู้สูงอายุในสื่อสาธารณะ จะพบว่าการนำเสนอของสื่อหนังสือพิมพ์จะ

มุ่งนำเสนอในลักษณะเหมารวมให้เห็นว่าผู้สูงอายุเป็นผู้ที่ต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือ และถูกประเมินค่าด้านลบให้เห็นมากกว่าการนำเสนอมุมมองด้านบวก เช่นเดียวกับผลการวิจัยครั้งนี้ที่พบว่ากลวิธีทางภาษาในวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวันไทยนิยมใช้ภาษาที่นำเสนอให้เห็นมุมมองด้านลบมากกว่าด้านบวก ทำให้เกิดการประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านลบอย่างเด่นชัด จากผลการศึกษาจึงชี้ให้เห็นว่าผู้รับสารควรมีวิจารณญาณในการรับสารจากสื่อหนังสือพิมพ์ เพราะภาษาที่สื่อใช้ถ่ายทอดข่าวมีอิทธิพลต่อความคิด ซึ่งหากขาดวิจารณญาณผู้รับสารอาจถูกชี้นำให้คล้อยตามภาษาที่สื่อถ่ายทอดได้

3. ผู้วิจัยพบว่าการนำเสนอภาพตัวแทนคุณลักษณะด้านบวกของคุณที่สื่อหนังสือพิมพ์เลือกนำเสนอจะปรากฏความถี่มากในช่วงเดือนมกราคม และช่วงระหว่างเดือนพฤษภาคม - เดือนมิถุนายน ซึ่งจะเห็นได้ว่าช่วงเดือนดังกล่าวจะมีวันสำคัญที่เกี่ยวข้องกับคุณ คือ วันครูแห่งชาติซึ่งตรงกับวันที่ 16 มกราคมของทุกปี และในช่วงของการเปิดภาคเรียนในปีการศึกษาใหม่ แต่ละสถาบันการศึกษาจะมีการจัดกิจกรรมพิธีไหว้ครู เพื่อเป็นการแสดงความกตัญญู เคารพบูชาครูอาจารย์ ซึ่งจะนิยมจัดในช่วงระหว่างเดือนพฤษภาคม - เดือนมิถุนายน ทำให้การนำเสนอข่าวในช่วงดังกล่าว สื่อมักจะเลือกนำเสนอประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคุณ ความสำคัญของคุณ กิจกรรมเทิดพระคุณคุณครูในโรงเรียน อีกทั้งการนำเสนอข่าวการมอบรางวัลต่าง ๆ ให้แก่คุณ เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูอาจารย์ด้วย การนำเสนอข่าวในลักษณะนี้เป็นมุมมองด้านบวกที่สื่อเลือกนำเสนอให้ช่วงเวลาสอดคล้องกับกระแสที่คนในสังคมมีความสนใจ ทำให้ผู้รับสารจะเห็นภาพคุณคือผู้อุทิศตนเพื่อนักเรียนและสังคม และภาพคุณคือบุคคลที่สังคมศรัทธายกย่องเชิดชูได้อย่างชัดเจน ขณะเดียวกันเมื่อพ้นช่วงเวลาดังกล่าว การนำเสนอข่าวในมุมมองด้านลบยังคงมีการปรากฏให้เห็นอย่างต่อเนื่องตลอดปี แม้ว่าการที่สื่อนำเสนอภาพด้านบวกในช่วงระยะหนึ่ง จะช่วยส่งผลให้สังคมเห็นภาพด้านบวกของคุณ แต่ภาพคุณลักษณะด้านลบที่สังคมได้รับรู้ก็มีความชัดเจน หนักแน่น และถูกนำเสนอต่อเนื่อง ท้ายที่สุดปัญหาคุณมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมก็ยังคงเกิดขึ้น และมีปรากฏในสังคมต่อไป

4. การศึกษาภาษาในวาทกรรมหนังสือพิมพ์ครั้งนี้ พบว่ากลวิธีที่โดดเด่นในการถ่ายทอดภาษาเพื่อสื่อให้เห็นภาพตัวแทนคุณมากที่สุด คือ การใช้ชนิดกระบวนการเพื่อแสดงการกระทำในข่าวให้ผู้รับสารเห็นผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ ซึ่งการใช้กลวิธีนี้ส่วนมากผู้รับสารไม่จำเป็นต้องตีความ ก็สามารถรับรู้จากการที่สื่อหนังสือพิมพ์เลือกใช้คำในการนำเสนอข่าวได้ กลวิธีนี้จึงปรากฏทั้งการนำเสนอภาพตัวแทนคุณลักษณะด้านลบ และด้านบวก อีกทั้งยังปรากฏในทุกภาพตัวแทนที่สื่อนำเสนอ แต่หากพิจารณาจากจำนวนการปรากฏของกลวิธีที่นำเสนอภาพตัวแทน

ครู นอกจากการใช้ชนิดกระบวนการแล้ว ยังพบการใช้มูลบทในปริมาณมากและมีความโดดเด่นในการนำเสนอข่าวหนังสือพิมพ์รายวัน แม้ว่ากรนำเสนอในบางข่าวจะชี้ให้เห็นมุมมองด้านบวก แต่หลายข่าวก็จะพบการแฝงมูลบทที่สื่อความด้านลบไปพร้อมกัน บางครั้งสื่ออาจไม่มีเจตนาในการสื่อสาร แต่การนำเสนอข่าวก็สามารถตีความได้จากรูปภาพที่ถ่ายทอด ซึ่งทั้งสองกลวิธีร่วมกันประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านลบ

5. การนำเสนอภาพตัวแทนครูที่สะท้อนจากวาทกรรมหนังสือพิมพ์รายวันไทยจะเห็นได้ว่า เสียงของผู้ที่ให้ข่าวสามารถสะท้อนให้เห็นมุมมอง ทักษะที่มีต่อครูได้ เช่น การสะท้อนภาพตัวแทนครูเป็นผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย จะพบการให้ข่าวจากรัฐมากที่สุด โดยเนื้อหาข่าวมุ่งต้องการจัดการปัญหา ลงโทษครูผู้กระทำความผิด ทั้งการลงละเมิดคุกคาม รวมถึงการใช้ความรุนแรง ซึ่งบุคคลของรัฐจะมีการแสดงทักษะต่อข่าว จากนั้นจะปรากฏการสั่งการ ให้นโยบาย หรือมาตรการเพื่อป้องกันเหตุที่อาจจะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต เพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้น เช่นเดียวกับภาพตัวแทนครูควรได้รับการพัฒนา ที่มักจะพบการให้ข่าวผ่านเสียงของรัฐมากที่สุดเช่นกัน โดยภาษาในการนำเสนอจะแสดงทักษะ เพื่อชี้ว่าความรู้ความสามารถของครูต้องพัฒนาเพิ่มขึ้น ต้องเก่งให้มากขึ้น จากนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือรัฐจึงมักจัดทำโครงการหรือกิจกรรมเพื่อส่งเสริมครูให้พัฒนาตามมุมมองที่รัฐพึงต้องการให้เกิด ขณะที่เสียงของครูในการให้ข่าวประเด็นต่าง ๆ จะพบว่าเป็นการแสดงทักษะถึงการได้รับมอบหมายภาระงานที่เพิ่มมากขึ้น นอกเหนือจากงานจัดการเรียนการสอนปกติ นำไปสู่การสะท้อนภาพตัวแทนครูเป็นผู้มีภาระหน้าที่หลากหลาย ประเด็นภาพตัวแทนดังกล่าวจึงมีลักษณะสวนทางกัน กล่าวคือรัฐจะเป็นผู้สั่งการให้ครูต้องมีการเข้ารับการอบรมพัฒนา เพิ่มศักยภาพตนเองในลักษณะต่าง ๆ ขณะที่ครูเป็นผู้ที่บังคับบัญชาจะต้องปฏิบัติตามซึ่งทำให้ต้องมีภารกิจอื่นเพิ่มขึ้น

6. จากการศึกษาในครั้งนี้พบประเด็นที่น่าสนใจในการเลือกนำเสนอข่าวจากการยกถ้อยคำมานำเสนอ จะเห็นได้ว่าการนำเสนอข่าวมักถูกเลือกจากมุมมองของรัฐดังที่กล่าวไปข้างต้น อาทิ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ หรือผู้ที่มีบทบาทต่อการจัดการศึกษา ซึ่งจะพบการยกถ้อยคำจากนักเรียนมานำเสนอข่าวในปริมาณน้อย ซึ่งอาจเป็นเพราะปัจจัย 3 ประการ คือ 1) สื่ออาจไม่เลือกเก็บข้อมูลข่าวจากมุมมองของนักเรียน 2) การนำเสนอข่าวจากมุมมองของนักเรียนอาจมีข้อจำกัดในการเผยแพร่ เพราะอาจเป็นการละเมิดสิทธิ ผิดกฎหมายคุ้มครองเด็กได้ 3) กลุ่มเป้าหมายของผู้รับสารไม่ใช่กลุ่มนักเรียนหรือวัยรุ่นที่จะเลือกอ่านข่าวหนังสือพิมพ์ ทำให้หนังสือพิมพ์อาจเลือกนำเสนอจากมุมมองของรัฐ หรือผู้ที่มีบทบาทในสังคมมากกว่านักเรียน

7. ภาพตัวแทนครุมีภาระหนี้สินเป็นภาพตัวแทนหนึ่งที่สะท้อนให้เห็น ค่านิยมบางประการที่เกิดขึ้นในอาชีพครู ที่อาจชี้ให้เห็นว่าครูในสังคมไทยมีลักษณะวัตถุนิยม ทำให้มีความต้องการที่จะต้องใช้เงินเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง อีกทั้งครูเป็นอาชีพที่ได้รับการยอมรับจากสังคมจึงสามารถกู้เงินจากสถาบันทางการเงินได้ง่าย ซึ่งกองทุนกู้ยืมเงินของระบบออมทรัพย์ครูก็เป็นระบบที่อำนวยความสะดวกให้ครูเป็นอย่างมาก และมีสิทธิประโยชน์มอบให้กับครู ทำให้เป็นแรงจูงใจให้ครูกู้หนี้ยืมสินได้ง่าย ปัจจัยดังกล่าวอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ครูส่วนมากในสังคมไทยมีภาระหนี้สินจำนวนมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ภาพตัวแทนครุที่ปรากฏจากการวิจัยในครั้งนี้เป็นเพียงการสะท้อนจากภาษาที่หนังสือพิมพ์ถ่ายทอดซึ่งผู้รับสารไม่อาจเหมารวมว่าครูทุกคนในสังคมจะเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะด้านลบ มีคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ได้ ผู้รับสารจำเป็นต้องมีวิจารณญาณในการรับสารให้รอบด้าน จึงจะไม่ตกเป็นเหยื่อหรือถูกครอบงำจากสื่อ

2. งานวิจัยนี้ศึกษาจากสื่อหนังสือพิมพ์รายวันเท่านั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปอาจศึกษาวิเคราะห์ภาษาจากสื่อสาธารณะอื่น ๆ เพิ่มขึ้น เช่น ข่าวโทรทัศน์ วรรณกรรม บทเพลง หรือภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับครู จะทำให้เห็นภาพตัวแทนครุในมิติที่หลากหลายมากขึ้น ซึ่งอาจจะทำให้ผลของการศึกษาเปลี่ยนแปลงได้ นอกจากนี้ประเด็นการศึกษาภาพตัวแทนในกลุ่มอาชีพอื่น ๆ ที่สังคมให้ความสนใจ ก็เป็นประเด็นที่สามารถศึกษาวิเคราะห์เช่นกัน เพราะอาจทำให้เห็นชุดความคิดของคนในสังคมที่มีต่ออาชีพนั้น ๆ เช่น การศึกษาภาพตัวแทนตำรวจ ทหาร นักการเมือง หรือพระสงฆ์ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- Fairclough, N. (1995a). *Critical Discourse Analysis: the Critical Study of language*. London: longman.
- Fairclough, N. (2013). *Critical discourse analysis : the critical study of language* (2nd .). London: Routledge.
- Hall, S. (1997). *Representation : cultural representations and signifying practices*. London Thousand Oaks, Calif: Sage in association with the Open University.
- Halliday, M. A. K. (1985). *Language, context, and text : aspects of language in a social-semiotic perspective* (2nd .): Oxford : Oxford University Press.
- Van leeuwen. (2008). *Discourse and practice: New tools for Critical Analysis*. New york: Oxford University Press.
- เจริญวิทย์ ลีติวราภิรักษ์. (2544). การสร้างสารสนเทศและภาพตัวแทนของชายรักรักชายในเว็บไซต์ไทย. (วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ. สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/879>
- เสนาะ เจริญพร. (2548). ผู้หญิงกับสังคมในวรรณกรรมไทยยุคทอง. กรุงเทพฯ: มติชน.
- เอกรัฐ เลหาทัยวานิชย์. (2552). ภาพแทนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของ ชุมชน : กรณีศึกษาร้านแม่กำปอง ตำบลห้วยแก้ว กิ่งอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโสภา. (2554). วาทกรรมการพัฒนา : อำนาจ ความรู้ ความจริง เอกลักษณะ และความเป็นอื่น = *Development discourse : power knowledge truth identity and otherness* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: วิภาษา.
- กฤษดาวรรณ หงส์ดารมภ์. (2543). ปริศนาเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย : การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์. <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/2745>
- กษริน วงศ์กิตติขวลิต. (2552). ภาพตัวแทนของพระสุริโยทัยในวรรณกรรมไทย. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ. สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/59092>
- กันทิมา ธนะโสภณ. (2529). สิ่งที่เราไม่รู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการ

- หนังสือพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2547). การศึกษาสื่อมวลชนด้วยทฤษฎีวิพากษ์ (Critical theory) : แนวคิดและตัวอย่างงานวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- คณิงนิจ อนุโรจน์. (2562, มกราคม-เมษายน). แนวทางการรับมือกับ Disruption. แพทยสารทหารอากาศ, 65(1), 66-72. file:///D:/DataU/Downloads/Special+Article.pdf
- จันทิมา อังคพณิชกิจ. (2562). การวิเคราะห์ข้อความ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชุนพฤทธิกร จิรวรรกิจ. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับภาพแทนของผู้ให้สัมภาษณ์ที่เรียกว่า "เซเลบริตี้" ที่สื่อผ่านบทสัมภาษณ์ในนิตยสารภาษาไทย. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต). สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/55397>
- ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. (2556). วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ตามแนวภาษาศาสตร์ : แนวคิดและการนำมาศึกษาวาทกรรมในภาษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธเนศ วงศ์ยานนาวา. (2538, สิงหาคม-ตุลาคม). ภาพตัวแทน แทนสิ่งที่แทนไม่ได้. ไทยคดีศึกษา, 12(1), 16-18.
- ธรรวัฒน์ เป็ดทิพย์. (2562). กลวิธีการเล่าเรื่องและภาพแทนของครูในวรรณกรรมเพลงไทย. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น. สืบค้นจาก https://tdc.thailis.or.th/tdc/browse.php?option=show&browse_type=title&titleid=607848&query=%B8%D2%C3%D2%C3%D1%B5%B9%EC%20%E0%BB%E9%B4&s_mode=any&d_field=&d_start=0000-00-00&d_end=2566-03-02&limit_lang=&limited_lang_code=&order=&order_by=&order_type=&result_id=1&max_id=1
- ธีรยุทธ สุริยะ. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาในสื่อออนไลน์ภาษาไทย: การศึกษาตามแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ. สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/59460>
- ธีระ บุชบกแก้ว. (2562). ภาพตัวแทนผู้สูงอายุไทยที่สื่อผ่านกลวิธีทางภาษาในวาทกรรมสื่อสาธารณะ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ. (). สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/78535>
- ธีระยุทธ สุริยะ. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับภาพตัวแทนของนักโทษประหารและการ

ประหารชีวิตในหนังสือพิมพ์รายวันไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต).

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ. สืบค้นจาก

<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/30720>

นครินทร์ สำเนาพล. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและภาพตัวแทนบุคคลพันโทษในวาทกรรม
สนับสนุนบุคคลพันโทษในสื่อสาธารณะ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต).

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ. สืบค้นจาก

<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/69512>

นพพร ประชากุล. (2555). มายาคติ สรรนิพนธ์ จาก *Mythologies* ของ Roland Barthes (พิมพ์ครั้งที่ 4
) . กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.

นิติพงศ์ พิเชฐพันธ์. (2553). วาทกรรมเหตุการณ์พิพาทเขาพระวิหาร พ.ศ. 2551 จากหนังสือพิมพ์
รายวันภาษาไทย: การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและอุดมการณ์. (ปริญญาอักษรศา
สตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ. สืบค้นจาก

<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/20693>

ประเวศ วะสี. (2539). ปฏิรูปการศึกษาไทย : การยกเครื่องทางปัญญา ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์และ
มาตรการ. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.

บุญรัตน์ พิงคานนท์. (2548). การสื่อข่าวและการเขียนข่าวหนังสือพิมพ์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546. (2546, 11 มิถุนายน).

พระราชบัญญัติ (เล่ม 120 ตอนที่ 52ก, น.2). www.ksp.or.th/ksp2018/wp-content/uploads/2018/11/พรบ-สภาครู.pdf

พัชรภา เอื้ออมรวนิช. (2560, ตุลาคม-ธันวาคม). สื่อมวลชน : เสรีภาพและความรับผิดชอบ.

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, 11(4), 9-11. สืบค้นจาก

<http://journal.feu.ac.th/pdf/v11i4t2a4.pdf>

มติชนออนไลน์. (2563, 1 ธันวาคม). นักเรียน ติดป้ายกลางอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย เรียกร้องสิทธิ
แต่งไปรเวตเข้าเรียน. มติชน. สืบค้นจาก

https://www.matichon.co.th/education/news_2466831

มาลี บุญศิริพันธ์. (2534). หลักการทำหนังสือพิมพ์เบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ปรกาศพิริก.

มูลนิธิครูอุบลราชธานี. (2557). ข้าฯ ขอประณตน์อมสัการ : หนังสือที่ระลึก วันครู 2557.

อุบลราชธานี: มูลนิธิครูอุบลราชธานี.

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ.2547. (2547, 13 มกราคม). ระเบียบสำนัก
นายกรัฐมนตรี.

<https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/attachment/page/regemp471.pdf>

รัชนิทร์ พงศ์อุดม. (2548). ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับค่านิยมเกี่ยวกับความงาม : การศึกษาวาท
กรรมโฆษณาเครื่องสำอางในภาษาไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต).
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ. สืบค้นจาก

<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/64331>

วันชนะ ทองคำเภา. (2550). ภาพตัวแทนของสมเด็จพระมหาธรรมราชาในวรรณกรรมไทย.

(วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต). สืบค้นจาก

<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/52991>

วิโรจน์ อรุณมานะกุล. (2553). ภาษาศาสตร์คลังข้อมูล : หลักการและการใช้ (พิมพ์ครั้งที่ 2).

กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริพร ภัคดีผาสุข. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอัตลักษณ์และแนวทางการนำมาศึกษา
ภาษาไทย. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ. (2553). บทบาทและจริยธรรมสื่อสังคม. กรุงเทพฯ: สภาการ
หนังสือพิมพ์แห่งชาติ.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2550). สารานุกรมวิชาชีพครู เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุ
รุสภา.

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2554). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. กรุงเทพฯ:
ราชบัณฑิตยสถาน.

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2562). ห้วงอน.

<https://www.facebook.com/RatchabanditThai/photos/a.2716653815059363/271665>

[5821725829/](https://www.facebook.com/RatchabanditThai/photos/a.2716653815059363/271665)

สิริภัทร เชื้อกุล. (2563). ภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ประกอบสร้างผ่านภาษาในวาทกรรม
สื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ: การศึกษาแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์.

(วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

สืบค้นจาก

<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/75797>

- สิริวิทย์ สุขกันต์. (2550). ขบวนการนักศึกษาชาวระหว่าง พ.ศ. 2511-2519 : ภาพตัวแทนที่ปรากฏในนวนิยายไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ. สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/52096>
- สุขุม เฉลยทรัพย์. (2563). ความเชื่อมั่นครูไทย จาก ปี 52 ถึง ปี 62. สืบค้นจาก <https://siamrath.co.th>
- สุจิตรา แซ่ลิ้ม. (2561). ภาพตัวแทนของผู้ชุมนุมทางการเมืองในเหตุการณ์ชุมนุมทางการเมืองช่วงปี พ.ศ. 2549 – 2557 ในพาดหัวข่าวในหนังสือพิมพ์ภาษาไทย : การศึกษาตามแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สุนันทา อิมประไพ. (2551). การสร้างภาพตัวแทนของผู้หญิงสุขภาพดีในนิตยสารสุขภาพและความงาม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ. สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/53436>
- สุภัทร แก้วพัตร. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับภาพตัวแทนคนอีสานในหนังสือพิมพ์ระดับชาติและหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น : การศึกษาตามแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรดุขฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ. สืบค้นจาก <https://cuir.car.chula.ac.th/bitstream/123456789/55299/1/5480527322.pdf>
- สุภา ศิริमानนท์. (2530). จริยธรรมของหนังสือพิมพ์. กรุงเทพฯ: กองทุนสุภา ศิริमानนท์และอักษรสาส์น.
- สุรเดช โชติอุดมพันธ์. (2548). วาทกรรม ภาพแทน และอัตลักษณ์ เอกสารประกอบการบรรยาย. กรุงเทพฯ: คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อวยพร พานิช. (2543). ภาษาและหลักการเขียนเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์. (2550). สื่อสารมวลชนเบื้องต้น : สื่อมวลชน วัฒนธรรม และสังคม = Mass communication : media, culture and society (พิมพ์ครั้งที่ 2 (ฉบับปรับปรุง).). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุปกิตศิลปสาร. (2545). หลักภาษาไทย : อักษรวิธี วลีวิภาค วากยสัมพันธ์ ฉันทลักษณ์ (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	สิรภพ โพธิมา
วัน เดือน ปี เกิด	28 ตุลาคม 2536
สถานที่เกิด	สมุทรปราการ
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2559 การศึกษาระดับบัณฑิต (การสอนภาษาไทย) เกียรตินิยมอันดับ 1 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ. 2566 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (ภาษาและวรรณคดีไทย) คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่อยู่ปัจจุบัน	จังหวัดสมุทรปราการ

